

JOHANNA SPYRI

**HEIDI**

**BIBLIOTEKA VJEVERICA**

**UREDNIK GRIGOR VITEZ**



**SVEZAK 6.**

**Naziv izvornika**

JOHANNA SPYRI

T T 17 T TA T  
XX X JL^ X

**Preveo**

**ŽIVOJIN VUKAĐINOVIĆ**

**Ilustrirao**

**RAUL GOLDONI**

JOHANNA SPYRI

# HEIDI



IZDAVAČKO KNJIŽARSKO PODUZEĆE

ni 1 a c l o s t

ZAGREB 1957

TISAK GRAFIČKOG ZAVODA HRVATSKE U ZAGREBU

## GLAVA I

### ČIKA S PLANINE

O d starog gradića Mayenfelda, koji ima divan položaj, vijuga pješačka staza kroz zelene sjenovite livade sve do podnožja velikih i mrkih planina, koje se s te strane nadnose nad prostranom dolinom. A s mjesta, gdje se staza penje strmo u planinu, širi se sa pašnjaka pokrivenih mekom niskom travom opojni miris gorskog cvijeća.

Tim uskim brdskim putićem, jednog vedrog sunčanog lipanjskog jutra, pela se visoka i kršna djevojka. Za ruku je vodila dijete, čiji su obrazi bili tako zajapureni, da je rumen probijala kroz djetinju mrku, suncem opaljenu kožu. Pa nije ni čudo — djevojčica je i pored vrelog lipanjskog sunca bila tako odjevena kao da je ciča zima. Jedva ako je imala pet godina, ali kakva je bila nije se moglo vidjeti, jer je bila obučena u dvije-tri haljine, a pored toga još i umotana u debelu crvenu vunenu maramu, tako da joj se lik nije vidio. U teškim planinskim potkovanim cipelama na malim nogama, sva u znoju, jedva se kretala uzbrdo. Morale su pješačiti već dobar sat, kad stigoše do zaseoka nazvanog Selce, koji leži na pola puta do planinskog vrha. Tu naše putnice dočekaše s pozdravima sa svih strana. Neki su ih dozivali s prozora, drugi sa kućnih pragova, a neki iz dvorišta, jer je to bilo rodno mjesto djevojke. Ali je ona na sve pozdrave i sva zapitkivanja samo u prolazu odgovarala i ne zastade nigdje sve dok ne stiže na kraj zaseoka, do posljednje kuće, odakle joj doviknu jedan glas sa vrata: »Deta, pričekaj malo, idem i ja s tobom, ako ćeš dalje.«

Djevojka kojoj su te riječi bile upućene stade, a dijete pusti njenu ruku i sjede na zemlju.

»Jesi li umorna, Heidi?« upita je njena pratilica.

»Ne, samo mi je vrućina«, odgovori dijete.

»Brzo ćemo stići gore. Moraš samo da praviš veće korake, pa ćemo za jedan sat biti tamo«, bodrila je Deta djevojčicu.

Utom se pojavi na vratima jedna debela žena dobrodušnog lika i pridruži se njima dvjema. Ona je bila Detina stara poznanica, te njih dvije brzo zapodjenuše živ razgovor o svima stanovnicima Selca i okoline. Djevojčica ustade i pođe za njima.

»Pa kud si krenula s tim djetetom?« upita je debela žena. »To je sigurno dijete tvoje pokojne sestre?«

»Jest«, odgovori Deta. »Vodim je gore Ciki. Tamo treba da ostane.«

»Šta? Kod Cike s Planine da ostane dijete! Jesi li ti pri sebi, Deta! Kako možeš tako nešto da uradiš! Al' će te starac lijepo dočekati! Istjerat će te, da znaš, zajedno s djetetom!«

»Ne smije da nas istjera, on je njen djeda. Mora da je pomogne. Ja sam dijete dosad čuvala, a pravo da ti kažem, Barbara, ne ću da se samo djeteta radi odreknem ovakve službe kakva mi se nudi! Neka sad djeda učini što mu je dužnost.«

»Da, kad bi on bio čovjek kao što su ostali ljudi, učinio bi«, potvrdi debela Barbara. »Ti ga bar znaš. Šta da radi s jednim djetetom, i to s ovako malim! Ne će moći kod njega dijete da opstane. A kuda ti ideš, u koje mjesto?«

»U Frankfurt«, izjavi Deta. »Dobivam tamo odličnu službu. Znaš, ta je porodica prošlog ljeta bila dolje u kupalištu. Njihova je soba bila u mome hodniku, pa sam ih služila. Onda su već htjeli da me sobom povedu, ali ja nigam mogla da pođem. Sad su opet došli i hoće da me vode. Idem s njima, što ne bih!«

»Ne bih voljela, da sam na mjestu ovog djeteta!« reče Barbara dižući ruke. »Sam bi đavo znao šta je s tim starcem! Godine i godine ni za koga živog ne će ni da čuje! U crkvu ni kročio nije, pa i kad siđe s planine s onom svojom debelom toljagom, svi ga se boje i klone ga

se. Debele su mu sijede obrve, brada strašna, izgleda kao neki stari neznabožac ili Indijanac, i čovjek je srećan, ako se ne sretne s njim. Ni u snu da ga ne sniš!»

»Kakav je, da je«, reče Deta odsječeno, »djeda je i mora da se brine o svom unučetu. Ništa mu nažao ne smije učiniti, jer bi on bio odgovoran a ne ja.«

»Baš bih željela da znam«, reče Barbara radoznalo, — »kakav li grijeh nosi na duši taj starac, kad je u stanju da sam samcat živi na planini i da, stalno namršten, izbjegava ljude. Svašta se o njemu priča. Ti si sigurno morala nešto čuti od svoje sestre, zar ne, Deta?»

»Kako da nisam, samo ne ću o tome da govorim, jer kad bi me on čuo, lijepo bih se provela.«

Ali Barbara je još odavno željela da sazna, šta je to sa Čikom s Planine te mrzi cio svijet i živi gore kao kakav pustinjak. Zašto ljudi o njemu govore šapatom, kao da se boje da što protiv njega kažu, ma da nisu na njegovoj strani. I najzad, zašto ga svi u Selcu nazivaju Čikom, kad on ne može da bude čika svih stanovnika u Selcu. Kako se Barbara nedavno udala, a došla iz sela Prattigau, nije poznavala mnogo ljudi niti je znala šta se u Selcu i okolini dešavalo. Ali Deta, njena dobra poznanica, rodom je baš iz Selca i živjela je tu sve do prije godinu dana s majkom, poslije čije se smrti preselila u kupalište Ragaz, gdje je dobila službu sobarice u jednom hotelu. I ovoga jutra je došla s djetetom iz kupališta. Do Mayenfelda došla je na vozu si-jena, koji je tjerao jedan njen poznanik, te je primio i nju i dijete. A Barbari je ova prilika bila dobrodošla da zadovolji svoju radoznalost. Zato je prijateljski uhvatila Detu pod ruku i rekla:

»Od tebe valjda mogu da čujem šta je istina a šta nije. Ja mislim da bi bar ti morala znati šta je u stvari. Reci mi sad šta je to sa starcem. Je li on oduvijek mrzio ljude i oni njega?»

»Da li je baš uvijek bio takav, ne mogu točno da ti kažem. Meni je sad dvadeset i šest godina a njemu sedamdeset. Nisam ga znala kad je bio mlad, — razumije se. Ne znam šta se sve pričalo o njemu u vašem selu, ali ja mnogo šta znam, jer je moja mati iz Domleschga, kao i on.«

»Šta time hoćeš da kažeš, Deta?« reče Barbara malo uvrijeđeno. »Ne priča se makar šta u mome selu. A znaj da ja umijem i da šutim, ako treba. De, ispričaj mi šta znaš o njemu, ne ćeš se kajati.«

»Dobro, pričat ću, ali nikom ni riječi, obećaj!« opomenu je Deta.

Okrete se sad, da vidi nije li djevojčica suviše blizu da čuje njihov razgovor. Ali djeteta ne bješe nigdje. Mora biti da je poodavno bilo zaostalo za njima, a one to nijesu primijetile. Deta zastade i poče da se osvrće na sve strane. Njihova staza krivudala je dosta, ali se mogla vidjeti sve do Selca. Na njoj nije bilo nikoga.

»Eno je!« uzviknu Barbara, »vidiš li, tamo?« i ona pokaza rukom daleko od staze. »Penje se uzbrdo sa kozarom Petrom i njegovim kozama. Zašto li je samo tako kasno potjerao koze! Al' baš dobro. Neka on bude uz nju, bar da mi možeš sve natenane da ispričaš.«

»Ah, ne mora Petar za nju da se brine! Bistra je ona i suviše za svojih pet godina. Sve vidi i zna šta se oko nje dešava. Pametna je to djevojčica i dovitljiva, i to će joj dobro doći, jer starac nema ničega osim svoje dvije koze i te kolibe u planini.«

»A da li je ikad imao više?« upita Barbara.

»On? — kaku ua nije!« odgovori žustro Deta. »Imao je jedno od najljepših imanja u Domleschgu. Imao je još samo mlađeg brata, dobrog i vrijednog. Jednoga dana Čika se odvoji od sela i porodice, pogospodi se, pa je lutao kojekuda po svijetu, uvijek u rđavom društvu. Pošto je proigrao i propio cijelo imanje, roditelji mu svisnuše od muke i jada. A kad je tako dotjerao do prosjačkog štapa i svojeg mlađeg brata, i ovaj se otisnuo u svijet i zauvijek izgubio. Čika, kad mu osim zlog glasa ništa nije ostalo, i sam se izgubio bez ikakvog traga. Nitko isprva nije znao, kamo je otišao. Kasnije se čulo, da je otišao u Napulj i stupio u vojsku. Poslije toga se o njemu ništa nije znalo čitavih petnaest godina. Onda se jednoga dana iznenada pojavi u Domleschgu s jednim dječakom, koga je htio da smjesti negdje u rodbini. Ali nitko nije htio da čuje za njega, i svaka su se vrata pred njim zatvarala. To ga je toliko ozlojedilo, da se zarekao, da nikad više u Domleschgu ne će nogom kročiti, pa ode u Selce da tu živi sa svojim sinom. Svakako da je imao i novaca. Svoga sina Tobiju dao je na drvodjelski



zanat. Tobija je zanat izučio i bio dobar mladić, koga su svi poštovali u selu. Samo starca nitko nije mario. Pričalo se, da je pobjegao iz vojske zbog nekih teških krivica, i čak da je ubio nekog čovjeka, ali ne u ratu nego u nekoj kavanskoj tučnjavi. On mi dođe i kao neki rođak, jer je baka njegove majke bila sestra moje bake. Zvali smo ga Čikom. Pa kako smo mi skoro sa svima ljudima u Selcu, opet, bili u srodstvu sa očeve strane, i oni su ga svi zvali Čikom. A otkad ode gore u planinu, svi ga prozvaše Čika s Planine.«

»A šta je bilo s Tobijom?« upita Barbara radoznalo.

»Čekaj malo, ne mogu sve odjedamput«, reče Deta.

»Dakle, Tobija je bio na zanatu u Melsu, pa pošto ga je izučio, dođe u Selce, gdje se oženi mojom sestrom Adelheidom, jer su se oni oduvijek voljeli, pa ni poslije vjenčanja njihova ljubav nije bila ništa manja. Ali sreća njihova nije bila dugog vijeka. Već poslije dvije godine, kad je Tobija radio na jednoj građevini, pala je na njega greda i ubila ga. A kad su nesrećnog čovjeka sveg unakaženog donijeli kući, jedna Adelheid od bola i užasa dobi strašnu groznicu, i više se ne oporavi. Pa kako ni inače nije bila jaka, pade u neko čudnovato stanje, da se prosto nije moglo znati kad spava a kad je budna. I tako nekoliko nedjelja poslije Tobijine smrti sahranismo i Adelheidu. Svi su žalili i javno govorili, da je to kazna božja, koju je Čika zaslužio zbog svog ranijeg pustog života. Čak su mu to i u oči govorili. I otada starac postade još mrzovoljniji, sve više odrod, ni s kim nije govorio, svatko mu se sklanjao s puta. Tako se odjednom svuda proču, kako je Čika zauvijek otišao u planinu i da se više ne će spustiti u selo. Otada živi daleko od ljudi. Malo Adelheidino dijete majka i ja uzele smo sebi. Imalo je tek godinu dana. I kako mi je mati umrla prošlog ljeta, a ja htjedoh nešto da zaradim dolje u kupalištu, povedoh ga sa sobom i dadoh ga staroj Uršuli na čuvanje. Mogla sam i preko zime u kupalištu da ostanem, bilo je svakojakog posla, jer ja umijem i da šijem i da krpim. I tako, eto, u rano proljeće dođe ona porodica iz Frankfurta, koju sam posluživala prošle godine, te sad idem s njima. Već prekosutra putujemo, a služba je odlična, vjeruj mi.«

»I tako starcu ostavljaš dijete? Prosto ne znam šta misliš«, reče Barbara prijekorno.

»Šta hoćeš time da kažeš?« reče Deta. »Ja sam za ovu djevojčicu učinila svoje, a šta ću sad s njom! Ne mogu valjda da je ovako malu vučem sa sobom po Frankfurtu. Ali kamo to ti ideš, Barbara? Mi smo već skoro na pola puta.«

»Evo stigla sam i ja kamo sam naumila«, odgovori Barbara. »Trebalo da razgovaram s Brigitom, Petrovom majkom. Znaš, ona zimi prede za mene. Pa sad zbogom, Deta, i neka ti je srećan put.«

Zastadoše da se pozdrave. I Barbara se uputi maloju, skoro crnoj planinskoj kolibi, koja se nalazila u jednoj udoljici, nekoliko koračaj a od puta. To je mjesto bilo zaštićeno planinom od vjetra, skrovito i pogodno za kolibicu, koja je bila sklona padu i toliko oronula, da je uopće bilo opasno stanovati u njoj, a kamoli kad bijesno zaduva južni vjetar pa sve počne da se trese i klopapa, i vrata i prozori, a crvotočne grede drhte i puckaraju. Da je u takve dane koliba bila izložena vjetru, ne bi od nje ostalo ni traga.

U toj kućici stanuje kozar Petar, dječak od jedanaest godina. Svakog jutra silazi u Selce, sakupi koze, pa ih tjera visoko gore u planinu u Lamo brste i da pasu nisko jedro bilje, sve do same večeri. Zatim silazi opet sa svojim lakonogim kozama sa planine, a kad stigne u Selce, stavi prste u usta i zviždanjem objavljuje svoj dolazak, te svatko dođe da uzme svoju kozu. Obično su to dječaci i djevojčice, jer su koze mirne i djeca ih se ne plaše. To su bili jedini trenuci — preko cijelog ljeta — kada se Petar sastajao sa svojim vršnjacima. Inače, živio je sam sa kozama. Imao je, istina, kod kuće majku i slijepu baku, ali je svakoga jutra morao rano da ide od kuće, a uveče se vraćao iz Selca kasno, jer je volio da se što duže zadrži sa djecom u igri. Tako je ostajao kod kuće samo toliko vremena koliko mu je trebalo da ujutru brzo pojede mlijeko sa hljebom, a uveče to isto, te da se najzad svali u postelju i zaspi kao klada. Njegov otac, koga su također zvali Petar, kozar, jer se i on u mladosti bavio istim poslom, poginuo je prije nekoliko godina obarajući drvo u šumi. Njegovu majku, kojoj je bilo ime Brigita, zvali su svi zbog toga Kozaricom, a slijepu baku zvalo je bakom i staro i mlado.

Deta je pričekala skoro deset minuta i okretala se na sve strane gledajući gdje su djeca sa kozama. A kad ih nigdje ne ugleda, pope se još malo više, odakle je mogla da obuhvati pogledom cijelu planinu, sve do podnožja, te se poče nestrpljivo i uznemireno osvrutati na sve strane. Međutim, djeca naiđoše s druge strane, jer je Petar znao mnoga mjesta, gdje su njegove koze mogle da nađu jedro granje i žbunje. Zato je sa svojim stadom i švrljao tamo-amo. U početku dijete se, zavijeno onim silnim haljinama i zaduvano, naprezalo iz sve snage da korača. Nije ništa govorilo, ali je stalno promatralo Petra, koji je svojim bosim nogama u lakim hlačama bez napora skakao tamo-amo za kozama, a koze su se tankim vitkim nožicama još lakše pele preko busenja i kamenja uza strme obronke. Odjednom dijete sjede na zemlju, brzo izu cipele i čarape, skide svoju debelu crvenu maramu, otkopča i svuču obje haljinice jednu za drugom, jer joj je njena tetka Deta navukla preko svakodnevnne prazničnu, samo da se ništa ne bi moralo nositi. I tako dijete ostade samo u lakoj donjoj haljinici, veselo mašući golim rukama. Svu svoju odjeću ostavi na gomili, skoči i potrča pored Petra, lako, baš kao neka kozica. Petar se nije osvrtao za djetetom, koje je bilo zaostalo, te nije vidio, šta je ono uradilo. Kad je ugleda ovako lako odjevenu, nasmija se; a kad mu pogled pade na gomilu haljina, tako se zasmija, da mu se usta razvukoše od jednog uha do drugoga. Ali ništa ne reče. I kada se dijete osjeti ovako slobodno i lako, otpoče razgovor s Petrom. Sad je Petar morao da odgovara na mnoga pitanja. Dijete je željelo da zna koliko ima koza, kamo sa njima odlazi i šta radi kad tamo stigne. Tako najzad stigoše djeca s kozama do kolibe, te ih tetka Deta opazi. Čim ugleda tu družinu kako se penje uzbrdo, viknu iz sveg glasa:

»Heidi, šta to radiš, kakva si? Gdje su ti haljine, gdje ti je marama? I nove sam ti cipele kupila, i nove ti čarape splela, pa ničega nema, ničega! Heidi, šta radiš, kud si sve to djenula?« Dijete je mirno pokazalo nizbrdo i reklo:

»Tamo.«

Tetka pogleda u tom pravcu, i zaista, tamo je ležalo nešto, a odozgo je bila jedna crvena točka, mora biti marama.

»Nesrećo moja!« viknu tetka u najvećem uzbuđenju. »Kako ti je to moglo pasti na pamet! Zašto si se svukla, šta to znači?«

»To meni ne treba«, odgovori dijete, i nimalo se nije kajalo zbog onoga što je učinilo.

»Jao, nesrećo! Budalo jedna! Zar zaista ništa ne razumiješ?« jadovala je i ljutila se tetka i dalje. »Tko će sad opet pola sata da silazi nizbrdo! Petre, hajde, otrči brzo dolje i sve mi to donesi. Idi brzo, kad ti kažem. Što me tako gledaš! Što stojiš kao da si za zemlju prikovan?«

»Ja sam već ionako okasnio, nemam vremena«, reče Petar lagano; s rukama u džepovima, i ne mičući se s mjesta, mirno je slušao ljutite tetkine riječi.

»Ne ćeš stići daleko, ako samo bleneš ne mičući se s mjesta«, viknu tetka na njega. »Ali ako me poslušаш, vidjet ćeš šta ćeš dobiti od mene!« T ona mu pokaza jedan novčić, koji zablista na suncu. Čim Petar to vidje jurnu najkraćim putem niz planinu i u velikim skokovima dotrča, da ga je tetka Deta morala pohvaliti. Ona mu dade novčić, a njegovo lice zablista od sreće, jer je rijetko kad dobio toliko blago.

-To bi mogao u doneseš gore do Čike, jer ionako ideš istim putem«, kazala je sada tetka Deta polazeći stazom, koja se odmah iza kozareve kolibe pela strmo uzbrdo. On odmah pristade, pa pođe za Detom i djevojčicom, noseći pod lijevom miškom zavežljaj, dok je u desnoj ruci držao prut i šibao njime po zraku. Heidi i koze skakale su radosno pored njega.!, Tako ova povorka poslije tri četvrti sata stiže do jednog planinskog visa, gdje je na jednoj zaravni bila koliba staroga Čike s Planine, izložena svim vjetrovima, ali sva obasjana suncem i sa divnim pogledom na dolinu. Iza kolibe dizale su se tri stare jele dugih i debelih grana. Iza njih se pružao drugi planinski vijenac, čije su padine bile obrasle lijepom travom i biljem. A iznad ovih, kameniti obronci sa žbunjem, koji su postepeno vodili gore ka strmim, golim, stjenovitim vrhovima. j

Kraj kolibe, s one strane koja gleda u dolinu, Čika je napravio klupu. Eto tu je sad sjedio s lulom u ustima, s rukama na koljenima i mirno gledao kako se penju djeca, koze i najzad tetka Deta, koju su

malo po malo svi bili prestigli. Heidi je prva stigla gore. Prišla je prvo starcu, pružila mu ruku i rekla:

»Dobroveče, djeda.«

»Kako, kako, šta?« upita starac grubo, jedva pružajući djetetu ruku, i osmotri je prodirnim pogledom ispod kosmatih obrva. Heidi izdrži taj dugi pogled i ni jednom ne trepnu, jer je djeda sa gustim sijedim obrvama, sraslim u povij ama, izgledalo tako neobično, da Heidi nije mogla da skine pogled s njega. Uto je stigla i tetka Deta zajedno s Petrom, koji je malo zaostao da vidi šta će se dogoditi.

»Dobar dan, Čiko, dovela sam vam Tobijino i Adelheidino dijete. Vi ga valjda ne ćete ni poznati, jer ga ne vidjeste još odonda, kad je imalo svega godinu dana.«

»Šta će to dijete kod mene?« upita starac kratko. »A ti tamo«, doviknu on Petru, »goni svoje koze, nisi poranio. Potjeraj i moje«. Petar je odmah poslušao i izgubio se, jer ga je Čika tako pogledao, da ga je prosto presjekao.

. »Dijete treba kod vas da ostane, Čiko«, odgovorila je Deta na njegovo pitanje. »Ja sam, mislim, učinila koliko sam mogla za ove četiri godine. A sad je na vas red da i vi svoje učinite.«

»Tako!« reče starac i baci brz pogled na dijete. »A kad dijete počne da se dere za tobom i da kmeči, šta ću onda s njim?«

»To je vaša stvar«, odgovorila je Deta. »Ni meni nitko nije rekao šta da radim s djetetom kad su mi ga ostavili, a imalo je jedva godinu. Nisam tada znala ni šta ću sa sobom ni sa svojom majkom, a kamoli sa djetetom. Sad zbog službe moram da putujem, a vi ste djetetu najbliži. Ako ga ne ćete, radite s njim šta znate. Vi ćete odgovarati, ako mu se što desi. Valjda ne ćete da svoju savjest opteretite još kojim grijehom.«

Deti nije bila najmirnija savjest u ovoj stvari, zato je bila tako žustra i zato je više izgovorila nego što je u prvi mah mislila da kaže. Dok je izgovarala posljednje riječi, Čika ustade i prostrijeli je takvim pogledom, da ona ustuknu nekoliko koraka. Onda pruži ruku i zapovjednički reče:

»Gubi se što prije, idi odakle si i došla, na oči mi više ne izlazi!«

Deta nije čekala da joj se to dvaput kaže.

»Ostajte onda zbogom, a i ti, Heidi«, reče brzo i potrča. Trčala je sve do Selca, jer ju je uzbuđenje gonilo naprijed. U Selcu je stadoše još više dozivati. Ljudi su se čudili gdje je djevojčica, jer su svi znali čija je i šta se sve s njom dogodilo. Čulo se sa svih strana i prozora:

»Gdje je mala? Deta, gdje ostavi djevojčicu?« A ona je stalno odgovarala, sve mrzovoljnije:

»Gore kod Čike s Planine. Pa kod Čike s Planine, čujete valjda.« Prosto ju je vrijeđalo što su joj žene sa svih strana dovikivale: »Kako si mogla tako nešto da uradiš!« Ili: »Zar tako malo dijete da ostaviš gore kod njega!« I svi su ponavljali: »Sirota mala!« Deta je trčala što je brže mogla sve dalje i odahnula je tek, kad više ništa nije čula, jer ni njoj nije bilo lako. Majka joj je na samrti ostavila dijete u amanet. Umirivala je sebe mišlju kako će svojom zaradom moći brže i više djetetu da pomogne. Zato je sada bila vrlo vesela što ostavlja daleko za sobom sve prijekore i što sad može da primi dobro mjesto.

## GLAVA II

### KOD DJEDE

P ošto je Deta već izmakla, zauze djeda svoje staro mjesto na klupi i oborenih očiju, ništa ne govoreći, zapali svoju lulu i poče da odbija velike kolutove dima. Za to vrijeme Heidi je razgledala radoznavo sve unaokolo. Zaviri i u staju za kože, koja je bila sagrađena kraj kolibe, ali unutra nije bilo ničega. Ona nastavi istraživanje, pa iza kolibe dođe do starih jela. Tu jc vjetar duvao kroz granje tako snažno, da je visoko u krošnjama šumilo i šuštalo. Heidi zastade da sluša. Kad se šum malo utiša, zaobiđe dijete oko drugog ugla kolibe, pa se opet vrati djedi. Ali kad ga ugleda u istom položaju kao maločas, stade pred njega, metnu ruke na leđa, pa poče da ga promatra.

»E, sad, šta hoćeš?« upita on dijete dižući pogled prema njemu, dok je ono još stajalo nepomično.

»Hoću da vidim šta ima unutra u kolibi«, reče Heidi.

»Hodi onda!« Djedo ustade pa pođe prvi u kolibu. »Ponesi sa sobom i onaj tvoj zavežljaj sa haljinama«, naredi joj on dok je ona išla za njim.

»To mi više ne treba«, odsiječe Heidi.

Starac se okrete i pronicljivo pogleda dijete, čije su se oči caklile od nestrpljenja šta će ugledati u kolibi.

»Nije glupa«, reče starac poluglasno sebi.

»A zašto ti više ne treba?« upita on glasno.

»Najviše bih voljela da idem kao koze, koje imaju tako lake nožice.«

»Možeš kad voliš, ali ponesi te stvari«, zapovjedi djeda. »Stavit ćemo to u ormar.«

Heidi poslušala. Sad starac otvori vrata i Heidi uđe u prilično veliku prostoriju, jedinu pod ovim krovom. U njoj je stajao sto i stolice oko njega. U jednom uglu bila je djedina postelja, u drugom veliki kotao, koji je visio nad ognjištem. Na drugoj strani bila su velika vrata u zidu, i kad ih djeda otvori, ukaza se ormar. Unutra je bilo obješeno njegovo odijelo, a na jednoj polici ležalo je nekoliko košulja, čarapa i marama, dok je na drugoj bilo nekoliko tanjira, zdjelica i čaša, a na najvišoj polici okrugao hljeb, suho meso i sir. U tom ormaru bilo je sve što je Čika s Planine imao i što mu je bilo neophodno za život. Čim on otvori ormar, Heidi brzo priđe i gurnu svoje stvari što je mogla dublje iza jedinog odijela, kako bi se što teže našle. Razgleda zatim pažljivo cijelu ovu prostoriju, pa reče:

»Gdje ću ja da spavam, djeda?«

»Gdje god hoćeš«, odgovorio je.

To je Heidi bilo upravo dobrodošlo. Obišla je sve kutove i zavirala svuda tražeći, gdje bi mogla najljepše da spava. U uglu iza djedine postelje bile su pristonjene ljestvice. Heidi se pope uz njih i stiže do tavana. Na tavanu je ležala gomila svježeg i mirisnog sijena. A kroz jedan prozorčić moglo se vidjeti daleko u dolinu.

»Ovdje ću ja da spavam!« uzviknula je Heidi odozgo. »Što je tvdje lijepo! Hodi da vidiš kako je lijepo djeda!«

»Znam«, odgovori on.

»Ovdje ću ja da namjestim svoju postelju«, vikalo je dijete i dalje šušajući nešto tamo. »Djeda, moraš i ti da se popneš ovamo. Treba da mi nađeš jednu ponjavu. Za postelju je potrebna ponjava da se na nju legne.«

»Dobro, dobro«, reče djeda i pođe svome ormaru, odakle, poslije kraćeg traženja, izvadi ispod svojih košulja dug komad grubog platna nalik na ponjavu. Onda se s tim pope uz ljestvice na tavan, gdje začas načini vrlo lijepu postelju. Na mjestu gdje treba da leži glava uzdigao je sijeno lijepo i vješto i to upravo prema onom prozorčiću, tako da se ležeći na uzglavlju moglo gledati pravo kroz njega.

»Ovo je baš odlično«, reče djeda, »sad još da prostrem, ali čekaj«. I on uze još dosta sijena, pa sve to svali na ležište, da bi bilo deblje i mekše; da ne bi odozdo žuljilo. »A sad, daj to ovamo.« Heidi brzo uze platno ali je jedva mogla da ga nosi, toliko je bilo teško. To je bilo baš kao naručeno, jer kroz ovako debelu tkaninu nisu mogle uopće da probiju oštre slamke. Sad oni zajedno raširiše platno preko sijena, i gdje god je ono izvirivalo, dolje, gore ili sa strane, Heidi ga je hitro gurala pod platno. Izgledalo je sve lijepo i čisto, pa je Heidi stala pred postelju, zamišljeno promatrajući svoje djelo.

»Mi smo još nešto zaboravili, djeda.«

»Šta smo zaboravili?« upita on.

»Pokrivač. Jer kad se leži u krevetu, odozdo treba da dođe ponjava, a odozgo pokrivač.«

»Misiš? A šta da radimo, ako ja nemam pokrivača?« reče djeda.

»Ne mari, djeda«, umiri ga Heidi, pokrit ću se onda sijenom«. I onda htjede da priđe maloj gomili sijena, koja je stajala u uglu tavana, ali je djeda zadržao.

»Čekaj malo«, reče joj, pa siđe niz ljestvice i priđe svojoj postelji. Onda se vrati i spusti na pod veliku tešku platnenu vreću.

»Zar ovo nije bolje od sijena?« upita je. Heidi iz sve snage povuče vreću da je raširi, ali svojim malim rukama nije mogla da savlada ovako tešku stvar. Djeda joj u tome pomože, pa kad i vreću prostriješe, sve je izgledalo tako ugodno i lijepo da Heidi stade zadivljeno pred svoju novu postelju i reče:



»Ovo je divan pokrivač, cio krevet je lijep. Voljela bih da je već noć pa da legnem.«

»Izgleda mi, da bismo mogli baš malo da založimo«, reče djeda. »Šta kažeš na to?«

Heidi je u poslu oko spremanja postelje zaboravila na sve ostalo. Ali sad kad joj pade na pamet jelo, osjeti veliku glad jer cijelog dana, osim jutrošnje tanke kave s hljebom, ništa nije okusila, a još je pješačila tako dugo. Zato je rekla bez ustezanja: »I ja mislim kao i vi.«

»Pa da sidemo onda, kad se tako lijepo slažemo«, reče starac i pođe dolje za djetetom. Zatim priđe ognjištu i ukloni veliki kotao, pa primače mali i zakvači ga o verige, sjede kraj vatre na tronožac, pa poče piriti u vatru sve dok se nije rasplamtjela. U kotlu je počelo da vri, a na dugoj željeznoj viljušci djeda je strpljivo čvario nad vatom veliki komad sira i okretao ga dokle god sa svih strana nije požutio kao zlato. Heidi je sve to pažljivo promatrala, i mora biti da joj je sad nešto novo palo na pamet, jer je odjednom skočila, otrčala do ormara i počela da skakuće tamo-amo. A kad je djeda s loncem i prženim sirom prišao stolu, tu je već ležao okrugli hljeb, dva tanjira i dvije šolje — sve lijepo postavljeno. Heidi je to uzela iz ormara, jer je znala da će biti potrebno za večeru.

»Tako, lijepo je što si se sama sjetila«, kaza djeda, pa stavi prženi sir na hljeb. »Ali još nam nešto nedostaje na stolu.«

Heidi vidje kako se lonac puši, pa opet brzo otrča do ormara. Ali tu nade samo jednu jedinu zdjelicu. Pa ipak nije se mnogo zbunila. Vidjela je dvije čaše. Vratila se istoga trenutka i na sto stavila zdjelicu i čašu.

»Lijepo, ti umiješ da se snađeš; ali na šta ćeš sjesti?« Na onoj jedinjoj stolici sjedio je djeda. Brzo kao strijela otrča Heidi do ognjišta, donese mali tronožac i sjede na njega.

»Imaš gdje da sjedneš, to je istina, ali sjediš vrlo nisko«, reče djeda. »Samo, i kad bi na mojoj stolici sjedila, ne bi dosegla do stola. Ali ja ću ti dati nešto, da vidiš.«

I on ustade, napuni zdjelicu mlijekom, metnu je na stolicu, koju dogura do tronošca, tako da je Heidi sad imala pred sobom mali sto.

Djeda odreza velik komad hljeba, stavi komad zlatnog sira odozgo i reče: »Sad jedi.« On sam sjede na ugao stola i poče da ruča. Heidi je dohvatila zdjelicu, pila i pila neprekidno, jer bješe mnogo ožednjela za dugog puta. Najzad odahnu dugo — pijući žustro zaboravila je prosto da diše — i spusti zdjelicu.

»Da li ti se sviđa mlijeko?« upita djeda.

»Još nikad nisam pila tako dobro mlijeko«, odgovori Heidi.

»Onda još da ti dam.« I djeda još jednom napuni zdjelicu do vrha i stavi je pred djevojčicu, koja je s uživanjem grizla hljeb sa sirom, mekim kao maslac i vrlo ukusnim. S vremena na vrijeme je otpijaia mlijeko i izgledala je veoma zadovoljna.

Pošto je ručak bio završen, djeda izađe da dovede u red staju za koze. Za sve vrijeme Heidi ga je pažljivo promatrala kako mete i kako postavlja svježju slamu, na kojoj će koze spavati. Djeda zatim ode do drvljanika, odabra četiri okrugla štapa, nađe jednu dasku, probuši je na četiri mjesta, pa kroz rupe uvuče one štapove. Začas ispade stolica baš kao ona djedina, samo mnogo viša. A Heidi je stajala i to promatrala, zanijemjela od čuđenja.

»Šta je ovo, Heidi?« upita je djeda.

»To je stolica za mene, jer je visoka. Kako si je začas, djeda, napravio!« reče dijete diveći se neprestano.

»Sve razumije što vidi, nema oči uzalud«, reče djeda više za sebe, obilazeći kolibu i zakucavajući ovdje-ondje klinove, učvršćujući ponegdje vrata. Idući tako sa čekićem i čavlima u ruci od jednoga do drugoga, popravljao je sve što se moglo popraviti. Heidi je išla ukorak za njim i sve je to gledala netremice s najvećom pažnjom, jer joj je to izgledalo vrlo zanimljivo.

Tako stiže i večer. Stare jele zašumile su jače, snažan vjetar je duvao i povijao guste krošnje drveća. Šum vjetra je divno zvučao maloj Heidi, ispunjavao joj srce milinom, i ona stade da pleše oko jela kao da je doživjela neku nečuvenu radost. Djeda je stajao na vratima i promatrao dijete.

Odjednom odjeknu oštar zvižduk. Heidi prestade da pleše, a djeda izađe pred kuću. Odozgo niz planinu dolazile su koze skakućući jedn\*

za drugom, a među njima išao je Petar. Heidi uzviknu od radosti, pa uletje usred stada i poče pozdravljati svoje stare prijateljice, s kojima se jutros sprijateljila. Kad stigoše do kolibe, zastadoše svi, a iz stada se izdvojiše dvije lijepe vitke koze, jedna bijela, druga mrka, pa priđoše djedi i počeše da mu ližu ruke, jer je na dlanu držao grumen soli. Tako je on svako veče dočekivao svoje dvije koze. Petar iščeznu sa stadom. Heidi je nježno milovala čas jednu čas drugu kozu, skakala oko njih da ih sa svih strana pomiluje i bila van sebe od sreće i radosti.

»Jesu li to naše koze, djeda? Jesu li obje naše? Hoće li one da idu u staju? Da li će uvijek kod nas ostati?«

Tako je Heidi zapitkivala neprestano, a djeda je jedva stizao da između pitanja izgovori: da, da. Kad su koze olizale so, reče starac: »Idi sad i donesi svoju zdjelicu i hljeb.«

Heidi je poslušala i brzo se vratila. Djeda je pomuzao bijelu kozu i napunio zdjelu mlijekom, a tada odsjekao komad hljeba i kazao: »Sad lijepo večeraj, pa onda idi gore da spavaš. Tetka Deta je ostavila za tebe još jedan mali zavežljaj, u kome su košuljice i druge stvari. Eno ga tamo u ormaru, ako ti treba. Ja moram još da ostanem s kozama, a ti spavaj mirno.«

»Laku noć, djeda, laku noć! Ali kako se one zovu djeda, kako se zovu?« vikala je djevojčica i potrčala za starcem i kozama.

»Bijela se zove Bijelka, mrka — Mrkuša«, odgovori djeda.

»Laku noć, Bijelka, laku noć, Mrkuša!« doviknula je Heidi kozama, koje su već ulazile u staju. Tad je sjela na klupu, pa pojedje hljeb i popi mlijeko. Ali snažni vjetar samo što je nije oduyao s njenoga mjesta. Zato se požurila da završi večeru, pa uđe u kuću i pope se u svoj krevet, te je ubrzo zatim čvrsto i slatko spavala, kako se samo može spavati u najljepšoj postelji.

Nije dugo potrajalo, još se nije bilo ni smrklo, a i djeda leže u svoj krevet, jer se jutrom uvijek budio zajedno sa suncem, a ono se vrlo rano pojavljivalo iznad planina u ovo ljetnje doba. Te noći duvao je vjetar tako jako, da je, kad zafijuče, drmao cijelu kolibu, pa su pucarale sve grede. U dimnjaku je zavijalo i pištalo kao da neko jadikuje, a stare jele tako su se povijale na vjetru da su se grane lomile.

Usred noći ustade djeda i reče poluglasno za sebe: »Da se dijete ne uplaši.« Pope se uz ljestvice i priđe Heidinoj postelji.

Mjesec je blistao na nebu, ali ga uto zakloniše mračni brzi oblaci i sve potamnje. Ali opet bijesnu mjesec kroz okrugli prozor i pade pravo na postelju male Heidi. Sa obrazima rumenim kao ruža, ležala je ona mirno i zadovoljno sa glavom na svojoj obloj ručici, i sanjala sigurno o nečem prijatnom, jer joj je lice bilo nasmiješeno. Djeda je gledao zaspalo dijete sve dok mjesec nije zašao za oblake, te se smračilo. Tada se vrati u svoju postelju.

### GLAVA III

#### NA PAŠNJAKU

ano izjutra oštar zvižduk probudi Heidi, i kad otvori oči, vidje

kako se zlatna svjetlost lije kroz okrugli prozorčić i plavi postelju i sijeno pored nje, te sve unaokolo šija kao zlatu. Keiui je sa čuđenjem gledala oko sebe i prosto nije znala gdje je. Ali odjednom ču spol ja dubok djedin glas i onda se svega sjeti: odakle je došla, da je na planini kod djede, a ne više kod stare Uršule, koja je bila skoro sasvim gluha i uvijek zimogrožljiva, zbog čega je jednako morala da sjedi kraj vatre u kuhinji ili kraj peći u sobi, a Heidi je morala uvijek da bude u njenoj blizini. Zato joj je često bilo dosadno unutra i željela je da pobjegne napolje. Mnogo se obradovala, kad se probudila u novome stanu i sjetila se šta je sve lijepo juče vidjela i šta će sve i danas opet vidjeti, a naročito se radovala Bijelki i Mrkuši. Heidi skoči brzo iz svoje postelje i za nekoliko minuta obukla je sve što je sinoć svukla, jer nije imala mnogo šta da oblači. Sišla je tada niz ljestvice i istrčala pred kolibu. Tu je već stajao Petar, kozar sa svojim stadom koza, a djeda je izveo iz staje Bijelku i Mrkušu, da se pridruže svome društvu. Heidi pritrča da poželi i njemu i kozama dobro jutro.

»Hoćeš li i ti sa kozama?« upita je djeda. Heidi se tome mnogo obradovala, pa je visoko poskočila od radosti.

»Ali prvo treba da se lijepo umiješ i opereš, jer se sunce, koje je tako čisto i svijetlo na nebu, smije svakome koga vidi crnog i prljavog. Eno, tamo je za tebe sve spremljeno.« I djeda pokaza vjedricu punu vode, koja je stajala pred vratima na suncu. Heidi skoči tamo pa poče da se pljuska i trlja, sve dok se nije lijepo oprala. Djeda je međutim ušao u kolibu i doviknuo Petru: »Ovamo, kozji generale, i ponesi svoju torbu.« Začuden, Petar posluša i pruži svoju torbu, u kojoj je nosio svoj mršavi ručak.

»Otvaraj«, zapovjedi starac, i gurnu unutra veliki komad hljeba i isto toliko veliki komad sira. Petar od čuda razrogači svoje okrugle oči što je mogao više, jer oba ta komada bila su bar za polovinu veća nego ona dva, koja je nosio sebi za ručak.

»Tako, a sad još i zdjelicu da metnem unutra«, nastavi starac, »jer mala ne umije kao ti da pije bez zdjele. Namuzi joj dvije zdjelice za podne, jer će dijete poći s tobom i ostat ćete cio dan zajedno; ali pazi da ne padne sa stijenja, jesi li čuo?«

Tad Heidi utrča. »Sad sunce ne može da mi se smije, zar ne, djeda?« pitala je zabrinuto. Plašeci se, da joj se sunce ne ruga, ona je grubim ubrusom, koji je djeda ostavio pored vedrice, tako svojski istrljala lice, vrat i ruke, da je sad stajala crvena kao rak. Djeda se tome malo nasmija.

»Ne, sad nema čemu da se podsmijeva«, potvrdi on. »Ali znaš šta? Uveče, kad se vratiš kući, ući ćeš cijela u vjedricu da se okupaš kao riba. Jer kad se vratiš od koza, noge će ti biti crne i prljave. Sad možete krenuti.«

I oni krenuše veselo u planinu. Vjetar je te noći oduvao i posljednji oblačić. Nebo je bilo ugasitoplavo, a nasred neba blistalo je sunce i obasjavalo zelene planinske obronke, gdje su cvjetići otvarali svoje male plave i žute čašice i gledali u sunce smiješeći se. Heidi je skakotala tamo-amo i klicala od radosti, jer su svuda bili bokori nježne žute jagorčevine, plavilo se od lijepe gorčice i svuda su se smijale i njihale na suncu zlatne ružice nježnih listića.. Od radosti zbog ovih cvjetova, koji su na sve strane blistali i lelujali se, zaboravila je Heidi čak i na koze i na Petra. Trčala je daleko ispred njih, a onda opet dalje.

jer se ondje nešto rumenjelo, ovdje opet nešto žutjelo i sve je to mamilo Heidi, pa je morala na sve strane da skakuće. Nabrala je mnogo cvijeća i strpala u svoju keceljicu jer je htjela da ga ponese kući, pa da ga metne u sijeno da bi i u njenoj spavaćoj sobi mirisalo kao ovdje. Zato je Petar danas morao da gleda na sve strane svojim okruglim očima, jer mu je Heidi zadavala isto toliko brige kao i koze, koje su trčkale tamo i amo.

»Kud si se sada opet izgubila, Heidi?« vikao je skoro ljutitim glasom.

»Evo me«, odgovarao je odnekud njen glas.

Ali Petar nije mogao da je vidi, jer je Pleidi sjedila na zemlji iza jednog brežuljka, koji je bio gusto obrastao cvijećem. Sam zrak je tu bio ispunjen divnim mirisom kakav Heidi još nikada nije osjetila. Sjela je među cvijeće i udisala punim grudima.

»Hodi za mnom!« pozvao ju je opet Petar. »Ne smiješ da padneš sa stijenja. Čika je to zabranio.«

»Gdje je stijenje?« upitala je Heidi ne mičući se s mjesta, jer je htjela i dalje da uživa u slatkom mirisu.

»Tamo gore, sasvim gore. Imamo još dosta da idemo, zato hajde! Vidjet ćeš kako gore visoko sjedi stara ptica grabljivica i kriješti.«

To je pomoglo. Istoga časa skočila je Heidi i s punom lceceljom cvijeća dotrčala do Petra.

»E, sad si nabrala dosta cvijeća«, reče kad su nastavili zajedno da se penju. »Inače bi sad stalno zastajala, a još ako sad sve pobereš, sutra ne ćeš više ništa naći.«

Ovaj posljednji razlog Heidi je usvojila, jer je i onako keceljicu toliko napunila, da više nije moglo stati. Uostalom, bit će cvijeća i sutra. Tako je pošla za Petrom dalje, a i koze su išle mirnije, jer su već izdaleka namirisale jedro bilje s visokog pašnjaka i žurile zbog toga ne zadržavajući se. Pašnjak, na kome se Petar najradije zadržavao sa svojim kozama i ostajao na njemu po cio dan, ležao je u podnožju visokih stijena, koje su pri dnu bile obrasle žbunjem i jelovinom, a dalje se dizale gole i strme k nebu. S jedne strane planine zjapio je stjenovit ponor, i djeda je imao pravo, kad je djecu opomenuo.

Kad stigoše do pašnjaka, skide Petar torbu s ramena i pažljivo je spusti u jedno malo udubljen je na zemlji, jer je Petar znao da često duva jak vjetar, pa je htio da sačuva svoju dragocjenu imovinu da mu se ne otkotrlja niz brijeg. Onda se Petar opruzi koliko je dug po travi obasjanoj suncem, jer je htio da se odmori od napornog penjanja.

Heidi je za to vrijeme skinula svoju kecljicu, lijepo je zavila cvijeće i zavezala ga, pa je sve ostavila pored torbe i sjela kraj Petra, gledajući na sve strane. Daleko ispod njih pružila se dolina u divnom sjaju jutra. Pred sobom je Heidi vidjela kako se diže veliko i široko polje pokriveno snijegom sve do tamnoplavog neba, lijevo ogromne stijene i sa svih strana vrhovi strče kao neke kamene i šiljaste kule, gledajući mrko na Heidi. Dijete je sjedilo mirno kao miš i promatralo, a svuda oko njega vladao je veliki duboki mir. Samo je sasvim blago i tiho pirkao vjetrić kroz nježnu žutu jagorčevinu i zlatnoblistave ružice, ^ koje su na sve strane cvjetale na svojim tankim stabljikama i le-lujale se mirno i radosno. Petar je zaspao poslije svog napornog hoda, a koze se pele gore do žbunja. Heidi se osjećala lako kao nikad u svom životu. Upijala je zlatnu sunčevu svjetlost, svjež vjetrić, nježni miris cvijeća, i nije željela ništa drugo nego da uvijek ostane ovdje. Tako je prošlo dosta vremena. Heidi je tako dugo gledala u te visoke planine, da joj se činilo kao da su sve one dobile lica, pa i one u nju gledaju ljubazno kao dobri prijatelji.

Najedared začu iznad sebe neko oštro kriještanje i kad pogleda gore, vidje kako više njene glave raširenih krila kruži tako velika ptica kakvu nikad u životu nije vidjela. Ptica se u velikim krugovima vraćala ponovo i kriještala vrlo jako i prodorno.

»Petre, Petre, probudi se!« vikala je Heidi. »Pogledaj, pogledaj, došla je ptica grabljivica, vidi je!«

•Petar se diže i zajedno sa Heidi stade da gleda pticu, koja se sve više i više dizala u nebesko plavetnilo i najzad nestala iza sivoga stijenja.

»Kamo li je sada otišla?« upita Heidi, koja je s napregnutom pažnjom pratila pticu.

»Kući u gnijezdo!« odgovorio je Petar.

»Je li njoj gore kuća? O, kako je tamo gore lijepo! A zašto tako viče?« pitala je Heidi dalje.

»Zato što mora«, odgovorio je kratko Petar.

»Da se popnemo da vidimo gdje je njena kuća«, predložila je Heidi.

»O! O! O!« otezao je Petar, a u svakom uzviku bilo je sve više neodobravanja. »Ni koza tamo ne može a kamoli mi. A i Cika je rekao da ti ne smiješ da padneš sa stijena.« Sada Petar stade da zviždi i da viče, te je Heidi zbunjeno čekala šta će to da se desi. Ali koze su ove glasove razumijevale i jedna za drugom dotrčale, te se cijelo stado skupi uskoro na zeleni pašnjak. Jedne su još brstile žbunje, druge trčkarale tamo-amo, a treće se gurale rogovima da prekrate vrijeme. Heidi skoči i otrča među koze, jer je za nju bilo pravo uživanje da gleda kako one skakuću i kako se raduju, pa je i sama skakala od jedne do druge i sa svakom se lično upoznivala, jer je svaka bila drukčija i drukčije se ponašala. Za to vrijeme Petar je donio svoju torbu, pa sva četiri komada hljeba, koja su bila u njoj izvadi i lijepo na zemlju postavi u četvorouglu. Veće je komade stavljao na Heidinu stranu a manje na svoju, jer je točno znao kako ih je dobio. Uze tada zdjelicu, namuze lijepo svježeg mlijeka Bijelkinog pa stavi zdjelicu u sredinu četvorougla. Onda pozva Heidi, ali nju je morao duže da zove nego svoje koze, jer je ona bila toliko zabavljena skakanjem i igrama svojih novih drugarica, da ništa osim njih nije ni čula ni vidjela. Tada Petar viknu tako jako, da je odjeknulo sve do stijena, i Heidi se tek tada pojavi. Kad je vidjela kako izgleda njihov sto, to joj se toliko dopade da je počela pljeskati rukama od uzbuđenja.

»Dosta je skakanja, vrijeme je da se jede«, reče Petar. »Sjedi i jedi!«

Heidi sjede.

»Je li mlijeko za mene?« upitala je gledajući zdjelicu u sredini.

»Da«, odgovorio je Petar. »I dva komada hljeba su tvoja, a kad mlijeko popiješ, dobit ćeš još jednu zdjelicu od Bijelke. Poslije ću i ja piti mlijeko.«

»A koje ćeš ti mlijeko da piješ?« htjela je Heidi da zna.



»Od moje koze, od Žarulje. Hoćeš li već jednom da jedeš?« opomenu je Petar ponovo.

Heidi popi prvo svoje mlijeko, a kad je spustila praznu zdjelicu, Petar ustade i donese joj drugu. Heidi je odlomila komad od svoga hljeba, a sve što je preostalo i što je još i sad bilo veće nego hljeb Petra kozara, koji je bio s jelom skoro gotov, pružila je njemu sa cijelim komadićem sira i rekla:

»Uzmi ovo, meni je dosta.«

Petar je pogledao Heidi, nijem od čuđenja, jer on nikad u svom životu ne bi mogao tako nešto da kaže ili da pokloni. Oklijevao je malo, jer prosto nije vjerovao, da Heidi to ozbiljno misli, ali ona mu je i dalje nudila hljeb i sir, a kako on nije primao, spustila mu je na koljena. Sada tek on shvati, da ona to ozbiljno misli. Zgrabio je poklon, kimnuo glavom u znak zahvalnosti i dobro se najeo, kao još nikad u svom životu otkad čuva koze. Heidi je za to vrijeme promatrala koze i upitala najzad:

»Kaži mi njihova imena, Petre!«

On je znao svakoj kozi točno ime i mogao je da sve to sačuva u svojoj glavi utoliko prije, što je i inače malo čega bilo u njoj. Heidi je slušala s najvećom pažnjom, i nije dugo potrajalo a ona je sve koze razlikovala jednu od druge. Sad je svaku znala po imenu, jer je svaka od njih imala svoje osobine, koje se mogu lako upamtiti. Trebalo je samo gledati otvorenih očiju, a to je Heidi i činila. Ono je veliki Turčin sa snažnim rogovima, koji je htio da se sa svima bije, ali je većina bježala od njega kad bi naišao. Samo drski Češljugar, vitko i brzo jare, nije bježao pred njim, već je odgovarao na njegove napade, jurišajući često po nekoliko puta uzastopce na njega, tako hitro da je veliki Turčin zastajao iznenađen i nije dalje napadao. Češljugar je pred njim stajao ratoborno sa svojim oštrim roščićima. Bila je tu i mala bijela Snješka, koja je tako uporno i molećivo meketala, da je Heidi često pritrčavala da je tješi i miluje po glavi. Baš sad je Heidi skočila, jer je opet čula kako taj mladi bolećivi glas viče kao da preklinje. Zagrlila je kozicu oko vrata i počela puna saučešća da je pita:

»Šta je tebi, Snješka? Zašto tako zapomažeš?«

A kozica se pribila uz nju povjerljivo, pa je učitala. Petar je s deći podalje, preko zalogaja, dovikivao:

»Takva je zato što stara nije više s njom, jer su je prodali u Mayenfeldu, pa ne dolazi više na pašu.«

»Pa koja je to stara?« upitala je Heidi.

»Pa njena majka«, glasio je odgovor.

»Gdje je njena baka?« upitala je Heidi.

»Nema bake.«

»A djedu?«

»Nema ni djede.«

»O jadna Snješka«, kazala je Heidi i pritisla kozicu nježno uza se. »Ali ne plači više, dolazit ću svakog dana s tobom, pa ne ćeš biti tako sama i, ako nešto hoćeš, dođi 'samo k meni.«

Snješka je zadovoljno trljala svoju glavu o Heidino rame i nije više tako žalosno meketala. Za to vrijeme Petar je završio svoj ručak, pa se vratio svome stadu i maloj Heidi, koja je i dalje sve promatrala.

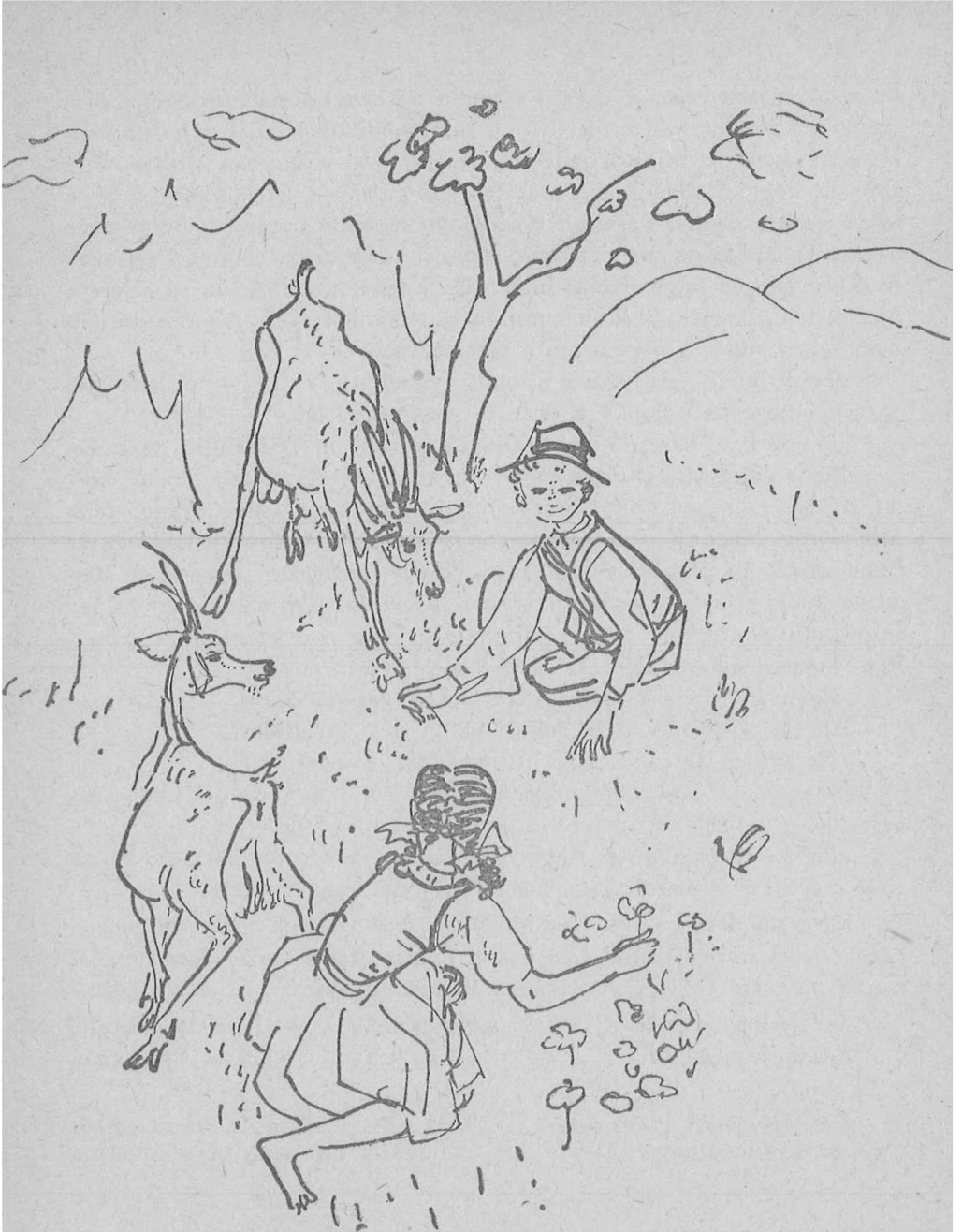
Najljepše i najčistije koze u cijelome stadu bile su Bijelka i Mrkuša, koje su se ponašale nekako otmjeno, pa išle većinom same, a naročito od sebe odbijale s prezirom nasrtljivoga Turčina.

Koze su ponovo počele da se penju gore među žbunovito stijenjc, svaka na svoj način: jedna je lako skakutala, druga zamišljeno tražila usput jedro bilje. Turčin je opet svaki čas pokušavao da se bije. Bijelka i Mrkuša penjale su se lijepo i lako i odmah nalazile najljepše žbunje, koje su vješto i ljupko brstile. Heidi je stajala sa rukama na leđima i sve to promatrala s najvećom pažnjom.

»Petre«, kazala je ona kozaru, koji je opet ležao na zemlji, »najljepše od svih su Bijelka i Mrkuša.«

»Znam«, glasio je njegov odgovor. »Čika s Planine čisti ih i pere i daje im soli i ima vrlo lijepu staju.«

Ali odjednom Petar ustade i u velikim skokovima jurnu za kozama, a Heidi potrča za njim. Mora biti da se nešto dogodilo, pa je trebalo da vidi to. Petar je trčao kroz stado koza na onu stranu planine, gdje se spušta strmo i golo stijenje, jer je jedno glupavo jare krenulo na tu stranu, pa je moglo da se sruši i da polomi sve noge. Navrijeme je



Petar primijetio kako je drski Češljugar odskakutao na tu stranu, i priskočio baš kad treba, jer je ovaj u tom trenutku prilazio ivici ponora. Htjede da ga uhvati, ali pade na zemlju, te u padu uspije da dočepa jare za nogu. Češljugar je meketao od gnjeva i iznenađenja što ne može i dalje da trči veselo, i tvrdoglavo se trzao naprijed. Petar poče da doziva Heidi da mu pomogne, jer nije mogao da ustane, Češljugar je skoro istrgao nogu. Heidi brzo stiže i odmah shvati, da su i jare i dječak u opasnosti. Brzo je nabrala mirisavog bilja, pa ga podnijela Češljugaru pod nos i rekla mu blagim glasom:

»Hodi, hodi, Češljugaru, i budi pametan! Vidiš li da možeš da padneš i noge da polomiš, a to bi te strašno boljelo.«

Jare se brzo okrete i poče zadovoljno da jede iz Heidine ruke. Za to vrijeme digao se Petar na noge i uhvatio Češljugara za konopac, koji mu je bio vezan oko vrata. Heidi uhvati tu ogrlicu s druge strane i tako njih dvoje dovedoše uspješno bjegunca natrag u stado. Ali kada ga je Petar doveo tu gdje više nije bilo nikakve opasnosti, podigao je štap da ga dobro izbije za kaznu. Češljugar poče plašljivo da se povlači, jer je naslutio šta će biti. Sad Heidi stade da viče iz sveg glasa: »Nemoj, Petre, nemoj da ga tučeš! Vidi kako se plaši!«

»Zasluzio je!« gundao je Petar i htio već da udari.

Ali Heidi ga uhvati za ruku i viknu sa ogorčenjem:

»Ne smiješ da ga tučeš. To njega boli. Pusti ga.«

Petar je sav začuđen pogledao Heidi, čije su crne oči tako sijevale, da je i nehotice spustio svoj prut.

»Pa da ga ostavim na miru, ali da mi i sutra daš malo od tvoga sira«, reče Petar popuštajući, ma da je ipak tražio odštetu.

»Sve ćeš dobiti, cio komad, i sutra i svakog dana, meni ne treba«, kazala je Heidi, »a i hljeba ću ti dati mnogo, kao i danas. Samo ne ćeš smjeti da tučeš Češljugara nikada, nikada, ni Snješku ni druge koze.«

»Svejedno«, kazao je Petar, a to je značilo kod njega da pristaje.

Pustio je sada krivca, te se veseli Češljugar u velikim skokovima vratu stadu.

Tako je začas prošao dan i već se sunce spremalo da se spusti s druge strane planine. Heidi je opet sjedila na zemlji i zadovoljno

promatrala jagorčevinu i ružice, koje su blistale na zlatnom sjaju večeri, a i sva trava izgledala je kao poprskana zlatom, dok su se visoke stijene rumenjele i sijale. Tada Heidi naglo skoči i poče da viče:

»Petre, Petre! Gori, gori! Sva brda gore i veliki snijeg tamo gori, i nebo! Pogledaj, pogledaj, one su se stijene već užarile. O, što je lijep vatreni snijeg! Petre, ustani! Vidi, vatra je i kod ptice grabljivice, pa pogledaj stijenje! Pogledaj jele, sve je, sve je u vatri!«

»Uvijek je tako«, rekao je Petar ravnodušno, ljušteći i dalje svoj prut, »ali to nije vatra.«

»Pa šta je onda?« uzviknula je Heidi i skakala uokrug, jer je htjela sve da vidi i nije mogla da se nagleda te ljepote, koja je bila svuda oko nje.

»Dolazi to samo od sebe«, objasnio je Petar.

»Gledaj, gledaj«, uzviknula je Heidi u najvećem uzbuđenju. »Sve je sada crveno kao ruža. Pogledaj snijeg, pogledaj visoko šiljato stijenje! Kako se ono zove, Petre?«

»Brda se ne zovu«, odgovori on.

»O, ala je lijep snijeg, pogledaj, crven je kao ruža! O, i na stijeni gore ima mnogo, mnogo ruža! Ali gledaj, sada sve tamni! O, o! Sad se sve ugasilo! Sve je sada prošlo, Petre!«

I Heidi sjede na zemlju i bila je tako utučena kao da je zaista sve prošlo.

»Sutra će biti isto tako«, rekao je Petar. »Ustani sad moramo kući.« Zviždanjem i vikom sakupi on koze, pa kretoše niz brdo.

»Hoće li biti svakoga dana ovako, svakoga dana kad smo na pašnjaku?« upitala je Heidi želeći da to potvrdi Petar.

»Obično«, odgovorio je on.

»Ali sutra svakako?« željela je ona da zna.

»Da sutra će biti!« uvjeravao ju je Petar.

Opet se obradova Heidi, ma da se toliko novih stvari već nagledala i sve joj se to vrzlo po pameti tako da je samo ćutala. I šutjela je sve dotle, dok se pred njenim očima ne ukaza djedina planinska koliba i djeda kako sjedi ispod jela na svojoj klupici, gdje je obično uveče dočekivao svoje koze. Heidi je odmah potrčala djedi, a Bijelka i Mrkuša

za njom, jer su koze poznavale svoga gospodara i svoju staju. Petar doviknu djevojčici:

»Pa dođi opet sutra! Laku noć!«

Petru je mnogo bilo stalo do toga da Heidi opet ide s njim.

Djevojčica dotrča brzo natrag, rukova se s Petrom i obeća mu, da će svakako doći, pa uskoči usred stada, koje je silazilo niz planinu, zagrlji još jednom Snješku i reče joj prijateljski:

»Spavaj lijepo, Snješka, i znaj da ću sutra biti s tobom, pa ne moraš više tugovati.«

Snješka je milo i zahvalno promatrala Heidi, a onda radosno potrčala za stadom. Heidi se vrati ispod jela.

»D, djeda, ala je ovo bilo lijepo!« uzviknula je prilazeći mu. »Vatra i ruže na stijeni, i plavo i žuto cvijeće, i pogledaj šta sam ti donijela.«

Govoreći to istrese Heidi pred djedu cijelo svoje cvjetno blago iz kecelje. Ali kako je jadno izgledalo to cvijeće! Heidi ga više nije poznavala. Bilo je sve kao neko sijeno i nijedan cvjetić nije više bio otvoren.

»O. diedo. šta ie cvijeću«, uzviknula je Heidi tužnn i uplašeno. »Pa nije bilo ovakvo, djedo. Zašto sada tako izgleda?«

»Cvijeće hoće da bude napolju, na suncu, a ne u kecelji«, kazao je djeda.

»Oh, onda više nikada ne ću da ga berem. Ali, djeda, zašto ptica grabljivica onako kriješti?« pitala je Heidi radoznavo.

»Sad se lijepo umij, a ja ću sići u staju i donijet ću mlijeka, pa ćemo onda zajedno u kolibu da večeramo. Poslije ću ti odgovoriti na to što si me pitala.«

Kad je kasnije Heidi sjedila na svojoj visokoj stolici pred zdjelicom mlijeka, a djeda pored nje, ponovila je ona svoje pitanje:

»Zašto ptica grabljivica kriješti onako i viče odozgo, je li, djeda?«

»Ruga se ljudima dolje što su se sabili po svojim selima i jedan drugome o zlu misle. Ruga im se i viče: Kad biste se razišli i svako se svojim putem popeo u visinu kao ja, bolje bi vam bilo!«

Djeda je kazao ove riječi skoro divljom žestinom, što nju podsjeti na kriještanje ptice grabljivice.

»A zašto bregovi nemaju imena, djeda?« pitala je Heidi dalje.

»Imaju imena«, odgovorio je djeda. »I ako možeš da mi opišeš neki brijeg tako točno da ga poznam, ja ću ti kazati kako se zove.«

Heidi opisa sada onaj stjenoviti brijeg sa dvije visoke kule, točno onako kako ga je vidjela, a djeda joj na to reče:

»Lijepo si mi opisala, poznajem ga, on se zove Falkniss. Jesi li još koji brijeg vidjela?«

Heidi opisa onda brijeg sa velikim snježnim poljem, na kome je sav snijeg prosto gorio i bio rumen kao ruža, a onda odjednom potamnio i ugasio se.

»I njega znam«, rekao je djeda. »To je Scesaplana. Pa kako ti se svidjelo na pašnjaku?«

Sad Heidi ispriča sve što je vidjela toga dana. Kako je bilo divno i zanimljivo, a naročito kako je bila divna vatra uveče, i molila je djedu da joj objasni otkuda dolazi ta vatra, jer Petar nije umio ništa o tome da joj kaže.

»Vidiš, objasni joj djeda, »to radi sunce. Kada bregovima kazuje laku noć, baca im onda najljepše zrake da ga ne zaborave, sve dok se sutra njima ne vrati.«

To se toliko svidjelo maloj Heidi, da prosto nije mogla dočekati da svane, da bi opet otišla gore na pašnjak i vidjela kako se sunce sa bregovima pozdravlja. Ali je prvo morala da spava, i spavala je divno cijele noći na svojoj postelji od sijena, i sanjala sve same blistave bregove i crvene ruže na njima, a po toj ljepoti trčala je Snješka skačući radosno.

## KOD BAKE

Sutradan se opet sunce rodilo i Petar je došao sa kozama kao i Sjuče, pa su zajedno pošli na pašnjak. Tako je to išlo dane i dane. Heidi je, igrajući se po pašnjaku, postala rumena, snažnija i tako zdrava da se nikad ni na šta nije žalila. Tako je veselo i srećno živjela Heidi iz dana u dan kako samo ptičice žive na drveću u zelenoj šumici. A kad je nastala jesen i vjetar počeo sve jače da fijuče planinom, jednoga dana djeda reče:

»Danas ćeš ostati kod kuće, Heidi. Ovako malu kao što si, vjetar bi mogao za tili čas da oduva preko stijenja u dolinu.«

Kad je Petar čuo toga jutra da Heidi ne može ići s njim, izgledao je vrlo nesrećan, jer mu je to bilo vrlo žao. Imao je on za to više razloga. Prvo, što nije znao šta će raditi od dosade kad Heidi ne bude s njim. Onda, gubio je bogat ručak; najzad, i koze bi bile neposlušne toga dana, te bi muku s njima imao, jer su već bile navikle na Heidino Jiušivo. One ne će htjeti ići naprijed, kad Heidi nije s njima i kad ne trčkara oko njih. Međutim, Heidi nije bila nesrećna, jer je uvijek nalazila neke zabave. Svakako da je voljela da ide sa kozarom i kozama na pašu, da gleda cvijeće i pticu grabljivicu i da doživljava razne stvari i da se igra s kozama. Ali za nju je isto tako bilo zabavno da gleda kako djeda kucka čekićem, pili i straže. Još kad djeda pravi lijepe okrugle kozje sireve, bilo je naročito zanimljivo za nju da ga promatra, jer je djeda zasukanih rukava i s rukama u velikom kotlu vrlo vješto i lijepo obavljao taj posao.

Ali ipak za nju je bilo najljepše tih zimskih dana da sluša kako šumi i šušti u jelama iza kolibe. Morala je često da otrči do jela, ma kakvo bilo vrijeme, jer joj se ništa nije činilo zanosnije nego to duboko tajanstveno brujanje gore u krunama jela. Stajala bi tada Heidi pod njima i osluškivala, i nije mogla dovoljno da se nasluša i nagleda toga granja, koje se talasa i snažno šumi. Sad sunce nije grijalo onako toplo kao ljeti, pa je Heidi izvadila iz ormara svoje čarape i cipele, pa i



haljinicu, jer je svakim danom bilo svježije. Kad bi Heidi stajala ispod jela, vjetar bi je zanosio kao grančicu. A ona je ipak morala da odlazi tamo, jer nije mogla da ostane u kolibi, čim čuje da vjetar počinje da duva.

Zahladnjelo je zatim i Petar bi duvao u ruke, kad bi se rano izjutra peo u planinu. Ali ni to nije dugo trajalo. Iznenada, jedne noći, pade visoki snijeg, a izjutra je cijela planina bila bijela, i nigdje se više ne vidje ni jedan jedini zelen listić. I tako prestade mali kozar da dolazi sa svojim stadom, i Heidi je začuđeno gledala kroz mali prozor, jer je snijeg sad počeo da vije i krupne pahuljice jednako da padaju dugo i dugo, sve dok snijeg nije toliko narastao, da je stigao do prozora. Onda je vijao i vijao još viš<sup>^</sup>, te se Heidi toliko radovala da je trčala od jednog prozora do drugog, gledajući šta će dalje biti i da li će snijeg pokriti cijelu kolibu pa da se svjetlost mora paliti i usred bijela dana.

Ali nije došlo dotle. Sutradan izađe djeda, pa razgrnu snijeg oko cijele kuće i baci ga na gomilu. Sad su bili slobodni i prozori i vrata, i to je bilo dobro, jer kad su poslije podne Heidi i djeda sjedili kraj vatre svako na svome tronošcu — djeda je odavno napravio jedan tronožac za dijete — ču se neka lupa, čuše se neki koraci na pragu i najzad se vrata otvoriše.

Bio je to Petar, mali kozar. Nije on to iz učtivosti lupao pred vratima, nego je oteresao snijeg sa svojih cipela. Ustvari, Petar je cio bio pokriven snijegom, jer je morao kroz visoke smetove da prti sebi put, te je čitavo komade snijega ostajalo na njemu i zamrzio se na čiči zimi. Bilo mu je vrlo teško prevaliti ovaj put, ali nije popuštao. Htio je da dođe gore do Heidi, jer je nije vidio već osam dana.

»Dobro' več«<sup>«</sup>, kazao je kad je ušao, stao odmah što je mogao bliže vatri i više ništa nije govorio; ali cijelo njegovo lice blistalo je od zadovoljstva što se tu nalazi.

Heidi ga je gledala začuđeno, jer dok je stajao tako blizu vatre, počelo je sve na njemu da se topi i Petar je sav izgledao kao neki mali vodopad.

»No, generale, kako je?« reče mu sad djeda. »Sad si ostao bez svoje vojske, pa moraš da guliš klupe, zar ne?«

»Zašto mora da guli klupe, djeda?« upita ga Heidi, jer je odmah željela da čuje šta to znači.

»Zimi mora da ide u školu«, kazao je djeda. »Tu uči da čita i piše, a to ide ponekad teško, pa slabo pomaže i kad se klupa guli. Zar ne, generale?«

»Da, tako je«, potvrdi Petar.

Sad je i Heidi počeo malo zanimati taj predmet razgovora, pa je imala mnogo šta da pita o školi i o svemu što se tamo događa, čuje i vidi. Kako treba uvijek mnogo vremena za razgovor u kome učestvuje Petar, to je on mogao za ovo vrijeme sasvim da osuši odijelo. Za njega je bio veliki napor da svoje predodžbe izrazi riječima, koje znače baš ono što on misli da kaže. Ali ovoga puta to mu baš nikako nije polazilo za rukom. Tek što bi na jedno pitanje odgovorio, a već mu je Heidi postavljala dva ili tri neočekivana, i to takva pitanja, koja su za odgovor iziskivala cijelu rečenicu.

Djeda je šutio za cijeloga ovoga razgovora, ali mu se često razvlačilo lice u osmijeh, što je bio znak da sluša.

»Tako, generale, pošto si sad izdržao vatru, treba da se okrijepiš. Hodi da večeraš s nama.«

Govoreći to, djeda ustade i izvadi večeru iz ormara, a Heidi privuče stolice stolu. Kraj zida je stajala jedna klupa, djedina rukotvorina. Sad, kad više nije bio sam, napravio je na raznim mjestima sjedišta za dvoje, jer je Pleidi uvijek voljela da bude uz djedu, pa išao on, stajao ili sjedio.

Tako su sve troje imali gdje da sjednu i Petar je široko razgačio svoje okrugle oči, kad je vidio koliki je komad suhoga mesa Čika s Planine stavio njemu, i to na debeli komad hljeba. Odavno Petar nije tako nešto dobro jeo.

Kad se večera završila, počelo je da se smrkava i Petar se spremao za povratak kući. Kad je već kazao »hvala« i »laku noć«, vratio \*e još jednom i rekao:

»U nedjelju, od danas za osam dana, doći ću opet, pa da i ti odeš do bake, ona te je zvala.«

Bila je to sasvim nova misao za Heidi da treba nekome otići u posjet, ali joj se to brzo uvrtjelo u glavu, i već sutradan, čim je otvorila oči, reče:

»Djeda, treba da odem dolje do bake. Čeka me.«

»Veliki je snijeg«, odgovorio je djeda odbijajući njenu molbu.

Ali od onoga što je naumila, Heidi nije odustajala, jer kad je baka poručila, onda tako mora da bude. I nije mogao da prođe dan a da nije pet šest puta rekla:

»Djeda, sad već moram da idem, baka me čeka.«

Četvrtoga dana, kada je napolju sve škripalo i pucalo od hladnoće na svakom koraku, a cio veliki snježni pokrivač unaokolo bio čvrsto zamrznut i lijepo sunce provirivalo kroz prozor i smijalo se, počeo djevojčica, sjedeći na visokoj svojoj stoličici, ponovo razgovor o posjetu, koji treba da učini baki:

»Danas moram na svaki način da odem do bake. Ona me već toliko čeka.«

Tada djeda ustade od stola pope se na tavan i odande donese debelu vreću, koja je služila za Heidin pokrivač, pa reče:

»Hodi!«

Sa velikom radošću pohitalo je dijete za djedom u onaj bijeli blistavi snijeg. Stare jele su bile sasvim mirne, a snijeg je ležao na svima granama i sve je na suncu blistalo i sijalo se tako da je Heidi skočila od oduševljenja i stala da viče jedno te isto:

»Izađi, djeda; izađi, djeda! Sve samo zlato i srebro na jelama.«

Djeda je bio ušao u sušu i iz nje izašao sa širokim saonicama. Na tim saonicama postavljena je bila s jedne strane motka, a sa njih su se lako mogle spuštati noge i upirati u snijeg, te tako, lijevom ili desnom, davati pravac. Na saonice je sjeo i djeda, pošto je prvo morao zajedno sa Heidi da razgleda i jele unaokolo, uzeo dijete u krilo, zavio ga u vreću da mu bude toplo i čvrsto ga prigrlilo lijevom rukom, jer je morao da pazi na njega za vožnje. Dohvatio je onda desnom rukom motku i objema rukama dao saonicama zamah. Saonice su

letjele niz planinu takvom brzinom, da se Heidi činilo da leti uzduhom kao ptica, i glasno je klicala. Odjednom zastadoše saonice pred kolibom Petra kozara. Djeda spusti dijete na zemlju, odvi ga iz pokrivača i reče:

»Tako, sad idi unutra, pa kad počne da se smrkava izađi opet, pa ćemo onda kući!«

Okrete se zatim sa svojim saonicama i povuče ih uzbrdo.

Heidi je otvorila vrata i ušla u malu prostoriju, koja je izgledala sva crna i u kojoj je bilo ognjište i nekoliko zdjelica na stolu. To je bila mala kuhinja. Tu su bila zatim opet jedna vrata, i njih je Heidi otvorila pa ušla u uzanu sobu. To nije bilo kao djedina koliba, gdje je bila samo jedna velika prostorija a gore sijeno, nego jedna mala, prastara kuća, u kojoj je sve izgledalo tijesno, usko i oskudno. Kad je Heidi stupila u sobicu, našla se odmah pred stolom, za kojim je sjedila jedna žena i krpila Petrov grudnjak, koji je Heidi istoga časa poznala. U uglu je sjedila sva savijena jedna starica i prela. Heidi je odmah znala tko je to. Prišla je pravo preslici i rekla:

»Dobar dan, bako. Došla sam. A ti si mislila, Sto me nema.«

Baka je podigla glavu i potražila ruku, koju joj je Heidi pružila, pa kad ju je našla, držala ju je neko vrijeme u svojoj i onda rekla:

»Jesi li ti to dijete, koje živi gore kod Čike s Planine? Jesi li ti Heidi?«

»Jesam«, potvrdilo je dijete. »Sad sam baš s djedom sišla na saonicama.«

»Kako je to moguće! Tako ti je topla ruka. Je li, Brigita, je li sam Čika s Planine došao s djetetom?«

Brigita, Petrova majka, koja je krpila za stolom, ustala je i radozno promatrala dijete od glave do pete. A onda je kazala:

»Ne znam, majko, da li je sam Čika sišao s Planine. Ali teško je vjerovati. Bit će da dijete ne zna.«

Ali Heidi je pogledala ovu ženu pravo u oči i kazala pouzdanim glasom:

»Znam valjda tko me je zavio u pokrivač i tko se đosanjkao sa mnom. Moj djeda.«

»Bit će onda da ima neke istine u onom što nam je Petar ljetos govorio o Čiki s Planine, a mi mislili da nije tako«, kazala je baka. »Tko bi mogao povjerovati, da je tako nešto moguće. Mislila sam, da dijete ne će gore ostati ni tri nedjelje. Pa kako izgleda, Brigita?«

Brigita je za to vrijeme razgledala dijete sa svih strana i mogla je točno da saopći kako izgleda.

»Lijepo je kao Adelheid«, odgovorila je. »Ali ima crne oči i kovrčastu kosu kao Tobija i Čika. Čini mi se, da liči i na oca i na majku.«

Za to vrijeme Heidi nije sjedila skrštenih ruku. Obišla je cijelu sobu i svuda je zavirila gdje se imalo šta vidjeti, a tada je kazala:

»Pogledaj, bako, tamo jednako lupkara onaj kapak na prozoru. Moj bi djeda odmah udario tu jedan klin, pa bi kapak čvrsto stajao, inače može okno da se razbije. Vidi, vidi kako udara!«

»Ah drago moje dijete«, kazala je baka, »ne mogu da vidim, ali mogu da čujem, pa čujem mnogo šta, a ne samo taj kapak. I kada duva vjetar, lupa i udara na sve strane, pa nam cijelu kuću tresu. Tko zna dokle će se ovi zidovi držati, i noću kad njih dvoje spavaju ja se ponekiput uplašim, jer mi se čini, da će sve pasti na nas i da će nas sve troje pobiti. Nemamo ni jednog muškarca, koji bi mogao da popravi kolibu. Petar to ne umije.«

»Ali zašto ne možeš da vidiš kako kapak udara u prozor, bako? Pogledaj, sad se opet ljulja, eno sad!«

Heidi pokaza prstom.

»Ah, dijete moje, ne mogu ništa da vidim, a ne samo taj kapak«, kazala je baka.

»Ali kad bih ja izašla, pa kapke na prozorima otvorila širom da bude svijetlo, onda bi mogla da vidiš, je li bako?«

»Ne, ni onda ne bih. Za moje oči nitko ne može dovoljno da osvijetli.«

»Ali ako izađeš napolje na bijeli snijeg, tada će ti svakako biti svijetlo. Hodi sa mnom, bako. Pokazat ću ti.«

Heidi uhvati baku za ruku i htjede da je povuče, jer joj je bilo žao što baki nigdje nije svijetlo.

»Ostavi me samo da sjedim, dobro dijete, kod mene je tamno u očima i kad je snijeg i kada je svjetlost. Zraci ne stižu više do mojih očiju.«

»Ali u ljeto, bako«, kazala je Heidi, tražeći u strahu bar neki izlaz. »Znaš, kada sunce vrelo šija i kada kaže: »Laku noć«, pa svi bregovi sijaju kao vatra, a žuti cvjetići blistaju, onda će i za tebe biti svijetlo.«

»Ah, dijete moje, nikada više ne mogu vidjeti vatrene bregove i zlatne cvjetice gore. Nikada za mene ne će biti više svijetlo na zemlji, nikada više.«

Sad Heidi brižnu u plač. Sva očajna jecala je jednako.

»Tko može da ti pomogne, pa da opet vidiš? Zar nitko ne može? Zar baš nitko?«

Baka sada pokuša da utješi dijete, ali u tome nije brzo uspjela. Heidi skoro nikada nije plakala, ali kada počne da plače, tada joj je bilo teško da suze zaustavi. Baka je svašta pokušavala da bi se dijete umirilo, jer joj je bilo žao što mala tako očajno plače. Kazala je najzad:

»Hodi, dobra Heidi, hodi ovamo! Hoću nešto da ti kažem. Znaš, kau već ne mogu da vidim, volim da slušam prijateljske riječi, a mnogo mi se sviđa kad ti govoriš. Hodi, sjedi pored mene, pa mi pričaj nešto, šta radiš gore i šta radi djeda. Ja sam ga prije dobro poznavala, ali sad već godine i godine nitko mi o njemu ništa nije kazivao osim Petra, ali taj ne govori mnogo.«

Sad Heidi pade nova misao na pamet. Brzo je obrisala suze i kazala utješno:

»Čekaj, bako, ja ću sve ispričati djedi, pa će ti on već osvijetliti kuću, i uđesit će, da se kuća ne sruši. On sve umije da uradi.«

Baka je šutjela, a sad je Heidi stala vrlo živo da priča n svom životu s djedom, o danima na pašnjaku i o sadašnjem zimovanju kraj djede, koji umije sve da napravi od drveta: i klupe, i stolice, i lijepe jaste, gdje se može da metne sijeno za Bijelku i Mrkušu, i novo veliko korito za kupanje uljeto, i novu zdjelicu za mlijeko, i kašiku. Heidi je živo pričala o svim tim lijepim stvarima, koje se odjednom pojavljuju od komada drveta i opisivala je kako stoji tada pored djede i gleda

ga, pa će i ona jedamput umjeti da pravi takve stvari. Baka je slušala s najvećom pažnjom i s vremena na vrijeme govorila:

»Čuješ li, Brigita, čuješ li šta ona priča o Čiki?«

Odjednom neka lupa na vratima prekide priču i unutra upade Petar, zastade odmah i širom otvori svoje okrugle oči, kad ugleda Heidi, ali se ljubazno nasmija čim ona uzviknu:

»Dobro večer!«

»Zar je moguće da se on već vraća iz škole!« uzviknu baka iznenađeno. »Već godine nije mi nijedno poslije podne ovako brzo prošlo! Dobro večer, Petre. Kako ide sa čitanjem?«

»Sve po starom«, odgovori Petar. »Tako, tako«, reče baka uzdišući. »Mislila sam da će se s vremenom nabolje okrenuti, jer ćeš u veljači imati već dvanaest godina.«

»A šta to treba da se nabolje okrene, bako?« upitala je odmah Heidi.

»Mislila sam, da će nešto naučiti«, reče baka, »da će naučiti da čita. Ja imam na polici staru pjesmaricu i u njoj lijepe pjesme. Već odavno ih nisam čula, a i pozaboravljala sam dosta. Nadala sam se, kad Petar nauči čitati, moći će da mi pročita koju pjesmu. Ali on nikako da nauči. Teško mu ide.«

»Trebalo već svjetlost da upalim, sasvim se smrklo?, reče Petrova majka, koja je i dalje vrijedno krpila grudnjak. »I meni je ovo popodne prošlo da nisam ni primijetila kako.«

Heidi tad skoči sa svoje stolice, pruži brzo ruku i reče:

»Laku noć, bako, ja moram odmah kući, jer se smrkava.«

I redom je pružala ruku svima, pa se uputila vratima.

Ali baka je vikala za njom zabrinuto:

»Čekaj, čekaj, Heidi, ne možeš tako sama. Petar će poći s tobom, čuješ li? I pazi dobro na dijete, Petre, da ne padne, i ne zastajkuj s njim da se ne smrzne, jesi li čuo? Ima li Heidi debelu maramu?«

»Nemam ja maramu«, odgovorila je Heidi, »ali mi ne će biti zima.«

I ona istrča na vrata, pa jurnu tako brzo, da ju je Petar jedva stizao. A baka je vikala žalosno:

»Brigita, trči za njom, trči, ne daj da se dijete smrzne u ovoj noći. Ponesi joj moju maramu, požuri!«

Brigita je poslušala. Ali djeca jedva da su koraknula nekoliko puta uzbrdo, kad spaziše da odozgo dolazi djeda. U nekoliko bodrih koraka on stiže do njih.

Dobro je, Heidi, održala si riječ«, kazao je, pa je opet zavio dijete u pokrivač, digao ga u naručje i krenuo uzbrdo.

Brigita je mogla da vidi kako je starac zavijeno dijete uzeo na ruke i pošao naprijed. Vratila se s Petrom u kolibu i s čuđenjem ispričala baki sve što je vidjela. I ona se mnogo čudila i jednako govorila:

»Baš je to lijepo od njega što je tako dobar prema djetetu! Samo da je još koji put pusti da mi dođe. Tako mi je prijaov ovaj razgovor s djetetom! Što ta mala ima dobro srce i kako umije lijepo da priča!«

Baka se jednako radovala, a kad je pošla u krevet, još je govorila:

»Samo kad bi opet došla! Sad bar imam nešto na svijetu čemu mogu da se radujem.«

I Brigita je potvrdila bakine riječi, a i Petar je kimao glavom i široko razvlačeći usta zadovoljno govorio:

»Znao sam ja to!«

Čim je djeda stigao u svoju kolibu i skinuo sa Heidi pokrivač, ona jc odmah rekla:

' Djeda, sutra moramo da ponese mo čekić i velike čavle, pa da zakucamo kapak na bakinom prozoru, i da udarimo još mnogo čavala, jer kc d nje sve lupka i sve se lomi.«

»Moramo! Kako moramo? Tko ti je to kazao?« upita je djeda.

»Nitko mi nije kazat), znam ja sama«, odgovorila je Heidi, »jer kuća im je stara, a baka se boji, kad noću ne spava i jednako misli: sad će nam se sve srušiti na glavu. Baki nije svijetlo pred očima i ne zna šta će, ali ti ćeš već nešto umjeti i tu da uradiš, djeda. Pomisli samo kako je to tužno što je ona uvijek u mraku, i što se boji, a ne može joj pomoći nitko osim tebe. Sutra ćemo ići i pomoći ćemo joj. Je li, djeda, je li da hoćemo?«

Heidi se pripila uz djedu i gledala ga je s puno povjerenja. Starac je neko vrijeme promatrao dijete, a onda rekao:



»Da, Heidi, udesit ćemo da kod bake više ništa ne lupa. Možemo. Sutra ćemo to uraditi.«

Sad je dijete od radosti stalo da skače po kolibi i da viče:

»Sutra ćemo! Sutra ćemo!«

Djeda je održao riječ. Sutradan poslije podne spustili su se opet saonicama. Kao i dan ranije, spustio je starac dijete pred vrata kolibe i rekao:

»Idi sad unutra, a kad se počne smrkavati, izađi.«

Onda položi vreću na saonice, pa ode za kuću.

Tek što je Heidi otvorila vrata i skakućuci ušla u sobu, baka je odmah uzviknula:

»Evo djeteta! Došlo je dijete!«

I od radosti ispusti preslicu, pa obje ruke pruži prema djetetu. Heidi joj pritrča, privuče nisku stoličicu do nje, sjede i poče odmah da priča baki o mnogim stvarima i da je pita o mnogo čemu. Ali odjednom poče nešto udarati u kuću i baka se uplašena trže tako da zamalo nije pala, i uzviknu drščući:

»Ah, bože, sad će se sve srušiti!«

Ali Heidi ju je držala čvrsto za ruku i govorila joj tješeci je:

»Ne, ne, bako, ne boj se! To je djeda s čekićem. Sad on sve prikucava, pa ne ćeš više morati da se plašiš.«

»Ah, je li moguće! Je li moguće tako nešto!« uzvikivala je baka. »Jesi li čula, Brigita, šta kaže mala? Jesi li čula? Zaista je to čekić! Izađi, Brigita, i ako je to Čika s Planine, kaži mu da uđe časkom ovamo, jer hoću da mu zahvalim.«

Brigita izađe. Čika s Planine je baš iz sve snage prikucavao neka brvna. Brigita mu priđe i reče:

»Dobro večer, Čiko, mi želimo, moja majka i ja, da vam zahvalimo što hoćete da nam pomognete, a majka bi voljela da vam i sama kaže, hvala. Nitko to ne bi nama uradio, pa smo mislili. . .«

»Ne pričaj mnogo«, prekide je starac. »Šta vi mislite o Čiki s Planine, to ja dobro znam! Idi samo unutra. Vidjet ću sam šta treba da se uradi.«

Brigita je odmah poslušala, jer Čiki se nije moglo protiviti. Lupkao je on i kucao oko cijele kuće, popeo se onda uskim stepenicama čak do krova, i tako kucao i dalje sve dok nije zakucao i posljednji čavao, koji je donio sa sobom. Za to vrijeme se već smrklo. Tek što je on sišao i izvukao svoje saonice iza staje, a Heidi je izašla na vrata, pa ju je djeda kao juče zavio i uzeo na ruke. Saonice je vukao za sobom, jer da se ona sama vozila na saonicama, vreća bi s nje spala, te bi mogla da se smrzne. Znao je to djeda dobro, pa je dijete nosio u naručju.

Tako je prolazila zima. U tužnom životu slijepe bake poslije dugih godina pojavila se radost i njeni dani nisu više bili onako dugi i mračni, niti ličili jedni na druge, jer je uvijek nešto očekivala. Već od ranog jutra čekala je korake svoje Heidi, pa kad bi se najzad vrata otvorila i dijete zaista došlo skakućući, uzviknula bi uvijek radosno:

»Hvala bogu, evo je opet!«

I Heidi bi sjela kraj nje, pa ćeretala i pričala tako veselo o svemu što je znala da baku zanima. Sati su joj prolazili ni sama nije znala kako, te nikad više nije pitala kao prije: »Brigita, zar dan još nije  
rila: »Zar nije bilo kratko ovo poslijepodne, Brigita?« A ova je odgovarala: »Jest, sve mi se čini kao da smo maločas sklonili tanjire od ručka.« I baka je uvijek ponavljala:

»Daj bože da ovo dijete uvijek bude zdravo a Čika dobre volje! Da li mala još dobro izgleda, Brigita?«

A Brigita je uvijek odgovarala: »Kao rumena jabuka.«

I Heidi je mnogo voljela baku i uvijek kada bi joj palo na pamet da baki nitko, pa ni djeda ne može da osvjetli svijet, mnogo bi se rastužila. Ali baka je govorila, da joj tama najmanje smeta, kada je Heidi kjaž lije. Elo zbog čega je svakog zimskog dana Heidi dolazila na svojim saonicama.

Djedi nije više ništa morala da govori, on je i sam uvijek donosio čekić i drugi alat, pa je mnogo dana proveo kuckajući oko kolibe Petra, kozara. I uspio je. Sad više ništa nije lupkalo niti se krhalo preko noći, a baka je govorila, da odavno nije zimi ovako dobro spavala i da to Čiki nikad ne će zaboraviti.

## DVA POSJETA I ŠTA SE SVE POSLIJE NJIH DOGODILO

**B**rzo je prošla zima, a još brže veselo ljeto, pa se i nova zima već bližila kraju. Heidi je bila vesela i radosna kao ptica na grani.

Radovala se svakog dana sve više proljeću, kada topli jug duva kroz jele i kada snijeg kopni, pa jarko sunce mami plave i žute cvjetice, jer su ti dani maloju Heidi donosili nešto najljepše što postoji na svijetu. Heidi je bila u osmoj godini. Od djede je mnogo naučila, sa kozama je umjela tako da postupa kao malo tko, jer su Bijelka i Mrkušić trčale uvijek za njom kao vjerni psi, i od radosti meketale iz sve snage, čim bi čule njen glas. Te zime Petar je već dvaput donosio Ciki s Planine poruku od učitelja iz Selca, da je krajnje vrijeme da upiše Heidi u školu, jer je to trebalo učiniti još prošle zime. Čika je oba puta odgovorio učitelju da dođe k njemu gore, ako ima nešto da mu kaže, a on dijete ne da u školu. Petar je Čikin odgovor od riječi do riječi saopćio učitelju.

Kad je ožujsko sunce otopilo snijeg na obroncima, u dolini se pojavile bijele visibabe, na planini jele otresle snježni teret, a grane se veselo lelujale, i Heidi je trčala radosno svuda: od kuće do staje, odatle do jela, pa opet u kuću do djede da ga obavijesti kako zelenila ima sve više i više na drveću. Onda je opet odlazila sve dalje i dalje i promatrala, jer nije imala dovoljno strpljenja da sačeka da sve ozeleni i da divno ljeto sa svojim zelenilom stupi na planinu u svom sjaju.

Kad je tako jednog sunčanog ožujskog jutra trčkarala tamo-amo i već možda deseti put skočila preko kućnog praga, umalo od straha ne pade na leđa, jer se najedamput pred njom stvori nekakav stari gospodin, koji je prvo ozbiljno pogleda, a onda ljubazno progovori:

»Nemoj od mene da se plašiš. Ja volim djecu. Daj mi ruku, jesi li ti Heidi? Gdje ti je djeda?«

»Sjedi za stolom i pravi okrugle kašike od drveta«, odgovori Heidi i otvori širom vrata.

Bio je to stari učitelj iz Selca, koji je još odavno poznao Čiku. On uđe u kolibu, priđe starcu nagnutom nad svojim poslom i reče mu:

»Dobro jutro, dragi susjede!«

Čika iznenađeno diže pogled i odgovori:

»Dobro jutro, gospodine učitelju!« Onda, stavljajući stolicu pred njega, reče:

»Ako vam ne smeta prosta drvena stolica, izvolite.«

Učitelj sjede.

»Dugo vas nisam vidio, susjede«, rekao je zatim.

»Ni ja vas, gospodine«, glasio je odgovor.

»Došao sam danas da se nešto sa vama dogovorim«, počeo učitelj.

»Čini mi se, da vi slutite o čemu želim s vama da razgovaram, a isto tako i šta želim da čujem od vas.« Učitelj zastade i pogleda dijete, koje je stajalo na vratima i pažljivo ga promatralo.

»Heidi, idi kozama«, reče djeda. »Možeš i malo soli da poneseš. Ostani kod njih dok'ja ne dođem.«

Heidi odmah ode.

»Trebalo je da ovo dijete još prije godinu dana pode u školu, a ove zime svakako mora. Opomenuti ste zbog toga, a vi opet ništa. Šta namjeravate s ovim djetetom, susjede?«

»Namjeravam da ga ne šaljem u školu«, odgovorio je Čika.

Učitelj je začuđeno pogledao starca, koji je sjedio na klupi sa izrazom nepopustljivosti.

»Pa šta će biti s djetetom?« upita nato učitelj.

»Ništa. Dijete će da raste i da se razvija sa kozama i pticama. Tu je malo dobro. Od njih nikakvo zlo ne će naučiti.«

»Ali dijete nije ni jare ni ptičica, nego ljudsko biće. Ako ništa zlo ne nauči od tih svojih drugova, ni dobro zaista ne će. A dijete već treba da uči. Krajnje je vrijeme. Došao sam da vam kažem, dragi susjede, da se ovoga ljeta odlučite. Neka bude ova zima posljednja, koju dijete provodi bez škole. Iduće zime mora poći u školu, i to redovno da je posjećuje.«

»Ne ću da se odlučim«, rekao je starac čvrstim glasom.

»Mislite li vi da nema načina, koji bi mogao da vas urazumi, ako ostanete tako tvrdoglavo pri ovoj nimalo pametnoj odluci?« reče tada učitelj malo žustrije. »Vi ste putovali po svijetu i vidjeli ste mnogo šta i mnogo naučili. Vjerovao sam, da ćete biti mnogo razumniji, susjede.«

»Tako«, reče starac ljutitim glasom, »a misli li gospodin učitelj da ću ja i iduće zime svakog ledenog jutra htjeti da tjeram nježno dijete da se kroz vjetar i snijeg dva sata lomi nizbrdo! Pa da se noću opet vraća po mećavi čak ovamo, kad se ni mi odrasli ne bismo usudili po takvom nevremenu! A gospodin se možda sjeća majke ovog djeteta, Adelheide, koja je bila mjesečarka i imala napade. Zar da i dijete od naprezanja tako nešto na sebe navuče?! Neka samo dođe netko da me natjera, na sve ću sudove da idem, pa da vidim tko će me natjerati!«

»Imate potpuno pravo, dragi susjede«, reče učitelj prijateljskim glasom. »Bilo bi zaista nemoguće slati dijete čak odavde 11 školu. Vidim, da vam je dijete priraslo k srcu, učinite, njega radi, ono što je trebalo već davno učiniti. Dodite dolje u Selce i živite opet s ljudima. Kako vam je živjeti ovdje u samoći, ogorčenom na cio svijet! Pa da vam se ovdje nešto desi, tko da vam pritekne u pomoć?! Ne mogu prosto da razumijem kako se ne posmrzavate zimi u ovoj kolibi i kako sve to podnosi ovo nježno dijete.«

»Dijete ima mladu krv i dobar pokrivač, to treba da znate, gospodine učitelju, a onda još nešto: znam gdje ima drva i kad je vrijeme da se drvima snabdlim. Zagledajte samo moju sušu, gospodine učitelju, puna je kao oko. U mojoj se kolibi vatra ne gasi cijele zime. A to što govorite da siđem u Selce — to za mene nije. Dolje ljudi mene preziru, pa prezirem, i ja njih. Prema tome, bolje da nismo zajedno. Bolje je i za mene i za njih.«

»Ne, ne, nije tako«, reče učitelj srdačno. »Nije točno da vas dolje ljudi preziru. Vjerujte mi, dragi susjede, pokušajte da se pomirite s njima, pa ćete vidjeti kako će vas ljudi gledati i kako vam još može biti dobro među njima!« Učitelj je bio ustao, pružio ruku i još jednom rekao:

»Računam-s tim, dragi susjede, da ćete iduće zime opet biti među nama, a mi smo stari poznanici. Bit će mi žao ako bude trebalo da vas primoravam. Dajte mi sada ruku i obećajte, da ćete sići s planine i da ćete opet među nama živjeti.«

Čika s Planine pruži ruku i reče mu čvrstim pouzdanim glasom:

»Vi lijepo mislite, gospodine učitelju. Ali to što od mene očekujete ne mogu da uradim, kažem vam jasno i glasno. Dijete ne šaljem, niti s planine silazim.«

»Onda zbogom«, reče učitelj, izađe tužno na vrata i ode niz planinu.

Čika s Planine bio je neraspoložen. I kada je Heidi to poslijepodne kazala: »A sada ćemo do bake!« odgovorio je kratko:

»Danas ne ćemo!« Cijeloga dana više nije govorio, a sutradan izjutra, kada je Heidi upitala: »Hoćemo li danas do bake?« bio je još kraći i rekao samo: »Vidjet ćemo.«

Ali još ni zdjelice od ručka nisu bile uklonjene sa stola, a u kuću banu još jedan gost, glavom tetka Deta! Imala je lijep šešir s perom i haljinu, kojom je čistila sve što je bilo na podu, a po kolibi je bilo dosta toga. Čika je pogleda od glave do pete, ali ni riječi ne reče. Tetka Deta je, vidjelo se, imala namjeru da vodi ljubazan razgovor, jer odmah stade da hvali Čiku govoreći, kako Heidi izgleda tako dobro, da skoro nije mogla ni da je pozna — vidi se da joj kod djede nije rđavo. Ona je, veli, odavno mislila da dijete opet uzme k sebi, jer zna da mu ono svakako smeta. Ali dosad nije imala, zaista, gdje da ga smjesti. Mislila je i danju i noću šta će s djetetom, pa je i danas zbog toga došla, jer je iznenada saznala za nešto što bi za Heidi značilo veliku sreću, tako veliku, da izgleda prosto nevjerovatna. Odmah je to ona ispitala, i sad sigurno može reći, da je sve kako treba i da će Heidi biti srećna kao rijetko koje dijete. Veoma bogati rođaci njenih gospodara, koji žive u jednoj od najljepših kuća u cijelom Frankfurtu, imaju jedinicu kćerku, koja je zbog uzetosti vezana za bolesničku stolicu. Ona je zbog toga veoma osamljena. Naročito su joj dosadni i teško joj padaju privatni satovi učenja. Zato odavno želi da ima dru-

garicu u kući, te su se baš povodom toga dogovarali s njenim gospodarima. Gospođa, koja u toj kući vodi domaćinstvo, opisala je kakvo dijete žele za drugaricu bolesnoj djevojčici i poduzela da pronađe takvo dijete, dobro i čestito, kakvo se ne sreće svakoga dana. Odmah se ona, Deta, sjetila svoje Heidi i njene dobre naravi, i gospođa se odmah složila s njenim prijedlogom. Da, prosto se ne može zamisliti kakva sreća i blagostanje čekaju Heidi, jer ako se već jednom tamo ustali, pa je ti ljudi zavole, a njihovoj kćerčici — daleko bilo — nešto bude — ne zna čovjek šta nosi dan a šta noć — ti bi ljudi, znači, ostali bez djeteta, i onda bi mogla da se dogodi nevjerovatna sreća.

»Hoćeš li ti skoro da umukneš?« presiječe Čika, koji za sve to vrijeme nije ni riječi rekao.

»Kako?!« odvrati Deta, zabacujući glavu. »Kao da vam pričam najobičnije stvari, a vjerujem da u cijelome Prattigauu nema toga tko ne bi bio van sebe od sreće da ovakvu vijest dobije kao što je ova, koju vam ja sada donosim!«

»Odnesi je ti kome hoćeš, ništa se mene to ne tiče«, suho odgovori djeda.

Ali sada Deta planu kao vatra, pa ciknu:

»Kad tako govorite, Čiko, onda ću vam reći šta mislim. Osam godina već dijete ima a ništa ne zna. Ta, cijelo Selce priča, da vi ni u školu dijete niste upisali! Slijepo kod očiju da ostane! A to je dijete moje jedine sestre. Ja sam odgovorna za nju. Pa kad se netko nađe da djetetu ovakvu sreću ometa, onda to može da bude samo takav stvor, koji nije u stanju nikome dobro da želi.. Ali, ovakvu mogućnost ja ne ću propustiti, to vam otvoreno kažem! Svi su na mojoj strani. U cijelome Selcu nema toga, tko mi ne bi pritekao u pomoć, kad se radi o Heidi. Uostalom, nema čovjeka koji nije protiv vas. A ako hoćete na sud, ici ćemo i na sud. Dobro pazite, Čiko, jer znajte, ako se već jednom nađete tamo, moglo bi se desiti da se iščeprka još ponešto što vam nimalo ne bi išlo u račun.«

»Umukni«, zagrmje Čika siječajući očima. »Uzmi je i vodi kuda hoćeš i ne izlazi mi više s njom na oči. Ne želim da i nju vidim

s nekom peruškom na glavi, niti da iz njenih usta slušam ovakve riječi kakve ti govoriš.«

»Naljutila si djedu«, upade Heidi strijeljajući svojim crnim očima Detu.

»Sve će biti u redu. A sad hodi!« reče Deta. »Gdje su tvoje haljine?«

»Ne ću da idem«, odsiječe Heidi.

»Šta kažeš!« trže se sad tetka, ali odmah ublaži ton, prigušujući bijes. »Hajde samo, odvest ću te na jedno mjesto, gdje će ti biti tako divno da ne možeš ni zamisliti.« A onda priđe ormaru, pokupi Heidine stvari i zavi ih.

»Tako, sad hodi, uzmi onaj svoj šeširić. Istina, nije najljepši, ali ga ne ćeš dugo nositi<sup>1</sup>. Metni ga na glavu i idemo!«

»Ne ću da idem«, ponovi Heidi.

»Ne budi glupa i tvrdoglava kao jare. Od njih si valjda to naučila! Vidiš, djeda se sad naljutio. Čula si kako je rekao, da mu više na oči ne izlazimo. On želi da sa mnom ideš i sad više nemoj da ga ljutiš. A da znaš samo kako ie u Frankfurtu lijeno, šta ćeš sve tamo vidjeti! A ako ti se tamo ne sviđa, opet možeš da se vratiš ovamo. I djeda će dotle da se udobrovolji.«

»A da li ću moći još večeras kući ako htjednem?«

»Koješta! Nego hajde već jednom. Možeš poslije, kažem ti, ako htjedneš. Danas ćemo sići do Mayenfelda, a sutra sjesti na vlak. Vlakom ćeš moći kući kad god hoćeš, jer on tako brzo ide kao da leti.« I tetka Deta zgrabi zavežljaj sa haljinama, dohvati Heidi za ruku pa pođoše nizbrdo.

Budući da još nije bilo doba ispaše, Petar je svakog dana silazio u Selce radi škole, iako je rijetko zavirivao u uju. On je sebi često davao odmor, jer je smatrao, da od škole nema nikakve koristi. Ni čitanje mu ne treba. Lutati i sjeći ljeskovo pruće — mnogo je potrebnije. I tako se on i sad odnekud stvori blizu svoje kuće, s velikim bremenom ljeskovine, te zastade gledajući Detu i Heidi, koje su nailazile putem.

»Kud si potegla?« do viknu on.



»Moram brzo do Frankfurta s tetkom«, odgovori Heidi. »Ali ću prvo malo do bake, ona me čeka.«

»Ama šta ti je, dijete! O tome ni govora, i inače je već kasno«, dodade hitro tetka, čvrsto stežući ruku, koja se otimala.

»Ići ćeš baki kad se opet vratiš kući, a sad hajde brzo!« Govoreći to tetka je vukla Heidi sve dalje i dalje, ne ispuštajući je, jer se bojala da se mala opet ne usprotivi, a baka bi još mogla da je pomogne u tome.

Poslije ovog njihovog razgovora Petar odjuri i upade u kuću, pa cijelim bremenom pruća tako jako grunu o sto, da se sve zatreslo. Baka se toliko trže da vrisnu i ispusti preslicu. Tako je naš Petar morao dati oduška svome bijesu.

»Kuku, šta je, šta se desilo?!« jeknu prestravljena baka, a Petrova mati, koja je od treska skoro odskočila, reče mu svojom prirodnom strpljivošću:

»Šta ti je, Petre, zašto tako bjesniš?«

»Zato što je ona odvela Heidi«, uzbuđeno objasni Petar.

»Tko, tko? Kamo, Petre, kamo?« pitala je baka sad s novim strahom. Ali brzo shvati šta se dogodilo, jer joj je kći malo prije rekla, da je vidjela kako se Deta penje u planinu Čiki. Drščući sva od žurbe prišla je baka prozoru i stala da viče glasom, koji je preklinjao:

»Deta, Deta, ne odvođi nam malu! Ne oduzimaj nam našu Heidi!«

I Deta i Heidi čule su njen glas dok su trčale. Deta je naslutila šta baka viče, pa je stezala još jače djetinju ruku i trčala što je brže mogla. Heidi se otimala govoreći:

»Baka, baka me zove, hoću k njoj.«

Ali tetka nije htjela da se osvrće na to. Nastojala je samo da što prije umiri dijete i govorila mu kako treba požuriti da ne zakasne, jer će sutra putovati. A da će Heidi već vidjeti kako je u Frankfurtu lijepo, jer će joj se tamo toliko svidjeti, da više ne će htjeti natrag. A ako joj se i prohtije da se vrati kući, nitko je ne će zadržavati. I ne samo to, nego će moći i nešto lijepo da ponese baki da je obraduje.

To se Heidi mnogo svidjelo. Ne protiveći se više trčala je pored tetke.

»A šta mogu da donesem baki?« zapitala je poslije nekog vremena.

»Nešto vrlo fino«, kazala je tetka. »Lijepe meke žemičke, pa će se ona mnogo radovati. Jer, znaš, ona više ne može da jede tvrdi crni bljeb.«

»Da, ona hljeb uvijek daje Petru i kaže: tvrd je ovo hljeb za mene! A i sama sam vidjela«, potvrdi Heidi. »Da se požurimo onda, tetka Deta, pa da još danas dođemo u Frankfurt, ako možemo, da se brzo vratim sa žemičkama.« Heidi je sad počela tako brzo da trči da ju je tetka, noseći zavežljaj u ruci, jedva stizala. Ali tetki je baš to išlo u prilog, jer je imala namjeru da što prije prođu kroz Selce — kome su već prilazile — jer se bojala, da ne bi pozdravi i radoznala zapitkivanja možda opet pobunili dijete.

Svi su vidjeli, da se Deta žuri samo zbog djeteta. A ova je zato na sva pitanja i dozivanja s mnogih prozora i vrata, ne osvrćući se, brzo odgovarala:

»Pa vidite, ne mogu da se zadržavam, djetetu se žuri, a treba još daleko putovati.«

»Da li je vuuiš suhom?«

»Je li to ona pobjegla od Čike s Planine?«

»Pravo je čudo što je još živa!«

»Pa još ima tako rumene obraze!«

Tako se čulo sa svih strana i Deta se radovala što je prolazila ne zadržavajući se, a naročito što je Heidi grabila što je brže mogla.

Otada je Čika s Planine, kad je silazio u Selce i prolazio ulicom, bio još natmureniji nego prije. Nikoga nije pozdravljao, i sa svojom torbom na leđima, sa svojom ogromnom batinom u ruci i sraslim obrvama, izgledao je tako, da su žene svojoj maloj djeci govorile:

»Pazi, uklanjaj se ispred Čike s Planine! Inače, može biti zla.« U Selcu starac nije nikad ni s kim razgovarao. Samo bi prošao odlazeći u dolinu, gdje je prodavao svoj sir a kupovao hljeb i meso. Kad bi ga vidjeli gdje prolazi, ljudi bi se skupljali i razgovarali o njemu, i svi su se složili u tome, da je velika' sreća što je dijete otišlo od njega, a i dijete je to jedva čekalo, jer je cio svijet vidio koliko se žurilo i svima je bilo jasno, da se boji, da ga starac ne stigne i ne vrati

u svoju kolibu. Samo je slijepa baka držala stranu Čiki s Planine, i kad god bi k njoj netko došao da pređu donese ili odnese, svakome je pričala kako je Čika s Planine bio prema djetetu dobar i šta je sve uradio i za nju i njenu kćer, jer je mnogo dana utrošio da popravi njenu kućicu, koja bi se dosada sigurno srušila da nije bilo Čikine pomoći. Čulo se to i u samom selu, ali većina ljudi do kojih su stizali ovakvi glasovi bila je mišljenja, da je baka stara i slaba razuma pa ne zna šta se oko nje zbiva.

Čika s Planine nije se više pojavljivao blizu kuće Petrove majke. Sva sreća što je kolibu prije učvrstio i što se ona sada dobro držala.

Slijepa baka je, kao i prije, svakoga dana uzdisala i nijedan dan nije prošao, a da žalosno ne kaže:

»Ah, s onim djetetom otišlo je od nas sve radosno i dobro, i dani su opet dugi i prazni! Kad bih samo još jednom mogla da čujem Heidi prije no što umrem!«

## GLAVA VI

### NOVA GLAVA I SVE SAME NOVE STVARI

**U** Frankfurtu, u kući gospodina Sesemanna, boluje njegova jedinica Klara. Ona sjedi cijelog dana u udobnoj bolesničkoj stolici, koja se može prevoziti iz sobe u sobu. Sad je ona u takozvanoj biblioteci, pored velike blagovaonice. U njoj je bilo raznog namještaja, koji je sobu činio vrlo prijatnom i gdje su se ukućani obično zadržavali. Tu je stajao i velik, lijep ormar sa knjigama, zbog čega su ovu sobu i nazvali bibliotekom. Tu je uzeta djevojčica uvijek učila s domaćim učiteljem.

Mala Klara je imala blijedo usko lice sa dva blaga plava oka, koja su u ovome trenutku bila upravljena na velik zidni sat. Danas joj se činilo, da se kazaljke neobično sporo kreću. Zato je sada, ma da to nije bio njen običaj, kazala s nestrpljenjem u glasu:

»Zar još nije vrijeme, gospođice Rottenmeier?«

Gospođica Rottenmeier sjedila je ukočeno za jednim malim stolom i vezla. Imala je na sebi kaput s visokim okovratnikom, koji joj je davao svečan izgled, pojačan još time što je nosila visoku punđu. Gospođica Rottenmeier je već više godina, otkad je umrla gospođa Sesemann, vodila kuću i nadgledala svu poslugu. Gospodin Sesemann većinom je bio na putu, pa je zato njoj povjerio cijelu kuću, ali pod uslovom da se u svemu poštuju želje njegove kćerčice i da se ne radi ništa što ona ne želi.

Baš u trenutku kad je Klara opet nestrpljivo pitala gospođicu Rottenmeier zašto putnici već jednom ne stižu — stajala je dolje pred kućnim vratima Deta držeći Heidi za ruku i pitala kočijaša Johanna, koji je baš utom silazio s kola, smije li da tako kasno uznemiri gospođicu Rottenmeier.

»To nije moja stvar!« progundao je kočijaš. »Zazvonite Sebastijanu dolje u hodniku.«

Deta poslušala i poslužitelj s ide niz stepenice. Na svojoj livreji imao je veliku okruglu dugmad, a na licu skoro isto tako velike okrugle oči.

»Htjela sam da pitam, mogu li u ovo doba da uznemirim gospođicu Rottenmeier«, počela je opet Deta.

»To nije moja stvar«, odgovori sluga. »Zazvonite na drugo zvono služavci Tineti«, i bez daljeg objašnjenja nestade.

Deta zazvoni opet. Sada se na stepenicama pojavi služavka Tineta sa blistavo bijelom kapicom navrh glave i podrugljivim osmijehom i na licu.

»Šta želite?« zapita sa stepenica ne prilazeći bliže.

Deta ponovi svoje pitanje. Tineta iščezne, ali se brzo pojavi i viknu opet. odozgo sa stepenica:

»Čekaju vas!«

Sad se Deta zajedno sa Heidi pope uz stepenice i za Tinetom udoše u biblioteku. Ovdje Deta zastade učtivo na vratima, držeći Heidi čvrsto za ruku, jer nije znala šta sve djetetu može pasti na pamet u ovoj tuđoj sredini.

Gospođica Rottenmeier podiže se lagano sa svoje stolice i priđe da izbliže promotri buduću drugaricu domaćinove kćeri. Kada vidje kako Heidi izgleda, kao da se ne obradova. Heidi je na sebi imala jednostavnu pamučnu haljinicu i stari, zgužvan slamni šeširić. Ispod tog šeširića virilo je dijete bezazleno, i ne skrivajući čuđenje, promatralo kulu od kose na glavi ove dame.

»Kako se zoveš?« upitala je gospođica Rottenmeier, pošto je nekoliko minuta ispitivački promatrala dijete, koje nije skidalo očiju s nje.

»Heidi«, odgovorila je mala jasnim zvučnim glasom.

»Kako? Kako? Kakvo je to ime! Kakvo si ime dobila na krštenju?« pitala je gospođica Rottenmeier.

»Ja se toga ne sjećam!« odvrati Heidi.

»I to mi je neki odgovor!« reče dama i zavrtje glavom. »Deta, je li ovo dijete glupo ili drsko?«

»S vašim dopuštenjem, ja ću mjesto djeteta govoriti, jer je mala još vrlo neiskusna«, reče Deta, pošto je prije krišom gurnula Heidi zbog njenog nespretnog ponašanja.

»Nije glupa, još manje drska, ali samo kaže sve onako kako misli. Danas se prviput nalazi u gospodskoj kući i ne umije da se ponaša. Ali ima dobru volju da nauči sve što treba, samo ako se gospođica ne bude ljutila na nju. Njeno je kršteno ime Adelheid, baš kao što se zvala i njena majka, moja pokojna sestra.«

»To je već ime koje se može izgovoriti«, primijetila je gospođica Rottenmeier. »Ali, Deta, moram vam reći, da mi ova mala izgleda neobična za njene godine. Ja sam vam rekla da drugarica gospođice Klare treba da bude njenih godina, kako bi mogla da prati istu nastavu i da se s njom zajedno zabavlja. Gospođica Klara napunila je već dvanaest godina. A koliko ima ovo dijete?«

»S vašim dopuštenjem«, produžila je Deta rječito, »ni ja sama ne znam točno koliko ona ima godina. Ona je nešto mlađa, ali ne mnogo, ne mogu točno reći; bit će da ima deset godina ili nešto više, tako mi se čini.«

»Sada imam osam godina, tako je kazao djeda«, izjavi Heidi.

Tetka je opet gurnu, ali Heidi nije ni slutila zašto, i nije se nimalo zbunila.

»Šta! Tek osam godina!« uzviknu gospođica Rottenmeier ljutito. »Četiri godine mlađa! Šta to znači! A šta si učila? Jesi li čitala neke knjige?«

»Nisam«, odgovori Heidi.

»Šta? Šta! Pa kako si onda naučila da čitaš?« pitala je gospođica dalje.

»Nisam ni učila, a ni Petar nije«, saopćila je Heidi.

»Kako? Ne umiješ da čitaš! Zar zaista ne umiješ da čitaš!« uzviknula je gospođica Rottenmeier užasnuta. »Je li moguće da si nepismena! Pa šta si onda učila?«

»Ništa«, kazala je Heidi, baš onako kako je i bilo.

»Deta«, rekla je gospođica Rottenmeier poslije nekoliko minuta, koliko joj je trebalo da se pribere, »ovo nije onako kako smo se dogovorile. Kako ste mogli da mi dovedete ovo stvorenje?«

Ali Deta se nije dala tako lako zbuniti i hrabro je odgovorila:

»S vašim dopušten jem, dijete je baš onakvo kakvo sam mislila da vi želite. Gospođica mi je opisala kakvo treba da bude, nekako neobično i ne kao druga djeca, pa sam morala ovu malu da uzmem, jer ona veća djeca kod nas nisu tako dobra, a ja sam mislila, da je ova baš kao naručena za vas. Ali sad moram da idem, jer me moja gospođa i gospodin čekaju, ali ću, ako moja gospođa i moj gospodin dopuste, brzo opet doći da vidim šta je sa djetetom.«

Deta se pokloni i nestade za vratima, pa sletje niz stepenice brzim koracima. Gospođica Rottenmeier je stajala trenutak, a onda potrčala za Detom. Palo joj je na pamet da ima još mnogo šta da razgovara sa njom, ako misli da malu zaista zadrži, jer je djevojčica ostala, a tetka nije imala namjeru da je vodi.

Pleidi je i dalje stajala na istom mjestu kraj vrata gdje je stala kad je ušla u sobu. Dosad je Klara sa svoje stolice sve promatrala šuteći. Sad je pozvala Heidi:

»Hodi ovamo!«

Heidi priđe bolesničkoj stolici.

»Da li više voliš da se zoveš Heidi ili Adelheid?« upita je Klara.

»Ja se zovem samo Heidi i nikako drukčije«, odgovori mala.

»Onda ću te uvijek tako zvati«, kazala je Klara. »I meni se sviđa tvoje ime i priliči ti. Još nikad nisam čula takvo ime, niti sam ikada vidjela dijete kao što si ti. Jesi li uvijek imala tako kratku kovrčastu kosu?«

»Čini mi se«, odgovorila je Heidi.

»Da li si se radovala što ideš u Frankfurt?« produži Klara.

»Nisam, ali sutra ću se vratiti kući i baki ću odnijeti zemičke!« izjavi Heidi.

»Ala si ti zanimljivo dijete!« uzviknu tada Klara. »Doveli smo te u Frankfurt baš zbog toga da ostaneš kod nas i da sa mnom učiš, a bit će vrlo veselo, jer ti ne umiješ da čitaš, pa će naši satovi teći sasvim drukčije nego dosad. Inače je često veoma dosadno i dan traje tako dugo. Vidiš, svako prije podne u deset dolazi domaći učitelj, počinjju satovi i traju sve do dva, a to je tako dugo. Domaći učitelj ponekiput prinosi knjigu sasvim blizu lica, kao da je odjednom postao kratkovid. Ali on to čini samo zbog toga što zijeva iza knjige. A gospođica Rottenmeier s vremena na vrijeme vadi svoju veliku maramicu i drži je ispred lica kao da je strašno uzbuđena onim što mi čitamo. Ali ja znam dobro, da i ona iza maramice zijeva. I onda bih i ja zijevala, ali moram zijevanje da progutam, jer ako samo jedan jedini put zijevnem, gospođica Rottenmeier odmah donese riblje ulje i kaže da sam opet slaba, a strašna je stvar uzimati riblje ulje, i zato mi je lakše da progutam zijevanje. Ali sad će biti mnogo zanimljivije, jer ću moći da slušam kako ti učiš da čitaš.«

Heidi je zabrinuto zavrtjela glavom kad je čula za čitanje.

»Jest, jest, moraš da naučiš da čitaš. Svi ljudi moraju to da nauče, a domaći učitelj je vrlo dobar. On se nikada ne ljuti i sve objašnjava. Ali vidiš, kad on nešto objašnjava, ništa se ne razumije šta govori. Moraš onda da čekaš i ne smiješ ništa da kažeš, jer će još više da objašnjava a ti ćeš još manje razumjeti. Ali poslije kad već nešto naučiš i kad znaš, onda razumiješ šta je on mislio da kaže.«

Sad se opet vratila gospođica Rottenmeier u sobu. Nije mogla da dozove Detu i bila je zbog toga očigledno uzbuđena, jer nije uspjela da joj dokaže, da nije bilo sve onako kako su se dogovorile i da ona ne zna šta sad da radi i kako da vrati ovo dijete. Bila je uzbuđena to više što je sama sebi napravila ovu nepriliku. Trčala je iz biblioteke u blagovaonicu, a odatle opet u biblioteku i vraćala se ponovo, pa izgrdila tu Sebastijana, koji je svojim okruglim očima zamišljeno promatrao postavljen sto, da vidi nije li što zaboravio. »Sutra smislite to što ste počeli da smišljate, a večeras gledajte da bude večere!«

Te je riječi gospođica Rottenmeier oštro dobacila Sebastijanu, pa onda pozvala nimalo ljubaznim glasom Tinetu, te je Tineta došla još sitnijim koracima nego inače i stala s tako podsmješljivim licem da ni gospođica Rottenmeier nije smjela da je izgrdi. Utoliko jc više raslo njeno unutrašnje uzbuđenje.

»Soba naše gošće ima da se spremi, Tineta«, kazala je gospođica Rottenmeier savlađujući se s mukom. »Tamo je sve u redu, treba samo prašina da se izbriše.«

»I bit će izbrisana«, kazala je Tineta podrugljivo i otišla.

Za to vrijeme je Sebastijan otvorio dosta bučno dvokrilna vrata, koja vode u biblioteku. Bio je vrlo ljut, ali nije smio pred gospođicom Rottenmeier da riječima izrazi svoj gnjev. Ušao je mrzovoljno u biblioteku da bolesničku stolicu odgura u blagovaonicu. Kad je htio da pokrene stolicu, Heidi je stala pred njega i pogledala ga tako iznenađeno da on to odmah primijeti. Trgao se i rekao Heidi tako osorno kako svakako ne bi da, je vidio kako baš u tom trenutku na pragu stoji gospođica Rottenmeier.

»Šta jc to na meni čudnovato, a?«

»Ličiš na Petra, malog kozara!« odgovorila je Heidi.

Gospođica Rottenmeier sklopi ruke u očajanju.

»Je li to moguće!« jeknu poluglasno. »Ona oslovljava poslugu sa ti! Pojma nema o ponašanju!«

Sebastijan dogura kolica, podiže Klaru i posadi je na stolicu za stolom.



Gospodica Rottenmeier sjede pored nje i daje Heidi znak da uzme mjesto prekoputa. Nikoga osim njih nije bilo za stolom, te je bilo mnogo mjesta. Njih tri sjedile su daleko jedna od druge, tako da je Sebastijan imao dovoljno mjesta za posluživanje. Pored Heidinog tanjira ležala je lijepa bijela žemička. Dijete je u nju gledalo radosnim pogledom. Izgleda da je sličnost, koju je Heidi otkrila izazvala njeno potpuno povjerenje u Sebastijana, jer je sjedila mirno kao miš i nije se micala sve dok on nije došao do nje s velikom zdjelom i ponudio joj prženu ribu. Tada je pokazala prstom na žemičku i zapitala:

»Mogu li ovo da uzmem?«

Sebastijan je kimnuo glavom i pogledao pritom ispod oka gospođicu Rottenmeier, jer je htio da vidi kakav će utisak napraviti na nju ovo pitanje. Istog časa zgrabi Heidi svoju žemičku i strpa je u džep. Sebastijan se s mukom uzdržao od smijeha, jer je znao da mu je zabranjeno da se smije kad poslužuje za stolom. Nijem i nepomičan stajao je još pred Heidi, jer nije smio da govori, a nije smio ni da ide dok ne posluži sve za stolom. Heidi ga je gledala neko vrijeme začuđeno, a onda upita:

»Je li ovo treba da jedem?«

Sebastijan opet kimnu glavom.

»Pa daj mi onda«, kazala je i gledala mimo svoj tanjir.

Sebastijanovo lice izgledalo je vrlo neobično, a zdjela u njegovim rukama počela je da drhti.

»Možete staviti zdjelu na sto, pa se vratite kasnije«, kazala je gospođica Rottenmeier sa strogim izrazom lica, a Sebastijan je odmah iščezao. »Tebi, Adelheid, moram da ulijem u glavu i najosnovnije pojmove, to već vidim«, nastavila je gospođica Rottenmeier s dubokim uzdahom. »Prije svega, pokazat ću ti kako se za stolom uzima jelo«, i pritom ona pokaza sve što Heidi treba da radi. »A zatim«, nastavila je, »moram ti reći da za stolom nemaš šta da govoriš sa Sebastijanom, osim onda kad imaš da mu izdaš nalog ili da mu postaviš neko potrebno pitanje. Ali i onda ćeš mu uvijek govoriti vi, a ne ti. Jesi li razumjela? I Tineti ćeš govoriti vi. Mene ćeš nazivati onako kako me svi nazivaju. Kako ćeš govoriti Klari, neka ona sama odluči.«

»Zvat će me, razumije se, Klara«, kazala je djevojčica.

Poslije ovoga morala je Heidi da sasluša još čitav niz pouka ○ ustajanje iz kreveta, o odlaženju u krevet, o ulaženju u sobu i izlaženju iz sobe, o držanju reda, o zatvaranju vrata, ali su se za to vrijeme djevojčici sklapale oči, jer je jutros ustala u pet sati, a poslije toga prevalila dug put. Zavalila se u stolicu i zaspala. Kada je gospođica Rottenmeier završila svoj govor poslije dužeg vremena, kazala je:

»Pamti sad što sam ti rekla, Adelheid! Jesi li sve razumjela?«

»Heidi već spava«, reče Klara s veselim licem, jer joj već odavno nije večera protekla tako veselo kao ova.

»Pa to je nečuveno! Šta sve s ovim djetetom ne ću doživjeti!« uzviknula je gospođica Rottenmeier u velikom gnjevu i zazvonila tako žestoko, da su Tineta i Sebastijan zajedno utrčali u sobu. Ali i pored sve te buke, Heidi se ne trže iz sna i imali su muke dok je nisu probudili bar toliko, da su je mogli odvesti do njene sobe, prvo kroz biblioteku, pa onda kroz Klarinu sobu i kroz sobu gospođice Rottenmeier. Soba spremljena za Heidi bila je na uglu.

## GLAVA VII

### JEDAN NEOBIČAN DAN GOSPOĐICE ROTTENMEIER

**K**ad se Heidi probudila prvog jutra u Frankfurtu, prosto nije znala gdje se nalazi. Dobro protrlja oči, pa još jednom iznenađeno pogleda oko sebe, ali opet vidje isto. Naglo se podiže i sjedeći u postelji pogleda oko sebe. Postelja visoka, bijela. Soba velika, široka. A tamo odakle svjetlost dolazi, vise bijele dugačke zavjese... Sa obje strane po jedna polica, a na svakoj mnogo cvijeća. Pored zida veliki divan i na njemu isto takvo cvijeće, a ispred njega okrugli sto! U uglu prema postelji, umivaonik sa takvim stvarima, kakve Heidi još nikad nije vidjela.

I najedamput joj sinu misao da je u Frankfurtu. Proletje joj kroz glavu cio jučerašnji dan, čak joj padoše na pamet i pouke stare

gospođice, ukoliko ih je upamtila. Onda skoči sa kreveta i brzo poče da se oblači. Potrča prvo na jedan prozor, pa na drugi. Tražila je da vidi nebo i zemlju, jer se osjećala kao u kavezu. Nije mogla da razgrne zavjese. Nije umjela. Provukla se zato iza njih da dođe do prozora. Prozor je bio tako visok, da je Heidi jedva mogla da vidi kroz njega. . . i Heidi ne ugleda što je željela. Opet je potrčala od prvog prozora do drugog, pa se opet vratila prvome. Ali uvijek pred njenim očima bili su samo zidovi i prozori, i opet samo zidovi i prozori. Heidi spopade strah.

Bilo je to rano ujutru. Heidi se zato probudila što je navikla da u planini rano ustaje i da odmah istrči napolje da vidi kakvo je vrijeme. Da li je nebo plavo i da li je sunce zasjalo, da li jele šume i da li je cvijeće otvorilo očice. Heidi je bila kao ptičica, koja se prvi put našla u lijepoj blistavoj krteci, pa skakuće tamo-amo, pokušavajući da svojim malim, slabim kljunićem provali teške rešetke da bi pobjegla u slobodu. Ona je tako uporno jurila od jednog prozora do drugog i uzalud se mučila da ih otvori. Vjerovala je da bi valjda mogla vidjeti i nešto drugo osim zidova i prozora. Ta, dolje mora biti zemlja, a na njoj zelena trava. I snijeg koji kopni na padini! Svijet za kojim Heidi toliko čezne. Ali prozori su ostali čvrsto zatvoreni, ma koliko dijete vuklo, pipalo sa svih strana, koliko je moglo da dohvati, i silom pokušavalo da svoje male prste zavuče pod okvir. Sve je ostajalo čvrsto kao gvožđe. Kad je Heidi uvidjela, da su svi napori uzaludni, napusti ovaj teški posao. Sad je mislila kako bi bilo da izađe iz kuće, pa da siđe dolje na travu. Ali se sjetila, da je sinoć pred kućom vidjela samo kamenje. Utom netko zakuca na vrata i Tineta promoli glavu, pa reče kratko:

»Doručak je gotov!«

Heidi nije razumjela da je tim riječima pozivaju na doručak. Na podsmješljivom Tinetinom licu vidjela je prije opomenu da joj se ne približi, nego neki prijateljski poziv. To je Heidi jasno pročitala na njenome licu, pa se prema tome i upravljala. Izvadila je klupicu, koja je bila ispod stola, postavila je u jedan ugao, sjela na nju i mirno čekala da vidi šta će biti dalje.

Poslije nekog vremena začuše se nečiji energični koraci. Bila je to gospođica Rottenmeier, koja je opet uzbuđeno ušla u Heidinu sobu vičući:

»Šta je s tobom, Adelheid, zar ne znaš da je vrijeme doručka?! Hodi ovamo!«

Heidi je odmah shvatila u čemu je stvar i pošla. U blagovaonici je već sjedila Klara na svome mjestu i ljubazno pozdravljala Heidi. Lice joj je bilo mnogo zadovoljnije nego inače, jer je već predviđala da će i danas biti svakojakih razonođenja. Doručak je protekao mirno. Heidi je sasvim pristojno griskala svoj hljeb s maslacem. Poslije doručka, po želji gospođice Rottenmeier, Heidi pođe sa Klarom u biblioteku da sačekaju domaćeg učitelja.

Kad oba djeteta ostadoše sama, upita Heidi:

»Je li, Klara, kaži mi kako bih mogla odavde, iz ove kuće, da vidim zemlju i travu?«

»Otvoriš prozor pa gledaš«, odgovori Klara veselo.

»Ali prozor ne može da se otvori«, odgovori Heidi žalosno.

»JVioze, može«, uvjciavasc je iviara. »oamo ne mozes ti, a sta cu kad ni ja ne mogu da ti pomognem! Ali, znaš šta? Ako kažeš Sebastianu, on će ti u tome pomoći, i otvorit ćeš prozor.«

Sad je maloj Heidi laknulo, jer je znala da se prozor ipak može otvoriti i da se može gledati dolje, ma da se još uvijek osjećala kao da je zatvorena u tamnici. Klara poče da zapitkuje Heidi kako je kod nje u planini, i Heidi je radosno pričala o drveću, kozama i pašnjaku, o svemu što ona voli.

Utom je stigao domaći učitelj. Ali ga gospođica Rottenmeier ne odvede odmah u biblioteku, jer je prosto morala prvo ispričati sve što joj je na srcu. Zato ga odvede u blagovaonicu i vrlo uzbuđeno sjede prema njemu. Objasnila mu je svoj težak položaj i kako se sve desilo.

Bila je pisala — reče mu — prije izvjesnog vremena gospodinu Sesemannu u Pariz. Pisala je kako njegova kći već odavno želi da dobije drugaricu, koja bi stalno bila s njom, a i sama gospođica Rottenmeier vjeruje da bi takva jedna djevojčica potakla Klaru da bolje uči, a u slobodnim satovima pravila bi joj društvo. Ustvari, gospođica

Rottenmeier i sama je to mnogo željela. Mislila je, da će dobro biti ako nađe nekoga, tko će zabavljati bolesnu Klaru, kad joj je dosadno, što se često dešavalo. Gospodin Sesemann je odgovorio da rado ispunjava želju svoje kćeri, ali pod uvjetom, da sa tom drugaricom u svemu postupaju kao i s njegovim rođenim djetetom, jer ne želi da se u njegovoj kući bilo tko muči. »Ova gospodinova primjedba bila je, razumije se, sasvim nepotrebna«, dodala je gospođica Rottenmeier, »jer tko bi još djecu mučio!« Ispriča mu zatim kako je užasno nasjela s ovim djetetom. Navodila mu je primjere gluposti, koje je dosad pokazalo, i zbog čega bi gospodin učitelj morao početi »ne samo od abecedarke, nego od najosnovnijih pravila ponašanja«. Iz te nevolje u stanju je samo gospodin učitelj da je izbavi. Kada bi gospodin učitelj samo htio da izjavi — to, razumije se, zbog gospodara kuće, gospodina Sesemanna — kako je nemoguće istodobno poučavati dva ovoliko različita đaka. Za starijeg i boljeg đaka — malu Klaru — to bi bilo od velike štete. Za gospodina Sesemanna bio bi to jak razlog da bez oklijevanja odluči da Heidi treba vratiti kući. Zasada, razumije se, bez pristanka domaćina ne smije se ništa poduzimati, jer on već zna da je dijete ovdje.

Ali, domaći učitelj bio je obazriv čovjek i nikad nije jednostrano sudio. S dosta truda uvjeri gospođicu Rottenmeier, da ne smeta mnogo što je djevojčica zaostala i da može Klaru brzo dostići ako bude redovno učila.

Kad je gospođica Rottenmeier čula mišljenje domaćeg učitelja, nimalo joj nije bilo pravo. I čim se za njim zatvoriše vrata biblioteke, ona uznemireno poče da korača po sobi gore-dolje. Sad je bila načisto da dijete mora ovdje ostati. S tim se pomirila teška srca, i sad je valjalo smisliti kako posluga da oslovljava Adelheidu, jer gospodin Sesemann želi, da se prema tome djetetu postupa kao prema njegovoj rođenoj kćeri. Iz tih misli trže je strahovita buka, koja je dolazila iz biblioteke. Kao da se nešto rušilo i padalo, a Sebastijan je zapomagao. Ona, uplašena, jurnu u sobu. Kad tamo — a ono sve po podu, i knjige, i bilježnice, i ravnalo, i pisaljka, a iz razbijene tintarnice potoci tinte — Heidi je nestala!

»Divota!« siknu gospođica Rottenmeier, kršeći ruke. Stolnjak, knjige, košara, sve u crnilu! »To je nečuvano! To je djelo one male nesreće, nema sumnje!«

Domaći učitelj, zapanjen, zbunjeno je gledao ovaj krš. A Klara! Skoro veselo poče da objašnjava:

»Da, Heidi je to uradila, ali nije namjerno; zato ne smije da bude kažnjena. Naglo je pošla, eto, pa je u prolazu zakvačila stolnjak i tako se sve srušilo. Čula je kako prolaze kola ulicom, pa je jurnula da vidi. Sigurno da nikada nije vidjela gradske kočije, pa zato . . .«

»Jeste li vidjeli, gospodine učitelju, da je onako kako sam ja govorila? Pa to stvorenje pojma nema ni o čemu! Zar ona zna šta je to sat, pa da treba mirno da sluša i pazi! Ali, naopako, kuda li se sad izgubila! Da nije pobjegla iz kuće? Teško meni, šta će sad gospodin Sesemann reći!«

Gospođica Rottenmeier istrča iz sobe, sletje niz stepenice. Na otvorenim vratima stajala je Heidi i zbunjeno gledala lijevo i desno niz ulicu.

»Šta ti ie, iesi li Dri sebi! Šta ti je sunnln n glavu? Kako si mogla tako da pobjegneš!« siktala je uzbuđeno gospođica Rottenmeier.

»Čula sam kako jele šume, ali ne znam gdje su i ne čujem ih više«, odgovorila je Heidi, pa je neveselo pogledala u pravcu gdje se gubio glomot kola, koji se Heidi učinio kao šum vjetra u jelovom granju. Zbog toga je i istrčala napolje, van sebe od radosti.

»Jele! Jesmo li mi u šumi? Šta ti pada na pamet? Popni se gore pa pogledaj šta si napravila!«

Gospođica Rottenmeier se pope uza stepenice, a za njom Heidi, koja zaprepašteno stade, kad ugleda u sobi lom, koji je napravila.

»To ti se sad desilo, i nikad više!« reče gospođica Rottenmeier pokazujući na pod. »Kad se uči, sjedi se mirno na stolici i pazi. Ako sama to ne umiješ, morat ću da te vežem za stolicu. Jesi li razumjela?«

»Da«, odgovori Heidi, »ali ja ću odsad i sama mirno sjediti, ne morate da me vežete.« Djevojčica je sad shvatila, da treba mirno da sjedi.

U tom udoše Sebastijan i Tineta da uredе sobu. Domaći učitelj ode jer je zbog svega ovoga što se desilo, sat morao da se prekine. Za zijevanje nije bilo vremena.

Klara je morala svako poslije podne da se neko vrijeme odmara, a Heidi je mogla da se sama zanima čim hoće. To joj je još izjutra gospođica Rottenmeier saopćila. I kad je Klara poslije ručka zadrijemala, a gospođica Rottenmeier otišla u svoju sobu, Heidi je sada mogla da bira zabavu kakvu hoće. Radovala se tome, jer je već imala plan, samo nije mogla sama da ga ostvari. Potrebno je bilo upitati za savjet nekoga od posluge. Zato je stajala ispred blagovaonice, nasred hodnika, kako ne bi propustila osobu, koju je čekala. I zaista poslije izvjesnog vremena naiđe uza stepenice Sebastijan, noseći iz kuhinje poslužavnik sa srebrnim priborom za jelo da ga ostavi u blagovaonici. Kad stiže do posljednje stepenice, Heidi stade pred njega, pa počе jasnim glasom:

»Ej, vi!«

Sebastijan razrogači oči što je mogao više, pa ljutito odsiječe:

»Šta to znači, gospođice?«

»Htjela bih nešto da pitam. Ali prije svega, nemojte da se ljutite zbog onoga jutros«, dodade Heidi tiho, misleći da se Sebastijan ljuti zbog jutrošnjeg loma u sobi i prosutog crnila.

»Sve je to lijepo i krasno. Nego, zašto vi meni kažete: ej, vi!« reče Sebastijan još uvijek ljutitim glasom.

»Pa tako moram uvijek da vam kažem, jer je to naredila gospođica Rottenmeier«, uvjerala ga je Heidi.

Sad se Sebastijan slatko nasmija, tako slatko da je Heidi bila vrlo začuđena, jer u tome nije vidjela ništa smiješno. Sebastijan je shvatio u čemu je stvar, pa reče veselo:

»E, pa lijepo, šta ste htjeli da me pitate, gospođice?«

»Ja se ne zovem gospođica«, reče Heidi isto onako ljutito kao maločas Sebastijan. »Zovem se Heidi.«

»Tako je kad vi kažete, ali gospođica Rottenmeier želi, da vas nazivam gospođicom«, izjavio je Sebastijan.

»Je li ona to rekla? E, pa onda moram tako da se zovem«, kazala je Heidi pomirljivo, jer je vidjela da sve mora biti onako kako naredi gospođica Rottenmeier.

»Sad već imam tri imena«, dodala je uzdišući.

»A šta je, molim, gospođica htjela da pita?« upita je Sebastijan, koji je već ušao u blagovaonicu i počeo da stavlja u pretinac noževe i viljuške.

»Kako se otvara prozor, Sebastijanc?«

»Ovako«, i on otvori prozorsko okno.

Heidi pride prozoru, ali je bila suviše mala, da bi mogla lijepo vidjeti. Dopirala je tek do prozorske daske.

»Evo, ovako, gospođice, može da se pogleda kroz prozor i da se vidi šta ima napolju«, objasni joj Sebastijan, približujući drvenu klupicu prozoru.

Sva radosna, skoči Heidi na klupicu i najzad pogleda kroz prozor, za čim je toliko čeznula. Ali s izrazom najvećeg razočaranja ona se odmah povuče.

»Ovdje se vidi samo kamena ulica, i ništa više«, reče dijete žalosno »Ali alfo obiđe AVA cijele kuće, šta se vidi sa druge strane, Sebastijane?«

»To isto«, odgovori on.

»Ali kuda onda treba otići pa da se vidi daleko, daleko, sve do zelene doline?«

»Mora da se popne na visoki toranj, na crkveni toranj, onaj koji vidite tamo sa zlatnom loptom na vrhu. Odozgo se vidi daleko.«

Heidi sada siđe brzo sa klupice, požuri prema vratima, sletje niz stepenice i izađe na ulicu. Ali nije išlo onako kako je Heidi zamišljala. Kad je s prozora vidjela toranj, njoj je izgledalo kao da treba samo prijeći preko ulice pa da se odmah nađe pred njim. Međutim, Heidi prijeđe cijelu ulicu, a ne stiže do tornja niti ga igdje vidje. Prođe i drugom ulicom, pa dalje, i još dalje, ali od tornja ni spomena. Ona ne htjede nikoga da upita, jer su svi ljudi nekud hitali. »Sigurno nemaju vremena da mi odgovore«, mislila je Heidi. Ali tada vidje na prvom uglu nekoga dečka kako stoji s orguljicama na leđima i nekom čudnom životinjom na ruci. Heidi mu prifrcča i upita ga:



»Gdje je toranj sa zlatnom loptom na vrhu?«

»Ne znam«, odgovori dječak.

»Koga mogu da pitam gdje je?« pitala je Heidi dalje.

»Ne znam.«

»A zar ti ne znaš neku crkvu sa visokim tornjem?«

»Kako ne bih znao!«

»Pa hodi onda da mi pokažeš!«

»Pokaži ti meni, prvo, šta ćeš mi dati za to.«

Dječak pruži ruku. Heidi poče da traži po džepu. Izvukla je prvo sličicu, na kojoj je bio naslikan vjenčić crvenih ruža. Gledala ga je neko vrijeme, pa se onda pokajala. To joj je Klara tek jutros poklonila. Ali ipak je htjela da pogleda sa tornja u dolinu i da vidi zelene padine planine.

»Evo!« odlučila Heidi i pruži dečku sličicu. »Hoćeš li ovo?«

Dečko trže ruku i zavrtje glavom u znak nepristajanja.

»Pa šta hoćeš?« upita ga Heidi, pa zadovoljno vrati svoju sličicu u džep. »Ja nemam novaca, ali ima Klara. Ona će mi već dati. Koliko tražiš?«

»Dvadeset pfeniga.«

»Hodi onda!«

Dođoše sad oboje dugom ulicom, a usput Heidi poče zapitkivati svoga pratioca, kako se zove to što nosi na leđima. On joj je objasnio da ima ispod marame lijepe orguljice, koje divno sviraju, kad im se okreće ručica. Odjednom se nađoše pred nekom starom crkvom s visokim tornjem. Dječak zastade i reče:

»Tu smo!«

»Ali kako ću ući unutra?« upita ga Heidi kada je vidjela zaključana Vrata.

»Ne znam«, odgovori dječak.

»Misliš li da mogu ovdje zazvoniti kao što zvonim Sebastijanu?«

»Ne znam«, odgovori dječak.

Heidi je primijetila na zidu zvono, te je povukla iz sve snage.

»Dok ja budem gore, ti ćeš morati da me čekaš, jer ja ne znam kako da se vratim. Ti ćeš morati opet da mi pokažeš put.«

»A šta ćeš mi opet dati?«

»Pa šta hoćeš da ti dam?«

»Opet dvadeset pfeniga.«

Stara brava otključa se iznutra i vrata se sa škripom otvoriše. Jedan starac izide na ulicu i pogleda prvo iznenađeno, a onda ljutito oba djeteta i viknu na njih:

»Kako se usuđujete da zvonite? Zar niste umjeli da pročitate šta piše iznad zvonca: »Za one koji hoće na toranj.«

Dječak kažiprstom pokaza na Heidi i ne reče ni riječi.

»Pa ja sam baš htjela na toranj!«

»Šta ćeš gore?« upita je crkvenjak. »Je li te netko poslao?«

»Ne!« odgovori Heidi. »Htjela bih da se popnem i da pogledam kako izgleda odozgo.«

»Nosite se kući, i da mi niste više zvonili, jer ćete se drugi pu zlo provesti!«... Govoreći to crkvenjak se okrete i htjede da zatvori vrata, ali ga Heidi uhvati za rukav i reče molećivim glasom:

»Samo jedamput!«

Crkvenjak je pogleda, a Heidine oči su ga tako ljupko gledale i tako ga preklinjale, da se predomislio. Uze dijete za ruku i reče ljubazno:

»Kada ti je baš toliko stalo, onda hodi sa mnom!«

Dečko sjede na kamene stepenice ispred vrata, jer nije htio da se penje.

Heidi se pela preko mnogo stepenica držeći crkvenjaka za ruku. Stepenište je postajalo sve uže, i najzad se sasvim suzilo. Onda izađe gore. Crkvenjak otvori prozor.

»Evo, sad pogledaj!«

Heidi ugleda mnogo, mnogo krovova, tornjeva i dimnjaka. Ali brzo se povuče i reče utučeno:

»Nisam mislila da je tako.«

»Jesi li vidjela? ... Ali kako može dijete i da razumije šta je lijep izgled! ... Silazi sad i da nisi više zvonila!«

Crkvenjak pusti Heidi ispred sebe i počese silaziti niz uzane stepenice. Na jednom mjestu, gdje su stepenice bile šire, nalazila su se

s lijeve strane vrata crkvenjakove sobice, a kraj njih tavan ispod kosoga krova. Tu u dnu stajala je velika košara, a pred njom je sje' dila debela, siva mačka i frkala. U košari je bio njen mladi porod, i ona je opominjala da ne diraju u njenu porodicu. Heidi je zastala i pogledala iznenađeno. Tako veliku mačku još nikada nije vidjela. Ali u starome tornju živjeli su čitavi čopori miševa, pa je mačka svakoga dana bez velikog truda imala bar pola tuceta mišjih pečenica. Crkvenjak primijeti kako se Heidi iznenadila i reče:

»Hodi, ne će ti ona ništa, kad sam ja pored tebe! Možeš i mačiće da vidiš.«

Heidi priđe košari i poče da kliče oduševljeno:

»Jao, ala su lijepi! Ala su lijepi mačići!« vikala je neprestano i skakala oko košare, želeći da što bolje vidi kako se smiješno igra sedam ili osam mačića, koji su se neprestano u košari preturali jedno preko drugog, preskakali se i padali.

»Hoćeš li jedno mače?« upita je crkvenjak, koji je sa zadovoljstvom gledao koliko se Heidi raduje.

»Je li za mene? Je li zauvijek?« upitala je Heidi sva van sebe i prosto nije mogla da vjeruje u toliku sreću.

»Razumije se, možeš i više da ih uzmeš, možeš i sve da poneseš, samo ako imaš dosta mjesta za njih«, rekao je čovjek, koji je jedva čekao da se oslobodi tolikih mačića, a da im ne učini ništa rđavo.

Heidi je bila presretna. U onoj velikoj kući imat će mačići i suviše mjesta, a koliko će se tek Klara radovati i čuditi kad ih vidi kako su ljupki!

»Ali kako da ih poneseš?« upitala je Heidi uzimajući u ruke jedno mače, ali debela mačka skoči i tako ljutito frknu, da se Heidi uplašeno trgla.

»Ja ću ti ih odnijeti, samo kaži kamo«, reče crkvenjak milujući staru mačku da je opet udobrovolji, jer je ona bila njegov dobar prijatelj i provela već mnogo godina zajedno s njim na tornju.

»Do gospodina Sesemanna, u onu njegovu veliku, veliku kuću, koja na vratima ima zlatnu pseću glavu s debelim prstenom na njušci«, objasni mu Heidi.

Nije morala ni toliko da kaže crkvenjaku, koji je već mnogo godina stanovao na tornju i znao svaku kuću nadaleko, a pored toga, Sebastijan je bio njegov stari poznanik.

»Znam«, rekao je on. »Ali kome da odnesem mačice? Koga da tražim? Nisi valjda ti kćerka gospodina Sesemanna?«

»Nisam ja, nego je Klara njegova kćerka. Ona će se mnogo radovati kad stignu mačići!«

Crkvenjak je htio da ide dalje, ali se Heidi nije mogla odvojiti od ovog zabavnog prizora.

»O, kada bih mogla odmah da ponese jedno mače ili dva! Jedno za mene, a drugo za Klaru. Da li bih mogla?«

»Čekaj malo«, odgovori crkvenjak. Odnio je pažljivo staru mačku u svoju sobicu i dao joj da jede, zatvorio vrata za njom i vratio se. Onda se okrenu prema Heidi i reče:

»Eto, sad možeš da uzmeš dva mačeta!«

Heidine oči zablistaše od radosti. Odabrala je jedno bijelo i jedno šareno sa prugama, pa je jedno mače metnula u desni, a drugo u lijevi džep. I sretna pođe niz stepenice.

Dječak je još sjedio na kamenom pragu, pa kad crkvenjak zatvori vrata za njom, Heidi upita:

»Kojim putem treba da idemo do kuće gospodina Sesemanna?«

»Ne znam«, odgovorio je dječak.

Heidi poče tada da opisuje i vrata na kući, i prozore, i stepenice, ali je dječak stalno vrtio glavom jer kuću nije znao.

»Vidiš«, nastavila je Heidi da objašnjava, »sa jednog prozora vidi se jedna velika, velika siva kuća, a krov ide sve ovako . . .« — i Heidi kažiprstom poče da crta po uzduhu velike šiljke.

Sad dječak skoči, jer je pogodio, koja je to kuća. Jednako je trčao, i Heidi za njim, i za kratko vrijeme nađoše se zaista pred kapijom, na kojoj je bila pseća glava od mjedi. Heidi povuče za zvono. Sebastijan se uskoro pojavi i čim ugleda Heidi uzviknu užurbano:

»Brzo, brzo!«

Heidi potrča za njim što je mogla brže, a Sebastijan zalupi vratima. Dječaka koji je zaprepašćen ostao napolju, nije ni primijetio.

»Brzo, gospođice«, potičaše je Sebastijan i dalje. »Odmah da ste išli u blagovaonicu, oni već sjede za stolom. Gospođica Rottenmeier ljuta je kao ris. Ali, kako je i moglo maloj gospođici pasti na pamet da pobjegne od kuće?«

Heidi uđe u sobu. Gospođica Rottenmeier ne podiže glave. Ni Klara nije ništa rekla. Vladala je neprijatna tišina. Najzad, kad je Heidi već sjedila na svojoj stolici, otpoče gospođica Rottenmeier, stroga lica, svečanim i ozbiljnim glasom:

»Adelheid, poslije ću razgovarati s tobom, a sada hoću samo ovo da ti kažem: pokazala si se vrlo neodgojena i zaslužila si kaznu što si napustila kuću bez pitanja i ne rekavši nikome ni riječi. Lutala si po gradu sve do pozne večeri. To je zaista besprimjerna drskost!«

»Mrnjao!« čulo se mjesto odgovora.

Ali sad se gospođica Rottenmeier još više razljuti.

»Šta, Adelheid«, viknu ona piskavim glasom, »ti se usuđuješ poslije tolikog nevaljalstva da praviš još i rđave šale?! Pazi dobro, ja ti kažem!«

»Ja sam samo napravila . . .« počela je Heidi.

»Mrnjao«, dodalo je mače.

Sebastijan spusti svoje zdjele na sto i pobježe iz sobe.

»Dosta je bilo!« htjela je gospođica Rottenmeier da uzvikne, ali od uzbuđenja izdade je glas. »Ustani i napusti sobu.«

Heidi je uplašeno ustala sa stolice i htjela je još jednom da objasni.

»Ja sam napravila samo . . .«

»Mrnjao, mrnjao, mrnjao!«

»Ali, Heidi«, reče sad i Klara, »kada vidiš da se gospođica Rottenmeier tako ljuti, zašto tako maučeš?«

»Pa ne maučem ja, nego mačići, mauču«, jedva je uspjela Heidi da objasni.

»Šta, šta! Mačke? Mačići?!« uzviknu gospođica Rottenmeier. »Sebastijane! Tineta! Nađite brzo te strašne životinje! Uklonite ih što dalje!«

I vičući to, gospođica Rottenmeier odjuri u biblioteku, pa spusti zasun na vrata kako bi se spasla opasnosti, jer su male mačke za gospođicu Rottenmeier bile najstrašnija stvar na svijetu. Sebastijan je stajao napolju, pred vratima, morao je da savlada smijeh prije nego što je ušao u sobu. On je, dok je posluživao Heidi, primijetio kako iz njenog džepa viri jedna mala mačja glava, pa je već predosjećao kakvo će se čudo dogoditi, a kad je nastao onaj lom, nije mogao da se uzdrži od smijeha i jedva je uspio da spusti svoje zdjele na sto. Sad, kad je već umuklo zapomaganje uplašene dame, stupio je pribrano u sobu. U njoj je sve izgledalo lijepo i mirno. Klara je držala mačice u krilu. Heidi je klečala pored nje, i obje su se igrale zadovoljno sa ta dva mala ljupka mačeta.

»Sebastijane«, kazala je Klara, »morate da nam pomognete! Nađite neko skriveno mjesto za mačice, da ih gospođica Rottenmeier ne vidi, jer ona ih se mnogo plaši, pa će zato htjeti da ih otjera. Ali mi bismo željele da zadržimo mačice i da ih uvijek donosimo u svoju sobu kad smo same. Gdje bismo mogli da ih sklonimo?«

»Pobrinut ću se već za to, gospođice Klara«, odgovori Sebastijan uslužno. »Napravit ću im u košarici lijep krevetić i stavit ću je na mjesto, koje gospođica Rottenmeier nikad ne obilazi. Možete se potpuno osloboditi na mene.«

Sebastijan se odmah dao na posao, jednako se smijući i misleći u sebi: »Bit će još čuda!«

A Sebastijan je ponekad volio, da se gospođica Rottenmeier malo uzbudi.

Tek poslije dužeg vremena, kad se približio čas odlaska na počinak, odškrinula je gospođica Rottenmeier vrata i zapitala:

»Jesu li uklonjene te odvratne životinje?«

»Jesu, jesu«, odgovori Sebastijan, koji je navlas poslovao po sobi, očekujući ovo pitanje.

Brzo i tiho dograbio je obje mačkice s Klarinog krila i nestao s njima.

Gospođica Rottenmeier je ostavila za sutra bukvicu, koju je namjeravala da očita maloj Heidi, jer se danas osjećala isuviše iznurena

poslije gnjeva, jada i užasa, svih tih neprijatnih osjećanja, koje je Heidi, jedno za drugim, nehotice izazivala u njoj. Povukla se šuteći. A Klara i Heidi otidoše zadovoljne na spavanje, jer su znale da i njihove mačkice leže na dobroj postelji.

## GLAVA VIII

### UZBUDLJIVI DOGAĐAJI U KUĆI GOSPODINA SESEMANN

Kad je Sebastijan sutradan otvorio kućne vratnice domaćem učitelju i odveo ga u biblioteku, već je netko drugi vukao za zvono, ali s takvom snagom da je Sebastijan prosto sletio niz stepenice, jer je mislio:

»Ovako zveni samo gospodin Sesemann. Bit će da je iznenada stigao kući.«

Otvorio je vrata širom. Pred njim je stajao dječak s orguljicama na leđima, sav odrpan.

»Šta to znači?« uzviknuo je Sebastijan. »Pokazat ću ja tebi kako se zvonit! Šta tražiš ovdje!«

»Moram da razgovaram s Klarom!«

»Derane prljavi, zar ne umiješ da kažeš: sa gospođicom Klarom? Šta ti imaš sa gospođicom Klarom da razgovaraš?« upita ga Sebastijan osorno.

»Duguje mi četrdeset pfeniga«, objasni mu dječak.

»Ti si poludio! Otkuda ti uopće znaš da ovdje živi gospođica Klara?«

»Juče sam joj pokazao put do tornja i natrag. Tamo i amo po dvadeset pfeniga, to je četrdeset. Duguje mi, znači, svega četrdeset.«

»Eto kakve gluposti lupaš! Gospođica Klara nikada ne izlazi, niti može da izlazi. Čisti se odavde dok te nisam raspalio!«

Ali dječak se nije dao zaplašiti. I dalje je stajao nepomično, i rekao suho:

»Vidio sam ja nju na ulici i mogu da vam kažem kako izgleda. Ima kovrčastu kosu, kratku kosu, crnu, a i oči ima crne, haljina joj je mrka i ne govori kao mi ovdje.«

»Oho«, pomisli Sebastijan i nasmija se u sebi. »To je baš naša mala gospođica. Mora biti da je opet nešto udcasila.«

A onda je kazao, uhvativši dečka za ruku:

»Dobro, pođi za mnom i pričekaj pred vratima dok opet ne izađem. Kada te pustim u sobu, možeš nešto i da odsviraš na orguljicama. Naša gospođica voljet će tako nešto da čuje.«

Kad je stigao gore, zakucao je na vrata biblioteke i sačekao je dok mu ne rekoše: slobodno.

»Došao je jedan dječak, koji pošto poto hoće da govori sa gospođicom Klarom«, saopći Sebastijan.

Klara se mnogo obradovala ovom neočekivanom događaju.

»Neka odmah uđe«, kazala je. »Zar ne, gospodine«, upita domaćeg učitelja, »kad je tako navalio da govori sa mnom?«

Dečko ie ušao i. kako mu ie bilo rečeno, odmah počeo da okreće svoje orguljice. Gospođica Rottenmeier, da ne bi slušala sricanje u abecedarki, bila je otišla da radi nešto u blagovaonici. Odjednom je oslušnula. Da li ovi zvuci dopiru sa ulice? Ali tako su jasni! Otkuda u biblioteci orguljice?! Pa ipak, nije bilo sumnje! I ona pojuri kroz dugu blagovaonicu i otvori vrata. A tu — nevjerovatna slika! Nasred biblioteke stajao je odrpan mali orguljaš i okretao svoj instrument što je bolje mogao. Domaći učitelj je jednako otvarao usta kao da hoće nešto da kaže, ali nikako nije uspijevao. Klara i Heidi slušale su muziku razdragane.

»Dosta! Dosta kada ti kažem!« vikala je gospođica Rottenmeier

Muzika je nadjačavala njen glas. Onda ona potrča dječaku, ali se odjednom nešto nađe među njenim nogama i ona užasnuta pogleda na pod. Između njenih nogu gmizala je neka gadna strašna životinja: kornjača. Gospođica Rottenmeier odskoči kako već odavno nije, a onda iz sve snage zacikta:

»Sebastijane! Sebastijane!«



Mali orguljaš se naglo zaustavi, jer je sad glas nadjačao muziku. Sebastijan je stajao napolju ispred poluotvorenih vrata i previ jao se od smijeha, jer je vidio kako je gospođica Rottenmeier smiješno skočila. Najzad je ušao u sobu. Gospođica Rottenmeier je sjedila sva klonula u jednom naslonjaču.

»Napolje svi, i taj dječak i ta životinja! Izbacite ih napolje, Sebastijane, ovog momenta!« siktala je ona.

Sebastijan je poslušao i izvukao iz sobe dečka, koji je brzo zgrabio »voju kornjaču. Pred vratima gurnu on dečku u ruku novac i reče mu:

»Četrdeset za gospođicu Klaru i četrdeset za sviranje. Dobro si izveo stvar!«

I Sebastijan zatim zatvori za njim kućna vrata.

U biblioteci je opet zavladao mir. Sat je nastavljen, a gospođica Rottenmeier ostade u sobi da bi svojom prisutnošću spriječila slične užase. Imala je namjeru da poslije sata ispita cio slučaj i da krivca tako kazni, da mu to ostane dugo u sjećanju.

Opet je zakucao netko na vrata, i u sobu uđe ponovo Sebastijan sa viješću, da je donijeta jedna velika košara, koju treba odmah predati gospođici Klari. On odmah donese pokrivenu košaru i istog časa žurno se udalji.

»Mislim da bi bolje bilo da se prvo završi sat, pa da se košara onda otklopi«, primijeti gospođica Rottenmeier obraćajući se Klari. Klara nije mogla da pogodi šta su joj to donijeli, te je jednako nestrpljivo gledala košaru.

»Gospodine«, kazala je ona prekidajući domaćeg učitelja usred deklinacije, »zar ne bih mogla da brzo pogledam šta je unutra, a onda ćemo opet nastaviti?«

»U jednom pogledu mogao bih biti za vaš prijedlog, a u drugome protiv njega«, odgovorio je domaći učitelj. »Za prvi razlog govori to da je cijela vaša pažnja upravljena na ovaj predmet...«

Govor nije mogao da završi. Poklopac na košari nije bio učvršćen i odjednom iskoči jedno maće, pa drugo, pa treće, pa sve više mačića, koji nepojmljivom brzinom potrčase po sobi te se cijela soba napuni mačićima. Skakali su na cipele domaćeg učitelja, griskali njegove pan-

talone, penjali se na haljinu gospođice Rottenmeier, grebli oko njenih nogu, skakali na Klarinu stolicu, valjali se, umiljavali i maukali. Bio je to neviđen prizor. Klara je jednako vikala:

»0, kako su slatki mačići, kako vragolasto skaču, pogledaj, pogledaj, Heidi, eno ono, pa ono, pa ono, pa ono tek!«

Heidi je radosno trčala za njima iz ugla u ugao. Domaći učitelj je zbunjeno stajao kraj stola, pa dizao čas jednu čas drugu nogu, jer su ga mačke golicale. Gospođica Rottenmeier sjedila je zanijemjela od užasa u svome naslonjaču, a onda je počela da viče što je grlo nosi:

»Tineta! Tineta! Sebastijane! Sebastijane!«

Nije se usuđivala da ustane iz naslonjača, jer se plašila, da će sve te male gnusobe odjednom da skoče na nju.

Najzad, kad čuše zapomaganje, stigoše Sebastijan i Tineta. Sebastijan pohvata jedno za drugim sve mačiće, pa ih metnu u košaru i odnese na tavan, u onaj ugao, koji je još juče namijenio za mačju spavaću sobu.

Tako se ni danas za sata nije zijevalo.

U pozno večer, kada se gospođica Rottenmeier oporavila malo od prijepodnevnih uzbuđenja, pozvala je Sebastijana i Tinetu u biblioteku i tu počela iscrpnu istragu povodom ovih kažnjivih događaja. Doznalo se tako, da je Heidi sve ovo pripremila na svom jučerašnjem izletu. Gospođica Rottenmeier sjedila je sva blijeda od gnjeva i s mukom tražila riječi, kojima će izraziti svoja osjećanja. Rukom je dala znak da se Sebastijan i Tineta udalje. A tad se okrenula maloj Heidi, koja je stajala kraj Klarine stolice i nije ni shvatila zašto je kriva.

»Adelheid«, počela je strogim glasom, »znam samo jednu kaznu, koju bi ti osjetila, jer si prava barbarka. Ali vidjet ćemo da li ćeš se opametiti dolje u mračnome podrumu, gdje su gušteri i štakori, pa t.i. nikada više takve stvari ne će pasti na pamet.«

Heidi je mirno i začuđeno saslušala osudu. Ona je znala, da se pored djedine kolibe nalazila prostorija, koju je djeda nazivao podrumom i tu držao gotov sir i svježe mlijeko; ali je to bilo vrlo prijatno i lijepo mjesto, a ona još nikad nije vidjela ni štakore ni guštere.

Ali Klara stade da plače iz glasa:

»Ne, ne, gospođice Rottenmeier, treba sačekati dok se tata vrati. Pisao je da će doći skoro, pa ću mu ja ispričati sve što je bilo, i on će odlučiti šta će biti sa Heidi.«

Protiv ovoga vrhovnoga suca nije smjela gospođica Rottenmeier ništa da primijeti, utoliko prije što je zaista trebalo da se gospodin Sesemann skoro vrati kući. Ustala je i kazala mrzovoljno:

»Dobro, Klara, dobro, ali i ja ću govoriti sa gospodinom Sesemannom.«

I to rekavši izađe.

Prošlo je nekoliko mirnih dana, ali gospođica Rottenmeier je i dalje bila uzbuđena, jer je jednako mislila o tome, kako se prevarila u Heidi, pa joj se činilo kako je u kući gospodina Sesemanna sve pošlo naopako otlcada je ova djevojčica tu i kako se nikad više ne će urediti. Klara je bila vrlo zadovoljna. Nije joj više bilo dosadno, jer ju je Heidi za sata uvijek nečim zanimala. Heidi je stalno miješala slova i nije mogla da ih nauči, pa kad bi se domaći učitelj sav zapjenio objašnjavajući i opisujući oblik slova, da bi joj predočio sve to što očiglednije i upoređivao neko slovo s rogom ili s kljunom, uzviknula bi ona odjednom radosno:

»Znam šta je to! To je koza!«

Ili:

»Znam! To je ptica grabljivica!«

Jer ovi opisi izazivali su u njenom mozgu sve drugo samo ne predodžbu slova.

Predveče bi Heidi sjedila opet pored Klare i pričala joj o planini i životu na planini tako opširno, da joj se javljala čežnja za kućom, te bi na kraju uvijek kazala:

»Sad već moram da se vratim! Sutra ću da idem!«

Ali Klara bi je uvijek umirila i dokazivala joj kako treba da ostane dok se otac ne vrati. A onda će vidjeti šta će dalje biti. Heidi bi tada popustila i umirila se, a pomagalo je i to što je svakog dana gomilica žemičaka za baku sve više rasla, jer je svako popodne i svako veće kraj njenog tanjira ležala po jedna lijepa žemička. Heidi bi je

brzo gurala u džep, jer nije mogla da jede žemičke, kad je znala, da baka nema bijeloga hljeba, a tvrdi crni hljeb nije više za nju.

Poslije ručka sjedila je Heidi svakoga dana nekoliko sati sasvim sama u svojoj sobi i nije se micala, jer je shvatila, da joj je u Frankfurtu zabranjeno da istrčava iz kuće, kao što je to činila na planini; i zato to više nije radila. Ni sa Sebastijanom u blagovaonici nije smjela da razgovara, jer je i to zabranila gospođica Rottenmeier, a nije joj ni padalo na pamet da zapodjene razgovor s Tinetom. Pred njom se uvijek plašljivo sklanjala s puta, jer je Tineta govorila samo podsmješljivo i neprestano se rugala, a Heidi je to razumjela i nije voljela, da joj se netko podsmijeva.

Zato je Heidi sjedila svakoga dana i imala dovoljno vremena da razmišlja o tome, kako je planina opet ozelenjela i kako žuti cvjetići blistaju na svjetlosti sunca. I sve ostalo blista, i snijeg, i planina, i široka dolina, pa Heidi često nije prosto mogla da izdrži od žalosti što nije tamo. Tetka joj je, istina, kazala da se može vratiti kad hoće.

Tako se dogodilo da Heidi jednoga dana nije više mogla da izdrži, nego je brzo sve svoje žemičke zavila u veliku crvenu maramu, stavila slamnati šeširić na glavu i pošla. Aii već ispred kućnih vrata pojavila se prepreka — glavom gospođica Rottenmeier, koja se baš tada vraćala iz grada. Gospođica Rottenmeier je zastala i zaprepašteno mjerila Heidi od glave do pete, i pogled joj se naročito zadržao na prepunoj crvenoj marami. A zatim je uzviknula:

»Kamo si pošla? I šta to znači? Zar ti nisam strogo zabranila da lutaš kojekuda? Pa ipak si pokušala da odeš! Izgledaš baš kao prava skitnica!«

»Nisam htjela da lutam kojekuda. Htjela sam samo da idem kući«, odgovorila je Heidi uplašeno.

»Šta? Šta? Da ideš kući? Htjela si da ideš kući?« Gospođica Rottenmeier je pljesnula rukama od iznenađenja. »Kad bi to znao gospodin Sesemann! Da pobjegneš iz njegove kuće! Pazi da on to nikada ne sazna! Pa šta ti u njegovoj kući ne valja? Zar se s tobom ne postupa bolje nego što zaslužuješ! Ili ti je nečeg malo? Jesi li ikada u životu imala takav stan, takvo jelo, i takvu poslugu kao ovdje? Govori!«

»Nisam«, odgovorila je Heidi.

»Znam!« nastavila je gospođica Rottenmeier žesteci se. »Svega imaš, svega, ali ti si sasvim nezahvalno stvorenje, koje od objesti prosto ne zna šta bi!«

Ali sada u Heidi prekipje sve što se dosad u njoj kupilo i ona uzviknu:

»Hoću da idem kući! Jer ako ne odem, Snješka će biti tužna, a i baka me čeka, pa će i Češljugar dobiti batine ako Petru ne dam sira, a ovdje se i ne vidi kad se sunce prašta s bregovima i kaže im laku noć; a kad bi ptica grabljivica letjela iznad Frankfurta, još bi više kriještala što se ovdje stislo toliko ljudi, pa jedni drugima o zlu misle, a ne idu gore u planinu, gdje se mnogo bolje živi.«

»U glavi ovoga djeteta nije sve u redu!« uzviknula je gospođica Rottenmeier i sva užasnuta jurnula uza stepenice, gdje je naletjela na Sebastijana, koji je baš silazio. »Odmah odvedite ovo nesrećno stvorenje gore!« doviknula mu je trljajući se po čelu, jer se bila s njim sudarila.

»Da, da, hoću, hvala lijepo«, odgovarao je Sebastijan trljajući i sam čelo, jer je udarac, koji je on dobio još žešći.

Heidi je plamenih očiju stajala i dalje na istom mjestu i drhtala cijelim tijelom od uzbuđenja.

»Opet se nešto dogodilo?« upitao je Sebastijan veselo, ali kada se Heidi nije ni pomakla, potapšao ju je prijateljski po ramenu i rekao utješno: »Koješta! Ne treba gospođica da to prima k srcu. Glavno je da smo veseli! Malo je trebalo da mi glavu razbije. Ali ja se ne dam! Šta? Još na istom mjestu? Moramo gore! Ona je tako naredila.«

Heidi je krenula uza stepenice, ali lagano i tiho, ne kao obično. Sebastijanu je bilo žao. Išao je iza djevojčice i hrabrio je riječima:

»Ne dajte se, Heidi! Nemojte da budete žalosni! Samo hrabro! Pa vi ste naša pametna djevojčica, koja još nikada nije plakala otkako je kod nas. Inače, djeca u tim godinama plaču dvanaest puta na dan. I mačići su veseli gore, trče po cijelom tavanu i prevrću se kao ljudi. Ići ćemo poslije da ih vidimo, čim gospođica Rottenmeier ode. Hoćemo?«

Heidi je kimnula malo glavom, ali tako neveselo, da je Sebastijana zaboljelo srce, pa je tužno gledao za njom, dok je ona polako odlazila u svoju sobu.

Za večere gospođica Rottenmeier nije kazala ni riječi, ali je stalno bacala čudne poglede na Heidi, kao da je očekivala da će ona izne nada. uraditi nešto nečuvano. Heidi je, međutim, sjedila mirno kao miš za stolom i nije se ni micala, niti je jela, niti je pila. Samo je svoju žemičku brzo gurnula u džep.

Sutradan izjutra, kad se domaći učitelj peo uza stepenice, pozvala ga je gospođica Rottenmeier tajanstveno u blagovaonicu, i u velikom uzbuđenju saopćila mu svoj strah, da su promjena zraka, nov način života i različiti utisci pomutili djetetu razum. Ispričala mu je o Heidi-nom pokušaju bijega i ponovila šta joj je Heidi rekla, ukoliko se tih riječi još sjećala. Ali je domaći učitelj umirio gospođicu Rottenmeier, uvjeravajući je, da je on zaključio, kako je Adelheid doduše malo ekscentrična, ali ipak sasvim razumna, tako da će se malo po malo uspostaviti potrebna ravnoteža, o čemu se on brine. Za njega je mnogo važnije što nikako s njom ne može da savlada abecedu, jer ona nije u stanju da nauči slova.

Gospođica Rottenmeier je bila sad mirnija i pustila je domaćeg učitelja da ode na svoj posao. Kasno poslije podne sjetila se Heidinih haljina prilikom njenog dolaska, pa je odlučila da toaletu ovog djeteta upotpuni i popravi raznim Klarinim haljinama prije nego što se pojavi gospodin Sesemann. Saopćila je to i Klari, pa pošto se ova složila s tim i željela da maloj Heidi pokloni mnogo haljina, i marama, i šešira, gospođica Rottenmeier ode u Heidinu sobu da razgleda njen ormar i ispita šta u njemu treba da ostane, a šta da se ukloni. Ali već poslije nekoliko minuta vrati se sva užasnuta.

»Sta sam to otkrila, Adelheid?« uzviknula je. »Pa to je nečuvano! Šta sam našla u tvome ormaru za haljine, Adelheid, u dnu tvog ormara?! Gomilu žemičaka! Žemičaka, vjeruj, Klara, u ormaru za haljine! I to čitavu gomilu žemičaka! . . . Tineta«, doviknula je sad u blagovaonicu, »uklonite te stare žemičke iz Adelheidinog ormara i odnesite onaj odrpani slamni šešir sa stola.«

»Ne, ne!« uzviknula je Heidi. »Ostavite mi šešir, a zemičke su za baku!«

I Heidi htjede da jurne za Tinetom, ali je gospođica Rottenmeier zadržala.

»Ovdje ćeš ostati, a ta starudija i te tvrde zemičke otići će na smetlište!« kazala je čvrstim glasom i zadržala dijete.

Ali se tada Heidi baci u Klarin naslonjač, pa poče očajnički da plače, sve glasnije i bolnije, i odjednom u svome bolu stade da vapije:

»Sad baka nema žemičaka! To sam za baku spremila i sve ste mi odnijeli, a baka ništa ne će dobiti!«

I Heidi je plakala kao da će joj srce pući. Gospođica Rottenmeier izletje napolje. Klara se uplaši i sažali zbog tolikog bola.

»Heidi, Heidi, ne plači tako«, rekla je molećivim glasom. »Slušaj! Ne jadikuj tako, vidiš, ja ti obećavam da ću za tvoju baku dati isto toliko žemičaka i još i više, kad kreneš kući, i to sve svježih i mekih, a tvoje su se stvrdile. Hodi, Heidi, nemoj da plačeš!«

Heidi nije mogla nikako da zaustavi suze i jedva se utišala. Primila je Klarinu utjehu i vjerovala joj, inače i ne bi prestala da plače. Ali je ipak morala da se uvjeri, pa je posljednje jecanje prekidala pitanjem:

»Hoćeš li mi dati onoliko žemičaka koliko sam imala, da ih odnesem baki?«

A Klara je jednako uvjerala:

»Razumije se, kada ti kažem, još više, samo nemoj da plačeš!«

Na večeru je došla Heidi crvenih očiju od plača, i kada je primijetila svoju žemičku, još jednom je zaplakala. Ali savladala se silom, jer je znala, da se za stolom mora biti miran. Sebastijan je večeras pravio neobične pokrete da bi se približio Heidi. Pokazivao je čas na svoju glavu, čas na Heidinu, pa onda klimao glavom i namigivao kao da hoće da kaže:

»Ništa se ne brini! Sve sam uredio kao što treba.«

Kad se Heidi kasnije vratila u svoju sobu i htjela da se popne u krevet, njen zgužvani slamni šeširić ležao je sakriven ispod pokrivača. Sva oduševljena uz svoj stari šešir, od velike radosti još ga više izgužva,

pa ga onda uvi u maramu i sakri u najdublji ugao ormara. Šešir je Sebastijan sakrio ispod pokrivača. On je bio u blagovaonici, kad je gospođica Rottenmeier pozvala Tinetu i čuo je kako Heidi plače. Pošao je bio za Tinetom, kad je ova krenula iz Heidine sobe sa žemičkama i šeširićem odozgo, pa joj brzo oduzeo šešir rekavši:

»Ja ću ga već baciti.«

A tako ga je, sav radostan, spasao za Heidi. I to je htio još za večere da joj saopći, kako bi je raspoložio.

## GLAVA IX

### GOSPODIN SESEMANN SAZNAJE NOVOSTI

Nekoliko dana poslije ovih događaja zavladała je u kući velika živost. Trčalo se gore-dolje, jer se domaćin baš vratio s puta. Sebastijan i Tineta užurbano su prenosili prtljagu, jer je gospodin Sesemann uvijek donosio kući lijepe stvari.

Gospodin Sesemann je prvo ušao u sobu svoje kćeri da je pozdravi. Heidi je sjedila kraj nje, jer je bilo kasno poslije podne, ono vrijeme kad su njih dvije uvijek zajedno. Klara je nježno gledala svoga oca, koga je mnogo voljela, a i dobri otac je sa velikom ljubavlju pozdravio svoju Klancu. Pruži onda ruku Heidi, koja se poslije toga tiho povuče u jedan kutak. Okrećući se prema Heidi gospodin Sesemann ljubazno reče:

»A ovo je naša mala Švicarkinja! Hodi ovamo i daj mi ruku! Tako. Kaži sad, jeste li dobre drugarice Klara i ti? Ne ljutite se jedna na drugu? Valjda se ne svađate i ne mirite svaki čas?«

»Ne, Klara je uvijek tako dobra prema meni«, odgovori Heidi.

»A Heidi još nikada nije ni pokušala da se svađa oče«, dodade Klara brzo.

»Tako i treba, to volim da čujem«, reče otac ustajući. »A sad mi moraš dopustiti, Klarice, da malo založim. Danas još nisam jeo. Poslije ću doći do tebe, pa ćeš vidjeti šta sam sve donio!«



Gospodin Sesemann je ušao u blagovaonicu, gdje je gospođica Rottenmeier pregledala sto, postavljen za domaćina. Pošto je sjeo, a gospođica Rottenmeier zauzela mjesto prekoputa njega i sjedila kao oličenje nesreće, on joj se obratio:

»Ali, gospođice Rottenmeier, šta treba to da znači? Dočekali ste me s licem koje me plaši! Šta se desilo? Klara je, kao što vidim dobro.«

»Gospodine Sesemanne«, počela je gospođica Rottenmeier vrlo ljubazno, »i Klara je time pogođena. Mi smo svi strahovito prevareni.«

»Kako?« upita je gospodin Sesemann i mirno popi gutljaj vina.

»Mi smo odlučili, kao što znate, da uzmemo u kuću drugaricu Klari, i kako ja dobro znam koliko vam je stalo, da samo ono što je dobro i plemenito okružuje vašu kćerku, izabrala sam jednu djevojčicu iz Švicarske. Nadala sam se, da ću u njoj naći biće o kakvom sam često čitala, biće koje se rodilo na čistom planinskom zraku i koje ide kroz život ne dodirujući takoreći zemlju.«

»Ja mislim, doduše«, primijetio je gospodin Sesemann, »da djeca i u Švicarskoj dodiruju zemlju kad idu. Inače bi morala da im porastu krila mjesto nogu.«

»Ah, gospodine Sesemanne, vi me dobro razumijete«, nastavila je gospođica. »Mislila sam na neko nježno uzvišeno stvorenje, koje živi u visokim čistim planinskim regionima i koje prolazi kraj nas samo kao dašak vjetra.«

»A šta bi moja Klara radila sa daškom vjetra, gospođice Rottenmeier?«

»Ne gospodine, ja se ne šalim. Stvar je ozbiljnija nego što vi mislite. Ja sam užasno, zaista užasno prevarena.«

»Ali u čemu je taj užas? Dijete mi ne izgleda užasno«, primijetio je mirno gospodin Sesemann.

»Treba samo jedno da znate, gospodine, samo jedno, da znate samo kakvi su sve ljudi i kakve životinje ulazili u vašu kuću. 0 tome bi domaći učitelj mogao da vam priča.«

»Životinje? Ne razumijem.«

»I ne može se razumjeti. Cijelo ponašanje tog stvorenja ne može se razumjeti, osim ako se ne protumači pomračenjem uma.«

Dotle gospodin Sesemann cijelu stvar nije smatrao važnom. Ali pomračenje uma!? Luda drugarica ne bi bila, svakako, dobro društvo za njegovu kćerku. Gospodin Sesemann pažljivo pogleda gospođicu Rottenmeier, kao da je htio da se uvjeri, da kod nje možda nema takvog pomračenja. U tom trenutku otvoriše se vrata i Sebastijan prijavi domaćeg učitelja.

»Ah, evo dolazi naš učitelj da me o svemu obavijesti«, uzviknu gospodin Sesemann. »Hodite, hodite i sjedite kraj mene!« Gospodin Sesemann pruži mladiću ruku. »Gospodin će popiti šoljicu crne kave sa mnom, gospođice Rottenmeier! Sjedite, sjedite! A sad mi recite, dragi gospodine, šta je sa ovim djetetom, koje treba da bude drugarica moje kćeri? Šta je sa životinjama, koje je ona donijela u kuću i kako stoji sa njenom pameću?«

Domaći učitelj morao je prvo da izrazi svoju radost zbog srećnog povratka gospodina Sesemanna i da mu kaže dobrodošlicu, zbog čega je i došao u posjet. Ali gospodin Sesemann navalio na njega, da mu što prije odgovori na njegova pitanja. I zato domaći učitelj počeo:

»Ako moram da se izrazim o biću ove mlade djevojke, gospodine Sesemanne, htio bih prije svega da vam skrenem pažnju na to da, ako s jedne strane postoji nedovoljan razvoj, koji je prouzrokovan manje-više nedovoljnim odgojem ili, bolje rečeno, zakašnjelom nastavom i manje-više odvojenim životom u planini, koji se s jedne strane ima osuditi, a, s druge opet pohvaliti zbog dobrih osobina. . .«

»Dragi moj gospodine«, prekinuo ga je ovdje gospodin Sesemann, »vi se zaista isuviše trudite. Kažite mi da li ste se i vi uplašili zbog tih životinja, koje je ova mala donijela i šta mislite o njenom druženju sa mojom kćerkom?«

»Ne bih htio da n toj djevojčici šta rđavo kažem,« počeo je opet mladi domaći učitelj, »i — ako s jedne strane njena društvena neiskusnost, koja više-manje nekultiviranim životom, kojim je djevojčica živjela do trenutka svoga prelaska u Frankfurt i koji je prelazak u svakom slučaju izmijenio razvoj ovog, rekao bih, još potpuno ili bar djelimično nerazvijenog stvorenja, obdarenog ipak osobinama koje se ne mogu prezirati...«

»Oprostite, gospodine, molim vas nemojte mi zamjeriti što moram čakskom da vidim svoju kćerku.«

I rekavši to gospodin Sesemann izađe i ne vrati se više. Tu u biblioteci, sjedila je Heidi kraj njegove kćeri. Heidi ustade. Gospodin Sesemann se okrete djetetu i reče:

»Slušaj, mala, donesi mi brzo . . . čekaj, molim te, donesi mi. . .«  
Gospodin Sesemann nije znao prosto šta da traži, a htio je da Heidi udalji, »donesi mi čašu vode«.

»Svježe vode?« upitala je Heidi.

»Da, da, svježe.«

»Dakle, draga moja Klarice«, reče joj otac, sjedajući pored nje i uzimajući njenu ruku u svoju, »kaži mi kratko i jasno: kakve je to životinje donijela u kuću tvoja drugarica i zašto gospodica Rottenmeier misli da je ona ponekad luda? Možeš li to da mi kažeš?«

Klara je mogla sve da objasni, jer je gospodica Rottenmeier pričala i njoj o zbunjenom govoru male Heidi, koji je međutim za Klaru imao svoga smisla. Ispričala je ocu prvo priču o kornjači i mačićima i objasnila mu Heidine riječi, koje su gospođicu toliko uplašile. Sad se gospodin Sesemann nasmijao od sveg srca.

»Ti, dakle, ne želiš da Heidi pošaljemo kući, Klarice? Ona ti nije dosadila?« upita je otac.

»Ne, ne oče, ostavi je ovdje!« uzviknu Klara. »Otkako je Heidi kraj mene, uvijek se nešto događa, svakog dana, i to je tako zanimljivo, sasvim drukčije nego ranije kada se ništa nije događalo. A i Heidi mi tako mnogo i zanimljivo priča.«

»Lijepo, lijepo Klarice. Ali evo i tvoje drugarice. No, jesi li donijela svježe vode?« pitao je gospodin Sesemann dok mu je Heidi pružala čašu.

»Da, svježe sa česme na ulici«, odgovorila je Heidi.

»Nisi valjda sama trčala do česme, Heidi?« upita Klara.

»Jesam, voda je sasvim svježja, ali morala sam daleko da idem, jer je na prvoj česmi bilo mnogo ljudi. Otišla sam dalje, ali i kod druge česme bilo je mnogo ljudi. Onda sam otišla u drugu ulicu i tu

sam našla vode, a gospodin sa sijedom kosom pozdravio je gospodina Sesemanna.«

»Pa to je bila čitava ekspedicija!« nasmija se gospodin Sesemann.  
»A tko je taj gospodin?«

»Prolazio je pored česme, pa je zastao i rekao: »Kad već imaš čašu, daj mi da pijem. Kome nosiš tu čašu vode?« A ja sam rekla: »Gospodinu Sesemannu.« On se onda slatko nasmijao i kazao da pozdravim gospodina Sesemanna i da mu želi prijatno.

»Tako? Ali tko me je to pozdravio? Kako je izgledao taj gospodin?« pitao je gospodin Sesemann.

»Smije se ljubazno i ima debeo zlatan lanac, na kome visi nešto zlatno s velikim crvenim kamenom, a na svom štapu ima konjsku glavu«

»To je gospodin doktor!« — »To je moj stari doktor!« rekoše Klara i njen otac u jedan glas, a gospodin Sesemann se još nasmija u sebi, pomislivši na svog prijatelja i na njegovo čuđenje što on na taj način gasi svoju žeđ.

Još iste večeri gospodin Sesemann, sjedeći u blagovaonici sa gospođicom Rottenmeier, da se sa njom dogovori o mnogim domaćim stvarima, izrazio je želju da drugarica njegove kćeri ostane i dalje u kući. On nalazi da je djevojčica normalna i da je njeno društvo drago njevojci kćeri i prijatnije nego ikoje drugo.

»Želim zbog toga«, dodao je gospodin Sesemann odlučno, »da se sa ovim djetetom postupa vrlo ljubazno i da se njegove osohenosti ne smatraju kao prestupci. Uostalom, ako, vi, gospođice Rottenmeier, ne možete da izađete na kraj s ovim djetetom, dobit ćete uskoro dobru pomoć, jer za koju nedjelju dolazi moja majka na duže vrijeme, a moja mati umije da se ophodi sa svakim čovjekom, što je i vama dobro poznato, zar ne, gospođice Rottenmeier?«

»Da, znam, gospodine Sesemann«, potvrdi gospođica, ali izgleda da joj nije bilo nimalo lakše poslije ove obećane pomoći.

Gospodin Sesemann je samo kratko vrijeme ostao kod kuće, jer su ga već poslije četrnaest dana njegovi poslovi pozvali opet u Pariz.

Svoju kćer, kojoj je bilo žao zbog njegovog brzog odlaska, tješio je obećanjem da će uskoro doći njena baka.

I zaista, tek što je gospodin Sesemann otputovao, stiglo je pismo da će gospođa Sesemann krenuti iz Holsteina, gdje je živjela na starom poljskom dobru, i saopćavalo da će stići kao sutradan, i da pošalju koga na stanicu da je dočeka.

Klara je bila sva radosna zbog ove vijesti i pričala je još to veće svojoj Heidi toliko mnogo i tako dugo o baki, da je već Heidi počela da govori o njoj nazivajući je »bakom«. Gospođica Rottenmeier je pogledala tada Heidi sa negodovanjem, čemu mala nije pridavala naročitu važnost, jer je osjećala da je ova dama stalno protiv nje. Ali kada je Heidi pošla u svoju spavaću sobu, pozva je gospođica Rottenmeier k sebi i reče joj da se slučajno ne prevari da gospođu Sesemann naziva bakom, već da je uvijek oslovljava »milostiva gospođo«.

»Jesi li razumjela?« upitala je gospođica Rottenmeier, kad ju je Heidi zbog svega ovog pogledala u nedoumici.

Gospođica Rottenmeier je gledala tako strogo, da Heidi nije ni tražila dalja objašnjenja, ma da uopće nije razumjela ovu titulu.

## GLAVA X

### BAKA

I duće večeri u domu gospodina Sesemanna vladalo je veliko uzbuđenje. Sva je posluga bila od ranoga jutra na nogama, a do mraka cijela kuća dobila je svečan izgled. Po svemu se moglo vidjeti, da ukučani očekuju važnoga gosta. Taj gost bila je stara mati gospodina Sesemanna. Tineta je stavila na glavu sasvim bijelu novu kapicu, a Sebastijan svuda rasporedio klupice, kako bi stara gospođa ma gdje sjela imala klupicu pod nogama. Gospođica Rottenmeier prolazila je sva ukočena kroz sobe i pregledala je li sve u redu. Time je htjela

da pokaže kako njena uloga gospodarice u kući nije prestala iako dolazi glavna gospodarica.

Kada se najzad začuše kola pred kućom, Sebastijan i Tineta jurnuše kao bez duše niz stepenice. Lagano i dostojanstveno išla je za njima gospođica Rottenmeier, jer je znala da i ona treba da se pojavi prilikom dočeka gospođe Sesemann. Maloj Heidi su naredili da se povuče u svoju sobu i da tu sačeka dok je ne pozovu, jer će baka prvo otići do svoje unuke Klare, koju jedva čeka da vidi. Heidi je sjela u jedan ugao i pripremala se kako da pozdravi gospođu Sesemann. Nije dugo potrajalo, a Tineta pomoli glavu kroz Heidina vrata i reče joj kratko, kao i uvijek:

»Sad pravo u biblioteku!«

Heidi nije smjela nikad prije toga da zapita gospođicu Rottenmeier kako je ime gospođi Sesemann. Bunio ju je izraz »milostiva gospođo«. Mučeći se oko toga i tumačeći na sve načine, ona dođe do svoga rješenja. Utom se otvoriše vrata. Pojavi se Klarina baka, obrativši se Heidi ljubaznim glasom: »A, to je ta mala! Hodi ovamo da te vidim!«

A Heidin dugo spremeni pozdrav ispade ovakav.

»Dobar dan, gospođo milostiva.«

»Gle, gle«, nasmije se baka. »Je li se to tako kod vas kaže, jesi li to čula kod kuće na planini?«

»Ne, kod nas se nitko ne zove tako«, odgovorila je Heidi ozbiljno.

»Ni kod nas«, nasmijala se baka opet i pomilovala Heidi po obrazu. »To je koješta. Za djecu sam ja uvijek samo baka. Tako treba da me zoveš. Jesi li upamtila? Umiješ li?«

»Kako ne bih umjela«, odgovorila je Heidi. »Tako se i kod nas kaže.«

»Razumije se«, reče baka i veselo kimnu glavom.

Svaki bakin pogled bješe nježan i blag i njeno kimanje glavom milo. A Heidi joj je to uzvraćala pogledom svojih crnih bistrih očica, u kojima je bilo skoro svečane ozbiljnosti. Cijelo bakino biće svidjelo se mnogo Heidi, zato ju je netremice promatrala. Baka je imala lijepu

sijedu kosu a na glavi krasnu kapu od čipaka sa dvije široke trake, koje se spuštaju sa strane i stalno lepršaju, kao da neki vjetrić pirka oko bakine glave. Heidi je to bilo naročito čudno i divno.

»A kako se ti zoveš, dijete?« upitala je sada baka.

»Ja se zovem samo Heidi, ali kako moram da se zovem Adelheid, treba da pazim ...«

Heidi tu zape, jer je tog časa ošinu neprijatna misao: kako još nije navikla da se odaziva kad gospođica Rottenmeier iznenadno zovne: »Adelheid!« Korila je sebe što dosad nije mogla utuviti da je to zaista njeno ime. Na nesreću gospođica Rottenmeier tog trenutka otvori vrata.

»Gospođa će se, nema sumnje, složiti«, upade ona odmah u riječ, »s tim što sam morala da odaberem za malu ime, koje može da se izgovori a da se čovjek ne ženira i pred poslugom.«

»Draga moja Rottenmeierova«, odgovori joj gospođa Sesemann, »kada se netko već zove Heidi i kada je navikao na to ime, zovimo ga onda tako, neka mu to ime i ostane.«

Za gospođicu Rottenmeier bilo je vrlo neprijatno što je stara dama zove uvijek samo po prezimenu bez ikakve titule. Ali protiv toga nije mogla ništa. Baka je radila što je htjela i moralo se slušati, jer čim se u kući baka pojavi, ništa ne može da izmakne njenom budnom i oštrom oku.

Kad je sutradan Klara zaspala poslije ručka kao obično, sjede baka kraj nje u naslonjaču da nekoliko minuta odrijema, a onda opet ustade bodra kao uvijek pa izađe u blagovaonicu. Tamo nije bilo nikoga.

»Bit će da spava«, reče u sebi, pa se uputi u sobu gospođice Rottenmeier i zakuca na njena vrata.

Malo poslije pojavi se ova i iznenađeno se trže zbog neočekivanog posjeta.

»Gdje je dijete u ovo doba i šta radi? To bih htjela da znam«, upita je gospođa Sesemann.

»Sjedi u svojoj sobi, gdje bi mogla da se zanima nekim korisnim poslom kad bi osjećala i najmanju želju za radom. Ali gospođa Sese-

mann treba da zna, šta sve ovo stvorenje izmišlja i izvodi stvari, koje se u otmjenom društvu jedva smiju i ispričati.«

»I ja bih to radila kad bih morala da sjedim tako u sobi, vjerujte, pa biste i vi muku mučili kako da u otmjenom društvu ispričate ono što bih ja tada radila! Izvedite sada dijete i dovedite ga u moju sobu. Hoću da joj dam knjige koje sam donijela.«

»Pa u tome i jeste zlo«, uzviknu gospođica Rottenmeier i pljesnu rukama, »Šta dijete da radi sa knjigama? Za sve ovo vrijeme nije ta mala naučila ni abecedu. To stvorenje ne shvaća ništa od svih predavanja domaćeg učitelja. Da taj divni čovjek nema toliko strpljenja, odavno bi prekinuo sa satovima.«

»Tako? Čudna stvar! Dijete ne izgleda toliko glupo da ne bi moglo naučiti abecedu«, reče gospođa Sesemann. »Dovedite mi je ovamo. Neka zasad razgleda slike u knjigama.«

Gospođica Rottenmeier htjede još nešto da primijeti, ali se gospođa Sesemann već bila okrenula i otišla brzo u svoju sobu. Iznenadila se zbog tvrdjenja da je Heidi ograničena i riješila se da ispita stvar, ali ne sa domaćim učiteljem, koga je, inače, cijenila zbog njegovog

riokR

5j v9/9umvjf0j7lu.xju1

C4VJLJV.IV pvi/IU.1 a vija i a ~i

srdačno kad bi se s njim sreća, ali je ipak voljela da izbjegne razgovor s njime, jer je bilo teško pratiti njegov način izražavanja.

Kad je Heidi ušla u bakinu sobu, zanijemje od ushićenja. Koliko šarenih slika u knjizi, koju je baka donijela! Nevidene ljepote! Heidi ciknu od radosti kad baka okrete prvi list, pa se ushićeno zagleda u prvu sliku. Ali odjednom grunu u plač i poče gorko jecati. Sad i baka pogleda sliku. Slika je prikazivala zeleni pašnjak, na kome je mnogo životinja paslo travu i brstilo zeleno lišće. U sredini pastir, oslonjen na veliki štap, promatra svoje stado. Sve je bilo pozlačeno zracima sunca na zalasku.

Baka uze Heidi za ruku.

»Hodi, hodi, dijete moje«, kazala je ona vrlo ljubazno. »Nemoj da plačeš! Nemoj da plačeš! Svakako si se sjetila nečega. Vidiš, ovdje ima jedna lijepa priča, koju ću ti večeras ispričati. Ima još mnogo lijepih priča, u ovoj knjizi i sve se one mogu pročitati i pričati. Hodi,



dušo, moramo da razgovaramo. Obrisu suze, eto tako, stani preda me da te dobro vidim. Tako sad smo opet veseli.«

Ali trebalo je još dosta vremena da Heidi prestane plakati. Baka je ostavi malo na miru, da bi se malo razvedrila, bodreći je s vremena na vrijeme.

»Eto, sad je dobro, sad smo opet radosni!«

A kad je vidjela da se dijete sasvim smirilo, reče:

»E, sad moraš ti nešto da mi pričaš, dijete moje! Kako je sa učenjem? Da li dobro učiš i jesi li već nešto naučila?«

»Ne znam ništa«, odgovorila je Heidi uzdišući, »ali šta ću, kad se to uopće ne može naučiti.«

»Šta se to ne može naučiti, Heidi? Šta misliš time da kažeš?«

»Čitanje se ne može naučiti, i suviše je teško.«

»Ta idi, molim te! A od koga si to čula?«

»Petar mi je to kazao, on to dobro zna, jer je toliko pokušavao, a nije ništa naučio. Zato što je teško.«

»Kakav je taj Petar! Vidiš, Heidi, ne smiješ da vjeruješ u sve što kaže Petar, nego treba i sama da pokušaš. Valjda nisi dobro pazila kad je govorio domaći, učitelj, ili nisi gledala kad ti je pokazivao slova.«

»Ništa ne pomaže«, uvjeravala je Heidi baku glasom, koji je pokazivao mirenje sa onim što se ne da ispraviti.

»Heidi«, reče baka, »nešto ću ti reći. Ti još nisi naučila da čitaš samo zato, što si vjerovala tome svom Petru. Ali sada treba da vjeruješ meni, a ja ti kažem jasno i glasno, da za najkraće vrijeme možeš naučiti čitanje, kao i tolika djeca koja su ista kao ti i Petar. A da znaš šta će sve biti kad naučiš da čitaš! Jesi li vidjela pastira na zelenom pašnjaku, a? E, čim naučiš da čitaš, dobit ćeš knjigu, pa ćeš saznati sve šta ima u toj knjizi. Vidjet ćeš šta radi pastir sa svojim ovcama i kozama i kakve je sve čudne stvari doživio. Je li da bi voljela da to saznaš, Heidi?«

Heidi je pažljivo slušala, pa je svijetlih očiju rekla duboko uzdahnuvši:

»O, što već ne znam da čitam!«

»Naučit ćeš, i to za kratko Vrijeme, vjeruj mi, Heidi. A sad da vidimo Klaru. Hodi, a te lijepe knjige ponijet ćemo sa sobom.«

I govoreći to, baka uze Heidi za ruku, pa ode s njom u biblioteku.

Od onoga dana kad je Heidi pokušala da pobjegne kući, pa je gospođica Rottenmeier vratila nazivajući je nezahvalnom i neučtivom, dijete se mnogo promijenilo. Ono s velikom žalošću uvidje, da su ujev-ravanja tetke Dete, da može kući kad god hoće, bila samo obećanja. Sa velikom tugom vidje da će u Frankfurtu ostati dugo, dugo, možda i zauvijek... A sad nije smjela ni pomisliti na svoju žarku želju, jer bi svi, i Klara, i baka, i gospodin Sesemann, svi bi je smatrali rđavom djevojčicom. Zato je mnogo tugovala, jer nije smjela nikom da kaže koliko čezne za kućom. Naročito se Heidi plašila da se i baka ne naljuti kao onda gospođica Rottenmeier, baka koja je bila toliko mila i dobra prema njoj. Ali sve je teži bio teret, koji joj je bio na srcu. Nije više mogla ni da jede, i svakog dana postajala je sve blijeda. A uveče dugo ne bi mogla da zaspi, jer čim bi legla i sve se oko nje utišalo, pojavljivo bi joj se pred očima tako jasno sve, i planina, i sunce na njoj, i cvijeće. A kad bi najzad zaspala, u snu bi gledala crvene vrhove stijena na Falknissu i vatrena snježna polja na Scsaplani.. . Buđenja su bila za Heidi vrlo tužna. Čim bi otvorila oči i htjela sva radosna da istrči iz kolibe, odjednom bi se obrela u tužnoj stvarnosti, u velikom krevetu u Frankfurtu, daleko, daleko od kuće za kojom je čeznula bez nade na povratak. Tada bi joj se dešavalo da zagnjuri glavu u jastuk i da plače dugo, sasvim tiho da je nitko ne čuje.

Baka je primijetila, da je Heidi stalno nevesela. Pustila je da prođe nekoliko dana, ne bi li krenulo nabolje, ne bi li se dijete opet razveselilo. Ali sve je ostajalo po starom, i baka je ponekad već u rano jutro primjećivala da su djetinje oči bile uplakane. Pozvala je zato jednog dana Heidi opet u svoju sobu, stavila je preda se i rekla vrlo ljubazno:

»Kaži mi sada šta ti je, Heidi! Šta te to muči?«

Ali baš prema ovoj tako ljubaznoj baki Heidi nije htjela da se pokaže nezahvalna, plašeći se da baka poslije ne će biti mila kao dosad. Zato je Heidi rekla tužno:

»To se ne može nikome kazati!«

»Ne može? A da li bi možda mogla da to kažeš Klari?« upitala je tada baka.

»Ne, nikome živom«, rekla je Heidi i izgledala je pritom tako nesrećna da se baka sažali.

»Hodi, dijete moje«, reče, »hodi da čuješ šta ću da ti kažem.«

»Nije dobro kad čovjek u sebi krije neki bol, koji nikom ne može da povjeri. Zašto da ne kažemo šta nam je gorko, kad su oko nas ljudi isti takvi kao što smo i mi. Svi smo isti i svaki od nas ima svoje muke. Različite, pa ipak u suštini iste. Zar se ti nikad nikom nisi požalila kad ti je bilo teško zbog nečeg?«

»Jesam, jesam . . . tetki Deti, ali je to odavno bilo, više ne smijem. Ne mogu, ne vjerujem. Ne će nitko da mi ispuni želju, ili će mi obećati pa će me slagati. Ili ako kažem šta me boli, šta bih željela, možda će pomisliti da sam rdavo dijete pa će me mrziti, a meni bi to bilo žao.«

»Čuj me, mala moja Heidi«, reče baka blago, milujući je po glavi. »Meni se možeš uvijek požaliti. Hoćeš li da ja i ti budemo dobri prijatelji? Nemoj se mene bojati. Ja te ne ću nikada prevariti, ni ti mene, je li? I uvijek kad ti nešto obećam, ispunit ću. Ne ću kao tvoja Deta. Vjeruješ li mi, reci? Hoćeš li da mi vjeruješ? Hoćeš li, dušo? I uvijek da mi vjeruješ. Eto, sad bih voljela da razmisliš o tome.«

U Heidinim očima zablista radost.

»Mogu li vama uvijek sve reći? Znači, sve, sve?«

»Sve, Heidi, sve.«

Dijete trže svoju ruku iz bakinih i reče brzo:

»Mogu li sad da idem?«

»Možeš, možeš«, odgovori baka.

Heidi je otrčala u svoju sobu i sjela na klupicu. Sve je počelo da joj izgleda drukčije . . . Više joj se kuća gospodina Sesemanna nije činila tako tuđa kao prije. Manje joj je bilo žao što je daleko od svojih. Bakin lik je lebdio pred njenim očima tako milo nasmiješen. I blage njene riječi zvonile su u njenim ušima kao divna pjesmica. Nova radost se rodila u njenom malom srcu, jer je sad znala da

baki može sve reći. Sve, pa čak i svoju želju da ide kući. I da će se ta želja zaista ostvariti, da se baka ne će naljutiti. Baka nije kao gospođica Rottenmeier, niti kao tetka Deta. One su drukčije. Njima se ne može vjerovati. Ali sad se sve izmijenilo. Pojavila se baka, pravi prijatelj . .. Heidina tuga sad je mnogo, mnogo manja. Ali nije mogla da iščezne ...

Moglo je proći nešto više od nedjelje dana otkako je domaći učitelj želio da posjeti gospođu Sesemann, s kojom je htio da razgovara o jednoj neobičnoj stvari. Ona ga je pozvala u svoju sobu i tu, čim je prešao preko praga, obrati mu se pružajući ljubazno ruku:

»Dragi moj gospodine, da ste mi dobro došli. Sjedite ovdje kraj mene«, i ona privuče stolicu. »Tako, a sad mi recite šta vas je k meni dovelo. Valjda nije neko zlo? Ne ćete se valjda tužiti na nešto?«

»Naprotiv, gospođo«, počeo domaći učitelj, »dogodilo se nešto što nisam mogao očekivati ni ja, kao što nije mogao očekivati nitko tko bi bacio makar i jedan pogled na ono što je ranije bilo, jer po svima pretpostavkama, moralo se smatrati da je to potpuna nemogućnost, ali se ovo ipak ostvarilo i to na najčudesniji način, ma da u suštoj suprotnosti sa svim onim što se imalo očekivati.. .«

»Je li Heidi možda naučila da čita, gospodine?« prekinula ga je gospođa Sesemann.

Gospodin je zanijemio iznenađeno i pogledao staru gospođu.

»Zaista je pravo čudo«, rekao je najzad. »I ne samo zato što ova djevojčica poslije svih mojih temeljnih objašnjenja i neobičnih napora nije naučila abecedu, nego je isto tako neobično što je za najkraće vrijeme, kada sam bio odlučio da veliki trud napustim, pa bez opširnih objašnjenja da joj pokazujem takoreći samo gola slova, ona je prosto prekonoć naučila čitanje i sada čita sa takvom lakoćom kakva se rijetko sreće kod početnika. Ali za mene je još nešto čudnovato, a to je da je milostiva gospođa naslutila mogućnost ove nevjerojatne činjenice.«

»Događaju se mnoge čudnovate stvari u ljudskom životu«, reče gospođa Sesemann i nasmiješi se zadovoljno. »Možda su se i dvije stvari srećno podudarile: nova želja za učenjem i nova nastavna me-

toda, pa ni jedno ni drugo nije bilo od štete, mladi gospodine. Radujem se što dijete napreduje i što se možemo i boljem nadati.«

S tim riječima ispratila je domaćeg učitelja do vrata, pa brzo prešla u biblioteku, da se sama uvjeri u istinitost ove radosne vijesti. I zaista, tu je sjedila Heidi pored Klare, pa je čitala jednu priču s najvećim uživanjem i sa sve većom revnošću prodirala u novi svijet, koji se otvarao pred njom, jer su iznenada iz crnih slova oživljavali ljudi i stvari i postajali uzbudljive priče. Još isto več, kad su sjeli za sto, zatekla je Heidi na svome tanjiru veliku knjigu s lijepim slikama, pa kad je upitno pogledala baku, ova joj reče kimnuvši ljubazno glavom:

»Da, da, sad je knjiga tvoja!«

»Zauvijek? I kada pođem kući?« upita Heidi sva rumena od radosti.

»Razumije se, zauvijek«, uvjeralo je baka. »Sutra ćemo već početi da je čitamo.«

»Ali ti ne ćeš ići kući, još mnogo godina ne ćeš otići, Heidi«, reče joj odmah Klara. »Naročito kad baka ode od nas, moraš ostati kraj mene.«

Prije nego što je zaspala, Heidi je u svojoj sobi opet razgledala knjigu, i od toga dana najviše je voljela da sjedi sa svojom knjigom i da čita priče, koje su bile ukrašene lijepim, šarenim slikama. I kad bi večerom baka rekla: »Čitaj nam nešto, Heidi«, mala je bila sva srećna, jer je tako lijepo napredovala u čitanju, da su joj priče, kad bi ih glasno čitala, izgledale još ljepše i razumljivije.

## GLAVA XI

### RADOSTI I ŽALOSTI

a svoga boravka baka bi svako poslije podne, kad Klara zaspi, a gospođica Rottenmeier, kojoj je vjerojatno isto tako bio potreban odmor, tajanstveno nestane, sjela za trenutak pored Klare i zadrije-mala. Ali je već poslije pet minuta opet bila na nogama, vedra i bodra kao i uvijek. Poslije ovakvog jednog odmora ona pozva Heidi u svoju sobu da se s njom razgovara i zabavlja. Baka je imala mnogo lijepih stvari, pa čak i male lutkice. Pokazivala je Heidi kako se za njih prave haljinice i kecelje, i tako je Heidi kao od šale naučila da kroji i šije, pa je svima lutkicama posaživala vrlo lijepe haljinice, jer je baka imala divnih šarenih krpica. Kako je Heidi sad umjela da čita, čitala je baki svakojake priče. Tom se mnogo radovala, jer što je više čitala priče, više ih je voljela. Proživljavala je sve što su ti ljudi doživljavali i prosto ih je poznavala kao svoje najbliže, te je voljela da bude s njima. Ali Heidi nikad nije bila sasvim radosna i oči joj nisu veselo blistale.

Bila je već posljednja nedjelja bakinog boravka u Frankfurtu, i jednog popodneva pozva ona Heidi u svoju sobu. To je bilo vrijeme kad Klara spava i kad je gospođica Rottenmeier u svojoj sobi. Kada je Heidi ušla u bakinu sobu sa svojom velikom knjigom pod miškom, baka joj reče da ostavi knjigu i da joj pride bliže.

»Hodi, dijete moje, i reci mi zašto si opet tužna. Da li još osjećaš onaj bol u srcu?«

»Da, još«, kimnu Heidi glavom.

»A jesi li se potužila kome?«

»Nisam, ne vrijedi.«

»Šta kažeš, Heidi? A zašto? Zašto ne možeš?«

»Zato što ništa ne bi pomoglo! U Frankfurtu ima mnogo ljudi. Eto, vi ste dobri, pa možda ipak ne biste ni vi htjeli da mi pomognete ...«

»A otkud to znaš, Heidi?«

»Pa eto, ja sam tako vjerovala tetki Deti, a ona me je iznevjerila.«

»Ne smije se tako, Heidi, ne treba tako da misliš. Treba vjerovati ljudima. Treba da pomažemo jedni drugima i da se uzdamo u one koji nam žele dobro. Da, dijete moje, treba da mi vjeruješ i da znaš da ja mislim na tebe i da ti uvijek, uvijek dobro želim.«

Heidi je pažljivo slušala. Primala je srcu svaku bakinu riječ, jer je u nju sada imala neograničeno povjerenje.

»Sad sam sve razumjela i sve vam vjerujem«, reče Heidi.

Došao je i dan bakinog odlaska. Bio je to tužan dan za Klaru i Heidi. Ali baka je umjela tako da udesi da one to nisu mnogo osjetile. Dan je ispunila raznim rasonodama pa je skoro ličio na praznik, sve dok se baka nije odvezla kolima. Tad je tek nastupila praznina i tišina u kući. Sve do mraka sjedile su Klara i Heidi kao izgubljene i nisu znale šta bi.

Sutradan kada su bili završeni satovi i došlo vrijeme kad djeca ostaju sama, ušla je Heidi sa svojom knjigom pod miškom i kazala:

»Sad ću stalno da ti čitam, hoćeš li, Klara?«

Klara je pristala i Heidi poče da čita. Ali nije dugo potrajalo, a čitanje se prekide. Tek što je Heidi počela da čita priču o nekoj baki na samrti, ona odjednom uzviknu:

»O, sad je baka umrla!«

I stala je plakati tako očajno, jer je sve što je čitala bilo za nju kao da se zaista sada događa, te je vjerovala da je baka na planini umrla i zato je jadikovala jecajući:

»Ah, sad je moja baka umrla! A ja ne mogu da odem do nje! A ni jednu joj žemičku nisam odnijela!«

Klara je uzalud pokušavala da objasni Heidi kako to nije baka sa planine, nego jedna sasvim druga o kojoj se u priči govori. Ali i onda kada je Klara mislila da je uspjela sa svojim objašnjenjem, Heidi još nije mogla da se umiri, nego je i dalje neutješno plakala. U srcu joj se probudila misao, da je baka mogla i da umre dok je ona tako daleko, pa ne samo baka nego čak i djeda. Jadikovala je da će možda, kad poslije dugog vremena dođe kući, sve biti mrtvo i

pusto na planini, da će ostati sasvim sama i da više nikad ne će vidjeti nikoga od onih, koje je toliko voljela.

Za to vrijeme ušla je bila gospođica Rottenmeier u sobu i slušala kako se Klara trudi da Heidi objasni njenu zabludu. A kada dijete i dalje nije prestalo da jeca, prišla je djeci s očevitim znacima nestrpljenja i kazala strogim glasom:

»Adelheid, dosta je bilo toga bezrazložnog plača. Ako još jedan jedini put čitajući te priče počneš da plačeš, oduzet ću ti knjigu zauvijek.«

To je na Heidi tako djelovalo, da je sva proplijedjela od straha, jer je knjiga za nju bila najveće blago. Brzo obrisa suze i s mukom proguta jecanje. Strašna prijetnja je pomogla. Heidi nikada više nije plakala, ma šta čitala. Ali često je morala da se savlađuje s takvim naporom, da je Klara ponekad začuđeno govorila:

»Heidi, zašto tako kriviš lice?«

Krivljenje lica, međutim, nije pravilo nikakvu buku, te gospođica Rottenmeier nije imala šta da primijeti, i kad bi Heidi uspjela da savlada nastup čežnje i oćaranja, sve bi se, prividno, opet za neko vrijeme vraćalo u stari kolosijek. Ali dijete je u tolikoj mjeri izgubilo želju za jelom da je postalo jako mršavo i blijedo. Sebastijan od žalosti to prosto nije mogao da gleda i da bude svjedok kako Heidi za stolom ne dirne čak ni od najljepših jela. Često bi šapnuo pružajući joj zdjelu:

»Uzmite ovo, gospođice, izvrsno je. Nemojte tako, punu kašiku, još jednu!«

Ali ti očinski savjeti nisu pomagali. Heidi nije jela skoro ništa, a kad bi se uveće uvukla u svoju postelju, izlazila bi joj pred oči cijela njena kuća na planini, pa je plakala tiho u svoj jastuk, da je nitko ne bi mogao čuti.

Tako je prošlo izvjesno vrijeme. Heidi nije znala da li je ljeto ili zima, jer su zidovi i prozori, koje je mogla da vidi sa prozora, izgledali uvijek podjednako, a napolje su izlazile samo kad bi se Klara osjećala tako dobro, da je zahtijevala da se izvezu kolima. Te su vožnje, međutim, bile vrlo kratke, jer Klara nije mogla da izdrži dugu



vožnju. Nisu se izvozili van kamenih ulica. Vozili su se uvijek samo širokim lijepim ulicama gdje ima puno kuća i ljudi ali nema ni trave ni cvijeća, ni jela ni bregova. A Heidi je svakog dana sve više čeznula da vidi ono što toliko voli, te bi bilo dovoljno samo da pročita ime nekog cvijeta ili brda pa da se u njoj jave uspomene. U tim trenucima osjećala je kako je savlađuje veliki bol i s mukom je morala da se bori sa suzama, koje su navirale.

Tako prođe jesen i zima i već je sunce obasjavalo zidove kuća prekoputa, pa je Heidi slutila da se približava vrijeme, kad Petar ide na planinu sa kozama i da zlatne ružice tamo gore blistaju na suncu i svako večer svi bregovi unaokolo gore u vatri. Heidi bi tad u svojoj osamljenoj sobi sjedala u ugao i objema rukama zatvarala oči da ne gleda bijeli blijesak na zidovima prekoputa. I tako je sjedila bez pokreta, gušeći u sebi bol za kućom, sve dok je ne bi Klara pozvala k sebi.

## G L A V A XII

### DUHOVI U SESEMANNOVOJ KUĆI

O d nekog vremena gospođica Rottenmeier ide po kući većinom čutljiva i povučena u sebe. Kad bi u sumrak išla iz jedne sobe u drugu ili prolazila dugim hodnikom, često se osvrerala i zavirivala po uglovima brzo, kao da se plaši da se netko ne šunja nečujno iza nje i da je iznenada ne uhvati za haljinu. Išla je samo kroz sobe, u kojima su živjeli. Ali kad bi imala nekog posla na gornjem spratu, gdje su gostinjske sobe, ili u prizemlju, gdje je velika dvorana, u kojoj nadalje odjekuju koraci, a sa zidova gledaju stari gradski savjetnici iz velikih bijelih okovratnika, tako ozbiljno i ukočeno, pozivala bi uvijek Tinetu i nagovarala je, da i ona pođe sa njom, ako zatreba da se odozgo ili odozdo nešto ponese. A Tineta sa svoje strane radila je to isto. Ako bi imala gore ili dolje kakvog posla, pozivala je Sebastijana, tobože da joj pomogne odnijeti nešto što ne može sama. Ni Sebastijan

nije bio drukčiji. Ako bi ga poslali u neku udaljeniju sobu, pozivao bi kočijaša Johanna da ga prati, jer ne može sam da uradi što bi trebalo. I tako su se odazivali jedan drugom iako nije bilo potrebe. I dok se sve to gore događalo stajala je i dugogodišnja kuharica zamišljena pred svojim loncem, vrtjela glavom i uzdisala:

»Zar i ovo da doživim!«

U Sesemannovoj kući od prije nekog vremena počele su da se događaju čudne i neprijatne stvari. Svakoga jutra, kad bi posluga silazila, zatjecala bi vanjska kućna vrata širom otvorena. Ali nigdje ni traga ni glasa od onoga tko je mogao to da učini. Prvih dana, kada se to dogodilo, odmah su u strahu pregledane sve sobe i sve prostorije u kući, da bi se ustanovilo nije li šta ukradeno. Svi su bili mišljenja, da je u kući svakako sakriven neki kradljivac, koji krade noću i bježi sa svojim plijenom. Ali sve je bilo u redu, iz kuće ničeg nije nestajalo. Te večeri ta su vrata bila ne samo dvaput zaključana nego je još iza njih bila naslonjena velika drvena greda. Ni to ništa nije pomoglo. Sutradan su vrata opet stajala širom otvorena. Ma kako rano uzbuđena posluga ustajala, vrata su stajala opet otvorena, iako je sve unaokolo spavalo dubokim snom, a prozori i vrata na svima ostalim kućama bili zatvoreni.

Najzad Johann i Sebastijan skupiše dovoljno hrabrosti i pristadoše, poslije upornog nagovaranja gospođice Rottenmeier, da cijelu noć probdiju dolje u sobi kraj velike dvorane i da tu sačekaju tajanstvene događaje. Gospođica Rottenmeier potraži i nađe neko oružje gospodina Sesemanna, dade Sebastijanu i veliku bocu likera, da bi imali snage i mogućnosti da se brane ako bude potrebno. Obojica te večeri počеше prvo svojski da se krijepe pićem, koje ih isprva učini vrlo razgovornim, ali kasnije tako uspava, da se obojica zavalije na stolicama i ušutješe. Kad stari sat na tornju otkuca dvanaest, trže se Sebastijan i zovnu svoga druga. Ali se taj nije dao lako probuditi. Ma koliko ga Sebastijan drmao i dozivao, on je spuštao glavu čas na jednu čas na drugu stranu i spavao dalje. Sebastijan je, međutim, počeo vrlo pažljivo da osluškuje, jer se bio sasvim rasanio. Sve je bilo tiho kao u mišjoj rupi, a ni sa ulice nije dopirao nikakav šum.

Sebastijan ne zaspava više, jer ga je bilo strah od te mukle tišine, te je prigušenim glasom zvao Johanna drmajući ga s vremena na vrijeme. Najzad, kad je već otkucao jedan sat poslije ponoći, probudi se i Johann, ali se jedva osvijesti i shvati zašto sjedi na stolici, a ne leži u svom krevetu. Podiže se naglo i hrabro reče:

»Sebastijane, sad moramo napolje da vidimo u čemu je stvar. Ti se valjda ne bojiš? Hrabro, samo za mnom!«

Johann otvori odškrinuta vrata širom i izađe u hodnik. U istom času dunu promaja iz otvorenih kućnih vrata i ugasi svijeću, koju je Johann držao u ruci. Ovaj se trže i gurnu u sobu Sebastijana, koji je stajao iza njega, zalupi vrata i s grozničavom brzinom okrete dva puta ključ u bravi. Sav drhteći jedva nađe šibice i upali opet svijeću. Sebastijan nije ni razabrao šta se dogodilo, jer stojeći iza debelog Johanna nije ni osjetio toliko onu promaju. Ali kad je na svjetlosti ugledao Johanna uzviknu od užasa, jer je Johannovo lice bilo bijelo kao krpa, dok mu je cijelo ogromno tijelo drhtalo kao prut.

»Šta je, šta si vidio napolju?« upita Sebastijan zabezeknuto.

»Širom otvorena vrata«, promuća Johann, »a na stepenicama jedna bijela prilika, Sebastijane, koja je jurnula gore i nestala.«

Sebastijanu se naježi koža. Oni se šćućuriše jedan kraj drugoga i ne makoše se sve dok jutro nije svanulo i ulice oživjele.

Onda su izašli zajedno, zatvorili širom otvorena vrata i popeli se da gospođicu Rottenmeier izvijeste o svemu što su doživjeli. Sa gospođicom su mogli već da govore, jer se ona, očekujući njihov izvještaj, rano probudila. Čim je saznala u čemu je stvar, sjede i napisa gospođinu Sesemannu takvo pismo, kakvo on još nikad nije dobio. Pisala je da joj ruke drhte od užasa. Gospodin Sesemann treba odmah bez oklijevanja da krene na put i da se vrati kući, jer se ovdje događaju nečuvene stvari. Saopćila mu je zatim što se desilo, kao i to da svako jutro zatječu otvorena vrata, te svi u kući strepe za svoj život zbog tih kućnih vrata, koja se svake noći otvaraju, a uopće se ne može ni zamisliti kakve strašne posljedice mogu imati ovi tajanstveni događaji.

Gospodin Sesemann je odgovorio obratnom poštom, da mu je nemoguće da tako iznenada napusti sav posao i da se vrati kući. Te

priče o duhovima veoma su čudne i on se nada da će sve proći na miru. Ne bude li, međutim, tako, neka gospođica Rottenmeier piše gospođi Sesemann i upita je, da li bi ona htjela da dođe u Frankfurt i da joj se nađe u nevolji. Uvjeran je, da će njegova majka za najkraće vrijeme izaći na kraj s duhovima, i oni se poslije ne će usuđivati da skoro uznemire njegovu kuću.

Gospođica Rottenmeier nije bila zadovoljna tonom ovoga pisma. Izgledalo joj je, da gospodin Sesemann nije dovoljno ozbiljno shvatio stvar. Bez odlaganja pisala je gospođi Sesemann, ali ni s te strane nije dobila bolji odgovor. Gospođa je javljala, da joj i ne pada na pamet da iz Holsteina putuje u Frankfurt zbog toga što Rottenmeierova vidi duhove. Uostalom, još nikad nikakav duh nije primijećen u kući porodice Sesemann, pa ako se sad nešto u njoj i pojavljuje, to će biti svakako neki živ stvor, a s njim će i sama Rottenmeierova moći da izađe na kraj. Ako ne može, neka pozove noćnog stražara u pomoć.

Ali gospođica Rottenmeier odlučila je da više ne provodi dane u strahu. Umjela je da se snađe. Sve dotle djeci nije pričala ništa o pojavi duhova, jer se plašila da djeca iz straha, ne će htjeti više ni danju ni noću da ostaju sama ni za trenutak, a to bi za nju moglo da ima neugodnih posljedica. Sad je otišla pravo u biblioteku, gdje su obje djevojčice sjedile, i prigušenim glasom ispriča im kako se noću pojavljuje u kući neko nepoznato biće. Klara je odmah počela da viče da ni trenutka ne će ostati sama, da otac mora odmah da se vrati kući, a gospođica Rottenmeier mora da prijeđe na spavanje u njenu sobu. Ni Heidi ne smije da ostane sama, jer bi duh mogao da ode do nje i da joj učini neko zlo. Bit će svi u jednoj sobi i cijele noći gorjet će svjetlost, a i Tineta će morati pored nje da spava, Sebastian i Johann treba da dođu dolje i da spavaju u hodniku da bi odmah mogli da viču i uplaše duha, kad ovaj krene uza stepenice. Klara je bila vrlo uzbuđena i gospođica Rottenmeier je imala mnogo muke da je bar malo umiri. Obćela je da će odmah pisati ocu, da će prenijeti svoju postelju u Klarinu sobu i da je nikad više ne će ostaviti samu. Samo je nemoguće da sve spavaju u istoj sobi; ako se Adelheid plaši, Tineta će spavati kod nje. Ali Heidi se plašila više Tinete nego

duhova, za koje još nikada nije ni čula, pa je izjavila odmah, da se ona duha ne plaši i da će sama ostati u svojoj sobi. Gospođica Rottenmeier požuri sad do svog pisaćeg stola i napisa gospodinu Sesemannu da su neprijatni događaji, koji se dešavaju u kući svake noći, toliko uzdrmali nježni sastav njegove kćeri, da se ona plaši najgorih posljedica. Ima primjera da takvi slučajevi izazovu iznenadne nastupe pada-vice ili priviđanja, a njegova kći je izložena tome ako ovaj užas i dalje bude vladao u kući.

To je pomoglo. Poslije dva dana stajao je gospodin Sesemann pred svojim vratima i tako vukao za zvono, da su se svi skupili i zbu-njeno gledali jedan u drugog, kao da im se činilo, da duh već po danu drsko dolazi u kuću da izvodi svoja čuda. Sebastijan je virio kroz poluotvoreni prozorčić. U tom trenutku još jednom je zazvonilo tako odlučno, da su svi naslutili da to zvoni ljudska ruka. Sebastijan je i poznao ruku, pa je jurnuo kroz sobu, glavačke sletio niz stepenice i otvorio vrata. Gospodin Sesemann ga je kratko pozdravio, pa se odmah popeo u sobu svoje kćeri. Klara je dočekala oca s radosnim usklikom, i kad je on vidje tako veselu i nimalo promijenjenu, razvedri se nje-govo dotle namršteno čelo; raspoloženje postade veselije, kad je od same kćeri čuo, da joj je dobro kao i uvijek i da se raduje što je došao. Skoro joj je milo što se duh šeta po kući, jer da nije bilo duha, otac se još ne bi vratio s puta.

»A kako se inače ponaša taj duh, gospođice Rottenmeier?« upitao je gospodin Sesemann sa osmijehom na usnama.

»Ne, gospodine Sesemann«, odgovorila mu je gospođica ozbiljno, »to nije šala. Uvjerena sam da se sutra ni gospodin Sesemann ne će više smijati, jer po onome što se u kući događa, može se naslutiti da su se ovdje i u davna vremena događale jezive stvari.«

»Za to nisam čuo«, primijeti gospodin Sesemann, »ali moram vas zamoliti da ne sumnjicate moje poštovane pretke. Pozovite mi sada Sebastijana u blagovaonicu. Hoću s njim da razgovaram.«

Gospodin Sesemann pođe u biblioteku, a utom se pojavi Seba-stijan. Gospodinu Sesemannu nije izmaklo, da se Sebastijan i gospođica Rottenmeier ne trpe. Zato je nešto posumnjao.

»Hodite ovamo«, reče sluzi, »i recite mi pošteno, niste li vi slučajno izigrali duha kako biste malko zaplašili gospođicu Rottenmeier?«

»Ne, časti mi, nije tako kao što misli gospodin. I ja sam se dosta naplašio zbog toga«, odgovori Sebastijan iskreno.

»E, kada je tako, sutra ću vama i hrabrome Johannu pokazati kako izgledaju ti duhovi. Zar se vi, Sebastijane, tako mladi i snažni, ne stidite što bježite od duhova! Idite sad odmah do moga starog prijatelja doktora Classena. Pozdravite ga i kažite mu da dođe svakako večeras u deset sati do mene. Recite mu, da sam doputovao iz Pariza naročito zbog toga, da se s njim posavjetujem. Doktor će morati cijelu noć da probdi, pa neka se prema tome upravlja. Jeste li razumjeli, Sebastijane?«

»Jesam, jesam, gospodin će biti poslužen.«

I rekavši to Sebastijan se udalji, a gospodin Sesemann se vrati svojoj kćeri, da bi joj otklonio sav strah od tajanstvene pojave, koju je namjeravao još danas da rasvijetli.

Točno u deset sati, kad su djeca otišla u postelju, a i gospođica RoiLenmeier se povukla, pojavi se doktor, ispod čije je sijede kose bilo još svježije lice sa dva živa dobra oka. Izgledao je malo uplašen, ali odmah poslije pozdrava počeo da se smije i reče, lupkajući svoga prijatelja po ramenu:

»E, ne ličiš ti na čovjeka kraj koga liječnik mora da provede noć, stari prijatelju.«

»Čekaj samo, doktore«, odvrati mu gospodin Sesemann, »onaj zbog koga moramo da bdimo izgledat će gore kad ga uhvatimo.«

»Dakle, ipak je neki bolesnik u kući? I to još moramo da ga uhvatimo?«

»Mnogo gore, doktore, mnogo gore. U kući je — duh! Kod mene se javljaju duhovi.«

Doktor se glasno nasmija.

»To nije lijepo od tebe, doktore«, nastavi gospodin Sesemann. »Šteta što nije tu gospođica Rottenmeier da te čuje. Ona je čvrsto uvjerena, da po kući luta neki stari Sesemann, ispaštajući svoja krvava djela.«

»Pa kako se to ona s njim upoznala?« upita doktor veselo.

Gospodin Sesemann ispriča sada svome prijatelju sve što se događa i kako se svake noći otvaraju kućna vrata, prema tvrđenju svih ukućana, pa dodade, da je za svaki slučaj spremio dva dobro napunjena revolvera. Jer ako je ova stvar, a svakako je to neka glupa šala, maslo poznanika njegove posluge, ne bi bilo zgoreg ispaliti pucanj u zrak i s pravom zaplašiti takvu osobu. Međutim, ako su to lopovi, koji izigravaju utvare da bi nesmetano krali, oružje će dobro doći.

Razgovarajući tako, gospoda siđoše niz stepenice i uđoše u istu sobu, u kojoj su čuvali stražu Johann i Sebastijan. Na stolu je već stajalo nekoliko boca dobrog vina, jer je malo okrepljenje potrebno kad se bdi cijele noći. Tu su bila i dva revolvera i dva svijećnjaka, koji su davali jaku svjetlost, jer gospodin Sesemann nije htio da u polumraku očekuje duha.

Vrata su bila pritvorena da ne pada mnogo svjetlosti u hodnik kako se duh ne bi uplašio. Sad se gospoda udobno zavalije u naslonjače i počеше pričati o svemu i svačemu pijuckajući, te tako otkuca i dvanaest sati prije nego što su se nadali.

»Duh nas je namirisao i danas svakako ne će ni doći«, reče doktor.

»Čekaj samo, kažu da dolazi u jedan«, dodade njegov prijatelj.

Povedoše opet razgovor. Otkuca jedan sat. Svud je vladao mir, zanijemjela je i ulična buka. Odjednom doktor podiže prst.

»Pst! Sesemanne, čuješ li?«

Oslušnuli su obojica. Tiho, ali sasvim razgovijetno čuli su kako netko gura gredu ustranu, zatim kako dvaput okreće ključ u bravi i najzad otvara vrata. Gospodin Sesemann dohvati svoj revolver.

»Ne bojiš se, valjda?« reče doktor i ustade.

»Bolje je biti obazriv«, prošapta gospodin Sesemann, dohvati lijevom rukom svijećnjak sa tri svijeće, a desnom revolver i pođe za doktorom, koji je išao ispred njega također sa svijećnjakom i oružjem. Izišli su u hodnik.

Kroz širom otvorena vrata lila je blijeda mjesečeva svjetlost i osvjetljavala bijelu priliku, koja je nepomično stajala na pragu.

»Tko je?« grmnuo je sada doktor, te je odjeknulo cijelim hodnikom i oba gospodina sa svijećama i oružjem pridošću toj prilici.

Ona se okrete i prigušeno uzviknu. Bosih nogu, u bijeloj košuljici, stajala je Heidi i zbunjeno gledala jasne plamenove i oružje, drhteći od glave do pete kao lišće na vjetru. Gospoda se pogledaše u čudu.

»Čini mi se, Sesemanne, da je to ona ista djevojčica što ti je onomad donijela vode sa česme«, reče doktor.

»Dijete moje, šta to znači?« upita je sada gospodin Sesemann. »Šta si htjela da radiš? Zašto si došla ovamo?«

Sva blijeda od užasa stajala je Heidi pred njima i rekla skoro bez glasa:

»Ne znam.«

Sad se doktor umiješa:

»Sesemanne, taj slučaj spada u moju nadležnost. Idi, sjedi malo u svoj naslonjač, a ja ću odnijeti dijete kamo treba.«

S tim riječima spusti revolver na zemlju, očinski uze za ruku dijete, koje je drhtalo i pođe s njim uza stepenice.

»Ne boj se, ne boj se«, govorio je prijateljski, penjući se. »Budi sasvim mirna. Ništa se nije desilo. Mirna budi.«

Kad uđoše u Heidinu sobu, spusti doktor svijećnjak na sto, uze Heidi na ruke, položi je u njenu postelju i pažljivo pokri. Sjede na stolicu kraj kreveta i sačeka da se Heidi malo umiri i da ne drhti više. Onda uze dijete za ruku i reče tiho:

»Tako, sad je sve u redu. Kaži mi sad još, kamo si to htjela da ideš.«

»Nisam nikamo htjela«, rekla mu je Heidi. »Ja i nisam sama sišla dolje. Odjednom sam se tamo našla.«

»Tako, tako. A da li si sanjala nešto, znaš onako jasno kao da zaista vidiš i čuješ?«

»Da, svake noći sanjam, i to uvijek isto. Čini mi se kao da sam kod djede, pa da čujem kako napolju šume jele i mislim: sad tako lijepo blistaju zvijezde na nebu! I onda brzo trčim i otvaram vrata na kolibi, pa je tako lijepo! Ali kad se probudim uvijek sam u Frankfurtu.«



Heidi poče da se grči i uzdiše od bola, koji joj je prosto stezao grlo. '

»Hm, a da te negdje ne boli, u glavi ili u leđima?«

»Ne, samo kao da mi je neki veliki kamen ovdje na srcu.«

»Hm, otprilike kao kad se prejedeš?«

»Ne, ne tako, ali vrlo teško, kao kad bih htjela da plačem.«

»Pa zašto to onda ne isplačeš?«

»Ne znam, ne smijem da plačem, gospođica Rottenmeier je za-  
branila.«

»I onda ti suze progutaš, je li? Hm? Znači da ne voliš što si u  
Frankfurtu, je li?«

»Volim«, glasio je tihi odgovor, ali je zvučao neuvjerljivo.

»Hm, a gdje si živjela sa svojim djedom?«

»Uvijek na planini.«

»Tako? Pa tamo nije baš mnogo zanimljivo. Prije bih rekao, da je  
dosadno, zar ne?«

»O, ne, tamo je vrlo, vrlo lijepo!«

Heidi nije mogla da govori dalje. Uspomene, ovo uzbuđenje od  
malo prije i dugo zadržavani plač savladaše je. Suze grunuše na oči  
i Heidi stade da jeca glasno i snažno.

Doktor ustade. Prijateljski spusti Heidinu glavu na jastuk i reče:

»Tako, sad još malo plači, od toga ne će biti štete, pa onda spavaj,  
lijepo spavaj. Sutra će sve biti dobro.«

A tada izađe.

Kad se vratio dolje u sobu, spusti se u naslonjač preko puta pri-  
jatelja, koji ga je čekao i poče da mu objašnjava. Gospodin Sesemann  
slušao ga je pažljivo.

»Sesemanne, tvoja mala štíćenica je, prvo, mjesečarka. Potpuno  
nesvjesno ona je svake noći kao duh otvarala kućna vrata i svima  
tvojim ukućanima utjerivala strah u kosti. Drugo, dijete čezne za  
kućom, te je omršavjelo tako, da joj se već kosti vide. A slabit će i  
dalje. Potrebna je brza pomoć. Za nervno uzbuđenje, koje je kod nje  
razvijeno već u velikom stepenu, ima jedan lijek, a to je, da se dijete  
odmah vrati svojoj kući u planinu. I za njenu bolest ima samo jedna

pomoć — ta ista. Prema tome, dijete treba da otputuje već sutra. Eto, to je moj recept.«

Gospodin Sesemann je ustao. U velikom uzbuđenju koračao je po sobi gore-dolje. Najzad uzviknu:

»Mjesečarka, bolesna, čezne za kućom, omršavjela! I sve to u mojoj kući da se dogodi! I nitko nije bio u stanju da to primijeti. I ti misliš da ću ja, doktore, da ću ja dijete, koje je došlo u moju kuću svježije i zdravo, da vratim njegovom djedi ovako bolesno i slabo? Ne, doktore, to ne možeš od mene da tražiš, to ne mogu da učinim, to nikada ne ću učiniti. Uzmi dijete u svoje ruke, liječi ga, radi s njim šta hoćeš, ali mi ga izliječi, pa ću ga tek onda poslati kući, ako htjedne da ide. Pomozi mu prvo.«

»Sesemane«, odgovorio je doktor ozbiljno, »razmisli šta činiš. Ovo stanje nije bolest, koja se liječi praškom i pilulama. Dijete nije otpornog sastava, ali ako ga sada pošalješ opet na čist planinski zrak na koji je ono naviklo, može opet ozdraviti. Ako ga ne pošalješ... Ali ti valjda ne želiš da dijete vratiš djedi kao neizlječivo bolesno  
i ja ću. ga uopće ne vidliš: Š<

Gospodin Sesemann uplašen zastade.

»Kada ti tako kažeš, doktore, onda postoji samo jedan izlaz. A to je da te odmah poslušam.«

Gospodin Sesemann uze svog prijatelja ispod ruke, i šetajući se po sobi gore-dolje oni se dogovoriše o svemu. Najzad je doktor pošao kući, jer je već kroz kućna vrata, koja ovog puta otvori domaćin, prodirala jaka jutarnja svjetlost.

## OPET NA PLANINI

ospodin Sesemann pope se vrlo uzbuđen uza stepenice i čvrstim korakom dođe do spavaće sobe gospođice Rottenmeier. Tu, preko običaja, jako zalupa na vrata, te se gospođica, uzviknuvši uplašeno, trže iza sna. Čula je domaćinov glas spolja:

»Molim vas, požurite i dođite u blagovaonicu. Treba hitno spremati za put.«

Gospođica Rottenmeier pogleda na svoj sat. Bilo je četiri i po izjutra. U to doba ona još nikad, otkako zna za sebe, nije ustala. Šta se to sada moglo desiti? Zbog radoznalosti i straha tumačila je sve naopako, i brzo dohvatila odijelo, ali uvijek pogrešno, tako da je oblačenje sporo napredovalo. Jednako je tražila po sobi i ono što je već bila navukla na sebe.

Za to vrijeme išao je gospodin Sesemann kroz hodnik i zvonio iz sve snage na sva zvona, koja su bila postavljena za poslugu, tako da je u svima sobama skakao po neki uplašeni stvor iz kreveta i oblačio se navrat nanos, jer su svi mislili da je duh sigurno ščepao njihovog gospodara i da ovaj sad zove upomoć. Tako su svi, jedan za drugim, sa čuđenjem dolazili pred domaćina, koji je već koračao gore-dolje po blagovaonici ali nimalo nalik na čovjeka, koga je duh uplašio. Naprotiv. Domaćin je odmah naredio Johannu da upregne konje i da dođe s kolima pred kuću. Tineti je naredio da odmah probudi Heidi i da je spremi za put. Sebastijanu, da pohita do kuće u kojoj stanuje Heidina tetka i da je odmah dovede. Za to vrijeme gospođica Rottenmeier se spremila i sve je na njoj bilo u redu osim kape, koju je bila stavila naopako, te je izdaleka izgledala kao da joj je lice okrenuto na leđa. Gospodin Sesemann je pripisao ovaj neobičan izgled ranom ustajanju iz postelje, pa je odmah prešao na stvar. Objasnio je gospođici da treba bez oklijevanja da donese jedan putni kovčeg u koji će smjestiti svu imovinu male Švicarke — tako je gospodin Sesemann obično nazivao Heidi, čije mu je ime zvučalo neobično — a pored toga

još dosta Klarinih haljina i rublja, da bi dijete odnijelo kući štogod valjano. Rekao je da sve mora da ide brzo, bez odugovlačenja.

Gospođica Rottenmeier je od iznenađenja stajala kao prikovana za zemlju i ukočeno promatrala gospodina Sesemanna. Očekivala je, da će joj on u povjerenju saopćiti neku jezivu povijest o duhovima, s kojima se sreo te noći, i koju bi sad na svjetlosti dana mogla lijepo da sasluša. Mjesto toga dobila je potpuno prozaične i pritom još neprijatne naredbe. Nije mogla brzo da se savlada, jer je sve to došlo sasvim neočekivano. Bez riječi stajala je i čekala šta će biti dalje. Ali gospodin Sesemann nije imao namjere da objašnjava. Ostavio je gospođicu da stoji gdje je, pa prešao u sobu svoje kćeri. Kao što je i slutio, ona se probudila zbog neobične uzbune u kući i osluškivala na sve strane, ne bi li razabrala šta se to događa. Sada otac sjede kraj njenog kreveta i ispriča sve što je bilo sa pojavom duhova. Reče da je po doktorovom mišljenju Heidi u velikoj opasnosti i da bi se, ako se nastave njena noćna lutanja, popela možda i na krov, pa bi mogla i da pogine. Odlučio je zato da dijete odmah pošalje kući, jer ne može da primi na sebe takvu odgovornost. Klara će morati s tim da se pomiri, jer i sama svakako *uvida*, da drukčije ne može biti.

Klaru je bolno iznenadilo ovo saopćenje, pa je isprva tražila razne izlaze, ali ništa nije pomoglo. Otac je ostajao čvrsto pri svojoj odluci, ali je obećao, da će iduće godine otputovati sa Klarom u Švicarsku, samo ako ona bude pametna da sad ne jadikuje. Tako se Klara priklonila, ali je zahtijevala u naknadu da Heidin putni kovčeg donesu u njenu sobu i da ga tu pakuju, kako bi ona mogla staviti unutra sve čemu će se njena mala prijateljica radovati. Otac je na to pristao vrlo rado pa je čak i utjecao na Klaru da djetetu da što ljepše poklone.

Za to vrijeme stigla je tetka Deta i u velikom uzbuđenju stajala u predsoblju, jer je mislila, da se nešto strašno dogodilo, čim je pozivaju u ovo doba. Gospodin Sesemann joj je objasnio šta je bilo sa Heidi. Rekao je i to kako on želi da dijete odvede odmah kući, još danas. Tetka je izgledala veoma razočarana; tu vijest nije očekivala. Dobro se još sjećala riječi, kojima ju je Cika s Planine ispratio, da mu nikad više na oči ne izađe. Nije joj izgledalo nimalo pametno

čas odvoditi, čas vraćati dijete starcu. Zato nije dugo premišljala, nego se rječito izgovarala da joj je danas, nažalost;, potpuno nemoguće da krene na put, sutra još manje, a kasnije ne može na to ni da pomisli zbog novih poslova, a i poslije tih poslova još manje će moći. Gospodin Sesemann je razumio šta ona misli i ne govoreći mnogo reče joj, da može ići. Onda pozva Sebastijana i reče mu, da se odmah spremi za put. Danas će otputovati s djetetom do Basela, a sutra će malu odanle odvesti kući. Onda može odmah da se vrati. Ne će imati ništa da govori. Pismo će djedi objasniti sve.

»Sad još nešto važno, Sebastijane«, nastavi gospodin Sesemann. »Pazite da sve tako bude. Dobro poznajem hotel u Baselu, koji ću zabilježiti na svojoj posjetnici. Vi ćete pokazati moju posjetnicu, i oni će vam dati dobru sobu za malu. Za sebe samog vi ćete se već pobrinuti. U sobi male Švicarkinje zatvorit ćete sve prozore, ali tako da se oni silom ne mogu otvoriti. Kad dijete legne, vi izađite i zaključajte vrata izvana, jer dijete ustaje noću i moglo bi se izložiti velikoj opasnosti, ako izađe i otvori kućna vrata. Jeste li razumjeli?«

»Aa! Je li to bilo? Je li to?« uzviknu Sebastijan u najvećem čudu, jer mu je tek sada sinulo pred očima kakvi su to bili duhovi.

»Da, to je bilo to! A vi ste pravi zec. A Johannu možete reći, da ni on nije veći junak od vas. Lijepi ste mi vi momci obojica!«

I kada to reče, gospodin Sesemann ode u svoju sobu, pa napisao pismo Čiki s Planine.

Sebastijan je zaprepašten stajao nasred sobe i jednako ponavljao u sebi;

»Nisam smio dopustiti da me ona kukavica Johann utjera u sobu. Trebalo je da pođem za onom bijelom prilikom. Da njega nije bilo, tako bi i uradio!«

Mislio je tako zbog toga, što je sada jarko sunce osvjetljavalo jasno svaki kutić sobe.

Dotle je Heidi stajala ne sluteći ništa, u svojoj prazničnoj haljinici, i čekala je šta će se dogoditi, jer ju je Tineta samo probudila, izvadila haljine iz ormara i rekla joj da se oblači. Ona nikad nije govorila sa »neobrazovanom« Heidi, jer ju je smatrala nedostojnom sebe.

Gospodin Sesemann uđe s pismom u blagovaonicu, gdje je doručak već bio postavljen i uzviknu:

»Gdje je dijete?«

Dozvaše Heidi. Kad ona priđe gospodinu Sesemannu da mu poželi dobro jutro, pogleda ga pravo u oči, još u nedoumici.

»No, šta kažeš na sve ovo, mala?«

Heidi ga je i dalje gledala začuđeno.

»Pa zar ti još ništa ne znaš!« nasmija se gospodin Sesemann. »Da ti kažem onda; danas ćeš ići kući, i to sada odmah.«

»Kući!« ponovila je Heidi skoro šapatom sva blijeda, skoro bez daha, toliko joj se srce uzбудilo.

»Možda ti ne ćeš da ideš?« upita je gospodin Sesemann smiješeći se.

»Hoću, kako ne bih!« odgovori mala pocrvenjevi kao božur.

»Dobro, dobro«, reče gospodin Sesemann hrabreći je, pa sjede i dade Heidi znak da i ona sjedne. »Sad samo lijepo da doručuješ, pa onda u kola i srećan put!«

Ali Heidi prosto ni zalogaja nije mogla da proguta, ma u je kao poslušno dijete htjela da jede, kao što joj je rečeno. Toliko je bila uzbuđena, da nije znala, da li je budna ili sanja pa će se odjednom opet probuditi i vidjeti da stoji u svojoj spavaćoj košuljici na kućnim vratima.

»Sebastijan treba da ponese dosta hrane!« doviknuo je gospodin Sesemann gospođici Roltenmeier, koja je baš ušla. »Dijete, razumije se, sad ne može da jede . . . Otiđi sada do Klare dok ne stignu kola«, dodade obraćajući se prijateljski Heidi.

To je i Heidi željela. Odmah je otrčala. Usred Klarine sobe ležao je ogroman putnički kovčeg. Poklopac mu je još bio otvoren.

»Hodi, Heidi, hodi!« uzviknu Klara čim je vidjela svoju drugaricu. »Pogledaj šta sam rekla da se spremi za tebe. Reci, da li se raduješ?«

I ona poče da joj reda puno stvari, i haljina, i kecelja, i marama i pribora za šivanje.

»A pogledaj ovo, Heidi!« i Klara pobjedonosno podiže jednu košaricu.

Heidi pogleda u nju pa poskoči od radosti, jer je u košarici bilo desetak lijepih bijelih okruglih žemičaka, sve za baku.

Djeca su u svojoj radosti potpuno zaboravila da dolazi trenutak kada će morati da se rastanu, te kad se začu uzvik: »Kola su pred kućom!« za tugovanje više nije bilo vremena.

Heidi je otrčala u svoju sobu, gdje je još ležala lijepa bakina knjiga, koju nitko nije spakovao, jer je bila ispod jastuka. Heidi se ni danju ni noću nije odvajala od nje. Spustila je knjigu na žemičke, otvorila zatim svoj ormar i pogledala, da nije još što zaboravila. I zaista, stara marama bila je još tu, jer ju je gospođica Rottenmeier smatrala tako bezvrijednom, da je uopće nije ni uzimala u obzir. Heidi zavi nešto u tu maramu, pa stavi to odozgo na košaricu, tako da se ovaj crveni zavežljaj lijepo vidio. Onda • metnu na glavu svoj fini šeširić, pa izađe iz sobe.

Oba djeteta morala su brzo da jedno drugom kažu zbogom, jer je gospodin Sesemann već došao da Heidi odvede u kola. Gospođica Rottenmeier je bila gore na stepenicama da se na tom mjestu oprusti sa Heidi. Ali kada vidje onaj čudni crveni zavežljaj, zgrabi ga brzo s košarice i baci na pod.

»Ne, Adelheid«, kazala je koreći je, »ne možeš tako izaći iz ove kuće! Ne ćeš valjda vući sa sobom ovakve stvari! A sada zbogom!«

Kad je čula tu zabranu, Heidi nije smjela da podigne svoj zavežljaj, ali se preklinjućim pogledom okrete domaćinu, kao da su joj oduzeli njeno najveće blago.

»Ne, ne«, reče gospodin Sesemann odlučnim glasom, »dijete može da ponese kući sve čemu se raduje, pa makar ponijelo i mačice i kornjače. Mi se ne ćemo zbog toga uzbuđivati, gospođice Rottenmeier«.

Heidi brzo opet podiže svoj zavežljaj sa zemlje, a zahvalnost i radost zablistашe joj iz očiju. Dolje kraj kola pruži gospodin Sesemann djevojčici ruku i reče joj kako se nada, da će se ona sjećati njega i Klare. Poželio joj je srećan put, a Heidi mu je zahvalila na svemu i dodala:

»A gospodina doktora pozdravite hiljadu puta i recite mu, da mnogo zahvaljujem.«

Ona je dobro upamtila kako joj je sinoć rekao: »A sutra će sve biti dobro.« Heidi je smatrala, da je njegova zasluga, što se sve tako desilo.

Tada podigoše dijete u kola, a košarica i torba sa hranom i Sebastijan, sve to uđe za njom. Gospodin Sesemann doviknu još jednom: »Srećan put!« i kola krenuše.

Uskoro zatim sjedila je Heidi u vlaku držeći pažljivo na koljenima svoju košaricu, ni za trenutak je ne ispuštajući iz ruku, jer su u njoj bile one dragocjene žemičke za baku. Zagledala ih je svaki čas vrlo zadovoljna i radosna. Sjedila je mirno kao miš dugo vremena, jer tek sad je shvatila da zaista ide kući, djedi na planinu, baki, Petru, kozaru. To joj je sve izlazilo pred oči jedno za drugim . . .

Zamišljala je kako će to izgledati kad stigne, pa su joj se javljale sve nove i nove misli. Odjednom reče uplašeno:

»Da li baka zaista nije umrla, Sebastijane?«

»Nije, nije«, umirivao je on. »Sigurno je živa i zdrava.«

Heidi se opet zamislila. S vremena na vrijeme zavirivala bi u košaricu, jer joj je glavna misao bila kako će pred bakom poredati na sto sve žemičke. Poslije dužeg vremena kazala je opet:

»Sebastijane, kada bismo samo sigurno znali da je baka živa.«

»Jest, jest«, odgovorio je njen pratilac drijemajući. »Živa je. Ne znam zašto bi umrla.«

Poslije nekog vremena san se spustio i na Heidine oči, jer joj je poslije protekle noći i ranoga ustajanja bilo tako potrebno da spava. Probudila se tek kad ju je Sebastijan stao žestoko drmati za rame:

»Ustajte, ustajte! Treba da se izlazi. Stigli smo u Basel!«

Sutradan izjutra krenuli su dalje. Trebalo je dugo putovati. Heidi je opet sjedila sa svojom košaricom u krilu, jer nju ni po koju cijenu nije htjela da preda Sebastijanu. Ali sada nije ništa govorila, jer je svakim časom bila sve nestrpljivija. A kad se Heidi nije ni nadala, glasno je odjeknulo:



»Mayenfeld!« Ona skoči sa svoga mjesta, a to isto učini i Sebastijan, koji se također iznenadio. Stajali su sad napolju s putnim kovčegom pred sobom, a voz je zviždeći otišao dalje u dolinu. Sebastijan je gledao za njim nezadovoljno, jer je više volio da ovako bez opasnosti i muke putuje nego da pješači, a poslije i da se vere uz planinu, što je, po njegovom mišljenju, vrlo teško i opasno u ovoj zemlji, gdje je sve još poludivlje. Zato se vrlo obazrivo osvrtao ne bi li mu tko pokazao najpodesniji put do Selca. Nedaleko od željezničke stanice stajale su neke taljige, u koje je bilo upregnuto mršavo kljuse. Jedan čovjek širokih ramena tovario je na kola vreće, koje su stigle vlakom. Sebastijan mu priđe i upita ga za najsigurniji put do Selca.

»Ovdje su svi putovi sigurni«, glasio je kratak odgovor.

Sad Sebastijan okrenu drukčije: »Pitam kojim je putem najbolje ići a da čovjek ne padne u provaliju i kako se može odnijeti prtljaga do tog Selca.« Čovjek pogleda prtljagu, pa ga malo odmjeri pogledom. Zatim reče, da će on uzeti stvari u svoja kola, ako nisu mnogo teške, jer i sam ide do Selca. Riječ po riječ, i najzad se obojica složiše, da ovaj čovjek uzme i dijete i prtljagu u kola, i da poslije dijete još večeras pošalje sa nekim drugim u planinu.

»Mogu ja i sama da idem, znam ja put od Selca do planine«, reče Heidi, koja je pažljivo pratila razgovor.

Sebastijanu pade kamen sa srca, kad najzad uvidje, da ne će morati da se vere uzbrdo. On krišom dade djevojčici znak da pođe s njim malo ustranu, pa joj tutnu jedan težak zamotuljak i pismo za djedu. »Objasni da je ovaj zamotuljak i pismo poklon gospodina Sesemann«, reče joj. Samo neka ga Heidi metne na dno košarice, čak dolje ispod žemičaka, i neka dobro pazi da ga ne izgubi, jer bi se gospodin Sesemann strašno ljutio i ne bi joj oprostio cijeloga života. Neka to gospođica dobro upamti.

»Ne ću ništa izgubiti«, reče Heidi pouzdano i gurnu zamotuljak zajedno s pismom na dno košarice.

Onda metnuše kovčeg u kola, pa pošto je Sebastijan podigao Heidi zajedno sa njenom košaricom čak na visoko sjedište, pruži joj ruku za pozdrav, i još jednom je opomenu raznim znacima da dobro čuva

košaricu. Sebastijan je bio vrlo obazriv, jer je znao, da je njegova dužnost bila da sam odvede dijete do djedine kuće. Kočijaš se pope pored Heidi, i kola krenuše ka planini, dok se Sebastijan, sav srećan što se spasao opasnog puta, polako uputio maloj željezničkoj stanici, da sjedne i sačeka vlak, kojim će se vratiti.

Čovjek, koji je tjerao kola, bio je pekar iz Selca i vozio je kući brašno. On još nikad nije vidio Heidi, ma da je svatko u Selcu znao za dijete, koje su doveli Čiki s Planine. Poznavao je on Heidine roditelje, te je odmah pomislio, da će to biti sigurno ono dijete, o kome se toliko govori. Čudio se malo što se dijete tako brzo vraća kući, pa je za vrijeme vožnje počeo razgovor s malom.

»Bit će da si ti ono dijete, koje je bilo gore kod Čike s Planine, kod djede?«

»Jesam.«

»Pa nisi se, izgleda, dobro provela kad se vraćaš?«

»Naprotiv. Tamo je vrlo lijepo.«

»Pa što se onda vraćaš kući?«

»Zato što mi je gospodin Sesemann dopustio. Inače se ne bih vratila.«

»Koješta! Pa što onda nisi tamo ostala. Zašto si tražila da ideš kući?«

»Zato što hiljadu puta više volim, da sam kod kuće kod djede na planini, nego igdje na svijetu.«

»Možda ćeš se predomisli kad se popneš gore«, progundao je pekar. »Pa opet mi je čudno«, reče više za sebe. »Ona valjda najbolje zna kakav je taj čovjek.«

Onda poče zvižducati i više ništa nije govorio. A Heidi je gledala unaokolo i sva je drhtala od uzbuđenja, jer je poznavala drveće na putu, a gore visoke vrhove. Falknissa, stare svoje prijatelje, koji kao da su je gledali i pozdravljali. I Heidi je njih pozdravljala i svakim korakom njeno uzbuđenje bivalo je sve veće, pa joj se činilo kao da mora skočiti s kola i trčati, trčati iz sve snage samo da što prije stigne gore. Ali je ipak i dalje mirno sjedila ne mičući se, iako je u njoj sve drhtalo.

Kad uđoše u Selce, otkuca na crkvi pet sati. Odmah se sjati gomila žena i djece oko kola, a nekoliko susjeda pride bliže. Dijete s prtljagom na pekarevim kolima izazvalo je opću pažnju, pa je svaki htio da sazna nešto o djetetu i kome pripadaju te stvari.

Kad je pekar skinuo Heidi s kola, ona mu brzo reče: »Hvala, moj će djeda već doći po prtljagu«, i htjede s mjesta da potrči, ali je zadržala i sa svih strana poletješe razna pitanja. Svi su htjeli da nešto čuju. Heidi se gurala između tih ljudi sa takvim strahom na licu, da su joj i nehotice otvarali put i pustili je da ode. Govorili su jedno drugome:

»Vidiš kako se boji, ima i to svoga razloga.«

A onda su stali da pričaju kako je Čika s Planine od prošle godine postao još gori nego što je bio ranije i tako je natmuren kao da bi najviše volio da ubije svakoga koga na putu sretne. Dijete svakako nije moglo da opstane nigdje na svijetu, čim odlazi natrag u pećinu toga starog zmaja. Ali sad se pekar umiješa u razgovor pa im reče da on valjda zna više od njih. Ispriča im onda vrlo tajanstveno kako je jedan gospodin doveo dijete do Mayenfelda i vrlo se ljubazno rastao sa njim. Bez cjenjkanja mu je platio za vožnju koliko je tražio i dao mu još i napojnicu. Uopće, govorio je dalje pekar, on može pouzdano reći, da je djetetu bilo vrlo dobro tamo, gdje je dosad živjelo. Željela je da se vrati djedi — eto, to je sve. Ta vijest izazva veliko čuđenje i raširi se po cijelom Selcu, i te večeri se u svima kućama govorilo, kako se Heidi vratila svome djedi iz takvog obilja samo zato što je to voljela i htjela.

Heidi je trčala od Selca uzbrdo što je brže mogla. Zastajala je s vremena na vrijeme, samo da povrati dah. Košarica, koju je nosila, bila je dosta teška, a put je postajao sve strmiji što se više peo. Heidi je sad mislila samo o tome, sjedi li baka još na svome starom mjestu u uglu i nije li dosad umrla. Najzad ugleda kolibu u udolici planine, a srce joj stade brže kucati. Što je više žurila, srce joj je sve jače udaralo. Naposljetku stiže gore. Od drhtanja jedva je uspjela da otvori vrata a onda uletje u malu sobu i stade bez daha, ne mogući ni riječi da izusti.

»Ah«, začu se iz ugla, »tako je nekad ulazila naša Heidi. Ah, kad bi još jednom, dok sam još u životu, došla ovamo! . . . Tko je to?«

»Ja sam, bako, ja sam!« uz viknu sada lleidi, pa jurnu u onaj kut i pade na koljena pred baku, uhvati je za ruku, zagnjuri glavu u njeno krilo i od silne radosti nije mogla ništa da kaže.

Sad se tek baka iznenadila, pa i ona zanijemila. Onda je duboko uzbuđena počela drhtavim rukama polako da miluje Heidi po kovrčastoj kosi ponavljajući:

»Da, da to je njena kosa, to je njen glas, ah, kako sam srećna, što sam ovo doživjela!«

Iz njenih slijepih očiju kanu nekoliko krupnih suza radosnica na Heidinu ručicu.

»Jesi li ti to, Heidi, jesi li zaista ti to došla ovamo?«

»Da, da, došla sam, bako«, uzviknula je Heidi uvjeravajući je. »Ne plači, ja sam sad ovdje, pa ću svakog dana dolaziti i ne ću više nikud da idem, a ti ne ćeš više jesti tvrd hljeb. Vidiš li, bako?«

Heidi stade da vadi iz svoje košarice žemičke jednu za drugom, dok sve nije poredala baki u krilo.

»Ah, dijete moje, dijete moje, pa kakvu mi sve radost donosiš!« radovala se baka dok je Heidi redala žemičke. »Ali najveća radost za mene, to si ti sama, dijete moje!«

Opet je počela da miluje Heidi po kosi i po toplim obrazima govoreći: »Kaži mi još štogod, dijete moje, pričaj. Volim da te slušam.«

Heidi je sad počela da priča baki, koliko se plašila misleći da baka nije možda već umrla prije nego što je dobila bijele žemičke, jer joj ih tada Heidi nikad, nikad više ne bi mogla donijeti.

U sobu uđe Brigita, Petrova mati, i u čudu uzviknu:

»Pa jest, to je lleidi, zaista lleidi! Kako je to moguće?«

Heidi skoči, pozdravi se s njom, a Brigita nije mogla da joj se načudi. Zagledajući je sa svih strana, govorila je:

»Bako, kad bi samo mogla da vidiš kako lijepu haljinicu ima Heidi i kako izgleda! Prosto da je čovjek ne pozna. A ovaj šešir s perom na stolu, je li i on tvoj? Stavi ga malo na glavu da vidim kako ti stoji.«

»Ne, ne ću«, usprotivi se Heidi. »Uzmi ga, ako hoćeš, meni ne treba, ja imam svoj šešir.«

Heidi odriješi crveni zavežljaj, pa uze svoj stari šeširić, koji se na putu još više izgužvao. Samo što Heidi nije marila za to. Upamtila je ona dobro kako je djeda viknuo na rastanku, da ne želi da je vidi u šeširu s peruškom. Eto zašto je Heidi čuvala stalno svoj šeširić tako brižljivo, jer je uvijek mislila, da će doći dan, kad će se vratiti djedi. Brigita je odbijala da primi šeširić, ma da joj se veoma sviđao. Predlagala joj je da ga proda učiteljjevoj kćeri u Selcu i da dobije dosta novaca za njega, kad već ne će da ga nosi. Ali je Heidi ostala pri svojoj odluci i šeširić neprimjetno stavila u kut iza bakinih leđa. Zatim svuče svoju haljinicu, novu lijepu haljinicu iz Frankfurta, ostade u donjoj haljini golih ruku, ogrnu crvenu maramu, pruži baki ruku i reče joj:

»Sad moram kući, svome djedi, ali ću ti sutra opet doći. Laku noć, bako!«

»Da, dođi sutra opet, Heidi, dođi opet«, molila je baka stežući njenu ruku u svojim i prosto nije mogla da je pusti.

»A zašto si svukla svoju lijepu haljinicu?« upita je Brigita.

»Zato što više volim ovako da odem djedi. Moglo bi se inače desiti da me ne pozna. Pa i ti si me jedva poznala.«

Brigita je izašla sa djevojčicom pred vrata, pa joj povjerljivo reče:

»Haljinu si mogla da zadržiš na sebi, ta poznao bi te djeda. Ali rekla bih ti, da se malo pričuvaš, jer Petar kaže, da je djeda s planine sad stalno ljut. Više ne govori ni riječi.«

Heidi joj poželjše laku noć, pa krenu u planinu, noseći košaricu na ruci. Večernje sunce osvjetljavalo je zelenu planinu. Eno, već blista i veliko snježno polje na Scesaplani. Heidi je morala da zastaje na svakom koraku, da se osvrće, jer dok se pela, najviše planine ostajale su joj iza leđa. Crveni blijesak prosu se sad pred njom na travu; ona se osvrte, a tada — ona se više nije sjećala da je to tako lijepo niti je tako što vidjela u snu — stjenoviti vrhovi Falknissa zaplamsaše do neba, široko snježno polje se zažari, a oblaci crveni kao božur, nad-

nesoše se nad planinske vrhove. Zlatna je bila trava unaokolo na planini, sijale su sve stijene i blistale, a cijela dolina plivala je u zlatu i mirisu. Heidi je stajala usred te ljepote, pa su joj od sreće i radosti tekle vrele suze niz obraze. Bila je srećna što je opet došla kući i što je sve, sve još onako lijepo, još mnogo ljepše nego što je ona upamtila i što je sve opet njeno.

Tek kad je utrnula svjetlost oko nje, mogla je Heidi da se pokrene s mjesta. Požurila je uzbrdo i nije dugo potrajalo a ona je već ugleдалa vrhove jela iznad krova, pa onda i krov i cijelu kolibu i klupu pred kolibom, na kojoj je sjedio djeda i pušio svoju lulu, a iznad kolibe se lelujale grane starih jela i šumile u večernjem vjetru. Heidi je sad pojurila, i prije nego što je Čika s Planine i vidio tko se to pojavljuje, poletje k njemu, baci košaricu na zemlju i zagrl starca. Zadihana i uzbuđena što se opet vide, nije mogla ništa drugo da progovori samo: »Djeda, djeda!«

Ni djeda nije mogao da prozbori. Poslije toliko godina opet mu se prvi put ovlažiše oči, tako da je morao rukom da prevuče preko njih. Odvoji Heidine ruke od svoga vrata, metnu dijete na koljeno, i gledaše je dugo.

»Opet si se vratila, Heidi«, reče najzad. »Pričaj kako se to desilo. Nisi baš obučena. Otjerali te. Je li?«

»O, ne djeda«, poče Heidi uzbuđeno. »Nije tako kao što misliš, djedice. Svi su bili vrlo dobri, i Klara i baka i gospodin Sesemann, ali vidiš, ja prosto nisam mogla duže da izdržim, nego sam morala da se vratim k tebi. Često sam mislila, da ću se prosto ugušiti, tu me je nešto davilo. Ali ništa nisam govorila, da ne ispadnem nezahvalna. Odjedamput, jednog jutra pozva me gospodin Sesemann k sebi sasvim rano. Čini mi se da je to bilo zbog gospodina doktora — ali sve to piše u ovom pismu . . .«

I Heidi skoči na zemlju, donese pismo i onaj zamotuljak iz košarice pa sve to spusti djedi u ruke.

»Ovo je za tebe«, reče djeda i onaj zamotuljak spusti kraj sebe na klupu. Onda uze pismo i pročita ga. Ne govoreći ni riječi, gurnuo je papir u džep.

»Da li bi sad htjela da pijemo malo mlijeka, Heidi?« upita i uze je za ruku, pa pođe s njom u kolibu. »Ali ponesi i onaj novac. Njime bi mogla da kupiš cio krevet i haljine, za godinu dana.«

»Ne treba mi, djeda«, reče Heidi. »Krevet već imam, a Klara mi je dala toliko haljina da mi druge nikad više ne će trebati.«

»Uzmi to, uzmi i stavi u ormar. Ustreat će ti jednom.«

Heidi poslušala i odskakuta za djedom u kolibu, gdje je od radosti što sve ponovo vidi zavirivala po svim uglovima, popela se čak i uz ljestvice, ali tada odjednom zastade i zbunjeno viknu odozgo:

»Djeda, pa ja više nemam postelju!«

»Imat ćeš je«, odgovori on odozdo. »Nisam znao, da ćeš se vratiti kući. A sada hodi da piješ mlijeko.«

Heidi siđe i sjede na svoju visoku stolicu, na staro mjesto, a onda dohvati svoju zdjelicu i iskapi je tako slatko kao da još nikada nešto slađe nije pila, pa duboko odahnu, ostavi zdjelicu i reče:

»Ništa na svijetu nije tako dobro, djeda, kao naše mlijeko.«

Sad se izvana začu oštar zvižduk. Kao munja izletje Heidi na vrata. Odozgo je dolazilo cijelo stado koza trčeći i skačući, a u sredini je bio Petar, koji, opazivši Heidi, stade kao prikovan, gledajući bez riječi.

»Dobro veče, Petre!« uzviknu Heidi, pa uletje među koze. »Bijelka, Mrkuša! Zar me više ne poznajete?«

A koze mora biti da su odmah poznale njen glas, jer stadoše trljati svoje glave o Heidi i radosno meketati, a Heidi ih je redom dozivala po imenu, i one su sve kao lude trčale i gurale se. Nestrpljivi Češljugar preskočio je dvije koze da bi stigao bliže, pa čak i plašljiva Snješka gurala je ustranu tvrdoglavog Turčina, koji je, sav zaprepašćen zbog te drskosti, zastao dižući uvis bradu, kako bi pokazao tko je on.

Heidi je bila van sebe od radosti što su oko nje opet njene stare drugarice. Grlila je stalno malu nježnu Snješku i milovala nemirnog Češljugara, a sve koze od velike ljubavi gurale su je tamo-amo, sve dok ne stigoše do samoga Petra, koji je stajao još na istom mjestu.

»Hodi ovamo, Petre, dobro veče!« reče mu Heidi.

»Jesi li se vratila!« jedva je uspio da kaže u čudu, pa priđe Heidi i prihvati ruku, koju mu je ona već odavno pružila. Upita je odmah, kao što je činio uvijek kad bi se uveče vraćao kući: »Hoćeš li sutra opet sa mnom?«

»Ne, sutra ne ću, ali ću možda prekosutra, sutra moram do bake.«

»Dobro je što si se vratila«, reče Petar razvukavši lice od velike radosti, pa okrenu kući.

Ali danas je sa svojim kozama imao mnogo više muke nego obično. Uzalud ih je mamio i prijetio im, nikako nisu htjele da se skupe oko njega i tek kad je Heidi, grleći Bijelku jednom a Mrkušu drugom rukom, pošla s njima, i druge su koze potrčale. Heidi je morala sa svoje dvije koze da uđe u staju i da zatvori vrata, inače se Petar nikada ne bi makao sa svojim stadom. Kad je dijete ušlo u kolibu, vidjelo je već svoju postelju spremljenu na tavanu, svu mirisnu od novog sijena, preko koga je djeda pažljivo prostro čisto platno. Heidi je zadovoljno legla, slatko zaspala i spavala kako odavno nije.

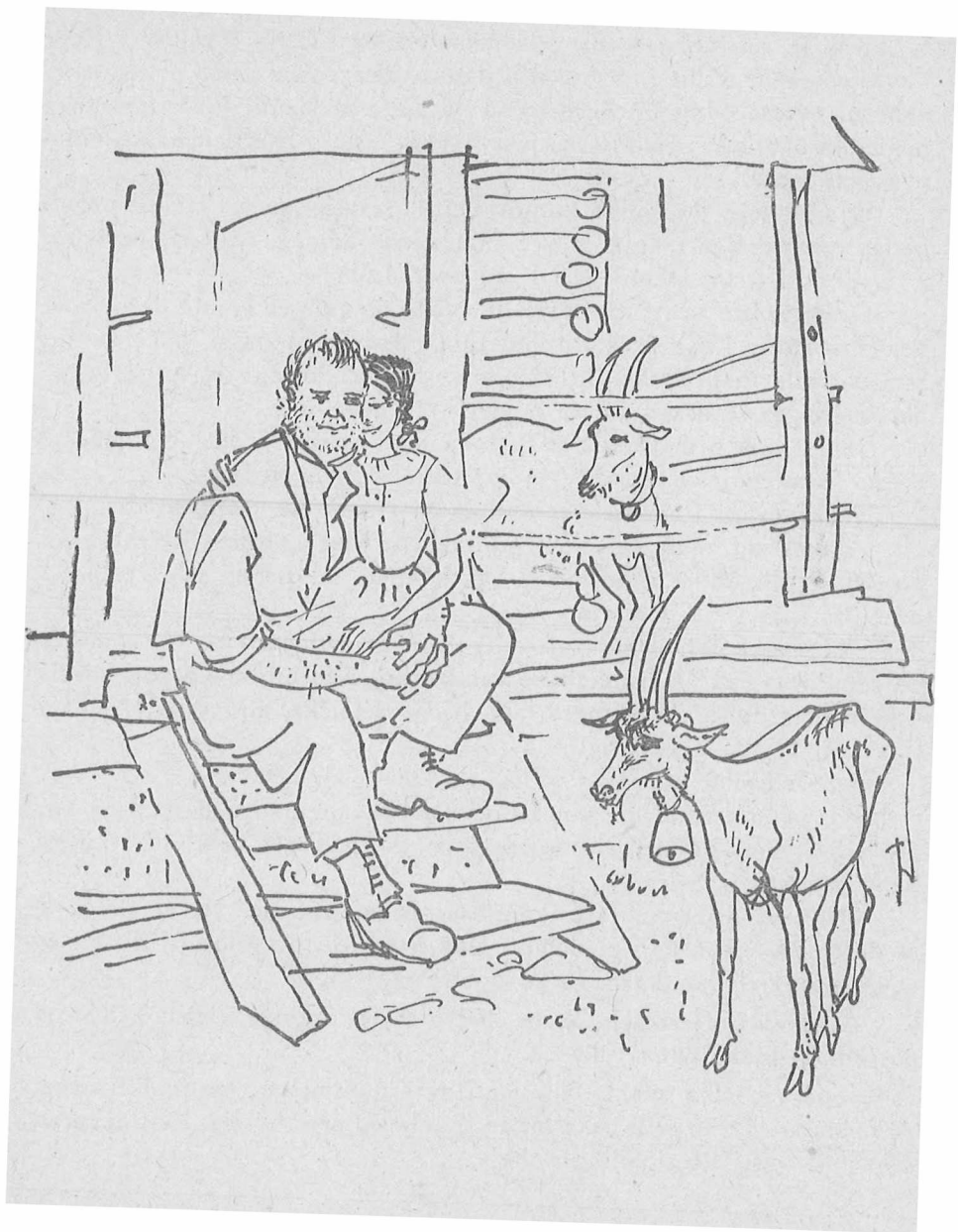
Te noći djeda je valjda deset puta usta jao, peo se uz ljestvice i pažljivo osluškivao, da li Heidi mirno spava. Tražio je pogledom otvor, kroz koji mjesec obasjava Heidinu postelju, da bi vidio stoji li u njemu sijeno, koje je ugurao da mjesečina ne prodre unutra. Heidi je spavala neprekidno i nije se micala, jer je njena žarka želja bila ispunjena. Opet je vidjela sve svoje planine i stijene u večernjem sjaju, opet je slušala kako šume jele. Sad je najzad bila kod kuće na planini.

Sutradan stajala je Heidi ispod jela, koje su šumile. Čekala je djedu. Djeda je htio da ide u Selce da otud uzme Heidinu prtljagu, a ona za to vrijeme da ga sačeka kod bake. Iako je jedva čekala da vidi baku i da čuje kako su joj prijale žemičke, vrijeme joj ipak nije bilo dugo. Slušala je divni šum jelovoga granja i udisala miris zlatnoga cvijeća sa zelene livade.

Utom se i djeda pojavi iz kuće, pogleda unaokolo i zadovoljno reče:

»Tako, sad možemo poći.«





Bila je subota, a djeda je obično subotom čistio i kolibu i staju i sve unaokolo. Zato je i posvetio danas tome poslu cijelo prijepodne, kako bi mogao odmah poslije ručka da pođe sa Heidi. S uživanjem je pogledao oko sebe i našao da je sve tako čisto i lijepo kako se samo poželjeti može.

Kad dođoše do kolibe kozara Petra, rastaše se, i Heidi prosto uletje unutra. Baka, koja je već čula njene korake, radosno uzviknu:

»Jesi li ti to, Heidi! Jesi li mi opet došla?«

Onda je uze za ručicu držeći je čvrsto, kao da se bojala da je opet neko ne otme. I sad je starica morala potanko da priča, kako su joj žemičke bile tako slatke, da je bilo pravo uživanje i da su je toliko okrijepile, da se danas osjeća mnogo jača nego juče.

»Štedi ona njih«, dodade Petrova mati smiješeći se: »Od juče je svega jednu pojela, samo da bi joj trajale cijele nedjelje.«

Pažljivo, ali i zamišljeno, sasluša to Heidi, pa veselo kliknu:

»Bako, sad znam šta ću! Napisat ću Klari pismo. Klara će mi poslati — ah, to je sigurno! — još dvaput, još triput više žemičaka nego što sam ti ja donijela.«

»Ah, mila naša Heidi, ali toliko mnogo žemičaka ne bi se moglo odjednom pojesti i stvrnule bi se kao kamen. Kad bih imala koji novčić više! Pekar dolje u selu peče tako lijepe žemičke, ali ja jedva imam i za crni hljeb«, reče Brigita.

Sad se Heidi ozari.

»O, ja imam mnogo, mnogo novaca! Svakoga ću ti dana kupovati po jednu žemičku, nedjeljom čak i po dvije. Petar će ti ih svakoga dana donositi iz Selca.«

»Ne, ne, dijete moje!« branila se baka. »To ne! Ne ću da zbog mene troliš novac koji si dobila. Daj ti to lijepo svome djedi, pa će te on posavjetovati kako da ga upotrebiš.«

Ali Heidi nije htjela ni da čuje o tome, nego je, skaćući radosno po sobi, jednako ponavljala:

»Sad će baka svaki dan imati svježu žemičku, pa će biti jaka. A kad sasvim ozdraviš, bako bit će ti svijetlo pred očima. Pa ti sigurno zato i ne vidiš što si toliko slaba!«

Baka je šutjela, jer nije htjela djetinju radost da pomuti. Dok je Heidi veselo skakutala po sobi, iznenada spazi bakinu staru pjesmaricu, pa se nečeg prisjeti i još se više obradova.

»Bako, ja umijem i da čitam, divno da čitam! Da li bi htjela da ti pročitam neku pjesmicu iz tvoje stare knjige?«

»Kako ne bih!« reče starica nježno. »Zar si naučila i da čitaš? Zar si zaista naučila da čitaš?«

Heidi se pope na stolicu da bi dohvatila knjigu sa police, gdje je odavno ležala zaboravljena, pokrivena gustim slojem prašine, pa je obrisa pažljivo, sjede na klupu pored bake i nježno je upita:

»Šta bi sad najviše voljela da ti čitam?«

»Što ti hoćeš, dijete moje, što god ti hoćeš.«

I baka, spremna da sluša, ostavi preslicu. Heidi je, prelistavajući knjigu, pročitavala ovdje-ondje po koju riječ.

»U ovoj pjesmi piše nešto o suncu. To ću da ti čitam, bako.«

I poče da čita sve življe, jer joj je u srcu bilo sve toplije, što je dalje čitala. Baka je sjedila mirno, skrštenih ruku, i velika radost zračila je s njena lica.

»O, Heidi, ti si moje sunašce! U srcu je mome sad tako svijetlo! Kako si lijepo čitala, Heidi!«

I dok se baka radovala, Heidi je sva blistala od sreće, pa je gledala u baku kao da je prvi put vidi. Bakino lice nije više bilo onako staro i tužno nego ozareno radošću, kao da je progledala.

Netko zakuca na prozor, i Heidi vidje djedu kako joj daje znak da pođu kući. Odmah poslušala, ali prvo uvjeri baku, da će joj sutra opet doći, jer ako i ode s Petrom na livadu, ostat će s njim samo do podne. Heidi je znala koliko se baka raduje kad je ona uz nju. To je bila za Heidi najveća sreća, mnogo veća, nego kad na sunčanoj livadi stoji među kozama i cvijećem. Bila je toliko očarana ovim što je doživjela, da je to morala odmah ispričati djedi. Rekla mu je kako se žemičke za baku mogu nabaviti i dolje, kod pekara u Selcu, samo ako se ima novaca: Ispričala mu je i to koliko se baka obradovala kad joj je pročitavala pjesmicu o suncu, pa onda reče:

»Je li, djeda, da ćeš mi dati, makar baka i ne htjela, sav novac iz mog zavežljaja, pa ćemo davati svakoga dana Petru da kupuje za baku uvijek po jednu zemičku, a nedjeljom i po dvije.«

»A krevet, Heidi?« reče djeda. »Bilo bi dobro da za tebe nabavimo lijep krevet, a ostalo bi još i za zemičke.«

Ali Heidi nije davala djedi mira i uvjeravala ga, da ona mnogo ljepše spava na postelji od sijena, mnogo ugodnije nego što je ikad spavala na onoj od perja u Frankfurtu. Molila ga je tako usrdno i neprestano, da je djeda najzad rekao:

»Novac je tvoj, pa radi s njim šta hoćeš. Tim novcem bi mogla godine da hraniš baku bijelim zemičkama.«

Heidi radosno uzviknu:

»Ah, baka nikad više ne će morati da jede crni suhi hljeb! O, djeda, sad je opet sve lijepo, ljepše nego što je ikad bilo!«

Heidi je, držeći djedu za ruku, skakutala i klikkala kao ptica u nebeskim visinama. Ali se odjednom uozbilji i reče:

»Eto, da mi se ispunila ona moja želja da se brzo vratim iz Frankfurta kući, ne bih mogla baki da kupujem toliko bijelih žemičaka, niti bih naučila da čitam, a to se baki toliko dopada. Ali sve je ispalo mnogo bolje nego što sam ja mislila. Zato ću odsad biti strpljiva kad nešto želim i čekam, baš kao što me je savjetovala Klarina baka. Pa, ako mi se neka želja i ne ispuni odmah, pomislit ću: bit će kao sa onom mojom željom u Frankfurtu. Sve će se lijepo svršiti kad imamo povjerenja u ljude. Je li da je tako, djedice?«

»Da, tako je. A što ću ja kad sam odavno prestao da volim ljude! Šta ću ja onda?«

»Onda ćeš biti nesrećan, jer ni oni tebe ne će voljeti.«

»To je istina, Heidi. Od koga si to čula?«

»Od bake, od Klarine bake.«

»Pa kad je tako, neka tako i bude, i svršeno. Natrag se ne može. Kad su ljudi prestali da me vole, neka me i ne vole.«

»O, ne, djeda, svatko može natrag. I to sam čula od bake. Pa se onda sve tako lijepo svršava kao u priči iz moje knjige, ali ti nju ne znaš. Sad ćemo stići kući, pa ćeš vidjeti kako je to lijepa priča!«

Heidi sad pođe brže posljednjom uzbrdicom, i čim stigoše gore, pusti djedinu ruku i utrča u kolibu. Djeda skide s leđa košaru, u koju je bio stavio samo jedan dio stvari iz putničkog kovčega, jer mu je bilo teško da ga nosi uzbrdo, pa sjede na klupu, duboko zamišljen. Heidi dotrča s velikom knjigom pod miškom.

»Ti si se baš lijepo smjestio, djedice.«

Onda sjede do njega, otvori knjigu i odmah nađe svoju priču, koju je često čitala, tako da se sama knjiga na tom mjestu otvarala. I poče da čita vrlo predano o sinu, kome je bilo dobro u očevoj kući. Ali jednoga dana on htjede da uzme svoj dio imanja i da živi sam, te mu ga otac dade, i on ode u svijet pa sve potroši. Kad više ništa nije imao, morao je da stupi kao sluga kod jednog bogataša i da čuva njegove svinje. Sjetio se onda kako su svi bili dobri prema njemu, pa je zato gorko plakao, jer se kajao i čeznuo za kućom. Pomislio je u sebi: vratit ću se i zamoliti za oprostjenje. . .

»Šta misliš sad djeda?« prekinula je Heidi čitanje. »Ti valjda misliš da su se ljutili na njega kad se vratio? Slušaj šta dalje ovdje piše:

Kad ga njegovi ugledaše, otac mu potrča ususret, zagrli ga i poljubi. I svi mu se obradovaše. . .

»Zar nije lijepa priča, djeda?« upita Heidi, dok je on jednako šutio, a ona je očekivala da će biti oduševljen ovom pričom.

»Lijepa je priča, Heidi«, reče djeda, ali lice mu je bilo tako ozbiljno da Heidi ne produži razgovor, nego stade da razgleda svoje slike. Polako je još jednom podnijela djedi knjigu i rekla:

»Pogledaj kako je srećan!« pa pokaza prstom na sliku, gdje se vidjelo, kako se sin vratio kući.

Kasnije kad je Heidi već bila u dubokom snu, pope se djeda uz ljestvice na tavan gdje je ona spavala. Spusti fenjer kraj Heidine postelje, tako da je svjetlost padala na zaspalo dijete. Heidi je ležala sklopljenih ruku i na njenom ružičastom licu sijala je radost i blaženstvo. Djeda je dugo i dugo stajao nepomičan, ne skidajući očiju sa zaspalog djeteta. Njegovo lice bilo je blijedo i ozbiljno. On poče tiho šaptati:

»Mala moja Heidi, ti me vraćaš ljudima. Svršeno je s mržnjom! Odsad će moje srce znati samo za ljubav.« I nekoliko krupnih suza potekoše starcu niz obraze.

Sutradan, u samo svanuće, stajao je Cika s Planine pred svojom kolibom i svijetlih očiju gledao oko sebe. Nedjeljno jutro blistalo je dolinom. U dolini su brujala zvana, a gore u jelama pjevale su ptice jutarnju pjesmu.

Tad se djeda vrati u kolibu.

»Ustaj, Heidi«, viknu prema tavanu. »Sunce se rodilo! Obuci novu haljinu, idemo u selo.«

Nije morao dugo čekati. To je bilo maloj nešto sasvim neočekivano. Zato je htjela da ga što prije poslušaju. Ubrzo se pojavi u svojoj lijepoj haljinici iz Frankfurta. Ali, vrlo iznenađena, zastade pred djedom i pogleda ga:

»O, djeda, nikad te još takvog nisam vidjela!« uzviknu. »Nikad nisi obukao taj kaput sa srebrnim dugmetima. Kako si lijep u svom prazničkom odijelu!«

A djeda se zadovoljno smiješio promatrajući dijete pa reče:

»A i ti si lijepa u toj svojoj haljinici! Hajdemo sad.«

Uze je za ruku, pa zajedno krenuše nizbrdo.

Dolje u Selcu bilo je pred crkvom mnogo svijeta. Kad su ugledali Čiku s Planine i unuku gdje dolaze, praznično odjeveni, veselih lica i držeći se za ruku, počеше iznenađeno da se okreću podgurkujući se.

»Jesi li vidio? Čika s Planine sišao u Selce, i to u nedjelju!«

A onaj koga je susjed gurnuo, gurnuo je drugoga, i tako je to dalje išlo, pa se začas svuda šaputalo: »Čika s Planine! Čika s Planine!«

Prelazeći preko seoskog trga, punog sunca, djeda i Heidi zaustaviše se pred kućom gospodina učitelja. Uđoše unutra, a ljudi u grupicama počеше razgovarati o nečuvanom događaju. Svi su u napregnutom očekivanju gledali u vrata učiteljeve kuće, da vide kako će Čika izgledati kad izađe, i da po tom zaključče, da li se svađao sa gospodinom učiteljem ili je mirno razgovarao sa njim, jer nitko nije znao zbog čega je ustvari starac došao ovamo i šta hoće. Ali sad su već drukčije mislili o starcu i govorili:

»Vidite li, Čika s Planine nije tako zao kao što se pričalo, zar ne? I sami ste vidjeli kako lijepo vodi dijete za ruku.« A netko bi opet rekao:

»Uvijek sam ja to govorio. Ne bi on išao gospodinu učitelju da je tako rđav, nego bi se klonio njega. Svijet mnogo pretjeruje!«

A pekar je kazao:

»Zar bi dijete iz one kuće, gdje je imalo svega i svačega, pobjeglo i vratilo se djedi da je on zaista prgav i zao!«

I svi su sada lijepo govorili o Ciki s Planine. Žene su, doduše, i prije slušale od Petrove majke i bake, kako je Čika s Planine sasvim drukčiji nego što se priča, ali, eto one to prije nisu vjerovala. A sad su se uvjerile. I sve se više svijeta skupljalo, kao da čekaju da pozdrave prijatelja koga odavno nisu vidjeli.

Za to vrijeme Čika s Planine zakuca na vrata učiteljeve sobe za rad. Učitelj je otvorio i pošao starcu usušret. Nije bio nimalo iznenađen, nego je izgledalo kao da ga je očekivao. Rukovao se sa starcem vrlo srdačno. Čika s Planine stajao je šuteći i nije mogao da izusti ni riječi, jer se nije nadao ovakvom srdačnom dočeku. Najzad se pribra i reče:

»Došao sam da vas zamolim, da zaboravite one riječi, koje sam vam rekao gore na planini, i da mi ne zamjerite što nisam prihvatio vaš savjet. U svemu ste imali pravo. Pogriješio sam. Sad ću poslušati vaš savjet i doselit ću se u Selce da ovdje živim preko zime, jer gore u planini zimi nije dobro za dijete, jer je ono i suviše nježno. A budu li me ljudi gledali sa sumnjom kao čovjeka kome ne vjeruju, neka, nisam bolji ni zaslužio. Znam jedno, a to je — da ćete mi vi biti prijatelj.«

Učiteljeve prijateljske oči sijale su od radosti. I još jednom se pozdravio sa starcem, uzbuđeno govoreći:

»Ne ćete se pokajati što se vraćate k nama da ovdje živite. Ja ću vas uvijek smatrati dobrim prijateljem i susjedom. Nadam se, da ćemo zajedno provesti mnogo prijatnih zimskih večeri, jer sam uvijek cijenio i volio vaše društvo, a postarat ćemo se da i malo pružimo radosti.«

I učitelj blago spusti ruku na Heidinu kovrčastu glavu, uze je za ručicu, pa je izvede ispraćajući djedu, i tek pred kućnim vratima oprosti se s njim, tako da su svi mogli vidjeti kako je učitelj nekoliko puta stegao ruku Ciki s Planine, kao da mu je najbolji prijatelj, sa kojim prosto ne može da se rastane.

Tek što se za učiteljem zatvoriše vrata, a svi ljudi pohitaše prema Ciki s Planine, utrkujući se tko će prije sa njim da se pozdravi, tako da on nije znao kome prije da pruži ruku. Neko je vikao:

»Radujem se, radujem, -Ciko, što ste nam se vratili!«

Drugi opet:

»Zaželio sam već da progovorim koju riječ s vama, Ciko!«

Čuli su se slični glasovi sa svih strana i svi su se gurali da mu se približe, a kad im je Čika pozdravljajući se rekao, kako namjerava da se vrati u Selce i tu provede zimu, tek onda svi veselo zagrajaše, pa je izgledalo da je Čika s Planine u Selcu najomiljenija ličnost, koju su svi mnogo voljeli. Mnogi su ispratili djedu i unuku daleko iznad sela, a kad su se opraštali, svi su tražili, da im Čika s Planine još jednom obeća, da će što prije sići u selo. I dok su ljudi odlazili kućama niz planinu, starac je zastao i gledao dugo za njima, i lice mu je bilo ozareno nekom toplom svjetlošću, kao da mu u srcu šija sunce. Heidi ga je netremice gledala, pa mu radosno reče:

»Djeda, danas si v?lo lijep, tako lijep kao što još nikad nisi bio!«

»Misliš?« nasmija se djeda. »Vidiš, Heidi, to je tvoje djelo, mala moja, jer ti si unijela u moj život novu radost i sreću «

Kad stigoše do kolibe kozara Petra, uđoše oboje unutra.

»Dobar dan, bako!« uzviknu Čika s Planine. »Čini mi se, da ću morati da počnem s popravkom ove kolibice još prije nego što zahuji jesenji vjetar.«

»O, pa to je Čika!« uzviknu baka s radosnim iznenađenjem. »Šta još ne ću doživjeti!«

I dršćuci od radosnog uzbuđenja baka pruži ruku, koju djeda srdačno prodrma u svojoj.

»Imam jednu veliku molbu«, reče baka. »Nemojte me kazniti, ako sam vam nešto skrivila, time što ćete Heidi odvesti od mene. Neka ona ostane ovdje dok me ne sahrane dolje kod crkve.«



I držeći Heidi u naručju, ona je nježno privi uza se.

»Ne brinite, bako«, umirivao ju je Čika. »Time ne ću ni vas ni sebe da kažnjavam. Sad ćemo ostati svi zajedno još mnogo i mnogo godina.«

Tada Petrova mati odazva Čiku malo ustranu, pokaza mu šešir s perom i ispriča šta je s njim bilo, ali ona, razumije se, ne će djetetu da oduzima šešir.

Djeda je sa zadovoljstvom gledao svoju Heidi pa reče:

»Šešir je njen, pa može s njim da čini šta hoće. Ako ti ga je dala, uzmi ga!«

Petrova mati se mnogo obradovala toj neočekivanoj presudi.

»Vrijedi sigurno više od deset franaka. Pogledajte samo!«

I u svojoj radosti podiže šeširić visoko uvis.

»Kakve je samo poklone donijela Heidi iz Frankfurta! Već sam nešto mislila, kako bi bilo da i Petra pošaljemo malo do Frankfurta. Šta mislite, Čiko?«

Čika se osmjehnu pa reče, da za Petra to ne bi bilo rđavo, samo neka se strpi dok se ne ukaže prilika.

Utom se na vratima pojavi Petar, ali pri ulasku tako lupi glavom o dovratka da je zazvečalo. Mora biti da se mnogo žurio. Sav zaduvan, stade nasred sobe i pruži jedno pismo. Bio je to izvanredan događaj kakav se dotle još nikad nije desio. U seoskoj pošti predali su mu pismo, na kome je bilo ispisano Heidino ime! Tad svi, u želji da čuju sadržaj pisma, sjedoše za sto, a Heidi ga otvori i stade čitati glasno i vješto. Pismo je bilo od Klare. Pisala je svojoj Heidi, da joj je vrlo dosadno u kući otkako je ona otišla i da ne može više ovako da izdrži. Molila je oca sve dok nije pristao, da još ove jeseni otputuje u kupalište Ragaz. I baka će poći s njom, pa će onda obje posjetiti djedu i Heidi gore na planini. Još je baka poručila Heidi da je dobro uradila što je za baku u Selcu ponijela žemičke, ali da ih baka ne bi jela suhe, stići će i kava, koja je već na putu, a kad baka stigne na planinu, morat će Heidi da je odvede, svakako, do svoje bake.

Svi su se toliko obradovali ovoj vijesti i toliko se zaniјeli u razgovor o tome, da čak ni djeda nije osjetio kako je prošlo vrijeme i

da je već kasno. I tako su svi bili razdragani zbog ovog događaja, a možda još i više zbog današnjeg sastanka. Naposljetku baka reče:

»Ništa ljepše nema nego kad se u životu dogodi, da nam poslije mnogo godina dođe stari prijatelj i opet nam pruži ruku. Onda nam se čini, da smo opet našli nešto vrlo drago, što smo bili davno izgubili. Vi ćete nam doći uskoro, Ciko, a dijete već sutra, zar ne?« Obećao joj da hoće.

Bilo je vrijeme da se pođe kući, i djeda krenu na planinu, vodeći Heidi za ruku. I kao što je sunce jutros pošlo s njima i pratilo ih cijelim putem, dopratilo ih je i sad sve do same kolibe, pa je i ono leglo na počinak tamo za planinom.

A kad Klarina baka stigne najesen u goste, za sve će biti mnogo radosti, pa će i Heidina postelja od sijena sigurno biti zamijenjena pravim pravcatim krevetom, jer gdje god se baka pojavi, tu sve biva kako valja, i u samim ljudima i oko njih.

## GLAVA XIV

### PRIPREME ZA PUT

Dobri gospodin doktor je polako koračao širokim ulicama Frankfurta prema kući gospodina Sesemanna. Bilo je to sunčano rujansko jutro, tako svijetlo i lijepo, da bi čovjek vjerovao, da svi moraju biti radosni, ali doktor je išao pognute glave, gledajući samo bijelo kamenje pod svojim nogama, i nije primjećivao plavo nebo nad sobom. Na njegovom se licu ogledala tuga, koja se ranije nikad nije vidjela. Kosa mu je bila mnogo više sijeda nego prošlog proljeća. Doktor je imao jedinu kćer, koja je poslije ženine smrti bila jedino što je imao na svijetu . . . Ali prije nekoliko mjeseci ova lijepa djevojčica iznenada umre. Od toga doba gospodin doktor nije nikada više bio veseo.

Kad začu zvono, Sebastijan otvori kućna vrata, i duboko se pokloni gospodinu doktoru, jer gospodin doktor nije bio samo najbolji pri-

jatelj domaćina i njegove kćeri, nego je svojom dobrotom osvojio srca svih ukućana.

»Je li sve po starome, Sebastijane?« upitao je doktor ljubaznim glasom, penjući se uza stepenice. Sebastijan ga je pratio i klanjao se neprestano, ma da ga gospodin doktor više nije mogao ni vidjeti, jer mu je već bio okrenut leđima.

»Dobro je što si došao«, rekao je gospodin Sesemann svome prijatelju. »Moramo još jednom da porazgovaramo o putu u Švicarsku. Želim da čujem od tebe, da li ostaješ pri svojoj prvoj odluci, ma da je Klarici sada znatno bolje.«

»Dragi moj Sesemanne, šta ti opet pada na pamet!« reče liječnik sjedajući kraj svoga prijatelja. »Baš je šteta što tvoja majka nije ovdje! S njom se čovjek lako sporazumije. Ali s tobom nikad izaći na kraj. Zoveš me danas već po treći put da bih ti jedno te isto rekao.«

»Da, imaš pravo. Možeš i da se ljutiš zbog toga, ali treba da razumiješ, dragi prijatelju«, i gospodin Sesemann spusti ruku na rame svoga prijatelja kao da ga moli, »da mi je teško da odrekнем djetetu ono što sam mu obećao i čemu se mala već mjeseci i mjeseci raduje i danju i noću. Ove posljednje rđave dane dijete je tako strpljivo podnosilo, i to samo zbog toga što se nadalo, da je put u Švicarsku blizu i da će posjetiti svoju prijateljicu Heidi. Sada treba svome dobrom djetetu, koje i onako treba da se lišava mnogo čega, da odjednom srušim tako dugo gajenu nadu. To mi je zaista nemoguće!«

»Sesemanne, tako mora da bude«, rekao je odlučnim glasom gospodin doktor, ali vidjevši svoga prijatelja utučenog i nijemog, nastavi poslije malog oklijevanja: »Pa, molim te, shvati kako stvari stoje. Već godine i godine Klara nije gore provela ljeto nego ovo sad. O nekom velikom putu ne može biti ni govora, jer postoji stvarna bojazan od najgorih posljedica. Već smo ušli u rujan, kad može biti vrlo lijepo na planini, ali i vrlo hladno. Dani nisu više tako dugi, a da gore noćiva, Klari bi bilo nemoguće. Znači da bi gore ustvari mogla da provede samo nekoliko sati preko dana. Put od kupališta Ragaz do planine, dug je. Uz planinu morali biste je nositi u stolici. Jednom riječi, Sesemanne, nije ostvarljivo. Ali ja ću poći zajedno s tobom

da sa Klarom razgovaramo. Ona je pametna djevojčica. Ja ću joj saopćiti svoj plan. U svibnju iduće godine neka ode prvo u Ragaz. Tu će se kupati u ljekovitoj vodi, sve dok na planini ne otopli. Onda će s vremena na vrijeme moći biti odnesena gore, pa će osvježena i ojačana uživati u tom putovanju. Razumiješ li, Sesemanne, ako mislimo da se tvoje dijete oporavi, moramo najobazrivije da postupamo.«

Gospodin Sesemann, koji je dosad slušao šuteći i tužna lica, odjednom skoči radosno:

»Doktore!« uzviknu, »kaži mi pošteno da li se zaista nadaš da će joj biti bolje?«

Doktor sleže ramenima.

»Malo«, reče doktor poluglasno. »Ali stavi se bar za časak na moje mjesto, dragi prijatelju. Zar nemaš tu sreću da te tako dobro dijete voli i jedva čeka da joj se vratiš s puta? . . . Nikad se ne vraćaš u pustu kuću, niti sam sjedaš za sto. Pa tvome djetetu je dobro kod kuće. Istina je da mora da se odrekne mnogo koječega u čemu druga djeca uživaju, ali ipak ima dosta radosti. Ne, Sesemanne, vas čovjek ne treba da žali kao mene; vi ste srećni što ste zajedno. Pomisli samo na moju opustjelu kuću!«

Gospodin Sesemann je ustao i krupno koračao po sobi gore-dolje, kao što je radio uvijek, kad bi imao kakvu veliku brigu. Onda naglo zastade pred svojim prijateljem, tapšući ga po ramenu.

»Doktore, nešto mi je palo na pamet. Ne mogu više da te gledam ovakvog. Nisi više onaj stari. Moraš malo da promijeniš sredinu, da odeš za neko vrijeme odavde, i to znaš kuda? Podi ti na put, da posjetiš onu malu Heidi na planini, i to u ime nas sviju.«

Doktor se veoma začudio ovome prijedlogu, gotov da ga odbije, ali gospodin Sesemann mu nije dao vremena za lp, jer se Lako obrađovao ovoj svojoj novog ideji, tako je bio ponesen njome, da uhvati svoga prijatelja pod ruku i povuče ga u sobu svoje kćerčice. Bolesna Klara bi se uvijek radovala, kad bi se pojavio dobri gospodin doktor, jer je on uvijek postupao sa njom tako prijateljski. Ranije, umio bi uvijek da priča nešto smiješno i veselo. Ona je dobro znala zašto se više ne šali i bila bi vrlo zadovoljna da ga opet vidi radosnog kao

prije. Čim se oni pojaviše, Klara odmah pruži ruku doktoru, koji sjede kraj nje. I gospodin Sesemann primače svoju stolicu, pa uhvativši Klarinu ruku, odmah počeo da joj govori o putu u Švicarsku i o tome kako se on sam radovao tome planu. Brzo je prešao preko glavne stvari, to jest da ona ne će moći putovati, jer se pomalo plašio njenih suza. Prešao je odmah na novu misao i rekao Klari, kako će vrlo dobro činiti njihovom dragom prijatelju, ako pođe na put. Razvedrit će se i osvježiti.

Suze se zaista pojaviše i zamagliše plave oči Klarine, ma da se ona trudila da ih zadrži, jer nije voljela da plače pred ocem. Ali bilo joj je teško što su propale sve nade, koje je gajila cijeloga ljeta očekujući put na planinu odakle je njena Heidi, nade koje su joj bile sva radost i utjeha. Znala je dobro da joj otac ne dopušta samo ono što bi bilo rđavo za nju. Progutala je svoje suze i uhvatila se za ovu jedinu nadu, koja joj je još ostala. Uzela je za ruku svoga dobrog prijatelja, čika-doktora, pomilovala je i toplo ga zamolila:

»Molim vas, gospodine doktore, otidite do Heidi pa onda dodite da mi pričate kako je tamo gore kod njih i šta rade Heidi i djeda . . . i Petar i njegove koze. Ah, sve ja to tako dobro poznajem iz Heidinog pričanja. Vi ćete biti ljubazni, ja vas molim, da ponese ono što bih htjela da pošaljem Heidi. Učinite mi to, gospodine doktore! Ja sam za sve njih spremila poklone, a naročito za njenu baku. Ja ću za to vrijeme da pijem riblje ulje, koliko god vi želite.«

Ne može se znati točno, da li je to obećanje riješilo ovu stvar, ali je dopušteno vjerovati u to, jer se gospodin doktor nasmiješio i rekao:

»Pa onda moram otići, Klarice, jer ako budeš pila riblje ulje kao što obećavaš, ti ćeš se oporaviti i biti tako zdrava kako tvoj otac i ja možemo samo poželjeti. A sad, kad treba da putujem? Jesi li i to već odlučila?«

»Najbolje bi bilo sutra izjutra, gospodine doktore«, odgovorila je Klara.

»Da, ona ima pravo«, dodade otac. »Sunce šija, nebo je plavo, ne treba gubiti vrijeme. Šteta za svaki ovakav dan, koji ne provedeš na planini.«

Doktor je morao da se osmjehne:

»Još malo, pa ćete me prekoriti što već nisam otišao, Sesemanne. Moram, zaista, gledati da odem što prije.«

Ali Klara ne dade doktoru da ide. Morao je prvo da sasluša sve poruke za Heidi i da dobro upamti šta sve treba da vidi tamo, kako bi joj kasnije mogao potanko pričati. Poklone za Heidi doktor će dobiti kasnije, jer gospođica Rottenmeier treba prvo dobro da ih spa-kuje. Ona je sad izašla u grad, ali ima običaj da se iz tih šetnja ne vraća tako brzo.

Gospodin doktor je obećao, da će izvršiti sve što se od njega traži, da će poći na put, i to ako ne sutra izjutra, a ono, po mogućnosti, u toku sutrašnjeg dana. A kada se vrati kući, kao što je ugovoreno, dužan je da ispriča sve što je vidio i doživio.

Posluga ponekad ima čudan dar da shvati stvari, koje se događaju u kući njihovih gospodara mnogo prije nego što joj ukućani ma šta saopće. Tako i Sebastijan i Tineta. Čim je gospodin doktor sišao niz stepenice, Tineta je brzo ušla u Klarinu sobu, jer je osjećala, da treba izvršiti neka naređenja.

»Molim vas, Tineta, napunite ovu kutiju svježim mekim kolačima, koje ja obično jedem uz kavu«, obratila joj se Klara pokazujući na kutiju, koja je već odavno bila spremljena.

Tineta je uzela kutiju za jedan kraj i prezrivo je okretala u ruci, a kad je stigla do vrata pakosno reče:

»I jeste mi vrijedno truda.«

A kad je Sebastijan ispraćao gospodina doktora sa svojom prirodnom učtivošću reče mu otvarajući vrata i duboko se klanjajući:

»Ako bi gospodin doktor bio tako ljubazan, neka i od Sebastijana isporuči malo j gospođici pozdrave.«

»O, Sebastijane«, reče doktor ljubazno, »zar i vi već znate da putujem?«

Sebastijan je morao da se malo nakašlje:

»Ja sam ... ja sam ... ni sam ne znam kako ... A, da, sad se sjećam: slučajno, sam prolazio kroz blagovaonicu, pa sam čuo kako

spominjete ime male gospođice. Pa kako jedna misao izaziva drugu, ja sam na taj način...«

»Da, da«, smiješio se doktor, »i ukoliko tko ima više misli, utoliko je pametniji. Doviđenja, Sebastijane. Svakako ću isporučiti vaš pozdrav, ne brinite.«

Upravo je gospodin doktor htio da prođe kroz otvorena kućna vrata, kad naiđe na prepreku. Jak vjetar ometao je gospođicu Rottenmeier da nastavi svoju šetnju, te se zato iznenada vratila već u ovom trenutku. Njenu široku maramu vjetar je tako naduvao kao da je razapeto jedro. Doktor se istoga časa izmakne ustranu. Ali prema ovom čovjeku pokazivala je gospođica Rottenmeier uvijek naročitu učtivost i poštovanje, te se i ona skloni veoma učtivo i čitavih nekoliko trenutaka nudili su oni jedno drugome prolaz. Ali odjednom dunu vjetar tako da gospođica Rottenmeier skoro naletje na doktora, koji jedva uspije da se izmakne. Međutim, vjetar je odgura malo dalje od njega, te je morala da se malo vrati kako bi dostojno pozdravila staroga prijatelja kuće. Taj ju je događaj malo uznemirio, ali gospodin doktor je umio da to zataška i da je oraspoloži. Saopćio je gospođici Rottenmeier svoju namjeru o putu i zamolio je, da poklone za Heidi vrlo lijepo spakuje, kako to samo ona umije, i tako se oprostije.

Klara je očekivala da će prvo morati da izdrži borbu sa gospođicom Rottenmeier prije nego što se ona složi sa pošiljkom stvari za Heidi. Ali se ovoga puta prevarila. Gospođica Rottenmeier je bila izuzetno dobro raspoložena. Odmah je uklonila sve što je bilo na velikom stolu, kako bi tu postavila stvari, koje je Klara skupljala za Heidi, da bi pred njenim očima spakovala poklone. Nije to bio lak posao, jer su sakupljene stvari bile raznovrsne. Tu je bio, prije svega, mali topli kaput s kapuljačom, koji je Klara naročito izmislila za Heidi, kako bi ova mogla i zimi da posjećuje svoju baku kad god zaželi, ne čekajući da je djeda uvije u neke vreće zbog ciće zime. Tu je zatim bila debela topla marama za baku, da se baka u nju dobro uvije, da se ne bi smrznula kad vjetar fijuče oko kolibe. Pa velika kutija s kolačima, koja je također bila namijenjena baki, da bi baka uz kavu jela i nešto drugo, a ne samo žemičke. Najzad i velika kobasica. E, nju je

Klara isprva htjela da pošalje Petru, kako bi on jeo i nešto drugo osim sira i hljeba... Ali se predomislila, jer se bojala da Petar od radosti ne pojede cijelu kobasicu najedared. Tako je naposljetku odlučila, da kobasica pripadne Petrovoj majci, Brigiti, koja će odsjeci malo za sebe i baku, a Petru će pripasti ostalo. Nabavljena je još i jedna duhankesa: to je bilo za djedu, koji je volio da puši na lulu kada uveče sjedi pred kolibom. Još je bilo i mnogo raznovrsnih vrećica, kesica, kutijica, što je Klara s velikom radošću skupljala, jer će u njima Heidi naići na svakojaka iznenađenja, koja će je mnogo obradovati. I kad je sav taj posao bio završen i veliki zavežljaj ležao na podu spreman za put, gospođica Rottenmeier ga je promatrala, vrlo zadovoljna svojom vještinom pakovanja. Klara, opet, gledala je taj zavežljaj razmišljajući kako će Heidi skakati od iznenađenja i kako će klicati kad ovaj ogromni paket ugleda pred sobom.

## GLAVA XV

### GOST NA PLANINI

Rumenilo zore blistalo je iznad planina, a svjež jutarnji vjetar šumio je u jelama i ljuljao stare grane tamo i amo. Heidi je otvorila oči, ovaj šum ju je probudio. Uvijek je šum grana uzbuđivao Heidi do dna duše i svom snagom privlačio je pod jele. Skoči brzo sa postelje i spremi se. Uvijek je tako radila, jer je znala da mora biti čista i uredna.

Onda je sišla niz ljestvice. Djedina postelja već je bila prazna. Ona istrča pred kuću. Napolju, pred vratima, stajao je djeda i gledao u nebo, kao što je činio svakog dana da bi vidio kakvo će biti vrijeme.

Oblačići su bili ružičasti, a nebo je postajalo sve plavi je. Tamo, preko puta, lilo se suho zlato na planine i pašnjake, jer se sunce baš radalo iznad visokog stijenja.

»O, kako je lijepo! O, kako je lijepo! Dobro jutro, djeda!« uzviknula je Heidi prilazeći mu.



»Jesi li mi zdravo osvanula?« upita djeda i pruži ruku da se rukuje.

Heidi je odmah otrčala pod stare jele i skakala radosno što gore u granama šumi i bruji i kad god bi ponovo dunuo vjetar i grane zašumile, kliknula bi od miline i skočila još više.

Za to je vrijeme djeda otišao u staju da pomuze Bijelku i Mrkušu, zatim ih obadvije lijepo očistio i oprao za put na brdo i poveo napolje. Kad Heidi ugleda svoje prijateljice, otrča do njih i zagrlji ih obje, pozdravi ih nježno, dok su one veselo meketale. Svaka je od njih htjela da pokaže Heidi koliko joj je odana, pa je sve jače pritiskala glavu na njena ramena, tako da se djevojčica između njih dvije prosto gušila. Ali Heidi se nije plašila i kad je nestašna Mrkuša počela da je sve jače gura svojom glavom, rekla je samo:

»Nemoj, Mrkuša pa ti se sad guraš kao veliki Turčin!«

Istoga trenutka Mrkuša je povukla glavu i mirno stala, a Bijelka je već odavno podigla glavu i pravila se otmjena, prosto kao da je ovako mislila o sebi:

»Za mene nitko ne će i ne može reći, da se ponašam kao Turčin«, jer je Bijelka bila još dostojanstveni ja od Mrkuše.

Najedared se odozdo začu Petrovo zviždanje, a uskoro se pojaviše sve ostale vesele koze, sa brzim Češljugarom na čelu, koji je visoko skakao. Heidi se stvori odmah usred stada, a sve je koze nestašno pozdraviše, gurajući je tamo-amo. Heidi se' također gurala, jer je htjela da prodre do plašljive Snješke, koju su uvijek veće koze potiskivale, pa nije mogla da priđe Heidi.

Utom se približi i Petar, koji opet zviznu, sad još oštrije, da bi uplašio koze i potjerao ih brže na pašnjak, jer je i on htio da priđe Heidi da joj nešto kaže. Na njegov zvižduk koze se malo raštrkaše, te se Petar približi i priđe najzad djevojčici.

»I ti možeš sa mnom«, reče joj.

»Ne mogu, Petre«, odgovori mu Heidi. »Svakoga časa mogu da naiđu gosti iz Frankfurta, pa moram da budem kod kuće.«

»Toliko dana već to isto govoriš!« progundā nezadovoljno Petar.

»I govorit ću sve dok ne dođu. Kako bi to bilo, zamisli, da dođu gosti iz Frankfurta, a mene nema kod kuće? Šta bi onda bilo, Petre?«

»Šta bi bilo? Čika bi ih dočekao«, odgovori joj Petar mrzovoljno.

Sad se iz kolibe začu snažan djedin glas:

»Zašto vojska ne ide naprijed? Da li to vojnici ne će ili general?«

Istoga časa okrenu Petar leđa, zamahnu prutom, uzviknu, i sve koze, koje su dobro znale šta znači taj zvuk, požuriše za Petrom uzbrdo u punom kasu.

Otkako je Heidi bila opet u djedinoj kući, počela je da razmišlja o nečemu, što joj prije nije padalo na pamet. Svakoga jutra razmještala bi svoj krevet i ponovo ga pažljivo namještala, sve dok ne bi uspjela da bude potpuno ravan. Trčala je onda po kolibi tamo-amo i svaku stolicu stavljala na mjesto, razbacane stvari skupljala i sklanjala u ormar. Onda bi našla neku krpu, pa se popela na stolicu i trljala sto sve dok ne bi bio potpuno čist. A kad se djeda vraćao, gledao bi zadovoljno i govorio:

»Pa kod nas je svakoga dana kao u nedjelju. Nije Heidi bila uzalud u stranom svijetu.«

Tako se Heidi i danas, kad je Petar otišao i doručak sa djedom bio završen, odmah dala na posao. Ali nikako nije mogla da ga završi kao obično. Napolju je ovoga jutra bilo tako lijepo i svakog trenutka dešavalo se ponešto što je prekidalo dijete u poslu. Čas bi kroz zatvoren prozor prodro veseli sunčev zrak, koji kao da je zvao: »Hodi napolje, Heidi, hodi napolje!« Tada nikako nije mogla da ostane unutra, morala je da istrči pred kolibu. Sunce je već obasjalo cijelu kuću, blistalo na svima bregovima i daleko dolje u dolini, a zemlja tamo na padini bila je kao zlatna, pa je Heidi prosto morala da sjedne samo da bi sve to promatrala. Ali bi se iznenada sjetila da tronožac još stoji nasred kolibe i da sto još nije očišćen poslije doručka. Skočila bi brzo i otrčala u kolibu. Ali ne bi dugo potrajalo, a u jelama bi snažno zašumilo te bi Heidi zadrhtala cijelim tijelom i smjesta morala opet malo napolje, da bude tu i da skakuće, a grane iznad nje da se njišu. Djeda je za to vrijeme nešto radio u suši. S vremena na vrijeme izlazio bi pred vrata i smiješeći se promatrao šta radi Heidi.

Upravo je bio ponovo ušao u šupu, kad odjednom Heidi poče da više iz sveg glasa:

»Djeda, djeda! Hodi, hodi!«

Brzo je izašao napolje skoro uplašen, jer se bojao da se nije šta dogodilo. Tada vidje Heidi kako trči nizbrdo i više koliko je grlo nosi:

»Dolaze, dolaze! A pred njima gospodin doktor.«

Heidi je hitala svome starom prijatelju ususret. U znak pozdrava, on je izdaleka mahao rukom. Kad dijete dotrča do njega, objesi mu se o ruku i poče usrdno i uzbuđeno govoriti:

»Dobar dan, gospodine doktore. Hvala vam po sto puta!«

»Dobar dan, Heidi! A na čemu mi toliko zahvaljuješ?« upita je gospodin doktor, smiješeći se prijateljski.

»Na tome što sam opet došla kući, svome djedi!«

Kao da sunčev zrak prijeđe preko doktorova lica. Nije se nadao ovakvom dočeku na planini. Osjećajući samoću, utonuo u duboke misli, penjao se uzbrdo, pa nije ni primjećivao kako je lijepo oko njega, i sve ljepše. Mislio je da će ga mala Heidi jedva poznati. Ta otkad ga već nije vidjela! I činilo mu se kao da je on čovjek, koji ljudima donosi samo neraspoloženje. Iznenadio se što i on može izazvati radost. Sad je vidio kako sreća blista u očima male Heidi, koja je toliko zahvalna i puna ljubavi stezala i dalje ruku svoga dobrog prijatelja.

Sa očinskom nježnošću uze gospodin doktor dijete za ruku.

»Hodi, Heidi«, reče joj blago. »Odvedi me sada svome djedi i pokaži mi kako izgleda tvoja kuća.«

Heidi je stajala kao ukopana i začuđeno gledala nizbrdo.

»A Klara ... i baka, gdje su one?« jedva uspje da progovori.

»E, moram ti reći, ma da će ti biti žao kao i meni«, reče gospodin doktor. »Vidiš, Heidi, ja dolazim sam. Klara je mnogo bolesna i ne može da putuje, pa zato ni baka nije mogla da dođe. Ali na proljeće, kada dani opet budu topli i duži, ona će sigurno doći.«

Heidi je bila jako ožalošćena. Nije mogla da shvati da sada ne će biti svega onoga čemu se ona toliko nadala. Nepomično je stajala neko vrijeme, zbunjena ovom iznenadnom viješću.

Šuteći stajao je i gospodin doktor pred njom, a sve oko njih bilo je mirno, samo se čulo kako vjetar šumi u jelama. Tada Heidi odjednom pade na pamet zašto je dotrčala i zašto se doktor popeo u planinu. Pogledala ga je. Vidjela je nešto tužno u njegovim očima što dosad još nikad nije vidjela. Nikad u Frankfurtu gospodin doktor nije tako gledao. To je dirnulo Heidi u srce. Ona nije mogla da gleda kad je netko tužan, a naročito on. Svakako je to zbog toga što i oni nisu mogli da dođu s njim. Brzo je potražila utjehu i našla je.

»0, sigurno ne će dugo potrajati, pa će opet biti proljeće i oni će doći«, tješila ga je Heidi. »Nama nikad nije dugo vrijeme, pa mogu i kasnije da dođu, Klari će onda biti još ljepše kod nas. A sad ćemo gore do moga djede.«

Držeći se za ruke pošli su kolibi. Heidi je željela od sveg srca da gospodina doktora opet razveseli, pa je ponovo počela da ga uvjераva kako na planini zima nije duga i kako brzo dođu dugi topli ljetnji dani, pa je jedva primijetila da se i ona utješila svojim vlastitim riječima. Opet sva vesela doviknu djedi:

»Još nisu došli, ali ne će dugo potrajati, na će doći.«

Za djedu gospodin doktor nije bio tuđ čovjek, jer je dijete već toliko pričalo o njemu. Starac je pružio ruku svome gostu i srdačno ga pozdravio, a tada su obojica sjeli na klupu pred kolibom, pa ostavljajući malo mjesta i za Heidi, doktor je dao znak da i ona sjedne kraj njih. Poče da priča kako ga je gospodin Sesemann molio da pođe na put, pa kako je i sam smatrao da bi to dobro bilo za njegovo raspoloženje i zdravlje, jer se odavno ne osjeća dobro. Zatim šanu maloj Heidi na uho kako će uskoro doći još nešto što će je obradovati. To su pokloni, kojima će se obradovati više nego i samom doktoru. Djevojčica je bila vrlo radoznala, šta bi to moglo da bude. Djeda je govorio doktoru, kako je zaista pametno provesti lijepe jesenje dane na planini i nagovarao ga da uvijek kad je lijepo vrijeme dođe k njima. On ga\*nema gdje primiti, ali mu savjetuje da se ne vraća u kupalište Ragaz, nego da najmi stan dolje u Selcu. U tamošnjoj gostionici naći će jednostavan, ali sasvim pristojan stan. Tako bi gospodin doktor svakoga jutra mogao da se popne na planinu,

što će mu dobro činiti — mislio je Cika — a on će ga onda rado odvesti dalje u planinu kad god bude želio. Doktor se složi s ovim prijedlogom.

Za to vrijeme sunce se već visoko popelo. Vjetar se već odavno utišao, a jele se umirile. Zrak je za ovu visinu bio još blag, ali se osjećala prijatna svježina i na klupi obasjanoj suncem.

Sad ustade. Čika s Planine, uđe u kolibu, odakle je iznio sto, koji stavi pred klupu.

»Tako, Heidi, a sad donesi nešto za jelo. Gospodin će morati da bude zadovoljan. Ako nam je jelo prosto, blagovaonica je zaista lijepa.«

»I ja tako mislim«, odgovori gospodin doktor, gledajući dolinu obasjanu suncem, »i rado primam vaš poziv. Mora biti da ovdje gore jelo prija.«

Heidi se užurbala kao pčelica i poče da iznosi sve što je našla u ormaru, jer je za nju bila ogromna radost da posluži gospodina doktora. Djeda je za to vrijeme otišao do ognjišta i donio lonac mlijeka, koje se pušilo i pržen sir, žut kao zlato. Poče onda da siječe suho meso, sve ružičasto, osušeno ovdje na čistome planinskom zraku. Gospodinu doktoru je ovaj ručak prijao kao nijedan u životu.

»Da, da, ovamo mora doći naša Klara«, rekao je. »Tu će dobiti novu snagu, i ako neko vrijeme bude jela kao ja danas, ojačat će, pa će biti snažna kao nikad dosad.«

Međutim je odozdo dolazio netko s velikim zavežljajem na leđima. Kako stiže gore pred kolibu, baci teret na zemlju i odahnu.

»A, evo dolazi ono što je doputovalo sa mnom iz Frankfurta«, reče doktor ustajući. Uzevši Heidi za ruku povede je premarzavežljaju. Kad poče da ga driješi, i kad razvi prvi debeli omot, on reče:

»Tako, dijete moje, sad produži sama, pa izvadi to blago, koje je tebi namijenjeno.«

Heidi ga poslušala i kad stade da vadi poklone iz zavežljaja, raširi oči od iznenađenja. Doktor diže poklopac sa velike kutije i reče maloje Heidi:

»Vidiš šta će tvoja baka jesti uz kavu!«

Heidi uzviknu radosno:

»O, o, sad će moja baka imati lijepe kolače!«

I stade da pleše oko kutije. Htjela je odmah da ih nosi baki.

Ali djeda je savjetovao da to ne uradi, obećavajući joj da će predveče svi zajedno ispraćajući gospodina doktora ponijeti te stvari, pa će ih onda Heidi predati baki.

Utom Heidi pronade i duhankesu, koju odmah dade djedi. Taj se poklon djedi veoma svidje. Napuni svoju lulicu, i oba čovjeka, sjedeći na klupi i pušeći, razgovarahu o svemu i svačemu. Heidi je za sve to vrijeme trčala tamo-amo razgledajući svaki poklon po nekoliko puta. Zatim se vrati klupi, stade pred gosta, i čim je razgovor zastao, reče vrlo odlučno:

»Ne, ničemu se od svega ovoga nisam više obradovala nego dobrom gospodinu doktoru.«

Oba se čovjeka osmjehnuše, a gospodin doktor reče, da se zaista nije nadao tome..

Kad se sunce već spremalo da zađe za bregove, ustade gost da se vrati u Selce i da ondje potraži stan. Djeda je uzeo kutiju s kolačima, veliku kobasicu i maramu, pa sve to stavio pod mišku, a doktor uhvati Heidi za ruku pa krenuše nizbrdo kolibi Petrove majke. Tu se Heidi oprostila s njima. Ostala je kod bake da pričekala djedu, koji će se vratiti po nju, kad otprati gosta u Selce. Još je doviknula gospodinu doktoru:

»Hoćete li sutra da pođete s kozama na pašnjak?« Ta Heidina ponuda bilo je nešto najljepše za nju, čime je mislila da obraduje i svoga gosta.

»U redu, Heidi« odgovori doktor. »Ići ćemo sutra zajedno.«

Ljudi odoše dalje, a Heidi uđe u bakinu kolibu.

Prvo je jedva unijela kutiju s kolačima; onda izađe da donese kobasicu, jer djeda je sve to ostavio pred vratima. Još jednom je morala da izađe, da bi donijela veliku maramu. Sve je to smjestila što je mogla bliže baki, kako bi ova sve mogla da opipa i osjeti šta je. Maramu joj je položila na krilo.

»Sve je ovo iz Frankfurta od Klare i bake«, saopćila je iznenađenoj baki i začuđenoj Brigiti, koja je bila toliko zaprepastena da je

ostala kao prikovana za zemlju, gledajući kako Heidi jedva ide noseći teške stvari i kako sve to stavlja pred baku.

»Je li, bako, ti se mnogo raduješ kolačima? Pogledaj samo kako su meki!« jednako je čavrljala Heidi.

A baka je potvrđivala.

»Da, da, svakako Heidi. Kako su dobri!« Pa je onda rukom gladila toplu meku maramu i govorila: »Ali ovo je baš divno za hladne zimske dane! Nešto ljepše zaista ne bih mogla da zamislim! Nikad u svom životu nisam tako nešto imala.«

Heidi se mnogo čudila, što se baka više raduje marami nego ovim lijepim kolačima. Brigita je s poštovanjem promatrala kobasicu. Otkad zna za sebe nije vidjela toliku kobasicu a kamoli da ju je imala i mogla da je siječe. To joj je izgledalo nevjerojatno. Vrtjela je glavom i govorila poluglasno:

»Moramo da zapitamo Čiku s Planine šta je ovo.«

Ali Heidi je rekla bez imalo sumnje u glas:

»To je za jelo i ni za šta drugo.«

Sad je utrčao Petar:

»Čika s Planine dolazi za mnom! Heidi treba. ...«

Nije uspio ništa drugo da kaže. Pogled mu je pao na sto, gdje je bila kobasica, i to ga je toliko zaprepastilo, da je zanijemio. Ali Heidi je već znala šta će sada biti, pa je brzo pružila baki ruku. Istina, Čika s Planine sad više nije prolazio pored kolibe a da u nju ne svrati malo, toliko da pozdravi baku. Baka se uvijek radovala, kad čuje njegov korak, jer je on svakiput imao za nju po koju riječ utjehe. Danas je već bilo kasno za Heidi, koja je svakoga jutra ranila sa suncem. I djeda reče: »Dijete treba da spava!«

Na tome je ostalo. Kroz otvorena vrata poželio je baki laku noć i uhvatio za ruku Heidi, koja mu je dotrčala, pa su pod zvjezdanim nebom krenuli svojoj mirnoj kolibi.

## OSVETA

Sutradan rano izjutra pođe gospodin doktor iz Selca na planinu sa Petrom, kozarom i njegovim kozama. Ljubazni gospodin je otpočinjao nekoliko puta razgovor sa malim kozarom, ali to mu nije pošlo za rukom. Petar mu je na sva pitanja kratko i neodređeno odgovarao. Tako se cijelo ovo društvo šuteći popelo na planinu do kolibe, gdje je Heidi sa svojim dvjema kozama već čekala. I dijete i kozice bjehu dobri i veseli baš kao i rano planinsko sunce.

»Ideš li sa mnom?« upitao je Petar. Svakoga dana joj je upućivao ove riječi, bilo kao pitanje, bilo kao poziv.

»Razumije se, kako da ne, ako i gospodin doktor ide«, odgovori mu Heidi.

Petar je gospodina pogledao malo poprijeko. Tada djeda izade noseći torbicu s ručkom. Pošto je pozdravio doktora, priđe Petru i dade mu torbu. Torba je bila teža nego inače, jer je Čika stavio unutra podobar komad suhoga mesa. Pretpostavljao je, da će i doktoru, gore iid pašnjaku, biti možda prijatno da ruča sa djecom. Petar je razvukao usta od uha do uha, jer je slutio da se u torbi krije nešto naročito dobro.

Tada krenuše u planinu. Heidi je bila okružena svojim kozama, od kojih je svaka htjela da bude uz nju, te su jedna drugu gurale ustranu. Tako ju je neko vrijeme stado prosto nosilo, ali ona zastade i prijekorno reče kozama:

»Sad morate da idete lijepo ispred mene, a ne da se tiskate i da me gurate. Moram sad malo da idem i sa gospodinom doktorom.«

Potapšala je nježno po leđima Snješku, koja joj je uvijek bila najbliža. Zato je Heidi naročito nju opominjala da bude poslušna. Naposljetku se iskobeljala od koza i krenula pored doktora, koji odmah prihvati njenu ručicu i čvrsto je držaše. Gospodin doktor sad nije morao silom tražiti predmet razgovora. Heidi je sama odmah započela razgovor, jer je imala toliko da mu priča: o kozama i o svojim čudnim mislima, pa o cvijeću gore, o stijenju i o pticama. Tako je slatko čavrljala da je vrijeme neprimjetno prolazilo i oni vrlo brzo stigoše



do pašnjaka. Petar je, penjući se, često upravljao na doktora tako mrzovoljne poglede, da bi se doktor svakako prepao da je to vidio. Srećom on to nije primijetio.

Kad stigoše gore, odvede Heidi svoga dobrog prijatelja odmah do najljepšega mjesta kamo je uvijek išla. Sjede na zemlju i poče da gleda unaokolo, jer se tu njoj uvijek najviše sviđalo. Gledala je tako, a doktor je sjeo kraj nje na travu obasjanu suncem. Svuda oko njih blistao je zlatni jesenji dan nad planinama i širokom zelenom dolinom. Odozdo su odjekivala zvonca stada tako ljupko i blago kao da nadaleko i naširoko objavljuju mir. Na velikim snježnim poljima tamo preko puta sijale su u iskrama i plamenu zlatne sunčane zrake na sve strane, a sivi Falkniss je visoko i veličanstveno dizao svoje stjenovite kule u tamnoplavo nebo. Jutarnji vjetar pirkao je tiho i blago planinom i lako ljuljao posljednje plave zvončice, koji još jedini od mnogobrojnih ljetnjih cvjetova nisu bili precvjetali i još se talasali u toplome sjaju sunca. Gore je letjela velika ptica grabljivica u širokim krugovima, ali danas nije kriještala. Raširenih krila lebdjela je mirno u plavome nebu kao da je i sama uživala. Heidi je gledala na sve strane. Cvijeće, koje je veselo kimalo glavom, plavo nebo, veseli sjaj sunca, srećna ptica u zraku, sve je bilo toliko lijepo, toliko lijepo! Heidine oči blistale su od miline. Pogledala je sada svoga prijatelja da vidi osjeća li on kako je sve ovo lijepo. Gospodin doktor je dosad tiho i zamišljeno gledao oko sebe, a kad se njegov pogled susreo sa radosnim očima djevojčice, on joj reče:

»Da, Heidi, ovdje bi moglo biti lijepo. Ali šta ti misliš, kad netko ima tužno srce, kako može onda da se raduje ljepoti oko sebe?«

»O, o!« uzviknula je Heidi veselo. »Ovdje nema čovjek tužno srce. Srce može da bude tužno samo u Frankfurtu.«

Gospodin doktor se nasmiješi malo, ali osmijeh brzo odletje s njegovog lica. On se obrati Heidi:

»A ako netko dođe, pa sve tužno u srcu ponese iz Frankfurta ovamo, Heidi? Vidiš, ovdje bi mogao da sjedi netko, kome je sjenka na očima pa i ne vidi ljepotu, koja ga okružuje. . . Možeš li to da razumije?«

Sad Heidi osjeti bol u srcu. Sjenka na očima podsjeti je na baku, koja nikada ne će vidjeti jarko sunce i svu ljepotu pod njim. To je bio bol, koji se uvijek budio, kad bi se toga sjetila. Šutjela je neko vrijeme, jer ju je usred radosti pogodio ovaj bol. A onda je rekla ozbiljno:

»Da, to mogu da razumijem. Onda čovjek treba da čuje bakine pjesme, pa će mu opet zasijati svijetlo. Može tako zasijati da se odmah obraduje. Tako je bilo i s bakom.«

»Kakve pjesme, Heidi?« upita je doktor.

»Ja znam napamet samo pjesmu o suncu i još neke stihove, koje baka voli i koje moram uvijek da joj po triput čitam«, odgovori mu Heidi.

»Pa kaži mi onda te stihove. I ja bih volio da ih čujem ...«

I doktor se namjesti, da bi što pažljivije slušao.

Heidi razmišljaše neko vrijeme. Onda je počela i govorila dugo, ali odjednom zastade, jer nije znala, da li je doktor sluša. On je bio pokrio rukom oči i sjedio nepomično. Pomislila je da je možda malo zadrijemao.

Sve je okolo šutjelo. Šutio je i doktor, ali nije spavao. Stara poznata pjesma vratila ga je u prošlost. Sjeti se kako je kao dječak stajao kraj stolice svoje drage majke. Ona ga je bila zagrlila oko vrata i govorila mu pjesmu, koju je baš sada slušao i koju već tako dugo nije čuo. Činilo mu se, da čuje glas svoje majke i gleda kako njene dobre oči s ljubavlju počivaju na njemu, a kada je Heidi prestala, čuo je kako mu taj dragi glas govori i druge riječi. Volio je što ih sluša i još dugo vremena sjedio je tako s licem pokrivenim rukama nijemo i bez pokreta. Kad je najzad ustao, vidio je kako ga Heidi začuđeno gleda. Uzeo je njenu ruku i rekao:

»Heidi, lijepa je tvoja pjesma«, a glas mu je zvučao radosnije.

Za sve ovo vrijeme Petar prosto nije znao šta da radi od bijesa. Već toliko dana Heidi nije bila s njim na pašnjaku, a sad kad su se najzad popeli ovamo, sjedio je kraj nje jednako taj stari gospodin, tako da Petar nije mogao ni da joj se približi. Užasno se ljutio zbog toga. Stao je iza gospodina, koji ga nije ni vidio, i stezao pesnicu i prijeteci

mahao njom po zraku, a poslije nekog vremena prijetio je objema pesnicama. Što je Heidi duže sjedila kraj gospodina, Petar je bio sve ljući i sve žešće prijetio iza doktorovih leđa.

Za to vrijeme sunce se već popelo tamo, gdje stoji kad je podne i kad je vrijeme ručku. To je Petar točno znao, zato im je odjednom iz sve snage doviknuo:

»Treba da se jede!«

Heidi je ustala i htjela da donese torbu da bi doktor ručao ondje gdje je sjedio. Doktor joj reče da nije gladan i da bi želio da popije samo čašu mlijeka, zatim da se malo prošetata po planini i da se još malo više popne. Heidi izjavi da onda ni ona nije gladna, da će i ona popiti samo malo mlijeka pa će s gospodinom doktorom otići čak do velikoga kamenja .pokrivenog mahovinom. S toga mjesta je jednom Češljugar htio da padne. Tamo raste mnogo mirisnih trava. Onda je zamolila Petra da namuze jednu zdjelicu mlijeka od Bijelke za gospodina doktora, a onda još jednu i za nju. Petar je neko vrijeme iznenađeno gledao Heidi, a onda je upitao:

»A čije je ono što je u torbi?«

»To je tvoje, ali prvo daj mlijeka, -i to što prije!« odgovori mu Heidi.

Nikad u svom životu Petar nije nikoga tako brzo poslušao, a onda je stao da zagleda torbu, jer još nije znao šta je unutra. Ali čim su doktor i Heidi počeli da piju mlijeko, Petar otvori torbu i zaviri u nju. Kad je ugledao divan komad mesa, mnogo se obradovao, ali je još jednom morao da zaviri, da se uvjeri, da li je to istina. Onda je gurnuo ruku u torbu da izvuče taj divni dar, ali je odjednom trže kao da se boji da to uradi. Palo mu je na pamet kako je stajao iza gospodina i kako mu je prijetio pesnicom, a sad mu taj isti gospodin poklanja sav svoj bogati ručak. Petar se sada kajao zbog svoga ponašanja. Njemu se činilo kao da ne smije da primi ovaj lijepi poklon niti da ga pojede. Odjednom je skočio i otrčao do mjesta, na kome je maločas stajao. Digao je onda obje svoje ruke uvis u znak, da ona prijatna pesnicama više ne važi, pa je stajao tako sve dotle, dok mu se ne učini da je opet popravio stvar. Onda se vratio u velikim skoko-

vima do torbe, pa pošto je umirio savjest mogao je s punim zadovoljstvom da uživa u neobično ukusnom ručku.

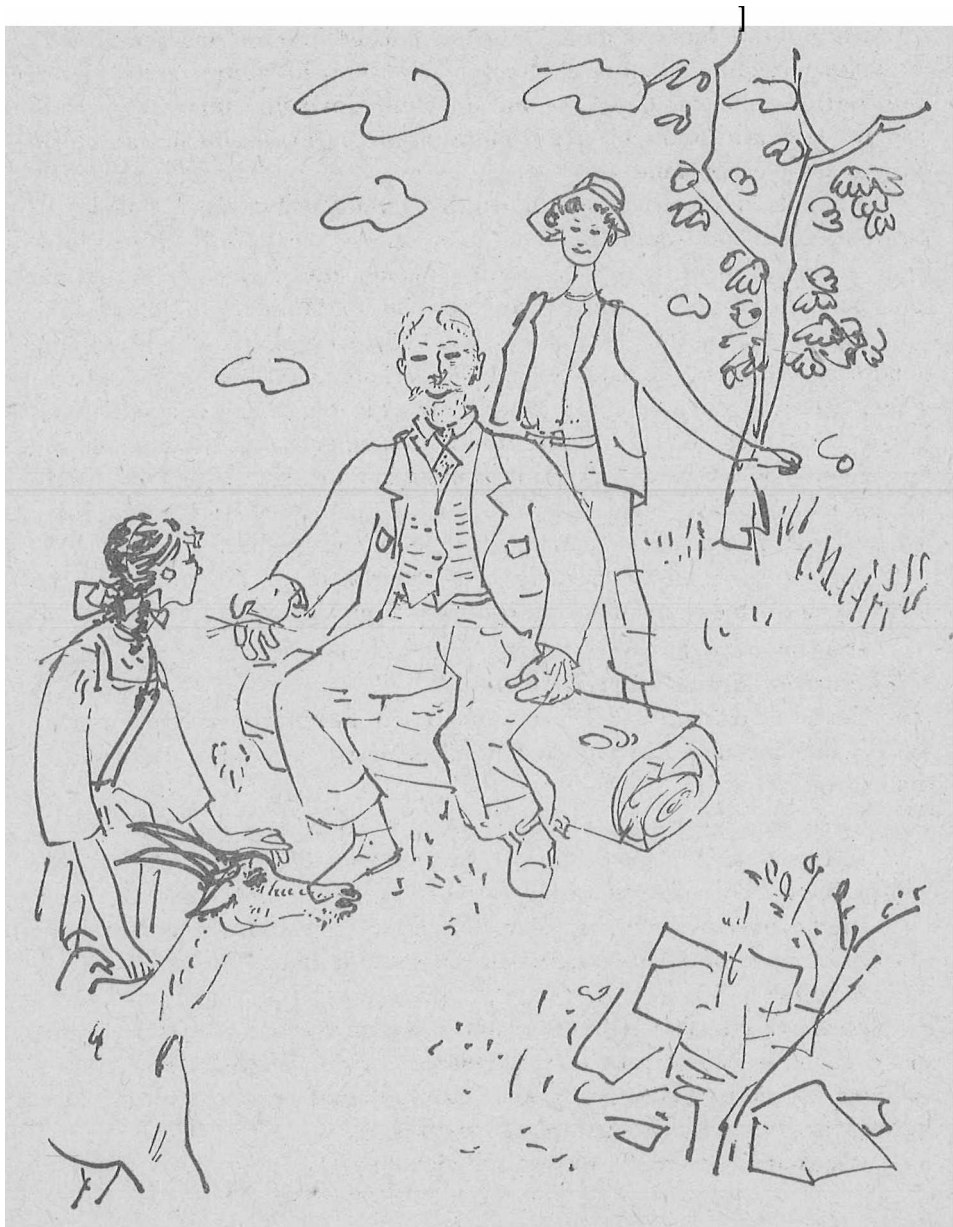
Gospodin doktor i Heidi našetali se do mile volje i narazgovarali za to vrijeme. Gospodinu se učini, da je za njega već vrijeme da se vrati, pa upita Heidi hoće li ona još ostati kod svojih koza. Ali to maloj Heidi nije bilo ni nakraj pameti, jer bi onda gospodin doktor morao sam da se spušta niz cijelu planinu. Htjela je da ga otprati do djedine kolibe i još malo dalje. Njen dobri prijatelj držao ju je za ruku, a ona je za cijelog puta imala još mnogo da mu priča i da mu pokazuje, gdje koze najviše vole da brste, gdje ljeti ima najviše crvenih kičica i drugog cvijeća. Sve je cvijeće znala po imenu, jer ju je djeda preko ljeta tome naučio, a on je vrlo dobro poznao planinsko bilje. Najzad je kazala doktoru da se mora vratiti. Oprostiše se i gospodin siđe nizbrdo, ali se s vremena na vrijeme osvrtao. Vidio je kako Heidi još stoji na istom mjestu i kako mu maše rukom. Tako je i njegova draga kći radila kada bi odlazio od kuće.

Bila je svijetla sunčana jesen. Svakog jutra penjao se doktor na planinu. Obično se kretao još dalje u vrhu. Često je izlazio sa Čikom s Planine visoko i daleko u stjenovita brda, gdje su se dizale stare jele opaljene gromom i gdje je svakako moralo biti gnijezdo velike ptice, jer je ona kriješćeci često lebdjela nisko nad njihovim glavama. Doktor je uživao u razgovoru sa Čikom i divio se kako Čika poznaje planinsko bilje i kako zna za što je koje: od mirisnih tamnih borova do kovrčaste mahovine što raste između korijenja drveća, i najsitnijih biljčica i cvjetića, koji su rasli na visini iz jake planinske zemlje.

Starac je isto tako znao, šta rade i kako žive sve životinje ovdje gore, velike i male, i umio je da priča doktoru vesele priče o životu stanovnika stjenovitih pećina i jazbina i onih što žive na visokim granama jela.

Doktoru je u ovim šetnjama prolazilo vrijeme tako brzo, da ni sam nije znao kako. Često, kada bi mu uveče Čika srdačno stezao ruku na rastanku, ponavljao je:

»Dragi prijatelju, s vama uvijek nešto naučim.«





On se okrete i zastade.

Djevojčica ga je dotle već stigla. Suze su joj lile niz obraze, jecala je:

»Idem i ja odmah s vama u Frankfurt i ostat ću koliko god hoćete. Samo moram prvo da kažem djedi.«

Gospodin doktor se nađe u čudu, stade da miluje uzbuđenu djevojčicu da bi je umirio.

»Ne, draga moja Heidi«, rekao je nježno, »ne sad odmah. Moraš da ostaneš još ovdje pod jelama, jer bi inače mogla ponovo da se razboliš. Ali hodi kazat ću ti nešto: ako se ja ovako osamljen, sam samcat, razbolim jednoga dana, hoćeš li onda da dođeš k meni i da ostaneš kraj mene? Mogu li vjerovati, da se netko brine za mene i da me voli?«

»Da, da, doći ću, doći ću smjesta, jer vas volim skoro isto onoliko koliko i djedu«, uvjeravala je Heidi jecajući i dalje.

Doktor se s njom pozdravi još jedared, pa brzo nastavi put. Ali Heidi ostade na istom mjestu i mahaše neprestano rukom sve dok se nije u dolini izgubio njihov dragi gost. Kad se on posljednji put okrenuo, pa vidio Heidi, izusti:

»Da, lijepo je živjeti tamo gore . . . Tu mogu da ozdrave i tijelo i duša. Tu može čovjek opet da se raduje životu.«

## GLAVA XVII

### ZIMA U SELCU

ko kolibe na planini napadao je tako visok snijeg, da je izgledalo kao da su prozori na zemlji, jer se ispod njih od cijele kolibe ništa nije vidjelo, pa su i kućna vrata bila zavijena. Da je Čika bio gore, morao bi da radi ono isto što je Petar radio svakog dana, jer je uvijek preko noći napadalo mnogo snijega. Svakog jutra morao je Petar da iskače iz sobe kroz prozor, pa ako ne bi bilo vrlo hladno, te se noću nije sve zaledilo, utonuo bi onda toliko u mekani snijeg, da se morao

praćakati i rukama i nogama i glavom, sve dok se iz snijega ne izvuče. Majka bi mu onda pružila kroz prozor veliku metlu i njome je Petar gurao i čistio snijeg ispred sebe dok ne stigne do vrata. Tu je onda imao najviše posla, jer je morao da odgrne snijeg, da ne bi cio taj smet, dok jc mekan, upao u kuhinju kad se otvore vrata, ili se zamrzao, pa bi onda bili kao zazidani u kući, jer se kroz taj led ne bi moglo prodrijeti, a kroz mali prozor mogao je da se izvuče samo Petar. Ali kad se snijeg zamrzne, Petar je uživao. Kad bi morao da ide u Selce, otvorio bi samo prozor, izvukao se i tako dospio na čvrsto ledeno polje. Majka bi mu onda kroz prozor dodala saonice, pa bi Petar sjeo na njih i vozio se kud hoće i kako hoće, a u svakom slučaju stizao dolje, jer se cijelom velikom planinom moglo sanjkati.

Ove zime Čika nije bio na planini. Održao je riječ. Čim je pao snijeg, zatvorio je kolibu, pa sa svojom Heidi i kozama sišao u Selce. Tu je u blizini crkve i škole stajala jedna velika zgrada, koja je u staro vrijeme bila gospodska kuća, što se moglo poznati još po mnogo čemu, ma da je ova građevina bila oštećena i oronula. Tu je nekad stanovao jedan hrabar ratnik. Služio je u španjolskoj vojsci i proslavio se mnogim podvizima, pa se i obogatio. Vratio se onda u svoje Selce i od plijena podigao sjajnu kuću. Htio je da stanuje u njoj. Ali nije dugo potrajalo, a on u mirnom Selcu nije mogao da izdrži od dosade, jer je i suviše dugo živio u bučnom svijetu. Otišao je i nije se više vratio. Kad se poslije mnogo, mnogo godina pouzdano saznalo da je umro, preuzeo je ovu kuću jedan njegov daleki rođak iz doline, ali kuća je bila već oronula i novi vlasnik nije htio da je popravlja. Tako se u kuću useliše siromašni ljudi, koji su plaćali mali najam, a kada bi se nešto na kući srušilo, za to nisu marili. Od toga doba prošlo je opet mnogo godina.

Kad je Čika nekad došao ovamo sa svojim mladim sinom Tobijom, uselio se u ovu oronulu kuću i živio u njoj.

Otada je većinom bila prazna, jer je malo tko umio da se snađe u ovoj postolini i da krpi rupe i pukotine, kada se na njoj pojave. Zima u Selcu bila je duga i hladna. Duvalo je sa svih strana kroz ive sobe, pa su se svijećé gasile i siroti ljudi drhtali od zime. Ali Čika



je umio da se snađe. Čim se odlučio da provede zimu u Selcu, uzeo je staru kuću pod najam, pa je ujesen često dolazio ovamo da sve u njoj udesi kako se njemu sviđa. U polovini listopada sišao je ovamo sa svojom unukom.

Kad se u kuću ulazi sa zadnje strane, nailazi se na jednu sobu čiji je cio zid bio srušen, a drugi do polovine. Nad tim dopola srušenim zidom još se držao jedan prozor s lukom nad sobom, ali stakla tu odavno nije bilo, a gust bršljan puzao se sve do polumračne tavanice. Tavanica je bila lijepo zasvođena, te se moglo poznati da je ovdje bila kapela. Odavde se ulazilo u veliku prostoriju popločanu lijepim kamenim pločama, između kojih je rasla gusta trava. Tu su i zidovi bili upola srušeni, pa i veliki dijelovi tavanice, i da nekoliko debelih stupova nije držalo njen ostatak, čovjek bi pomislio, da će mu se to sve na glavu srušiti. Tu je Čika daskama ogradio jedan dio, a ploče pokrio debelim slojem sijena, jer je ovu staru dvoranu namijenio kozama za staju. Zatim se išlo kroz razne upola srušene hodnike, te se moglo vidjeti nebo i livada i put. Ali sasvim naprijed, gdje su teška hrastova vrata stajala još čvrsto na šarkama, ulazilo se u veliku sobu, koja je još bila očuvana. Tu su još stajala četiri snažna zida, obložena drvetom, bez rupa, dok se u jednom uglu nalazila ogromna peć, koja se dizala skoro do tavanice, a na bijelim kaljevim pločama bile su naslikane velike plave slike. Tu su bile naslikane kule među visokim drvećem, a ispod drveća lovac sa svojim psima. Zatim tiho jezero sa sjenovitim hrastovima na obali i ribarom, koji drži dugačku udicu. Oko te peći bila je klupa, pa je čovjek mogao lijepo da sjedne i da gleda slike. Ovdje se maloj Heidi odmah svidjelo. Čim je s djedom ušla u sobu, pritrčala je peći, sjela na klupu i ostala da promatra slike na kaljevim pločama. I kako je pomičući se po klupi stigla čak iza peći, njenu pažnju privuče dosta veliki prostor između peći i zida, u kome su bile postavljene četiri daske sa mnogo sijena pokrivenog platnom i s vrećom mjesto pokrivača. To je bila postelja za Heidi. Heidi je stala da kliče:

»O djeda! Evo moje sobe! Ala je lijepa! Ali gdje ćeš ti spavati?«

»Tvoja soba mora da bude blizu peći, da ti ne bude zima«, kazao je djeda. »A možeš da vidiš i moju.«

Heidi stade da skače za djedom kroz veliku sobu sve dok djeda na drugoj strani ne otvori vrata, koja su vodila u jednu malu prostoriju.

Tu je djeda bio namjestio svoj krevet. A onda su dolazila još jedna vrata. Heidi ih brzo otvori i zastade iznenađeno. Ugledala je neku vrstu kuhinje, koja je bila tako ogromna, kakvu nikad u životu nije bila vidjela. Bilo je tu mnogo poslala djedu i još mnogo ostalo da se uradi, jer su se u zidovima vidjele rupe i široke pukotine, pa je kroz njih vjetar zviždao, ali su već mnoge bile zakovane daskama, te je izgledalo kao da su svuda naokolo u zidu mali drveni ormari. I velika prastara vrata djeda je dobro učvrstio, te su mogla da se zatvaraju, a to je bilo dobro, jer se odavde ulazilo u jednu sasvim srušenu prostoriju punu korova, guštera i buba.

Heidi je uživala u novom stanu i već sutradan, kad je Petar došao da vidi kako izgleda njihova nova kuća, Heidi je znala sve kutove i gdje šta stoji, pa je mogla sve Petru da pokaže. Nije mu dala mira sve dok nije detaljno razgledao sve neobične stvari u ovoj kući.

Heidi je odlično spavala u uglu iza peći. Ali je uvijek mislila, kad bi se izjutra probudila, da je na planini, pa da mora odmah otvoriti vrata na kolibi da vidi, da li jele ne šume samo zbog toga, što na njima leži mnogo teškog snijega koji pritiskuje grane. Zato je prvo svakog jutra morala dugo da se obazire sve dok se ne sjeti gdje je, i svaki put je osjećala da joj na srcu leži nešto što je pritiskuje i muči, kad god bi shvatila da nije kod kuće na planini. Ali kad bi čula kako djeda govori napolju s Bijelkom i Mrkušom i kad bi koze glasno i veselo zameketale kao da joj viču: »Hodi ovamo, Heidi« primijetila bi ipak da je kod kuće, pa bi veselo skočila sa svoje postelje i požurila što je brže mogla u veliku staju za koze. Ali četvrtoga dana Heidi je još ujutru kazala:

»Danas na svaki način moram da odem do bake gore. Ne mogu toliko da je ostavim samu.«

Ali se djeda s tim ne složi.

»Ni danas ne ćeš ići, a ni sutra«, rekao je.

»Gore na planini snijeg je debeo čitav hvat, a i dalje vije. Jedva će moći i Petar da se probije kroz te smetove. Malo dijete kao što

si ti, Heidi, snijeg bi sasvim zavijao i pokrio, pa ne bismo mogli više da te nađemo. Pričekaj malo dok se napolju zamrzne, pa ćeš onda lako moći da odšetaš do bake po smrznutom snijegu.«

Heidi je ispočetka mislila, da će joj čekanje biti teško. Ali dani su sada bili tako ispunjeni dužnostima, da su neosjetno prolazili.

Svakoga jutra i svako poslijepodne išla je Heidi u školu u Selce i vrijedno učila svoje zadatke. Petra skoro nikad nije vidjela u školi, jer on mahom nije ni dolazio. Učitelj je bio blag čovjek, te Petra nikad nije grdio, nego je samo s vremena na vrijeme ovako govorio:

»Izgleda mi da našeg Petra opet nema među nama. Šteta, škola bi mu dobro došla. Ali ima mnogo snijega na planini, pa mu je sigurno teško da prokrči put.«

Predveče, kad bi se satovi u školi završili, Petar bi ipak uspio da »prokrči put« i posjetio bi onda Heidi.

Poslije nekoliko dana sunce se počelo probijati i bacati zrake na bijelu zemlju. Ali je brzo opet zašlo za bregove kao da mu se ne sviđa da gleda ovamo na zemlju tako dugo kao ljeti, kada se sve zeleni i sve cvjeta. Uveče se pojavljivao mjesec, svijetao i velik, i blistao je cijele noći nad širokim snježnim poljima, a sutradan izjutra zablistala je cijela planina od podnožja do vrha kao kristal. Kad je Petar htio da skoči kroz svoj prozor kao juče u duboki snijeg, dogodilo mu se nešto čemu se nije nadao. Skočio je, ali umjesto da padne na meko, udario se tako jako o smrznut snijeg da se, i protiv svoje volje, odvezao dobar dio puta nizbrdo, kao neke saonice. Sav u čudu podigao se najzad na noge pa iz sve snage udario nogom po snijegu da se uvjeri, da li je zaista moguće, da mu se tako nešto dogodi. Ali zaista, bilo je tako. Ma koliko on udarao svojim potpeticama, nije mogao da odbije ni komadić leda. Cijela planina je bila smrznuta i tvrda kao kamen. E, to se Petru mnogo svidjelo. Znao je da je samo to bilo potrebno pa da Heidi dođe. Brzo se vrati u kuću, ispi mlijeko, koje mu je majka baš stavila na sto, gurnu komadić hljeba u džep i žurno reče:

»Moram u školu.«

»Dobro, idi pa lijepo uči«, reče majka zadovoljno.

Petar je opet izašao kroz prozor, jer je zbog zaleđenog snijega bilo nemoguće otvoriti vrata, povukao je za sobom svoje male saonice, sjeo na njih i jurnuo nizbrdo.

Jurio je kao munja, i kad je stigao do Selca još se vozio i dalje prema Mayenfeldu, jer mu je prosto bilo žao da se zadržava, kad su se saonice tako divno zaletjele. Vozio se sve dok nije stigao sasvim dolje u dolinu, pa se više nije imalo kud. Sad siđe sa saonica i obazre se oko sebe. Saonice su ga odvezle još dalje od Mayenfelda. Tad se sjeti da će u svakom slučaju zakasniti u školu, jer su satovi već odavno počeli, a njemu za penjanje natrag treba skoro cio sat. Zato nije morao da se žuri natrag. I zaista, nije se ni žurio, tako da je stigao u Selce kad se Heidi već bila vratila iz škole i sjela s djedom za sto da ruča. Petar je ušao, i pošto je ovoga puta imao da saopći jednu naročitu misao, koja mu je jedina bila u glavi, morao je odmah na ulasku da je izrazi:

»Onakav je kakav treba da je«, kazao je Petar stojeći nasred sobe.

»Tko? Koga to hvališ, generale? To mi nekako ratnički zvuči«, reče Čika.

»Snijeg, snijeg«, izjavi Petar.

»O, o! Sad mogu da odem gore do bake!« radovala se Heidi, koja je odmah razumjela Petrove riječi. »Ali zašto ti nisi bio u školi? Baš si lijepo mogao da se dosanjkaš«, dodala je odjednom Heidi prijekorno, jer joj se činilo, da nije lijepo šetati po polju, kada treba ići u školu.

»Daleko sam se odvezao saonicama, pa je bilo kasno«, odgovori joj Petar.

»To se naziva bijegom ispod zastave«, rekao je Čika, »i one koji bježe treba povući za uši, jesi li čuo?«

Petar uplašeno smaknu kapu s glave, jer se ni od koga nije toliko plašio kao od Čike s Planine.

»A ti si još i zapovjednik čitave jedne čete, pa treba dvaput više da se stidiš takvog postupka«, nastavio je Čika.

»Šta misliš, kad bi tvoje koze tako bježale, jedna na ovu, druga na onu stranu, i kad ne bi htjele da te slušaju niti da rade ono što je dobro za njih, šta bi ti onda radio?«

»Tukao bih koze«, odgovori odmah Petar.

»A kada je neki dječak nevaljao kao neposlušna koza, pa ga zbog toga istuku, šta bi onda rekao?«

»Tako mu i treba!« glasio je odgovor.

»E, sad znaš kozji pukovniče, ako još jednom na svojim saonicama odeš dalje od škole u vrijeme kada treba tamo da budeš, doći ćeš poslije toga k meni i dobit ćeš ono što si zaslužio.«

Sad je tek Petar razumio kakvu su vezu imale Čikine riječi, da je on taj dječak, koji bježi isto kao neposlušna koza. Bio je vrlo zbunjen ovim poređenjem i pomalo strašljivo zvirnu u uglove da vidi nema li nečega što on sam u sličnim slučajevima upotrebljava za koze.

Ali, sad poče Čika, hrabreći ga:

»Sad hajde za sto pa jedi, a Heidi će poći s tobom. Uveče ćeš je opet dovesti ovamo, pa ćeš dobiti večeru.«

Ovaj neočekivani preokret bio je za Petra veoma prijatan. Lice mu se razvuče od zadovoljstva. Poslušao odmah i sjede pored Heidi. Ali djevojčica, od radosti što će ići baki, nije mogla ni da okusi jelo. Veliki krumpir i pečeni sir sa svoga tanjira dodala je Petru, kome je, opet, s druge strane i Čika punio tanjir, tako da je sad pred Petrom bilo čitavo brdo jela. Ali, on je bio hrabar, jela se nije plašio. Za to vrijeme Heidi je požurila do ormara, da odatle izvadi kaput, koji je dobila od Klare. Sad je bila odlično utopljena, jer je imala kapuljaču. Stade kraj Petra, i čim je ovaj progutao i posljednji zalogaj, reče mu:

»Hajdemo sada.«

Krenuše odmah na put. Heidi je imala mnogo da priča: o Bijelki, o Mrkuši, pa kako su njih dvije prvoga dana u novoj staji odbijale da jedu, i tužno bile oborile glave te ni glasa nisu puštale od sebe. Pitala je djedu, zašto koze tako rade, a djeda joj je rekao, da je koza- ma isto tako teško što su promijenile stan kao i njoj kad je sa planine došla u Frankfurt, jer koze otkad znaju za sebe nisu silazile s planine. Iz ovoga pričanja Heidi je htjela da izvuče pouku i za Petra:

»Trebalo bi, Petre, da i ti vidiš kako je to.«

Već su se približavali svome cilju, a za to vrijeme Petar nije progovorio ni riječi. Izgledalo je kao da ga muči neka duboka misao, jer nije slušao kao što inače sluša. Ali kad stigoše do kolibe, zastade Petar i obrati se Heidi malo buneći se:

»Pa ja više volim da idem u školu nego da dobijem od Čike ono što treba da dobijem.«

Heidi je bila istoga mišljenja i nastojala je da održi Petra u njegovom uvjerenju.

Unutra je sjedila Petrova majka i krpila. Rekla je Heidi da baka i preko dana mora da ostane u postelji, jer je za nju i suviše hladno, a ne osjeća se dobro. Za Heidi je to bila tužna novost, jer je baka uvijek sjedila na svome starom mjestu u uglu. Zato sad otrča u sobu gdje je ležala baka, sva umotana u sivu maramu u svome krevetu s tankim pokrivačem.

»E, baš se radujem«, kazala je baka, čim je čula, da je Heidi utrčala u sobu.

Cijele jeseni osjećala je u srcu neki potajni strah, koji ju je mučio skoro uvijek kad Heidi ne bi neko vrijeme dolazila. Petar joj je pričao kako je iz Frankfurta došao jedan nepoznati gospodin, koji uvijek ide na pašnjak i razgovara sa Heidi, te je mislila, da je ovaj gospodin došao svakako zato da bi Heidi odveo. Ma da je poslije taj gospodin otputovao sam, baka se uvijek plašila da ne bi netko drugi iz Frankfurta došao da odvede dijete.

Heidi priskoči bakinom krevetu i upita je zabrinuto:

»Bako, jesi li jako bolesna?«

»Ne, ne, dijete moje«, umirivala ju je starica milujući je nježno. »Samo mi je zima ušla malo u kosti.«

»A da li ćeš odmah ozdraviti kad olopli?« pitala je Heidi.

»Hoću, kako ne bih, još i prije, pa da opet predem. Htjela sam već danas da pokušam, ali ću sutra svakako«, kazala je baka pouzdanim glasom, jer je primijetila da se dijete ožalostilo.

Ove riječi umiriše Heidi, koja se mnogo bila zabrinula, jer još nikada nije zatekla baku bolesnu u krevetu. Pošto je nekoliko trenutaka začuđeno promatrala baku, ona reče:

»U Frankfurtu se ogrću šalom samo kada idu u šetnju. A ti, bako, misliš da se treba njime ogrtati kad se ide u krevet.«

»Znaš, Heidi«, odgovori joj baka, »uzela sam šal u krevet da mi ne bude zima, Ovako mi je prijatno i toplo, jer je moj pokrivač dosta tanak.«

»Ali, bako«, nastavi Heidi, »tvoja glava je tako nisko. Trebalo bi da se malo podigneš. Ne valja da ležiš tako nisko.«

»Znam, dijete moje, i sama to osjećam«, i baka namjesti glavu bolje i ispravi svoj jastuk, koji je ličio na neku tanku dasku. »Vidiš, ovaj jastuk nikada nije bio naročito debeo, a ja sam toliko godina spavala na njemu pa se zato sasvim sploštio.«

»O, što nisam zapitala Klaru, dok sam bila u Frankfurtu, za svoj krevet! Mogla sam ga ovamo prenijeti«, kazala je sada Heidi.' »U tom krevetu su bila tri velika, debela jastuka, pa nisam na njima mogla da spavam, nego sam uvijek sa njih morala da »kliznem da bi mi bilo niže, pa sam se opet poslije namještala naviše, jer je rđavo spavati na niskom. Da li bi ti mogla pokušati da tako spavaš, bako?«

»Da, razumije se, ugodno se leži i lijepo se diše kad je glava visoko«, rekla je baka podižući se s mukom, kao da može da nađe više mjesto. »Ali, ne govorimo sada o tome. Treba da sam srećna što i ovo malo imam, jer drugi stari i slabi možda ni to nemaju. Treba da sam zadovoljna, ako ni zbog čega drugog, a ono zbog onih lijepih žemičaka koje uvijek dobivam, pa zbog ove lijepe i tople marame, a naročito, što si ti tu, Heidi, što se sjećaš mene, voliš me i dolaziš mi. . . Hoćeš li mi danas što čitati?«

Heidi isfrča u drugu sobu i donese staru pjesmaricu. Tražila je koju će pjesmu čitati, jer ih je sada sve redom dobro znala, pa je i sama uživala da sve to opet čuje. Već mnogo dana nije čitala te stihove, koji su joj bili dragi.

Baka je ležala skrštenih ruku, a njeno lice, koje je isprva izgledalo tako zabrinuto, blistalo je sad radosnim osmijehom kao da je presrećna.

Heidi odjednom zastade.

»Bako, jesi li već ozdravila?« upita je.

»Dobro mi je Heidi, dobro mi je kada te slušam. Pročitaj do kraja. Hoćeš li?«

Poslije nekog vremena dijete opet reče:

»Već se smrkava, bako, moram kući. Ali da znaš, radujem se mnogo što ti je sad opet dobro.«

Baka je uzela djetinju ruku u svoju i čvrsto je stegla. A onda reče:

»Da, ja se opet radujem. Budem li morala još da ležim, ipak mi više ne će biti teško. Vidiš, nitko ne zna, tko sam nije doživio, kako je to kad čovjek mora da leži sasvim sam, mnogo, mnogo dana. I kad ne može ništa da vidi, čak ni jedan jedini sunčev zrak. Onda padaju tešk\$ misli na pamet i čini mi se, da više ne će biti dana, i da se više ne može živjeti. Ali, kada ponovo čujem riječi, koje ti govoriš i pjesmice, koje ti čitaš, tako mi dođe lako. U srce mi se useli svjetlost i ja se opet radujem.« Sad je baka pustila djetinje ruke, a Heidi, pošto joj poželje laku noć, žurno pozva Petra da idu, jer se već bilo dobro smrklo. Ali napolju je blistao mjesec na nebu i osvjetljavao bijeli snijeg, koji je tako jasno svjetlucao da je izgledalo kao da opet sviće. Petar udesi lijepo svoje saonice, sjede naprijed, a Heidi iza njega, pa jurnuše niz planinu kao da su dvije ptice, koje lete uzduhom.

Kad je kasnije Heidi legla na svoju lijepu visoku postelju od sijena iza peći, opet je mislila na baku, kojoj glava tako rđavo leži. Mislila je o svemu što je baka govorila i o svjetlosti, koja je zbog njenih riječi u bakinom srcu zablistala. Mislila je još kako bi baka bila sasvim zdrava i kako bi joj bilo dobro kad bi svakoga dana mogla da čuje njene riječi. Ali znala je da će proći možda cijela nedjelja, a možda i dvije, prije nego što Heidi bude smjela opet da je posjeti. To je za Heidi izgledalo tako tužno, da je jednako mislila šta da uradi da bi baka mogla svakoga dana da je sluša kako govori i čita. Odjednom joj je palo na pamet kako bi se tu dalo pomoći, pa se tako obradovala da je jedva čekala jutro pa da ostvari svoju zamisao. Zatim se smirila u svome mekom sijenu i spavala čvrsto i mirno sve do samoga jutra.



## ZIMA I DALJE TRAJE

S utradan dovezao se Petar saonicama u školu točno na vrijeme. Poniao je ručak u svojoj torbi, jer kada u podne djeca iz Selca idu kući, daci koji daleko stanuju sjednu gore na klupu, tamo gdje se piše, s nogama na sjedištu, pa tako ručaju. Tako oni sjede sve dok satovi ponovo ne počnu. Uvijek kada bi Petar proveo jedan takav dan u školi, odlazio je po svršetku škole do Čike i Heidi.

Kad je i danas ušao u Čikinu sobu, požurila je Heidi pravo k njemu, jer je baš njega čekala.

»Petre, da ti nešto kažem!« viknula je Heidi.

»Kaži«, odgovorio je on.

»Moraš sada da učiš čitanje.«

»Pa učim«, odgovorio je on.

»Da, da, Petre, ali ja ne mislim da učiš tako kako si dosad učio«, kazala je Heidi žustro. »Treba da učiš tako da znaš čitati.«

»Ne, ne mogu ja«, rekao je Petar.

»To ti više nitko ne će vjerovati, pa ni ja«, kazala je Heidi odlučnim glasom. »Baka u Frankfurtu je već odavno znala, da to nije istina i ona mi je i kazala, da ne treba da vjerujem u to.«

Petar se zgranu kad je to čuo.

»Ja ću već umjeti da te naučim da čitaš, znam kako ću«, nastavila je Heidi, »moraš da naučiš čitanje, a onda ćeš moći baki svakoga dana čitati po jednu pjesmu ili dvije.«

»Nema od toga ništa«, progundao je Petar.

To tvrdoglavo protivljenje nečemu što je dobro i pravo, mnogo je uzбудilo Heidi. S očima koje su sijevale stala je pred dečka i kazala mu prijetećim glasom:

»A sad ću ti reći šta će se desiti, ako ništa ne naučiš: tvoja majka je već dvaput rekla da ćeš i ti morati u Frankfurt da bi nešto naučio, a ja znam gdje tamo idu djeca u školu. Kada smo se vozili kroz grad, Klara mi je pokazala jednu strašno veliku kuću. Ali tamo ne idu samo

mala djeca, nego i odrasli ljudi. To sam ja svojim očima vidjela. I da znaš, tamo nije samo jedan učitelj kao kod nas, i to ovako dobar. U tu kuću ulazi uvijek puno učitelja, i svi su obučeni. u crno, kao da su pošli u crkvu, i imaju na glavama ovako visoke crne šešire«, i Heidi rukom odmjeri od zemlje koliko su ti šeširi visoki.

Petru podoše žmarci uz leđa.

»A ti ćeš morati da ideš kod ove gospode«, nastavila je Heidi žustro, »pa kada dođe na tebe red, ne ćeš umjeti da čitaš i griješit ćeš kada pišeš. Vidjet ćeš onda kako će ti se ta gospoda podsmijavati i šta će sve da rade, jer oni su još gori od Tinete, a trebalo bi da vidiš kako ta tek umije da se podsmijava.«

»Pa da učim onda«, rekao je Petar upola žalosno, upola ljutito.

Heidi je odmah postala blaža. »Tako, tako i treba, odmah ćemo početi«, kazala je radosno, pa odvuče Petra za sto i donese sve što je bilo potrebno za učenje.

U onom velikom zavežljaju poslala je Klara i jednu knjižicu, koju je Heidi mnogo zavoljela, i još noćas se sjetila da će nju moći dobro da upotrebi učeći Petra, jer je to bila abecedarka sa stihovima

Sjeli su sad oboje za sto i nadnijeli glave nad malu knjigu. Sat je počeo.

Petar je morao da sam sriče prvu rečenicu i to nekoliko puta, jer je Heidi željela, da on nauči vješto da čita. Najzad je rekla:

»Još nikako ne umiješ! Ali sad ću ja tebi sve redom da pročitam, pa kad budeš saznao šta tu piše bolje ćeš sricati.«

Heidi poče:

»Tko A, B i C ne umije da čita,  
dobit će po ruci dva tri pruta vita.«

»Ali ja ne ću da pružim ruku«, kazao je Petar tvrdoglavo.

»Kome ne ćeš da pružiš ruku?« upitala je Heidi.

»Učitelju«, glasio je odgovor.

»Pa zato se potrudi da naučiš ova tri slova. Ne ćeš onda dobivati packe«, objasnila mu je Heidi.

Sad se Petar dade na posao i ponavljao je ova tri slova dokle god Heidi nije rekla:

»Sad si ova tri naučio.«

Ali kad je primijetila kakvo je djelovanje na Petra imala ova rečenica, htjela je odmah da ga još malo pripremi za iduće stihove.

»Čekaj, sad ću ti pročitati i druge izreke«, nastavila je ona, »pa ćeš vidjeti šta se sve može desiti.«

I ona počne da čita glasno i razumljivo:

»Đaku koji Č, Ć još ne čita glatko,

U školi njemu rugat će se svatko.

Tko slovima D, Đ, Dž, E, F, ne vlada

Od batina taj će ko nitko da strada.

Tkogod slova G, H, I, J, K, L muca

tom će strašna bruka po svijetu da puca.

M, N, Nj, O, P, R — reći će vam svako,

Veoma su važna, a uče se lako.«

Tu je Heidi zastala, jer je i Petar tako ušutjio i smirio se da je htjela da vidi šta mu je. Sva ona zastrašivanja i tajanstvene prijetnje toliko su ga zbunile, da se nije micao i sav užasnut promatrao je Heidi.

To je odmah uzбудilo njeno dobro srce i ona mu reče utješno:

»Ne treba da se odmah plašiš, Petre. Dolazit ćeš sada svako veče k meni i, ako budeš učio kao što si danas, naučit ćeš najzad sva slova, pa ti se ne će ništa rđavo desiti. Sad moraš da dolaziš svakoga dana ovamo, ali ne onako kao što si imao običaj da ideš u školu. Ako i vije snijeg, ne mari.«

Petar joj obeća da će tako i raditi, jer je od straha postao mek kao pamuk. Onda je pošao kući.

Petar je radio točno onako, kako mu je Heidi savjetovala. Svako veče učio je po koje slovo, primajući u srce sve ono što kaže pjesmica.

Često je i djeda sjedio u sobi i slušao ove vježbe, pušeći uvijek zadovoljno svoju lulu, a s vremena na vrijeme zaigrale bi mu usne kao da savlađuje smijeh.

Poslije ovih velikih napora djeda je obično Petra pozivao da ostane s njima na večeri, te je to dečku bila utjeha za sav strah, koji je izdržao zbog današnjeg učenja.

Tako su prolazili zimski dani. Petar se redovno pojavljivao i zaista napredovao u čitanju. Ali svakoga dana horio se s pjesmicom. Stigli su već i do S. Heidi je ovako pročitala:

»U, vikat će ljudi i vi jat će đaka  
Koji ne zna ni S, što zna svaka baka!«

Petar je progundao:

»Neka oni viču, ja ne ću da bježim!«

Ali je ipak naučio ovo slovo, kao da se zaista plašio da ga ljudi ne povijaju vičući za njim: U!

Drugo večer čitala je Heidi:

»Ako se za nekog učenika sazna  
Da za Š zapinje, toga čeka kazna.«

. Petar je pogledao unaokolo i rekao:

»Nikom ja to ne ću reći.«

»Da, da, ali djeda može da čuje da li ti zapinješ ili ne!« kazala je Heidi. »A znaš li ti kakav prut ima djeda u ormaru?«

Petar se sjeti odmah toga pruta. Istoga časa saže se nad slovo Š i pokuša da ga što bolje upamti.

Idućeg dana došli su na red stihovi:

»Sad još nešto brzo da naučiš, dede!

'Tko T ne zna, ne će dobiti da jede.«

Petar je pogledao ispitivačkim pogledom ormar, u kome su bili hljeb i sir, pa ljutito reče:

»Nisam ja rekao da ne ću da naučim slovo T.«

»Lijepo je to, ako hoćeš da naučiš. Onda odmah možemo još jedno slovo da naučimo, pa će za sutra da nam ostanu još samo dva slova.«

Petar se nije baš složio odmah sa time, ali je Heidi već počela da čita:

»U, U, V, V! Svi će daću coku od čuda.

Jer tko još to ne zna prava je luda.«

I najedared se pred Petrovim očima pojaviše sva ona gospoda iz Frankfurta sa visokim crnim šeširima na glavama kako mu se podsmijevaju i coku. Odmah se bacio svim silama na slova U i V i nije ih

ispustio iz očiju dokle god ih nije upamtio toliko da je mogao i žmuriti da zna kako ona izgledaju.

Sutradan je Petar došao već prilično ponosit svojoj drugarici Heidi, jer je imao da nauči još samo dva slova. I Heidi mu je odmah počela čitati stihove:

»Ako Z, Ž ne znaš, to je slučaj teži. . .

Među ljudoždere iz tih stopa bježi!«

Petar se nasmijao:

»Kako ću da bježim među ljudoždere kad nitko ne zna gdje su?«

»Otkud nitko ne zna, Petre! Djeda zna«, uvjerala ga je Heidi.  
»Čekaj samo, brzo ću otići da pitam gdje su. Djeda je preko puta kod gospodina učitelja.«

I Heidi je pohitala na vrata.

»Čekaj!« uzviknuo je sada Petar uplašeno, jer je već zamislio kako će to izgledati, kada dođe Čika s Planine zajedno s gospodinom učiteljem, pa kada ga njih dvojica dohvate i otjeraju među ljudoždere, jer on zaista nije znao ni Z ni Ž. Uzviknuo je tako da je Heidi zastala.

»Šta ti je?« upitala je začuđeno.

»Ništa. Hodi ovamo, naučit ću i to«, uzviknuo je Petar isprekidanim glasom. Ali Heidi je htjela da i sama sazna gdje su ljudožderi, pa je pošla da upita djedu.

Petar je, međutim, tako očajnički zapomagao da ona popusti i vrati se. Ali je morao za to da joj se oduži. Ponavljali su Z i Ž toliko puta, da je on za sva vremena urezao u pamćenje ne samo ova dva slova, nego su odmah prešli i na sricanje, pa je te večeri Petar naučio zaista mnogo. Tako je prolazio dan za danom.

Opet je omekšao snijeg i ponovo počeo da vije svakoga dana, te je Heidi skoro tri nedjelje bila samo u kući i nije nikako mogla do bake. Zato je još marljivije radila s Petrom, jer je htjela, da je on zamijeni kod bake u čitanju pjesama.

Tako se jedne večeri Petar vratio kući, ušao u sobu i rekao:

»Umijem!«

»Šta umiješ, Petre«, upitala je iznenađena majka.

»Da čitam«, odgovorio je on.

»Ta je li moguće? Bako, jesi li čula?« uzvignula je Brigita.

Baka je čula i začudila se kako se to desilo.

»Moram sada da pročitam jednu pjesmu, Heidi je kazala«, govorio je dalje Petar.

Njegova mati je brzo donijela knjigu, a baka se obradovala, jer odavno nije slušala te lijepe riječi. Petar sjede za sto i poče da čita. Majka je sjedila kraj njega i slušala. Poslije svakoga stiha govorila je začuđeno.

»Tko bi to vjerovao!«

Baka je pažljivo slušala stih za stihom, ali ništa nije govorila.

Sutradan poslije ovog događaja bio je u Petrovom razredu sat čitanja. Kada je došao red na Petra, učitelj reče:

»Petre, hoćemo li tebe da preskočimo kao uvijek ili ćeš ipak pokušati — ne ću da kažem da čitaš, nego da izmucaš jedan red?«

Petar poče da čita i pročita jedan za drugim tri reda bez prekida.

Učitelj spusti knjigu na sto. S nijemim čuđenjem gledao je Petra kao da ga još nikad nije vidio Najzad reče:

»Petre, s tobom se dogodilo neko čudo. Sve dok sam strpljivo radio s tobom, nisi bio u stanju da naučiš ni jedno jedino slovo. A sada, kad sam protiv svoje želje morao da prekinem s tobom rad, smatrajući da ti nema pomoći, dogodilo se da ti ne samo što poznaješ slova, nego sasvim lijepo čitaš. Tko je učinio to čudo, Petre?«

»Heidi«, odgovorio je on.

Iznenaden u najvećoj mjeri učitelj je pogledao Heidi, koja je sasvim bezazleno sjedila u svojoj klupi, te se na njoj ništa naročito nije moglo primijetiti. Učitelj je nastavio:

»Zapazio sam uopće neku promjenu na tebi, Petre. Dok si ranije često cijele nedjelje, pa i više nedjelja izostajao od škole, u posljednje vrijeme dolaziš svakoga dana. Tko je učinio da se ti preobraziš u tako dobrog čovjeka?«

»Čika s Planine«, glasio je odgovor.

Sa sve većim čuđenjem gledao je učitelj čas Petra čas Heidi.

»Da pokušamo još jednom«, rekao je učitelj obazrivo.

Još jednom je Petar morao da okuša svoje znanje čitajući nova tri reda. I zaista on je bio naučio da čita.

Čim se škola završila, učitelj je žurio da saopći svima što se dogodilo i kakvi su dobri učitelji Čika s Planine i Heidi.

Sad je Petar čitao svako veče kod kuće po jednu pjesmu. Utoliko je poslušao Heidi, ali više ne, jer drugu nikada ne bi ni započeo. Ali baka to nije ni tražila od njega, bila je zadovoljna i time od svoga unuka.

Njegova mati morala je svakoga dana da se čudi kako je to Petar postigao. Ponekad uveče, kad bi se svršilo sa čitanjem i mali čitač već spavao u svom krevetu, govorila je baki:

»Ne mogu prosto da se dovoljno naradujem što je Petar tako lijepo naučio da čita. Tko zna šta će sada još biti od njega?«

Jednom takvom prilikom baka je kazala:

»Da, dobro je za njega što je nešto naučio. Ali ja ću se od svega srca radovati kad dođe proljeće, pa Heidi bude mogla opet ovamo da dođe. Kad ona čita, izgleda mi kao da su to druge pjesme. U ovim stihovima nema po neke riječi kad ih Petar čita, pa moram u mislima da tražim i tako ne pratim njegovo čitanje. Pritom se uvijek sjećam kako mi je Heidi čitala.«

To je dolazilo otuda što je Petar čitanje podešavao tako da mu ne pada teško. Kad bi naišla neka riječ, koja bi bila i suviše duga ili mu se inače činila teška, on bi je izostavljao, jer je smatrao da baki nije stalo za tri ili četiri riječi više ili manje u jednom stihu, jer ih ionako puno ima.

## JAVLJAJU SE PRIJATELJI IZ DALEKA

D ošao je svibanj. Sa svih brda jurili su nabujali proljetni potoci u dolinu. Toplo, svijetlo sunce blistalo je na planini. Planina je opet ozelenjela. Posljednji snijeg je okopnio, a sunčani zraci izmamili su već prve cvjetice, te su se pojavili iz svježe trave. Gore je šumio veseli proljetni vjetar kroz jele i otesao njihove stare tamne iglice da bi izbile mlade svijetlozelene i divno ukrasile drveće. Opet je na visini stara ptica grabljivica širila svoja krila u plavom nebu, a oko kolibe zlatno sunce obasjavalo zemlju i sušilo posljednja vlažna mjesta, da bi se opet moglo sjesti gdje čovjek zaželi.

Heidi je već bila na planini. Trčala je tamo-amoo i nije prosto znala gdje je ljepše. Čas je osluškivala vjetar, koji je tajanstveno hujao gore u stijenju i dolazio sve bliže, sve jače, a onda zašumio u jelama povijajući ih i ljuljajući, pa je izgledalo kao da kliče od radosti. Heidi je morala da klikne, ma da je i nju vjetar nosio kao listić. Otišla je onda opet na sunce ispred kolibe i sjela na zemlju, pa gledala nisku travu, ne bi li otkrila koji pupoljak ili cvjetić. Tu su letjele i miljele i igrale mnoge mušice i bube na suncu i radovale se, a Heidi se radovala sa njima i punim grudima udisala proljetni zrak, koji se dizao iz probuđene zemlje, pa joj se činilo kao da još nikada nije bilo tako lijepo na planini. Onim bezbrojnim malim životinjicama moralo je biti isto tako dobro kao i njoj, jer je izgledalo kao da zuje i pjevaju u radosti sve zajedno:

»Planino, planino, planino!«

Iz šupe iza kolibe čulo se lupanje i struganje, i Heidi bi katkad oslušnula: to su bili oni stari zvuci, koje je tako brzo poznavala, jer ih je slušala otkad živi na planini. Morala je zato da skoči i otrči donde, jer je htjela da zna šta radi djeda. Pred vratima suše stajala je već gotova lijepa nova stolica, a djeda je vrijedno i vješto već pravio drugu.



»Znam šta radiš!« uzviknula je Heidi veselo. »To nam treba za njih kad dođu iz Frankfurta. Ova će biti za baku, a ta koju sada praviš bit će za Klaru, a onda ćeš morati da napraviš još jednu, nastavila je Heidi oklijevajući. »Ili možda misliš djeda, da gospođica Rottenmeier ne će doći sa njima?«

»Ne mogu ti reći«, kazao je djeda, »ali bit će bolje bude li tu još jedna stolica, da bismo gospođici mogli ponuditi da sjedne, ako slučajno dođe.«

Heidi je zamišljeno promatrala drvene stolice bez naslona i u sebi razmišljala, šta li će misliti gospođica Rottenmeier o takvoj stolici. Poslije nekog vremena kazala je vrteći zabrinuto glavom:

»Djeda, sumnjam da će ona sjesti na ovakvu stolicu.«

»Onda ćemo joj ponuditi da sjedne na divan, pokriven zelenom travom«, odgovorio je mirno djeda.

Dok je Heidi razmišljala, gdje li je taj divan pokriven zelenom travom, odjednom se začu zviždanje, uzvici i fijuci biča, a Heidi je odmah znala tko to dolazi. Istrčala je i istoga časa opkoliše je kozć. One su/uživale kao i Heidi što su opet u planini, jer su tako visoko skakale i tako veselo meketale kao još nikada, pa su gurale Heidi tamo i amo, jer je svaka od njih htjela da bude što bliže njoj i da se sa njom raduje. Ali Petar ih je gurao jednu lijevo, drugu desno, jer je trebalo da maloj Heidi donese poruku. Kad je stigao do nje, pružio joj je pismo.

»Evo«, kazao je ostavljajući samoj Heidi da ostalo shvati.

»Da nisi na livadi dobio pismo za mene?« upita ga iznenađeno.

»Ne«, odgovori on.

»Pa odakle ti, Petre?«

»Našao sam ga u torbi.«

To je bilo tačno. Sinoć mu je poštar u Selcu dao pismo za Heidi. To pismo je~ Petar spustio u praznu torbu. Izjutra je stavio unutra sira i hljeba i pošao na pašnjak. Vidio je Čiku s Planine i Heidi kada je potjerao njihove koze. Ali tek u podne, kada je pojeo i hljeb i sir i kada je još htio da pokupi mrve iz torbe, našao je ponovo pismo.

Heidi je pažljivo pročitala svoju adresu. Pritrčala je odmah djedi i sva radosna pružila mu pismo.

»Iz Frankfurta! Od Klare! Hoćeš li da odmah čuješ šta piše?«

I djedu je zanimalo, a i Petra, koji je pošao za njom da čuje šta piše. Naslonio se leđima na dovratak, jer je tako lakše pratio ono što je Heidi čitala.

»Draga Heidi,

Mi smo se već spakovali i za dva-tri dana otputovat ćemo, čim otac krene, ali ne sa nama, jer on mora prvo u Pariz. Svakoga dana dolazi gospodin doktor i više još s vrata: »Na planinu! Na planinu!« Ne može prosto da sačeka da pođemo. Da znaš samo koliko on voli što je bio na planini! Cijele zime je skoro svakog dana dolazio k nama i uvijek govorio, da mora opet doći do mene da mi još nešto ispriča. Sjeo bi kraj mene pa mi pričao o danima, koje je proveo s tobom i djedom na planini, i o brdima, i o cvijeću, i o tišini tamo gore iznad sela i putova, i o svježem divnom zraku. On često kaže: »Tamo gore svi ljudi moraju Ja ozdrave.« i on je sada drukčiji nego što je bio ranije, čak izgleda mlađi i veseliji. Jedva čekam da sve to vidim, da budem kod tebe na planini i da se upoznam s Petrom, i kozama! Morat ću prvo da se u Ragazu liječim šest nedjelja, tako je naredio gospodin doktor, a onda ćemo stanovati u Selcu i mene će, kad god bude lijep dan, odnijeti gore na planinu u mojoj stolici, pa ću sve do večeri ostati kraj tebe. Baka također putuje i ostat će sa mnom. I ona se raduje, što će te vidjeti. Ali pomisli, gospođica Rottenmeier ne će s nama! Skoro svakoga dana kaže baka: »Hoćete li na put Rottenmeierova? Nemojte se nimalo ustručavati, ako vam je po volji da idete s nama.« Ona uvijek veoma učtivo zahvaljuje i kaže da ne želi da se nameće. Ali ja već znam šta ona misli. Sebastijan je tako strašno opisao planinu kada se, isprativši tebe, vratio kući; pričao je kako je tamo užasno stijenje i kako se lako može pasti u ponor. Da su putovi tako strmi da se na svakom koraku može da poleti natrag, i kako se tuda bez opasnosti mogu pentrati samo koze. Ona se užasavala slušajući priču i otada ne čezne više za putom u Švicarsku kao ranije. Ovaj

strah je obuzeo i Tinetu, ni ona ne će s nama. Tako ćemo doći mi same, baka i' ja. Samo nas Sebastijan mora pratiti do Ragaza, a onda će se i on vratiti kući.

Ne mogu prosto da sačekam dan, kada ću te vidjeti. Dovidjenja, draga Heidi. Baka ti šalje hiljadu pozdrava.

Tvoja vjerna prijateljica

Klara«

Kada je Petar čuo ove riječi, odskočio je od dovratka, pa svojim prutom udarao i desno i lijevo tako bezobzirno i tako bijesno, da su sve kože obuzete strahom jurnule niz brijeg. Za njima je jurio Petar i udario prutom po uzduhu kao da hoće da iskali svoj gnjev na nekom nevidljivom neprijatelju. Eto to" je razgnjevalo Petra.

Heidi je bila toliko obuzeta srećom i radošću, da je morala sutradan da posjeti baku i da joj ispriča, tko će sve doći iz Frankfurta, a naročito tko ne će doći. To je bilo za baku vrlo važno, jer ih je ona sve poznavala i učestvovala u svemu što je Heidi doživjela u Frankfurtu. Tako je Heidi sutradan odmah poslije ručka krenula dolje, jer je sad već mogla sama da ide u posjete. Sunce je već sijalo jako i dugo se zadržavalo na nebu, a po suhome putu moglo se divno trčati nizbrdo, dok je svibanjski vjetar duvao i letio s planine još brže nego Heidi. Baka više nije ležala. Sjedila je opet u svome uglu i prela. Na njenom licu bio je izraz čovjeka, koga muči neka teška misao. Još od sinoć, cijele noći, mučila ju je ta misao i nije joj dala da spava, jer Petar je sav bijesan stigao kući i po njegovim isprekidanim usklikima mogla je shvatiti, da će neki ljudi iz Frankfurta doći u kolibu na planini. Šta će dalje biti, nije znao. Ali baka je morala da misli dalje i te su je misli plašile i razbijale joj san.

Kad Heidi utrča, doletje pravo baki, sjede na svoju klupicu, koja je tu uvijek stajala, i stade da joj živo priča sve što je znala, radujući se sve više. Ali odjednom usred riječi zastade i zapita zabrinuto:

»Šta je tebi, bako? Zar se ti nimalo ne raduješ?«

»Radujem se, radujem, Heidi. Radujem se zato što se ti raduješ«, odgovorila je i pokušala da napravi veselo lice.

»Ali bako, ja lijepo vidim da je tebe strah. Valjda ne misliš da će gospođica Rottenmeier doći s njima?« upita Heidi i sama malo uplašena.

»Ne, ne, nije to ništa, nije ništa!« umirivala ju je baka. »Daj mi malo ruku, Heidi, da osjetim da si ovdje. To će biti za tvoje dobro, pa makar i ja ne mogla preživjeti.«

»Ništa ne će biti dobro, ako ti ne možeš to da preživiš, bako«, reče Heidi tako odlučnim glasom, da se u baki pojavi odjednom nov strah.

Baka je pretpostavljala da ljudi iz Frankfurta dolaze da odvedu Heidi. Sad je mala opet bila zdrava, i oni sigurno žele da opet bude kraj njih. To je bio onaj veliki bakin strah. Ali je sada osjetila da ne treba dopustiti da to Heidi primijeti. Ona je toliko voljela baku, da bi možda mogla da samo zbog nje ne otputuje, a to nije smjelo biti.

»Znaš šta bih, Heidi«, reče joj, »šta treba da učiniš da mi opet bude dobro i da se opet razvedrim. Pročitaj mi pjesmu o suncu...«

Heidi je tako dobro poznavala staru pjesmaricu da je odmah našla pjesmicu, koju je baka željela, pa je jasnim glasom pročita.

»Da, da to je ono što sam htjela u čujem«, reče baka kao da joj je laknulo na srcu.

Kad se spustilo večer i Heidi opet krenula uzbrdo, već su se javljale zvjezdice jedna za drugom, blistajući i svijetleći nad njom, kao da svaka nova zvijezda hoće da joj radošću obasja srce.

Trepteci svojim blistavim očicama gledale su Heidi sve dok ne stiže gore do kolibe, gdje je stajao djeda, gledajući i sam zvijezde, jer odavno nisu tako lijepo sijale.

Ne samo noći nego i dani bili su ovoga svibnja tako vedri i svijetli kakvi se već godine ne pamte, i često je djeda izjutra čudeći se promatrao kako se sunce penje na vedro nebo isto onako sjajno kao što je i zašlo, pa je zato uvijek govorio:

»Ovo je divna sunčana godina! To će dati snage travi. Pazi generale, da tvoja vojska ne pobjesni od dobre hrane!«

Petar bi onda presjekao prutom uzduh, a na licu mu se jasno vidjelo da bi rekao:

»Umjet ću ja s njima da izađem na kraj.«

Tako je prošao svibanj kad je sve ozelenjelo, i došao lipanj sa svojim još toplijim suncem i s dugim vedrim danima, koji su izmamili sve cvjetice na planini, te se sve šarenilo, a sav uzduh bio je ispunjen slatkim njihovim mirisom. Ovaj se mjesec već bližio kraju, kad je Heidi jedno jutro istrčala iz kolibe, gdje je bila svršila svoje poslove. Htjela je opet brzo dolje do jeta, pa još i dalje, da vidi je li procvjetao žbun kičice, čiji su cvjetici bili tako ljupki na suncu. Ali kad Heidi htjede da oprtči kolibu, uz viknu odjednom iz sve snage toliko glasno da Čika iziđe iz suše, jer je mislio da se nešto desilo.

»Djeda, djeda!« vikalo je dijete van sebe od radosti. »Hodi ovamo, hodi ovamo! Pogledaj, pogledaj!«

Na tu viku njegov pogled pođe za ispruženom rukom uzbuđenog djeteta.

Uz planinu penjala se neobična povorka, kakva se još nikad ovdje nije vidjela. Prvo su išla dva čovjeka s otvorenom nosiljkom, u kojoj je sjedila djevojčica zavijena u razne marame. Za njima je išao konj na kome je jahala jedna dostojanstvena gospođa, gledajući živo na sve strane i razgovarajući neprestano s mladim konjovocem, koji je išao pokraj nje. Zatim je dolazila prazna stolica na točkovima, koju je gurao drugi mladić, jer su bolesnicu nosili uz strmi brijeg. Posljednji je išao jedan nosač, koji je na svoj samar bio natovarilo toliko pokrivača, marama i krzna da mu je tovar strčao iznad glave.

»Oni su, oni su!« uzviknula je Heidi i visoko poskočila od radosti.

Zaista su bili oni. Dolazili su sve bliže i najzad stigli. Nosači spustiše Klaru na zemlju, a Heidi joj priskoči i oba djeteta se pozdraviše s ogromnom radošću. Stiže i baka, koja sjaha s konja. Heidi joj pritrča, a baka je pozdravi s najvećom nježnošću. Onda se baka okrete Ciki s Planine, koji je prišao da je pozdravi. Njih dvoje se vrlo srdačno pozdraviše, jer su se po Heidinom pričanju već znali, kao da su stari poznanici.

Pozdravivši se, baka reče vrlo živo:

»Pa vi, Ciko, imate gospodsko imanje! Tko bi se tome nadao! 1 kralj bi vam pozavidio na ovakvoj kući! Pa kako tek moja Heidi izgleda! Kao ruža...« nastavljala je ona privlačeći dijete k sebi i

milujući ga po rumenim obrazima. »Kakva je divota oko vas! Šta kažeš ti, Klarice, dijete moje, šta kažeš?«

Klara je u najvećem oduševljenju gledala unaokolo. Tako što u svom životu još nikada nije vidjela.

»O, ala je ovdje lijepo! O, ala je lijepo!« uzviknula je.

»Nisam, bako, tako zamišljala, željela bih da ostanem ovdje!«

Čika je za to vrijeme dogurao bliže Klarinu stolicu, skinuo nekoliko marama sa samara i prostro ih po zemlji. Onda pride nosiljci.

»Bit će bolje da djevojčicu prenesemo u njenu stolicu, jer ova nosiljka nije meka.« Ali nije čekao da mu tko pomogne, nego je odmah svojim jakim rukama nježno podigao bolesnu Klaru iz nosiljke i s najvećom pažnjom spustio je na njeno sjedište.

Onda pokri Klarina koljena maramom i noge joj vrlo udobno metnu na jastuke, kao da cijelog života ništa drugo nije radio već njegovao uzete ljude. Baka je gledala sa čuđenjem.

»Dragi Čiko«, uzviknula je, »kad bih znala gdje ste vi naučili kako se njeguju bolesnici, poslala bih još danas tamo sve bolničarke, koje poznajem da se i one nauče. Zar je to moguće?«

Čika se malo nasmiješi.

»Nigdje nisam učio, ali sam imao prilike da to radim«, odgovori. Pored osmijeha na njegovom licu bilo je i tuge. Izade mu pred oči mučeničko lice jednog čovjeka iz njegove prošlosti, čovjeka koji je isto tako sjedio u bolesničkoj stolici, nesposoban za ma kakav pokret. Bio je to njegov kapetan na Siciliji. Poslije žestoke bitke našao ga je Čika teško ranjenog i odnio. On ga je jedini njegovao, ne ostavljajući ga sve dok smrt nije prikratila njegove patnje. Sad je opet sve to iskrsavalo pred Čikinim očima, pa mu je bilo sasvim prirodno da njeguje bolesnu Klaru i da joj čini sve, što je nekad činio svome kapetanu.

Tamnoplavo nebo bez oblaka dizalo se iznad kolibe i jela i visoko iznad stijenja, čiji su sivi vrhovi blistali na suncu. Klara nije mogla da se nagleda te ljepote, bila je van sebe od ushićenja zbog svega što je vidjela.

»O, Heidi, kad bih samo mogla s tobom da obiđem oko kolibe i da odem do jela!« uzviknula je čežljivo Klara. »Kad bih mogla da



vidim sve, što već odavno poznajem po tvome pričanju a još nikada nisam vidjela!»

Heidi, kad jc to čula, skupi svu snagu i gle, uspije da Klarinu stolicu odgura po travi sve do visokih jela. Tu se zaustavi. Nikad u svom životu Klara nije vidjela nešto tako lijepo kao što su bile ove visoke stare jele, čije su se duge široke grane spuštale do zemlje, sve deblje i veće. Baka, koja je pratila djecu, također je bila očarana. Nije znala prosto šta je ljepše na tom starom drveću, da li šumne i guste krošnje, visoko gore u plavetnilu, ili prava snažna stabla s ogromnim granama, koja su svjedočila o njihovoj dubokoj starosti i nizu godina, u kojima su gledale u dolinu, gdje su se ljudi rađali i umirali, gdje se sve mijenjalo, a samo jele ostajale ovdje netaknute — iste.

Za to vrijeme Heidi je stolicu odgurala do staje s kozama i otvorila mala vrata na njoj, da bi Klara sve lijepo vidjela. Doduše, sad se nije moglo mnogo vidjeti, jer stanovnici ove staje nisu bili kod kuće. Žalosnim glasom uzviknula je Klara:

»O, bako, kada bih mogla samo da dočekam Mrkušu i<sup>1</sup> Bijelku i sve druge kozice, pa i Petra, kozara! Njih ne ću nikad moći da vidim, ako moramo odavde prije mraka. Kakva šteta!«

»Drago dijete, radujmo se sada svemu ovome lijepom što vidimo i ne mislimo na ono što nam još nedostaje«, posavjetovala je baka, koja je pošla za stolicom, kada je Heidi Klaru povezla još malo dalje.

»O, kakvo cvijeće!« uzviknu opet Klara. »Čitavo žbunje tako finih crvenih cvjetića! Pogledaj samo one plave zvončiče! O, kad bih mogla da potrčim i da ih nabere!»

Heidi je potrčala istoga časa i donijela Klari veliku kitu cvijeća.

»Ali to još nije ništa Klara«, reče Heidi spuštajući joj cvijeće u krilo. »Ako jednom sa mnom pođeš na pašnjak, tek ćeš onda imati šta da vidiš! Na jednom mjestu ima toliko mnogo, mnogo kičica i plavih zvončiča, mnogo više nego ovdje, i žutih ružica, koje kao suho zlato sijaju u travi. Pa kad bi tek vidjela ono cvijeće s velikim lišćem, pa ohda ono mrko, znaš li, s okruglim glavicama, koje tako divno miriše! Oh, da znaš kako je tamo! Kad gore na pašnjaku sjedneš, prosto ne možeš otići, tako je lijepo.«



Heidine oči zablistale su od želje da ugleda sve o čemu je govorila, a i Klara je bila sva očarana i u njenim blagim plavim očima blistao je odbljesak Heidine vatrene želje.

»Bako, da li bih i ja mogla da se popnem tako visoko?« upitala je čežnjivo Klara. »O kad bih samo mogla da hodam, Heidi, i da se s tobom penjem po planini, svuda kuda ti pođeš!«

»Ja ću te gurati«, umirivala ju je Heidi, i da bi pokazala kako joj je to lako, stade tako brzo da gura stolicu da je malo trebalo da je surva nizbrdo. Srećom, djeda koji se tu našao, zadrža stolicu na vrijeme.

Dok su gosti razgovarali ispod jela, djeda nije gubio vrijeme. Pred kolibom je sada bio sto i stolice i sve je bilo spremno da se tu prijatno ruča, a u kolibi se pušio kotlić na ognjištu, a žar se rumenio ispod velikog roštilja. Nije dugo potrajalo, a djeda je sve iznio na sto, pa je cijelo društvo sjelo da ruča.

Baka je bila sva oduševljena ovom blagovaonicom, iz koje se moglo nadaleko gledati u dolinu i preko svih bregova u plavo nebo. Blag vjetrić pirkao je i rashlađivao sve koji su bili za stolom, a gore u jela-ma tako ljupko šumio kao da je to naručena glazba uz ručak.

»Ovako nešto još nisam doživjela. Ovo je prava divota!« jednako je govorila baka. »Ali šta to vidim?! nastavljala je iznenađeno. »Čini mi se da si uzela i drugi komad pečenog sira, Klarice?«

Zaista, već i drugi komad, žut kao zlato, ležao je na Klarinom hljebu.

»Ovo je tako dobro, bako, bolje nego cio ručak u Ragazu«, uvjeralo je Klara i s apetitom jela ukusni sir.

»Samo naprijed«, rekao je Čika s Planine zadovoljno. »Ako nam kuhinja nije najbolja, planinski je vjetar dopunjuje i popravlja.«

Tako je tekao ovaj veseli ručak. Baka i Čika s Planine odlično su se razumijevali i njihov razgovor postajao je sve življi. Slagali su se u svemu, razgovarali o ljudima i o stvarima, pa je izgledalo kao da su već godine i godine prisni prijatelji. Prošlo je tako dosta vremena, kad odjednom baka pogleda prema zapadu i reče:

»Moramo uskoro da krenemo, Klarice, sunce već zalazi. Uskoro će doći ljudi s konjem i nosiljkom.«

Ali dosad tako veselo Klarino lice odjednom se rastuži i ona usrdno zamoli:

»O, još samo jedan sat, bako, ili dva! Još nisam vidjela kolibu, pa ni Heidinu postelju i sve ostalo. Kako bih voljela kad bi dan mogao da traje još deset sati!«

»To nažalost nije moguće«, kazala je baka, ali je i sama željela da sve to vidi, kao i njena Klara.

Digoše se, a Cika čvrstom rukom potjera stolicu prema vratima, ali ona je bila i suviše visoka da bi mogla proći kroz vrata. Čika nije dugo razmišljao. Podigao je Klaru na svoje snažne ruke i unio je u kolibu.

Baka je sve razgledala i bila zadovoljna što je sve tako lijepo i uredno.

»Ono je sigurno tvoj krevet tamo gore, Heidi?« reče baka i hrabro se pope uz ljestvice na tavan. »O, što ovdje lijepo miriše! Ova spavaća soba mora biti zdrava!«

Baka priđe prozorčiću pa pogleda kroz njega, a dotle se popeo već i djeda s Klarom u naručju, a za njima i Heidi.

Sad su svi stajali oko Heidinog lijepo namještenog kreveta od sijena, a baka ga je jednako promatrala i s vremena na vrijeme sa zadovoljstvom duboko ud išala snažan miris svježeg sijena. Klara je bila prosto očarana Heidinom posteljom.

»O, Heidi, kako je veselo kod tebe! Sa svoje postelje možeš da gledaš pravo u nebo. Kako ovdje lijepo miriše! A možeš da slušaš kako napolju šume jele. Nisam vidjela još nijednu tako veselu i zanimljivu spavaću sobu.«

Čika pogleda sada baku.

»Sve nešto mislim«, reče on, »samo ako mi gospođa vjeruje i ako ne bude protiv toga. Mislim nešto, kad bismo mi zadržali djevojčicu malo ovdje kod nas! To bi joj izvanredno prijalo i sigurno bi se oporavila. Donijeli ste i onako dosta marama i gunjeva, pa bismo od toga

napravili ovdje sasvim lijepu, meku postelju, a o Klarinoj njezi ne morate se brinuti, ja bih to uzeo na sebe.«

Klara i Heidi kliknuše uglas kao dvije ptice puštene na slobodu, a bakino lice se ozari radošću.

»Dragi Čiko, vi ste sjajan čovjek!« uzviknula je. »Znate li šta sam ja baš sad pomislila? Govorila sam u sebi: zar boravak ovdje ne bi činio djetetu dobro? Ali njega! Briga! To bi bilo neprijatno domaćinu! Međutim, dragi domaćine, vi to predlažete tako iskreno i srdačno kao da je to sasvim prosta stvar. Moram da vam zahvalim, dragi Čiko, moram da vam zahvalim od sveg srca.«

I baka je stezala Čikinu ruku i Čika njenu, a radost mu je blistala na licu.

Čika se odmah dade na posao. Odnio je Klaru u njenu stolicu pred kolibom, a za njim je išla Heidi, skačući od radosti. Onda je pokupio marame, gunjeve i krzna, pa rekao smiješeći se zadovoljno:

»Dobro je što se gospođa opremila kao da je pošla u neki zimski rat. Ovo će nam dobro doći.«

»Dragi Čiko«, odgovorila je baka živo, opreznost je lijepa vrlina i štiti od mnogih zala. Putujući planinom, srećom, nismo preživjeli ni buru ni nevolje, ađi sve ove stvari ipak nisu bile nepotrebne, kao što vidite.«

U tom razgovoru popeše se na tavan da udese postelju za Klaru, zastirući je maramom i krznom. Bilo je toliko tih stvari, da je postelja najzad ličila na neko malo utvrđenje.

»Sad nek se probije makar jedna jedina slamka«, govorila je baka popravljajući postelju. Zbog nagomilanih mekih pokrivača, zaista ni jedna slamka nije mogla da prodre. Baka je sad zadovoljno sišla niz ljestvice i prišla djeci, koja su sva radosna sjedila jedno kraj drugog i smišljala šta će raditi od jutra do mraka za vrijeme Klarinog boravka na planini. Ali koliko će to trajati, to je bilo veliko pitanje, koje odmah postaviše baki. Baka je rekla, da će to djeda najbolje znati, pa neka njega pitaju. I čim djeda priđe, upitaše ga. Djeda je odgovorio, da će trebati četiri nedjelje da se vidi koristi li Klari planinski zrak. Djeca

stadoše da kliča od radosti, jer se nisu nadala da će tako dugo ostati zajedno.

Ugledaše kako se odozgo opet približuju nosači s nosiljkom i konjušar s konjem. Nosači su mogli slobodno odmah da se vrate.

Kad je baka pošla da uz jaše konja, uzviknula je Klara radosno:

»Bako, sad ne ću da se opraštam s tobom, jer ti ćeš nam često dolaziti na planinu, da nas obiđeš i da vidiš šta radimo, a mi ćemo te željno očekivati, je li Heidi?«

Heidi, za koju je ovaj dan bio prepun radosti, mogla je da potvrdi samo skakutanjem.

Baka se sad pope na snažnog konja, djeda uze uzde i povede ga pouzdanom rukom niz strmo brdo. Ma da je baka govorila Ciki da ne ide daleko, ništa nije pomoglo. On je izjavio, da će je otpratiti do Selca, jer strmi planinski put nije sasvim siguran za jahača.

Baka nije htjela da ostane sama u Selcu. Željela je da se vrati u Ragaz, pa da odatle s vremena na vrijeme dolazi na planinu.

Još prije nego što se Čika vratio, stigao je Petar sa svojim kozama. Kad su koze primijetile Heidi; jurnule su k njoj sa svih strana. Za tili čas našla se Klara na svojoj stolici usred stada zajedno sa Heidi, koja je sve koze redom predstavljala Klari kazujući njihova imena.

Tako se Klara najzad upoznala s malom Snješkom, s veselim Češljugarom, čistim djedinim kozama, i sa svima, sve do velikog Turčina. Petar je za to vrijeme stajao sa strane i prijeteći promatrao zadovoljnu Klaru. Kada mu oba djeteta doviknuše veselo: »Laku noć, Petre!« on nije ni odgovorio, nego je svojim prutom ošinuo tako ljutito po zraku, kao da je htio da ga presiječe. Otrčao je onda dalje, a njegova pratnja za njim.

Svemu lijepom što je Klara vidjela na planini za danas je bio kraj.

Dok je ležala gore na sijenu, na velikoj mekoj postelji, kamo se sada popela i Heidi, pogledala je kroz otvoren okrugli prozorčić u sjajne zvijezde i sva očarana uzviknula:

»O, Heidi, vidiš li, izgleda kao da smo se na nekim kolima odvezle u nebo!«

»Da, a znaš li zašto su zvijezde tako radosne i zašto tako žmirkaju?« upitala je Heidi.

»Ne, ne znam. Šta ti misliš?« zapitala je sada Klara.

»Zato što one odozgo s neba vide mene i tebe zajedno, pa se tome raduju. Vidiš li kako nam daju znak da se i mi radujemo! Ali, znaš li, Klara, da moramo odmah spavati!«

Heidi položi glavu na svoju punačku ručicu i istoga časa zaspa. Ali Klara je još dugo ostala budna, jer je za nju bilo nešto sasvim novo da iz postelje gleda pravo u zvijezde.

Ona jedva da je kad i vidjela zvijezde, jer noću nikada nije bila izvan kuće, a tu su spuštali debele zavjese još mnogo prije nego što se zvijezde pojave. Kada je sada htjela da zatvori oči, morala je odmah da ih još jednom otvori da se uvjeri blistaju li još uvijek velike svijetle zvijezde. A zvijezde su jednako blistale, tako da Klara nije mogla da se nagleda njihovoga sjaja i treperenja, sve dok se najzad njene oči same od sebe ne sklopiše, ali je i u snu vidjela njihov sjaj.

## GLAVA XX

### ŠTA SE NA PLANINI DALJE DOGAĐALO

**T**ek što se sunce pomolilo iz stijena, bacajući svoje zlatne zrake preko kolibe sve do doline, Čika s Planine je već kao i svakoga jutra stajao i promatrao tiho i zamišljeno kako se s planine i iz doline diže laka magla, a zemlja se pojavljuje iz sjenki praskozorja budeći se za novi dan. Sve svjetliji i svjetliji bili su bijeli jutarnji oblaci i sunce se cijelo pojavi, pa preli zlatnim sjajem kamen, šumu i brijeg.

Čika se vrati u svoju kolibu i polako se pope uz ljestvice. Klara tek što je otvorila oči s divljenjem je promatrala svijetle sunčane zrake, koji su prodirali kroz otvor na prozoru igrajući i svjetlucajući na njenom krevetu. Nije znala ni šta to vidi ni gdje se nalazi. Ugledala je Heidi, koja je spavala kraj nje, a utom se začu i djedin glas:

»Jesi li dobro spavala? Nisi li umorna?«

Klara je rekla da nije nimalo umorna i da se nije budila cijele noći, nego je spavala čvrstim snom. To se djedi svidje, pa je Klaru tako lijepo umio i obukao, kao da je cijelog vijeka njegovao bolesnu djecu.

I Heidi je otvorila oči, gledajući začuđeno kako djeda nosi u naručju već obučenu Klaru. Brzo se i ona spremila i pošla za njom. Sišla je niz ljestvice, istrčala na vrata, promatrajući što to radi djeda. Djeda je uveče, kad sđ djeca otišla na spavanje, razmišljao kako da široku stolicu na točkovima unese pod krov. Vrata na kolibi bila su i suviše uska; tuda stolica nije mogla da prođe. Palo mu je tada na pamet da na suši odvali dvije široke daske te je tako napravio širok otvor i ugurao stolicu, a daske vratio ponovo na staro mjesto, ali ih nije zakucio. Heidi je baš naišla kad je djeda posadio Klaru na stolicu, pa razmaknuo daske te sa njom izašao na jutarnje sunce. Ostavio je stolicu pred kolibom, pa otišao po koze. Heidi je dotrčala Klari.

Svjež jutarnji vjetar pirkao je djevojčicama u liče, donoseći miris jelovine. Klara ie duboko udisala čist uzduh i zavaljena u svoju stolicu osjećala kako je krijepi.

Još nikad u životu nije napolju udisala svjež jutarnji uzduh, prohladan i svjež, pa je sad svaki dah bio uživanje. Zlatno sunce ovdje nije bilo suviše toplo, ali je prijatno grijalo njene ruke i travu pod njenim nogama. Klara nije mogla ranije ni da zamisli da je ovako na planini.

»0, Heidi, kad bih mogla uvijek, uvijek da ostanem ovdje kraj tebe«, kazala je namještajući se u svojoj stolici da bi sa svih strana mogla da upije sunce i uzduh.

»Eto, sada vidiš da je onako kako sam ti govorila«, reče joj Heidi radosno, »vidiš da je ovdje kod moga djede na planini ljepše nego igde na svijetu.«

Djeda je baš izašao iz staje i prišao djeci. Nosio je dvije zdjelice pune pjenušavog mlijeka, bijelog kao snijeg, pa jednu pruži Klari, a drugu Heidi.

»Ovo će djevojčici dobro činiti«, kazao je obraćajući se Klari. »Mlijeko je Bijelkino, ono daje snagu. E, sad prijatno! Samo naprijed!«

Klara još nikad nije pila kozje mlijeko, pa je za svaki slučaj malo pomirisala. Ali kada vidje s kakvim uživanjem Heidi pije ne odmičući zdjelu od usta — tako joj je mlijeko prijalo — i Klara prinese zdjelu, pa stade da pije i pije i, gle, mlijeko je bilo tako slatko i gusto, kao da unutra ima šećera i cimeta, pa ga je pila sve dok nije iskapila zdjelicu do dna.

»Sutra ćemo popiti po dvije zdjelice«, kazao je djeda, koji je sa zadovoljstvom promatrao kako se i Klara ugleda na Heidi. Pojavio se utom i Petar sa svojim stadom, i Heidi se odjednom našla usred koza, koje su je pozdravljale sa svih strana. Djeda povede Petra malo ustranu da bi ovaj bolje razumio šta mu djeda govori, jer su koze jednako meketale, jedna jače od druge, zbog velike radosti što je njihova draga Heidi među njima.

»Pazi dobro«, upućivaše ga Čika. »Od danas ćeš Bijelku pustiti da radi što god hoće, jer ona zna gdje rastu najbolje trave. Dakle, ako ona hoće gore, ići ćeš i ti za njom, a to će i drugim kozama koristiti. Ako bude htjela da ide još više nego što ti inače ideš, opet ćeš ići za njom i ne ćeš je zadržavati, jesi li čuo? Malo više pentranja ne će ti škoditi. Ona zna šta joj treba. Želim da Bijelka jede najbolje trave i lišće, pa da daje odlično mlijeko. Šta gledaš kao da hoćeš nekoga da progutaš očima? Nitko ti ništa rđavo nije učinio. Tako. A sad naprijed i pamti šta sam ti kazao!«

Petar je bio navikao da Čiku u svemu sluša. Krenuo je odmah, ali se moglo vidjeti, da mu nešto nije po volji, jer je jednako okretao glavu i sijevao očima. Koze su pošle za njim, povukavši i Heidi sa sobom. Petar je bio zadovoljan zbog toga.

»I ti moraš sa nama«, doviknu joj. »Ti moraš biti s njima, jer ću ja ići svuda za Bijelkom.«

»Ne, ne mogu«, usprotivi se Heidi, »i ne ću moći još dugo da idem s tobom, sve dok je Klara kod mene. Ali jednom ćemo svi otići gore, djeda nam je obećao.«

Govoreći to, izvukla se Heidi iz gomile koza i vratila se skakućuci Klari. Sad je Petar objema pesnicama tako zaprijetio onoj stolici, da su koze odskočile ustranu. On jumu za njima ne zadržavajući se sve dok se nije izgubio iz vida, jer se bojao da bi ga Čika mogao vidjeti, a slutio je šta bi mu rekao zbog one prijetnje pesnicama.

Klara i Heidi smislile su za danas toliko stvari, da nisu prosto znale šta prije da počnu, Heidi je predložila da prvo napisu pismo baki, jer su obećale da će svakoga dana pisati. Baka još nije bila sigurna kako će se Klara osjećati na planini. Zato je tražila od djece da joj svakog dana pišu o svim svojim doživljajima, kako bi mogla odmah saznati, kad treba da dođe do njih gore.

»Moramo li da uđemo unutra da pišemo?« upita Klara. Napolju je bilo tako lijepo, da se Klari nije ulazilo u kolibu. Ali Heidi je umjela da se snađe, pa je istoga časa otrčala po svoju školsku torbu i tronožac. Onda je spustila čitanku i pisanku Klari na krilo, da na tome^ piše, a ona je sjela kraj klupe na svoju stolicu, pa su zajedno počele da sastavljaju pismo baki. Ali Klara bi poslije svake rečenice ostavljala pisaljku i gledala unaokolo. Vrijeme je bilo vrlo lijepo. Nije bilo

Vmf\* Klari \_nno- rle\*errl ik c\_jw mroo Kl no-t not r^ \* i or n r- o n j m p r f w r f o o f t o f w r f r l x^ j l x x,

jele su tiho šumile. U čistom uzduhu kružile su i zujale sitne vesele mušice i vladala je velika tišina na cijeloj planini obasjanoj suncem. Na njih su gledale mirno visoke stijene, široka dolina počivala je u spokojnoj tišini Samo bi se katkad razleglo veselo podvikivanje nekog čobanina, čiji su odjek vraćale stijene.

Jutro je prošlo tako brzo, da djeca nisu ni primijetila, a već se pojavio djeda sa zdjelom koja se pušila. Klari je rekao da ostane napolju sve dok sunce ne zađe. Tako je ručak kao i juče postavljen pred kolibom i svi su zadovoljno ručali.

Heidi je opet od vezla Klaru do jela, jer su se djeca dogovorila da poslije podne sjede tamo u hladu i da Klara priča šta se sve događalo otkad je Heidi otišla iz Frankfurta. Ma da je ondje teklo sve po starom, Klara je ipak imala šta da priča o ljudima u njihovoj kući, koje je Heidi tako dobro poznavala. Tako su djeca sjedila jedno kraj drugoga ispod starih jela, i što su više pričale, ptice su sve glasnije



cvrkutale u granama, kao da su se radovale dječjem razgovoru, pa i one htjele u njemu da učestvuju. Vrijeme je proteklo neprimjetno, pa je stiglo i večer. Onda je naišao Petar, kozar namrštena čela i lica.

»Dobro večer, Petre!« uzviknula je Heidi kad je vidjela da on ne namjerava da se zadrži.

»Dobro večer, Petre!« doviknula je i Klara ljubazno.

Ali on ne odgovori na pozdrav nego sav zaduvan odjuri za kozama.

Kad Klara vidje kako je djeda odveo čistu Bijelku u staju da je pomuze, toliko je poželjela ukusno kozje mlijeko, da je jedva čekala da se djeda s njim pojavi. Prosto se sama sebi čudila.

»Kako je to čudno, Heidi«, reče Klara. »Otkad znam za sebe, jela sam samo zato što sam morala, i sve što su mi davali ličilo mi je na riblje ulje, pa sam hiljadu puta pomislila: kad samo ne bih morala da jedem! A sad prosto ne mogu da dočekam djedu s mlijekom.«

»Da, znam šta je to«, odgovori; Heidi s razumijevanjem, jer se sjetila onih dana u Frankfurtu, kada joj je sve zastajalo u grlu.

Ali Klara ipak nije znala otkud to. Ona nikad u životu nije provela dan na svježem zraku, a još manje na ovakvoj visini, na planinskom zraku, koji donosi zdravlje i snagu.

Kad se djeda pojavio sa zdjelicom mlijeka, Klara je brzo uzela svoju, zahvalila, pa žudno ispila do dna prije nego Heidi.

»Mogu li još malo da dobijem?« upitala je pružajući djedi zdjelicu.

Djeda zadovoljno kimnu glavom, uze i Heidinu zdjelicu, pa se vrati kolibi. Kad je opet izašao, na svakoj zdjelici bio je visok poklopac, ali to nisu bili obični poklopci, već hljeb s maslacem. Djeda je poslije podne bio do zelenog Maiensassa, do bačija, gdje se pravi slatki žuti maslac. Odatle je donio dobru grudu maslaca i debelo namazan dvije kriške hljeba. To je bio namijenio djeci za večeru. Obadva djeteta sa zadovoljstvom počеше jesti ukusni hljeb, a djeda je zastao promatrajući zadovoljno kako jedu.

Kada je Klara kasnije, ležeći na svojoj postelji, htjela da promatra blistave zvijezde, dogodilo joj se isto što i njenoj drugarici Heidi

kraj nje: sklopile su joj se oči i zaspala je zdravim snom tako čvrsto kao nikad.

Tako je radosno prošao i sutrašnji dan i još jedan, pa je došlo veliko iznenađenje za djecu. Uz brijeg su se pela dva snažna nosača. Svaki od njih nosio je na samaru po jednu visoku postelju sa posteljinim stvarima. Obadvije postelje bile su jednake, nove novcate, s velikim pokrivačima. Kad ljudi stigoše gore, predadoše djedi pismo od bake. U tome pismu javljala je, da su ove postelje za Klaru i za Heidi, pa da se sada ona postelja od sijena može ukloniti i da ubuduće Heidi mora uvijek da spava u pravoj postelji. Kad bude došla zima, neka jednu postelju skine dolje u Selce, a druga neka ostane gore, kako bi je Klara uvijek našla kad se bude vratila. Baka je zatim pohvalila djecu zbog njihovih dugih pisama i tražila da joj i dalje svakog dana pišu, kako bi s njima sve proživljavala kao da je zaista kraj njih.

Djeda je ušao u kolibu, sijeno sa Heidine postelje bacio na ostalo sijeno u uglu i uklonio pokrivače. Uz pomoć ona dva čovjeka popeo je obje postelje gore. Stavio ih je jednu uz drugu, kako bi se sa oba uzglavlja moglo lijepo gledati kroz okrugli prozorčić, jer je dobro znao da djeca uživaju gledajući zvijezde i sjaj jutarnjeg sunca.

Za to vrijeme baka se odmarala u kupalištu i mnogo se radovala dobrim vijestima s planine.

Oduševljenje zbog novog života raslo je kod Klare iz dana u dan i ona nije mogla dovoljno da se nahvali djedine dobrote i brižljive njege, veselog društva njene Heidi, koju je još više zavoljela, otkako je na planini. Svakoga dana, čim se probudi, Klara bi pomislila: »Srećna sam, još sam na planini!«

Djeda se svesrdno starao o svojoj gošći. Nije prošao dan a da on ne izmisli nešto novo, što bi moglo da je još više ojača. Svako poslije podne se penjao sve više u planinu i sve dalje išao po travu, koja je još izdaleka mirisala na karanfil i majčinu dušicu. Kad bi se uveče kože vratile kući, meketale su i skakale jer su sve htjele u staju gdje je bila ta trava, čiji su miris dobro poznavale. Ali djeda je dobro zatvarao vrata, jer se on nije pentrao po stijenju tražeći rijetke trave zbog cijeloga stada. Trave je brao samo za Bijelku, kako bi davala

još jače mlijeko. I zaista se vidjelo kako Bijelki prija ta hrana. Ona je sve življe dizala glavu, a oči su joj prosto blistale.

Tako nastade i treća nedjelja otkako je Klara na planini. Već nekoliko dana djeda je noseći Klaru u stolici govorio:

»Zar ne bi djevojčica htjela pokušati da stane malo na noge?«

Klara je željela da mu učini po volji, pokušavala je da stane, ali bi pritom uvijek kazala, da je to jako boli.

Stojeći na nogama držala se čvrsto za djedu. Ali je brzo morala natrag u stolicu. Pa ipak, djeda je pokušavao svakog dana tu istu vježbu.

Već godine i godine nije bilo tako lijepo ljeto na planini. Svakog je. dana sjajno sunce putovalo nebom bez oblaka, a svi cvjetići širili svoje krunice, šareneći se i mirišući. Uveče je sunce bacalo svoju purpurnu i ružičastu svjetlost na stijene i pašnjak i utapalo se najzad u zlatno plameno more.

O tome je Heidi pričala stalno svojoj prijateljici Klari. Samo odozgo sa pašnjaka moglo se sve lijepo vidjeti. O tome mjestu gore na obronku, pričala je ona oduševljeno: da sad gore sijaju cvjetići zlatni i plavi tako da izgleda, da je sva trava zlatna i plava. Tu ima čitavih žbunova mrkoga cvijeća, koje tako opojno miriše da čovjek mora prosto da sjedne na zemlju, pa ne može da se digno odatle.

Baš sada sjedeći ispod jela, pričala je Heidi ponovo o cvijeću tamo gore i o večernjem suncu i blistavom stijenu, a pritom se kod nje javljala odmah želja da opet ode tamo. Skočila je i potrčala djedi, koji je u suši nešto djeljao.

»Djeda«, viknula je još izdaleka, »hoćeš li sutra da ideš s nama na pašnjak? Tamo je sad tako lijepo!«

»U redu«, rekao je djeda pristajući. »Ali onda mora i Klara da učini meni nešto po volji. Morat će večeras još jednom da pokuša da stoji na zemlji.«

Sva radosna vratila se Heidi s tom viješću Klari, koja je odmah obećala, da će pokušati da stoji koliko god djeda bude htio, jer se ona neobično radovala što će moći da vidi taj lijepi pašnjak. Heidi je bila

tako radosna da je odmah potrčala Petru, čim ga je uveče primijetila kako silazi sa kozama:

»Petre, Petre! I mi ćemo sutra ići s tobom i ostat ćemo cijeloga dana gore.«

Umjesto odgovora zamumljao je Petar kao razdraženi medvjed i sav bijesan htio je da udari ni krivog ni dužnog Češljugara, koji je trčao pored njega. Ali brzi Češljugar primijetio je na vrijeme ovaj pokret. Preskočio je Snješku i Petar je udario samo po uzduhu.

Klara i Heidi popele su se danas vrlo radosne u svoje dvije lijepe postelje i toliko su bile obuzete mislima šta će raditi sutra, da su odlučile da ostanu budne cijele noći da bi o tome razgovarale, sve dok ne bude vrijeme da se ustaje. Ali tek što su legle na meka uzglavlja, a razgovor je odjednom prestao. U snu je Klara vidjela veliko, vrlo veliko polje pred sobom, koje je bilo plavo kao nebo a obraslo žutim zvončićima, dok je Heidi sanjala da čuje pticu grabljivicu kako kriješti sa visine: »Dođite, dođite, dođite!«

## GLAVA XXI

### DOGODILO SE ONO ČEMU SE NITKO NIJE MOGAO NADATI

Rano u zoru drugog dana izađe Čika iz kolibe i pogleda unaokolo da vidi kakvo će biti vrijeme.

Na visokim vrhovima planine ležao je rumenzlatan sjaj. Dunuo je svjež vjetar i savijao jelovo granje tamo-amo. Sunce tek što se nije rodilo. Neko vrijeme stajao je starac i promatrao kako počinju da sijaju poslije visokih planinskih vrhova i zeleni bregovi zlatnim sjajem, a iz doline polako nestaju tamne sjenke i svuda se razliva ružičasta svjetlost, pa i bregovi i doline i sve se blista u jutarnjem zlatu. Sunce se bilo rodilo.

Čika je izvadio iz suše stolicu na točkovima, postavio je lijepo ispred kolibe, spremnu za put, pa ušao unutra da kaže djeci kako je lijepo jutro svanulo i da ih pozove da izađu.

Petar se već penjao sa svojim kozama. Njegove koze više nisu išle onako poslušno kraj njega ili za njim, nego su bježale na sve strane, jer je Petar, bez ikakvog razloga, kao bijesan udarao prutom, a teško kozi koju Petar udari! Bio je sav bijesan i ogorčen. Već nedjelje Heidi nije išla s njim, a on je ha njeno društvo bio toliko navikao. Kad bi se jutrom popeo odozdo, uvijek je ta tuđa djevojčica izlazila napolje i sjedila u svojoj stolici, pa se Heidi zabavljala s njom. Kad bi se spuštao sa pašnjaka uveče, opet je ta djevojčica u stolici sjedila, sad ispod jela, i opet se Heidi nešto bavila oko nje. Cijeloga ljeta nije išla sa njim na pašnjak, a danas je htjela da dođe, ali zajedno sa tom prokletom stolicom i sa tom strankinjom! Pa da opet cijelo vrijeme, čak i na pašnjaku, provede s njom. To je Petar već predviđao i to ga je ljutilo u najvećoj mjeri. Eto i sad te stolice, koja je kao za inat stajala na svojim točkovima! Gledao ju je kao neprijatelja, koji mu je kriv za sve i smjera mu čak i danas neko zlo . . . Još veće nego ikad. Osvrte se Petar unaokolo. Sve je bilo mirno, nigdje nikog živog. Kao neki divljak jurnu on sad na stolicu, dograbi je sav ogorčen, pa je iz sve snage gurnu nizbrdo. Stolica odletje, poče da se pretura i nestade je istog časa.

Pošto je ovo učinio, Petar, još uvijek sav bijesan, jurnu uz planinu kao na krilima i ne zaustavi se dotle dok ne stiže do velikog žbuna kupina, iza koga je mogao da se sakrije, jer nije želio, da ga Čika spazi. Htio je, međutim, da ipak vidi šta se dogodilo sa stolicom, i zato mu je bio dobrodošao ovaj žbun na brdu. Odatle, upola sakriven, mogao je da pogleda dolje niz planinu, pa ako se Čika pojavi, da se odmah sakrije. Tako je i uradio. I šta ugledaše njegove, oči! Daleko dolje tumbao se sunovratno njegov neprijatelj sve većom i većom brzinom. Prevrnuo se nekoliko puta, onda je poskočio visoko, tresnuo o zemlju i ponovo se proturio raspadajući se. Na sve strane je već letjelo komade: noge, naslon, podstava, sve visoko u zrak. Petar je osjećao toliku radost gledajući ovo što se dešava, da je prosto morao objema nogama da poskoči uvis. Glasno se nasmijao, lupio nogom o zemlju od zadovoljstva, pa počeo da skače sve uokrug. Najzad se vrati na staro mjesto i pogleda nizbrdo. Ponovo se smijao i ponovo počeo

da skače, jer je bio van sebe od radosti što je njegov neprijatelj propao. Sad je morala ova strankinja svakako da otputuje, jer nije imala više pomoću čega da se kreće. Heidi će opet biti sama i ići će sa njim na pašnjak, pa će i uveče i ujutru biti njegova drugarica, i sve će biti kako je ranije bilo. Ali Petar nije znao šta biva kad se učini neko zlo djelo.

Heidi je istrčala iz kolibe i potrčala prema suši. Iz nje je išao djeda sa Klarom u naručju. Vrata na suši stajala su širom otvorena, a one dvije daske bile su uklonjene, te je svjetlost dana dopirala do najudaljenijeg ugla. Heidi je zavirila unutra, obišla sušu, vratila se, a najveće čuđenje čitalo joj se na licu. Utom je stigao i djeda.

»Šta je to? Jesi li ti izvezla stolicu, Heidi?« upita je on.

»Pa ja je i tražim, djeda, na sve strane, a ti si kazao da je stolica pored vrata«, rekla je Heidi gledajući još unaokolo.

Vjetar je za to vrijeme počeo jače da duva. Udarao je vratima suše jednako, i najzad ih naglo zalupio.

»Djeda, vjetar je kriv!« uzviknula je Heidi, a oči joj zablistaše.

»O, ako se stolica otkotrljala sve do Selca, stići će danas kasno, pa ne ćemo moći da idemo.«

»Ako se donde otkotrljala, ne će se više ni vratiti, jer se svakako raspala«, kazao je djeda i obišao sušu da pogleda nizbrdo. »Ali čudno se to dogodilo!« dodao je on promatrajući mjesto preko koga je stolica trebala da prijeđe dok ne stigne do nizbrdice.

»O, kakva šteta, sad ne možemo ići, a možda nikad ne ćemo moći da idemo«, žalila je Klara. »Morat ću sada svakako da se vratim kući, nemam više stolice. O, kakva šteta! Kakva šteta!«

»Je li, djeda, ti ćeš već nešto izmisliti, pa da ne bude onako kako Klara misli! Da ne mora odmah da se vraća kući!«

»Ovoga puta ići ćemo na pašnjak, kao što smo naumili, a poslije ćemo vidjeti šta će biti«, rekao je djeda.

Djeca su klicala od radosti. Djeda se vrati u kolibu, uze odande mnogo marama, raširi ih na najsunčanije mjesto ispred kolibe i tu postavi Klaru. Donese onda djeci mlijeka za doručak, pa izvede Bijelku i Mrkušu iz staje.

»Zašto li se onaj ne pojavljuje već odozdo!« kazao je Čika više za sebe, jer još nije odjeknuo Petrov jutarnji zvižduk.

Onda djeda uze Klaru opet na ruku, a marame ponese preko ramena.

»Tako, a sada naprijed!« rekao je polazeći prvi. »Koze će ići sa nama.«

Heidi je bila zadovoljna. Jednom rukom zagrlila je Bijelku, a drugom Mrkušu, pa je išla iza djede, a koze se toliko radovala što idu zajedno s Heidi da su je prosto prigriječile od velike radosti.

Kada stigoše gore na pašnjak, vidješe kako na obroncima ovdje-ondje koze brste, a u sredini leži Petar, opružen po zemlji koliko je dug.

»Pokazat ću ja tebi, ako još jednom prođeš, a ne zovneš moje koze, ljenivče jedan! Šta to treba da znači?« doviknuo mu je Čika.

Kad Petar ču ovaj dobro poznati glas, skoči kao oparen.

»Još nitko nije bio budan«, odgovorio je on.

»Jesi li vidio stolicu?« upitao ga je opet Čika.

»Koju?« upitao je Petar zbunjen.

Čika više nije govorio. Prostro je one marame na suncem obasjani obronak, posadio tu Klaru i upitao je, da li joj je tu udobno.

»Udobno kao u naslonjaču«, odgovorila je ona zahvaljujući, »zaista sam na najljepšem mjestu. Ovdje je tako lijepo, Heidi, tako lijepo«, uzviknula je ona gledajući unaokolo.

Djeda je krenuo kući. Rekao im je da se lijepo zabavljaju, a kad bude vrijeme ručku, Heidi će naći jela u torbi, koju je on ostavio tamo u hladu. Neka im onda Petar da mlijeka koliko budu željele, ali neka Heidi dobro pazi, da mlijeko bude od Bijelke. Predveče će djeda opet doći. Sad djeda ide prvo da traži stolicu i da vidi šta je sa njom.

Nebo je bilo ugasitoplavo, bez ijednog oblačka. Na velikom snježnom polju na suprotnoj strani blistalo je kao da sijaju hiljade i hiljade zlatnih i srebrnih zvijezda. Sivo, šiljasto stijenje dizalo se visoko kao u drevna vremena i ozbiljno gledalo u dolinu. Velika ptica lebdjela je visoko u plavetnilu, a iznad visova duvao je planinski vjetar i hladio suncem obasjanu planinu. Djeci je bilo neopisivo prijatno. S vremena na vrijeme naišla bi neka kozica i prišla njima da se igra. Najčešće

je dolazila nježna Bijelka i spuštala svoju glavicu Heidi u krilo, pa ne bi ni odlazila, dok ne dođe druga koza da je otjera. Tako se Klara upoznala sada izbliza sa svim kozama, te više nije miješala jednu s drugom, jer je svaka izgledala drukčije i drukčije se i ponašala.

Bile su tako povjerljive prema Klari, da su joj sasvim blizu prilazile i spuštale svoje glave na njeno rame. To je uvijek bio znak prisnog poznanstva i naklonosti.

Tako je proteklo već nekoliko sati. Heidi se sada sjeti nečega. Kad bi mogle da odu s one strane na ono mjesto gdje ima toliko cvijeća, pa da vide, jesu li se svi cvjetići otvorili i da li su onako lijepi kao lani! Tek uveče kad se djeda opet vrati, moći će i Klara da pođe donde sa njim, a dotle će možda cvjetići već sklopiti svoje očiće. Ta želja je bila sve jača u Heidiinom srcu i ona nije više mogla da joj se odupre, pa je rekla malo bojažljivo:

»Hoćeš li se ljutiti, Klara, ako ja časkom odem od tebe, pa ostaneš sama? Htjela bih da vidim kako izgleda cvijeće. Ali čekaj . . .«

Heidi je pala jedna misao na pamet. Otrčala je i donijela čitavu gomilicu zelenog lišća. Zatim je uhvatila oko vrata Bijelku, koja joj je odmah pritrčala, pa je dovela do Klare.

»Tako, sad ne ćeš biti sama«, reče joj Heidi, pritisnuvši malo Bijelku da sjedne pored Klare na mjesto na kome je ona sjedila. Kozica je odmah razumjela i legla.

Onda je Heidi bacila onu travu Klari u krilo. Sad Klara reče radosno da Heidi može slobodno da ide i ua gleda cvijeće, a ona će rado ostati sa kozicom, jer to ionako još nikad nije doživjela, Heidi otrča, a Klara poče da daje listić po listić Bijelki i one se tako sprijateljiše. Bijelka se sasvim pribi uz svoju novu prijateljicu, pa je lagano jela listiće iz djetinjih prstića. Lijepo se moglo vidjeti kako joj prija što može ovako mirno da leži, dobro zaštićena, jer su je tamo u stadu uvijek gonile velike i jake koze. Klari je izgledalo divno što sjedi ovako sasvim sama na brdu, samo sa jednom dobrom kozicom, koja je gleda kao da od nje očekuje pomoć. Velika želja pojavi se u njoj da jednom i ona bude svoj čovjek, da i ona može drugome da pomogne, a ne da uvijek drugi njoj pomažu. I Klari sad padoše na



pamet mnoge misli, koje nikad ranije nije mislila, pa osjeti nepoznatu želju da i dalje živi na lijepoj svjetlosti sunca i da radi nešto što će nekome pričiniti radost, kao što joj se sada Bijelka raduje. Ta sasvim nova radost ispuni joj srce, pa je izgledalo kao da je sve što je toliko puta gledala i dobro poznavala, odjednom postalo mnogo ljepše i drukčije nego što je dotle vidjela, pa joj je bilo tako lijepo i dobro u srcu da je morala da zagrlj kozicu i da uzvikne:

»0, Bijelka, kako je lijepo ovdje gore! Kad bih samo mogla zauvijek da ostanem kraj vas!«

Heidi je dotle stigla do onoga cvijeća. Kliknula je od radosti. Cijela livada je sijala kao da je od zlata. Bile su to blistave ružice, gusti ugasito plavi žbunovi zvončića, a jak miris širio se po sunčanoj livadi, kao da je prosut dragocjeni balzam. Taj prijatni miris dolazio je od malog mrkog cvijeta, koji je svoju glavicu skromno pomaljao između zlatnih čašica. Heidi je stajala, gledala i udisala ovaj slatki miris punim plućima. Odjednom se okrenula i vratila se Klari sva uzbuđena i zadihana.

»0, i ti moraš da dođeš ovamo!« viknu joj izdaleka. »Cvijeće je tako lijepo, i sve je lijepo, a uveče možda ne će biti tako. Možda ću moći da te ponese, šta misliš?«

»Ne, ne, šta ti pada na pamet, Heidi! Pa ti si mnogo manja od mene. 0, kad bih mogla da idem!«

Sad Heidi poče da gleda unaokolo, kao da se nečem novom dosjetila. Tamo gore Petar je sjedio na zemlji gdje i ranije i promatrao djecu. Tako je sjedio već sate i uvijek gledao dolje kao da ne može upravo da razumije šta vidi pred sobom. On je uništio onu mrsku stolicu da bi sve to prestalo i da tu stranu djevojčicu ne gleda više. Ali nije dugo potrajalo, a ona se, evo, opet pojavila ovdje gore i sjedila pred njim na zemlji, opet pored Heidi. To nije moglo biti, a ipak je bilo tako i on je svojim vlastitim očima mogao u to da se uvjeri.

Heidi se sad okrenula njemu i pogledala ga.

»Hodi ovamo, Petre!« uzviknula je ona odlučnim glasom.

»Ne ću«, odgovorio je on.

»Moraš da dođeš! Dođi, jer ja ne mogu sama, treba da mi pomogneš. Brzo!« navaljivala je Heidi.

»Ne ću«, čuo se opet njegov glas.

Heidi pojuri uzbrdo prema njemu.

Plamenih očiju stala je pred njega i uzviknula:

»Petre, ako odmah ne dođeš, kazat ću djedi! Pokajat ćeš se, vjeruj mi!«

Te riječi pokretoše Petra, jer su mu zadale veliki strah. Učinio je nešto zlo i nije htio da itko živ to sazna. Dosad se tome radovao. Međutim, sad je Heidi govorila tako, kao da sve zna o tome, a to što zna kazat će i svome djedi, koga se Petar bojao više nego bilo kog drugog. Kada taj sazna šta je bilo sa stolicom! Petra je sve jače davio strah. Ustao je i prišao Heidi.

»Idem, ali nemoj da kažeš djedi.« Toliko je bio pitom od straha da se Heidi sažalila.

»Ne, ne, ne ću«, uvjerala ga je ona. »Hodi samo sa mnom. Ne treba da se bojiš. Lako ćeš uraditi što treba.«

Kad su stigli do Klare, naredi Heidi ovako: s jedne strane će Petar, a s druge strane ona sama uhvatiti Klaru čvrsto ispod ruke i podići će je. To je još nekako i pošlo za rukom. Ali sad je došlo nešto teže, jer Klara nije mogla da stoji. Kako da je onda drže uspravno i kreću naprijed? Heidi je bila i suviše mala da bi se Klara mogla osloniti na njenu ruku.

»Morat ćeš da me zagrliš oko vrata, tako, čvrsto. A Petra treba da uzmeš za ruku i da se osloniš na njega, pa ćemo te nositi.«

Petar još nikad nikoga nije vodio ispod ruke. Klara ga je uhvatila za ruku, ali je Petar tako kruto držao ruku kao da je to držalja od metle.

»Ne radi se to tako, Petre«, kazala je Heidi odlučno. »Moraš da saviješ ruku, pa da Klara svoju tuda provuče i da se lijepo osloni. Ti ne smiješ da popustiš, jer onda ne ćemo moći ništa da uradimo.«

Tako su oni i učinili, ali su sporo išli naprijed. Klara je bila teška, a ova zaprega nejednaka po visini. S jedne strane bila je mala Heidi, a s druge veliki Petar — to su bili dosta nepouzdana oslonci!

Klara je pokušala da se osloni malo i na svoje noge, ali nije uspijevala, jer tek što je pružila jednu nogu, odmah je natrag povlačila.

»Stani samo hrabro«, predlagala je Heidi. »Onda će te svakako manje boljeti.«

»Misliš?« upitala je Klara bojažljivo.

Klara posluša i usudi se da čvrsto stane na zemlju jednom nogom, a onda i drugom. Pritom je malo jauknula, ali je onda opet podigla nogu i spustila je.

»O, sad je već manje boljelo«, kazala je radosno.

»Korakni još jednom«, navaljivala je na nju Heidi.

Klara napravi još jedan korak, pa još jedan i još jedan i odjednom uzviknu:

»Mogu, Heidi! O, mogu! Pogledaj! Pogledaj! Mogu da koračam, mogu da koračam!«

»O, o! Možeš da koračaš? Možeš da ideš sada? Možeš zaista sama da ideš? Kad bi samo djeda došao! Sad možeš sama da ideš, Klara, možeš sama da ideš!« vikala je Heidi jednako, van sebe od radosti.

Klara se, istina, još čvrsto držala i za Heidi i za Petra, ali svaki korak joj je bio sve pouzdaniji, to su mogli sve troje da osjete. Heidi je bila presrećna.

»O, sad ćemo moći svakog dana da idemo na pašnjak i da šetamo po planini kuda god hoćemo!« vikala je opet. »I ti ćeš cijeloga života moći da ideš kao i ja i ne će morati više da te guraju u stolici. Bit ćeš zdrava. O, ala smo doživjeli veliku sreću!«

Klara je svim srcem učestvovala u toj radosti. Ona nije znala za veću sreću na svijetu nego biti zdrav i moći ići kao i ostali ljudi, a ne da ovako bijedno po cio dan bude vezana za bolesničku stolicu.

Ono cvjetno polje nije bilo daleko. Već se vidjelo kako sijaju zlatne ružice na suncu. Stigli su sada do žbuna plavih zvončića, između kojih trava obasjana suncem kao da ih je pozivala da tu sjednu.

»Zar ne bismo mogli da sjednemo ovdje?« upitala je Klara.

I Heidi je to željela, pa su djeca sjela usred cvijeća, i to Klara prvi put na suhu toplu planinsku zemlju. To joj se neopisivo svidjelo.

Svud oko nje lelujali su se plavi zvončići, sijale zlatne ružice, a unakolo se miris širio, slatki miris mrkoga cvijeta. Sve je bilo tako lijepo, tako lijepo!

I Heidi je, kraj nje sjedeći, govorila kako još nikad ovdje gore nije bilo tako lijepo i kako ona prosto nc zna šta joj je, jer bi jednako htjela da kliče od radosti. Ali odjednom opet joj pade na pamet da je Klara ozdravila. U svoj ovoj ljepoti to je bila najveća njena radost. Klara je bila nijema od sreće i radosti zbog svega ovoga što vidi. Sad su se pojavljivale u njenoj svijesti nove nade. Velika sreća jedva je nalazila mjesta u njenom srcu, a sunčev sjaj i miris cvijeća tako su je savladali da nije mogla ni riječi da izusti.

I Petar je usred cvjetnog polja ležao miran i nepomičan — jer je zaspao čvrstim snom.

Tiho i nježno pirkao je ovdje vjetar iza stijenja, koje je davalo zaklon. Vjetar je svirao kroz žbunje. Svaki čas je Heidi ustajala i trčkarala tamo-amo, jer je nalazila sve ljepša i ljepša mjesta, gdje je cvijeće još gušće, ili gdje je miris još jači, jer ga je vjetar donosio. I svuda je na tim mjestima morala da sjedne.

I ako su prolazili sati.

Sunce je već prevalilo podne kada se stado koza približi cvjetnom polju.

Nije to bio njihov pašnjak, tu ih Petar nikad nije dovodio, jer one nisu morale da pasu između cvijeća. Izgledale su kao neka vojska, a ispred njih Češljugar kao vojskovođa. Koze su očevidno pošle da potraže svoje dječje društvo, koje ih je tako dugo bilo ostavilo i zadržalo se više nego što je red. A koze su znale uvijek koje je doba. Kad Češljugar primijeti ovo troje na cvjetnom polju, stade da mekeće iz svega glasa, a istoga časa pridruži mu se cio kor i sve ostale koze dotrčaše mekećući. Sad se Petar probudi. Morao je dobro da protrlja oči, jer je sanjao kako stolica na točkovima opet stoji onako lijepa sa svojom crvenom prevlakom, cijela cjelcata, ispred kolibe, pa je budeći se prosto vidio kako na stolici sijaju zlatni krinovi na suncu. Ali kad se sasvim rasanio, vidje da to šija zlatno cvijeće u travi. I najedared Petra obuze opet strah, koga je bilo nestalo u snu. Ma da

je Heidi obećala da ne će ništa govoriti, opet se Petar poboja da se njegov zločin ne otkrije na neki drugi način. Poslušno i dragovoljno pomagao je Klari da ide i činio sve što je Heidi od njega zahtijevala.

Kad sve troje stigoše na pašnjak, Heidi brzo donese torbu s jelom, jer je htjela da ispuni svoje obećanje. Kad je ono zaprijetila Petru, da će ga naučiti pameti, ako je ne poslušna, htjela je da kaže time da mu ne će dati da jede iz ove torbe. A ona je lijepo vidjela jutros koliko je djeda lijepih stvari stavio tu unutra i sa radošću je mislila kako će dobar dio toga dobiti Petar. Kada se on onda pokazao onako tvrdoglav, time mu je htjela reći da ne će dobiti ništa, međutim, Petar je to na svoj način protumačio. Sad je Heidi vadila jedno po jedno iz torbe pa napravila tri gomilice, koje su bile tako velike, da je ona rekla sebi zadovoljno:

»Dobit će Petar poslije i sve ono što mi ne budemo mogle da pojedemo.«

Zatim je dala svakome svoj dio i sjela pored Klare. Djeci je poslije velikih napora ovaj ručak odlično prijao.

Dogodilo se ipak kao što je Heidi predvidjela. Kad su se njih dvije dobro najele, preostalo je još dosta, te Petru dadoše još jednu gomilicu jela, isto tako veliku kao što je bila ona prva. On je, međutim, jeo mirno i ustrajno i pojeo sve, pa čak i mrve, ali pritom nije osjećao zadovoljstvo kao inače. Ležalo mu je nešto na srcu, što ga je mučilo i tištalo, pa mu je gorak bio svaki zalogaj. Djeca su kasno završila ručak, jer se ubrzo zatim pojavio djeda, koji se popeo uz planinu da ih povede dolje. Heidi mu potrča ususret. Gorjela je od želje, da mu što prije kaže, šta se dogodilo. Bila je toliko uzbuđena zbog svoje radosne vijesti, da prosto nije mogla da nađe riječi, kojima će to djedi da saopći. Ali djeda odmah razumjede šta je djete htjelo da kaže i radost mu zablista na licu. Ubrzao je korake, pa kad stiže do Klare uzviknu radosno:

»Jesi li se usudila? Eto vidiš, i uspjela si!«

On podiže Klaru sa zemlje, uhvati je lijevom rukom oko pasa, a desnu pruži Klari da se osloni na nju. Djevojčica pođe, sigurno vođena, još pouzdanije i smjelijje nego što je ranije išla.

Heidi je skakutala i klicala oko njih, a djeda je tako izgledao kao da je doživio najveću sreću. Podigao je odjednom Klaru u naručje i rekao:

»E, ne ćemo pretjerivati. Vrijeme je da se vratimo kući.«

I on odmah pode, jer je znao da je za danas bilo dosta napora i da je Klari sad potreban odmor.

Kad je Petar kasno uveče sa svojim kozama stigao do Selca, vidio je kako su se mnogi ljudi bili skupili oko nečega, gurajući jedan drugog da bi bolje vidjeli šta to leži na zemlji. I Petar je htio da vidi, pa se gurao i tiskao i lijevo i desno dok nije prodro naprijed. I vidio je!

Na travi je ležao srednji dio stolice, na kome je još visio jedan dio naslona. Crvena podstava i sjajni krinovi svjedočili su kako je divno izgledala ova stolica u svom nekadašnjem sjaju.

»Ja sam gledao kad su je nosili gore«, reče pekar koji je stajao pored Petra. »Kladio bih se da vrijedi bar pet stotina franaka. Čudim se kako se ovo dogodilo.«

»Vjetar je stolicu odnio s brda, kazao je sam Čika«, primijeti Barbara, koja nije mogla da se nadivi lijepoj crvenoj tkanini.

»Dobro je što je to uradio vjetar, a ne netko drugi«, nastavio je. »Taj bi se lijepo proveo! Kad gospodin u Frankfurtu bude čuo za ovo, ispitat će već kako se to moglo dogoditi. Što se mene tiče, volim što već dvije godine nisam bio na planini. Sumnja može pasti na svakoga, koga su u to doba vidjeli gore.«

Ljudi su još mnogo štošta govorili, ali Petru je bilo dovoljno i ono što je čuo. Krotko i tiho izvukao se iz gomile, pa koliko je god brže mogao potrča uzbrdo kao da ga netko vija. Pekareve riječi utjevale su mu strah u kosti. Znao je sada da se svakog trenutka može pojaviti policajac iz Frankfurta da ispita ovaj događaj i da bi se onda moglo otkriti da je on to uradio. Tada bi ga ščepali za vrat i odvucli u Frankfurt, u zatvor. To je Petar predviđao vrlo jasno pa mu se kosa kostriješila od užasa.

Sav zbunjen vratio se kući. Ni na kakvo pitanje nije odgovarao, čak nije htio ni da jede. Brzo se uvuče u krevet i počeo da stenje.

»Sigurno je Petar opet jeo kiselice, pa ga sada boli želudac i zato uzdiše«, rekla je njegova mati.

»Možda si mu dala malo hljeba. Dodaj mu, Brigita sutra jedan komad od mog dijela,« reče baka sažaljivo.

Kad su ove noći djevojčice sa svojih postelja promatrale sjajne zvijezde, rekla je Heidi:

»Je li da smo se divno provele na pašnjaku! Pa ti si ozdravila, Klara, sad smo svi srećni.«

Sutradan izjutra rekao je djeda, da bi sad mogle pozvati baku da dođe na planinu. Neka joj napisu, da je očekuje jedna veoma radosna vijest. Ali djeca su bila skovala jedan drugi plan. Htjela su da baki pripreme jedno veliko iznenađenje. Trebalo je da prvo Klara počne još bolje da ide, tako dobro da bi mogla hodati oslonjena samo na Heidi. Zasada baka ne smije još ništa da zna. Djeca su zato upitala djedu koliko će to još trajati, a on im je odgovorio da će biti potrebno manje od nedjelju dana. Onda su one riješile da u idućem pismu pozovu baku, a o nekoj novosti ne će joj još ništa javljati.

Dani, koji su sad nastali, bili su najljepši, koje je Klara dosad provela na planini. Svakoga jutra budila se radosna, jer joj je srce pjevalo:

»Zdrava sam! Zdrava sam! Ne moram više da sjedim u bolesničkoj stolici sa točkovima. Mogu da idem kao i svi drugi ljudi!«

Koračala je zatim i svakog dana išla je sve bolje i bolje, tako da je mogla da pravi sve duže šetnje. Ovo kretanje donijelo joj je takav apetit, da je djeda svakoga dana sjekao deblje komade hljeba da ih namaže maslacem i sa zadovoljstvom gledao kako jede. Donosio je uvijek i veliki lonac pjenušavog mlijeka, pa punio zdjelicu za zdjelicom. Tako je stigao i kraj nedjelje, a s njim i dan kad baka treba da dođe.

## OPROŠTAJ, ALI SAMO ZA KRATKO VRIJEME

**N**a dan prije svoga dolaska baka je poslala pismo na planinu, kako bi oni gore znali točno kad će ona doći. Pismo je sutradan donio Petar kad je ujutru pošao na pašnjak. Djeda je već bio izašao s djecom iz kolibe, a Bijelka i Mrkuša stajale su napolju i veselo mahale glavom na svježem jutarnjem uzduhu. Djeca su ih milovala i željela im srećan put. Zadovoljno je stajao Čika kraj njih i promatrao čas svježja dječja lica, čas svoje čiste koze. Sviđalo mu se sve, i djeca i koze, pa se smiješio zadovoljno.

Utom dođe Petar. Kad njih ugleda pred kolibom, približi im se polako i pruži Ciki pismo. Čim je to uradio, odskoči strašljivo kao da se nečeg uplašio, a onda poče da se osvrće oko sebe kao da ga nešto plaši, a zatim potrča uzbrdo.

»Djeda«, kazala je Heidi gledajući u čudu šta se dešava s Petrom, »zašto Petar sada radi baš kao Turčin kad primijeti prut iza sebe, pa trza glavu i osvrće se na sve strane, a onda odskače?«

»Možda je i Petar primijetio iza sebe neki prut koji je zaslužio«, odgovori djeda.

Samo uz prvu uzbrdicu ustrčao je Petar bez predaha, ali je stao čim ga odozdo nisu mogli da vide. Mirno je tu stajao i okretao se bojažljivo na sve strane. Odjednom je odskočio i pogledao iza sebe lako uplašeno kao da ga je netko ščepao za vrat. Njemu se sad činilo kao da iz svakog žbuna, iz svake žive ograde može da jurne na njega neki policajac iz Frankfurta. Ali što je duže trajalo to uzbudljivo očekivanje, spopadao ga je sve veći strah.

Heidi je htjela da sada lijepo uredi svoju kolibu, jer je trebalo da baka, kad dođe, nađe opet sve u redu.

Klaru je mnogo zanimalo ovo Heidino trčkanje po svim uglovima kolibe, te je sa zadovoljstvom promatrala njen rad.

Tako su djeci neprimjetno prolazili rani jutarnji sati i već su mogla svakog trenutka da očekuju baku. Lijepo se obukoše, izadoše



napolje i sjedoše jedno kraj drugoga na klupu pred kolibom, očekujući. Pride im djeda. Bio se malo prošetao i nabrao veliku kitu tamnoplavog cvijeća, koje je tako blistalo na svijetlom jutarnjem suncu da su djeca kliknula od radosti. Djeda unese cvijeće u kolibu. S vremena na vrijeme skakala je Heidi s klupe da vidi ide li baka.

Najzad je ugledala kako se penje povorka, koju je očekivala. Naprijed je išao vodič, za njim bijeli konj i baka na njemu, a najzad nosač s visokim samarom, jer se bez bogate opreme baka nije penjala na planinu.

Sve bliže i bliže primicala se ova povorka. Stigoše već do kolibe. Baka sa svoga konja spazi djecu.

»Šta to vidim? Sta to vidim, Klarice?! Ti ne sjediš u svojoj stolici?! Kako je to moguće?!« uzviknula je baka uplašeno i brzo sjahala.

Ali prije nego što je prišla sasvim blizu djeci, pljesnula je rukama i uzviknula u najvećem uzbuđenju:

»Klarice, jesi li to ti?! Imaš okrugle rumene obraze! Dijete moje! Ne mogu prosto da te poznam!«

Baka je htjela da poleti Klari. Ali Heidi je za tili čas sklznula s klupe, pa se Klara brzo oslonila na njeno rame i djeca su zajedno pošla, mirno kao da idu u šetnju. Baka je odjednom zastala, sva ukočena od straha, jer je isprva pomislila, da Heidi opet pravi neki nestašluk.

Ali prema njoj je uspravno i pouzdano išla Klara pored Heidi, a lica su im blistala i obrazi se rumenili.

Baka im poletje ususret. I smiješeci se i plačući grlila je prvo Klaru, pa onda Heidi, pa opet Klaru. Od radosti i uzbuđenja nije mogla ni riječi da izusti. Sad joj pade pogled na Čiku, koji je stajao kraj klupe i s osmijehom sve to gledao. Baka uhvati Klaru za ruku, pa uzvikujući jednako od čuđenja i pitajući se, da li je sve to san ili java, uputi se s djetetom polako prema klupi. Tu pusti Klaru i poče se srdačno rukovati sa starcem.

»Dragi moj Ciko! Dragi moj Čiko! Kako da vam zahvalim! To je vaše djelo! To su učinili jedino vaša briga i vaš trud . . .«

»I sunce i zrak planinski«, dodao je Čika smiješeći se.

»Da, i slatko Bijelkino mlijeko!« uzviknula je Klara. »Da znaš samo, bako, kako mogu da pijem kozje mlijeko i kako jc ukusno!«

»Pa to se po tvojim obrazima vidi, drago moje dijete«, kazala je sada baka srdačno se smiješeći. »Ne mogu prosto da te poznam. Sva \* si okrugla i nikada ne bih ni slutila, da ćeš toliko porasti. Ne mogu da te se nagledam! Ali sad moram smjesta da brzjavim tati u Pariz da odmah i on ovamo dođe. Ne ću mu reći zašto ga zovem. Znam, da će mu to biti najveća radost u životu. Dragi Ciko, kako ćemo sad da pošaljemo brzjavku? Vi ste već svakako rekli ljudima da idu.«

»Otišli su. Ali, ako se gospođa žuri, zovnut ću Petra. On ima vremena.«

Baka mu je zahvalila, jer joj je bilo mnogo stalo do toga da odmah pozove sina.

Čika se malo odmakao i zviznuo tako prodorno u prste, da je odjeknulo čak do stijenja. Nije dugo potrajalo, a Petar je strčao odozgo, jer je dobro poznavao ovaj zvižduk. Bio je blijed kao krpa, jer je mislio, da će mu sada suditi Čika s Planine Ali ovaj mu dade samo papir, na kojem je baka za to vrijeme nešto ispisala, pa mu reče da to smjesta odnese u Selce i preda na poštu. Čika će kasnije sam platiti koliko treba, jer toliko mnogo stvari odjednom Petar ne bi mogao da shvati.

Petar je pošao sa tim papirom u ruci i laknulo mu je, jer ga čika nije zvao zbog neke presude, niti je bilo policajca iz Frankfurta. Najzad su svi mogli da lijepo i mirno sjednu za sto pred kolibom. Sad su mogli da pričaju baki potanko kako se sve ovo dogodilo. Kako su otišli na pašnjak, kako je vjetar oduvao stolicu na točkovima, a Klara zbog cvijeća napravila prve korake. Ali dugo jc trajalo dok nisu djeca završila ovu priču, jer ih je baka svaki čas prekidalala diveći se i jednako zahvaljivala djedi uzvikujući:

»Zar je to moguće! Da ovo nije san? Da li je ova djevojčica rumena, svijetlih obraza zaista moja nekadašnja Klarica, blijeda i slaba moja Klarica?«

A Klara i Heidi neprestano su se radovale, što je ovako lijepo smišljeno iznenađenje za baku uspjelo.

Gospodin Sesemann je za to vrijeme bio završio svoje poslove u Parizu, pa je i on htio da iznenadi svoje. Ne pišući ni riječi svojoj majci, sjede jednog sunčanog dana na vlak i stiže do Basela, odakle sutradan zorom krenu dalje, jer se zaželio da što prije vidi svoju kćer, s kojom nije bio cijelog ljeta. Stigao je u kupalište Ragaz nekoliko sati poslije odlaska svoje majke.

Bila mu je po volji vijest, da je ona baš danas otišla na planinu. Sjede u kola i odveze se do Mayenfelda. Kad je tu čuo da se može voziti sve do Selca, produži vožnju, jer je mislio, da će imati još dosta da pješaci uzbrdo.

I zaista, gospodin Sesemann se nije prevario. Neprekidno penjanje uz planinu bilo je za njega dugo i teško. Još se nijedna koliba nije vidjela, a on je znao da na pola puta treba da naiđe na kuću Petra, malog kozara, jer je često slušao kako Heidi opisuje ovaj put.

Svuda su se vidjeli tragovi pješaka, a na nekim mjestima odvajale su se staze u svim pravcima. Gospodin Sesemann se pobojavao da ne zaluta, jer je koliba možda na drugoj strani planine. Stao je da se osvrće ne bi li primijetio koga tko bi mu pomogao. Ali sve je bilo tiho i pusto. Čulo se samo hujanje planinskog vjetrova i ponekad bi u sunčanom plavetnilu zazujale male mušice ili neka vesela ptičica u žbunu. Gospodin Sesemann zastade malo da mu zagrijano čelo hladi planinski vjetar.

Ali eno, netko odozgo trči. Bio je to Petar s brzobjavkom u ruci. Letio je pravo nizbrdo prečicom, a ne stazom na kojoj je gospodin Sesemann stajao. Čim se dječak približio, gospodin Sesemann ga zovnu. Petar mu je prišao oklijevajući i uplašeno. Išao je postrance kao da je samo jednom nogom mogao da korakne, a drugu kao da vuče za sobom.

»Ovamo dečko, brže!« bodrio ga je gospodin Sesemann. »A sad mi reci mogu li ovim putem do kolibe, gdje stanuje starac sa svojom unukom Heidi. Tamo su došli u posjet neki iz Frankfurta.«\*

Mjesto odgovora Petar kriknu prigušeno, sav uplašen, i jurnu da glavačke odleti niz livadu i otkotrlja se baš onako kao što se kotrljala stolica na točkovima. Samo srećom, Petar se ne razbi u komade, kao što je to sa stolicom bio slučaj.

Ali brzojavka je stradala i sva se pnderala.

»Divlji gorštak!« reče gospodin Sesemann u sebi, jer je pomislio da pojava stranog čovjeka izaziva strah u djeci s planine.

Pošto je još jednom pogledao livadu niz koju se Petar otkotrljao, gospodin Sesemann nastavi put.

Uspirkos svim naporima, Petar nije mogao da se zadrži nego se kotrljao i dalje, a s vremena na vrijeme prevrtao se čak i preko glave.

Ali to nije bilo najstrašnije, jer su mnogo jeziviji bili strah i užas koji su ga ispunjavali. Znao je sad da je policajac iz Frankfurta zaista stigao, da je to baš ovaj stranac, jer on pita za ljude iz Frankfurta, koji su sada kod Čike s Planine. Na posljednjem visokom obronku iznad Selca pade Petar u žbun i uspije da se zadrži. Ležao je trenutak, jer je morao još da razmisli šta se sve to s njim dogodilo.

»Poslije stolice stiže i ti!« reče jedan glas pored samog Petra.

nešto LccjuLiO gore odgurne, u, uiv, u KJ v a- iiii J ^VCUJl v ~ ict a J ^V ^I u-i- iip-u-a-, -- \*  
je li tako?«

To mu se pekar podsmijavao. Iz svoje tople pekarnice izašao je bio da se malo rashladi, pa je gledao kako se odozgo kotrlja Petar, isto kao ona stolica.

Petar skoči na noge. Novi ga strah obuze. Sad je pekar bio načisto da je Petar kriv za onu stolicu. Ne obazirući se nijednom, strugnu Petar opet uzbrdo. Najviše bi volio da ode kući, pa da se uvuče u krevet, da ga nitko ne nađe, jer je vjerovao da tu ima najmanje opasnosti. Ali njegove koze su još bile gore i djeda mu je strogo naredio da se brzo vrati, kako stado ne bi dugo ostalo samo. On se Čike plašio više nego ma koga i toliko ga je poštovao, da se još nikad nije usudio da ga ne poslušā. Zato je glasno uzdahnuo pa krenuo dalje hramajući. Bilo što mu drago, morao je opet gore. Samo sad nije mogao da trči. Strah i ono prevrtanje nisu ostali bez posljedica. I tako se hramajući penjao natrag uz planinu.

Odmah poslije susreta s Petrom, stigao je gospodin Sesemann do prve kolibe i sada je saznao da ide pravim putem. Obodren time penjao se dalje i najzad ugledao svoj cilj pred sobom. Tamo gore stajala je planinska kuća, a iznad nje talasale su se tamne krune starih jela.

Gospodin Sesemann radosno pođe uz posljednju strminu. Još malo, pa će moći da iznenadi svoje dijete. Ali ga je društvo pred kolibom već primijetilo, čekalo ga je iznenađenje, koje nije ni slutio.

Kad je već i posljednji korak učinio i popeo se, pođoše mu od kolibe ususret dvije prilike. Viša, sa svijetloplavom kosom i ružičastim licem, koja se oslanjala na manju, Heidi, čije su crne oči blistale od radosti. Gospodin Sesemann se trže, zastade i ukočeno pogleda te dvije djevojčice. Odjednom grunuše mu krupne'suze na oči. Kakve se uspomene javiše u njegovom srcu! Baš tako je izgledala Klarina majka kao ta plava djevojčica s rumenim obrazima. Gospodin Sesemann nije znao da li je budan ili sanja.

»Tata, zar me više ne poznaješ?« uzviknula je Klara, a lice joj je radosno sijalo. »Zar sam se toliko promijenila?«

Gospodin Sesemann potrča sada svojoj kćeri i zagrli je.

»Da, promijenila si se! Je li moguće? Je li to istina?«

I presrećni otac povuče se opet za jedan korak da se uvjeri da ovo nije san.

»Jesi li ti to, Klarice, jesi li zaista ti?« morao je jednako da pita. A onda opet zagrli svoje dijete. Htio je da se uvjeri da je to odista njegova Klarica, ta djevojčica što stoji pred njim. Utom je stigla i baka.

Htjela je da što prije vidi srećno lice svoga sina.

»Pa, dragi sine, šta kažeš na sve ovo?« uzviknula je. »Ti si nas lijepo iznenadio, ali i mi smo tebi spremili još ljepše iznenađenje, zar ne?« I obradovana mati pozdravi se srdačno sa svojim sinom. »A sada, hajde sa mnom da pozdravimo našeg Čiku, našeg najvećeg dobrotvora.«

»Da, pa i našu malu Heidi, i nju moram da pozdravim«, reče gospodin Sesemann, stežući Heidi ruku. »Pa kako je? Jesi li zdrava i

vesela na planini? Ne treba ni da pitam. Nijedan planinski cvijet ne izgleda ljepše. Radujem se tome, dijete moje, mnogo se radujem!»

I Heidi je sva srećna promatrala dobrog gospodina Sesemanna. Heidino je srce živo kucalo od velike radosti, što je on baš ovdje na planini doživio takvu sreću.

Baka povede svoga sina Ciki i dok su se oba čovjeka srdačno pozdravila, Klarin otac počeo da govori, koliko mu je duboko zahvalan i koliko je iznenađen što se dogodilo ovo čudo, a baka se okrete i pođe na drugu stranu prema jelama, jer je htjela da ih još jednom vidi.

Tu ju je iznenadilo nešto neočekivano. U sredini između drveća, gdje je dugo granje ostavilo još malo slobodnoga mjesta, stajala je velika kita divnih ugasitoplavih cvjetića, svježih i sjajnih kao da su ovoga časa nikli. Baka je pljesnula rukama od zadovoljstva.

»Kakva ljepota! Kakav sjaj!« vikala je ona jednako. »Heidi, moja draga Heidi, hodi ovamo! Jesi li mi ti pripremila ovu radost? Ovo je zaista divno!«

Djeca su već bila došla.

»I Ne, ne, nisam«, icivia je liuuu.<sup>1\*</sup>

Al: \* J. A.AA Jt ZJ AACAAA CAVVA<sup>\*1™</sup>

»Takvo je cvijeće gore na pašnjaku, bako, i još mnogo ljepše«, rekla je Klara. »Ali pogodi tko ti je jutros rano donio cvijeće sa pašnjaka?«

I Klara se zadovoljno smiješila govoreći to, tako da je baka u jednom trenutku pomislila, da je njena unuka sama danas išla gore. Ali to je bilo skoro nemoguće.

Utom se začu šum ispod jela. Bio je to Petar koji se već popeo do gore. Pošto je vidio tko se razgovara sa Čikom ispred kolibe, zaobišao je kuću u velikom luku i htio da se neprimijećeno povuče iza jela. Ali ga baka poznade i njoj pade na um nova misao. »Da nije Petar donio ovo cvijeće, pa sada iz stidljivosti i skromnosti hoće da se neprimijećeno povuče? Ne, ne treba tako da bude! Morat će da ga nagradi.« /

»Hodi, momče, hodi ovamo, brzo, ne boj se!« uzviknula je baka i pomolila glavu iza drveća.

Petar je stao kao skamenjen od straha. Poslije svega što je preživio nije mogao da se protivi. Osjećao je samo jedno, a to je da je svemu kraj! Kosa mu se diže na glavi, pa bez kapi krvi u licu i sav unakažen od straha izađe iza jela.

»Naprijed samoj bez oklijevanja!« bodrila ga je baka. »I kaži mi sada, momče, jesi li ti ovo uradio?«

Petar ne podiže oči i ne vidje šta baka pokazuje prstom. Vidio je da Čika stoji kraj ugla kolibe i da ga njegove sive oči prodorno gledaju, a pored Čike stoji opet onaj isti čovjek, najstrašniji policajac iz Frankfurta. Drščući cijelim tijelom uspio je Petar samo da progovori jednu riječ: »Da«.

»Pa šta je u tome strašno«, kazala je baka.

»To... to . . . to što se ona raspala i što se više ne može da sastavi«, jedva je uspio da izgovori Petar, a koljena su mu tako klecala da skoro nije mogao da stoji.

Baka pride kolibi.

»Dragi Čiko, da li je sve u redu u glavi onoga jadnoga dječaka?« upitala je ona sažaljivo.

»Jest, jest«, uvjeravao je Čika. »Samo je taj dečko ustvari onaj vjetar, koji je oduvao stolicu na točkovima, pa čeka zasluženu kaznu.«

Baka prosto nije mogla da vjeruje, jer je tvrdila da Petar ne izgleda zao, a inače nikakvog razloga ne bi imao da uništi tu tako potrebnu stolicu. Međutim, za Čiku ovo Petrovo priznanje bilo je samo potvrda sumnje, koja se u njemu pojavila odmah poslije toga događaja. Djeda je bio dobro zapazio ljutite poglede, koje je Petar još ispočetka bacao na Klaru, kao i sve ostale znake njegovog ogorčenja zbog novih događaja na planini. Ciki se jedna misao vezala za drugu, pa je pogodio kako je to išlo i sve je izložio baki. Kad je završio, baka počne govoriti živo:

»Ne, ne, dragi moj Čiko, ne, ne, jadnog dečka ne ćemo kazniti, treba da ga razumijemo. Došli su, molim vas, tuđi ljudi iz Frankfurta, pa mu za čitave nedjelje oteli Heidi, jedino njegovo dobro, zaista veliko dobro, te mora dan za danom sam da sjedi. Ne, ne, treba da

ga razumijemo, gnjev ga je savladao i natjerao ga na osvetu, koja je bila malo glupa, ali kad smo ljuti, svi smo glupi.«

I kad je to rekla, baka priđe Petru, koji je još drhtao i cvokotao zubima.

Sjela je na klupu ispod jela i kazala mu ljubazno:

»Tako, hodi sada, momče, preda me. Imam nešto da ti kažem. Prestani da cvokoćeš zubima i da drhtiš i slušaj me. Ti si odgurnuo stolicu niz brijeg da se razbije. To nije bilo lijepo i ti to znaš. Znaš ti i to da zaslužuješ kaznu i morao si se mnogo naprezati da nitko ne primijeti šta si uradio. Ti si zlo mislio, a ispalo je dobro. Da ti nisi gurnuo stolicu, Klara ne bi tako brzo prohodala. Zato ti je ovoga puta oprošteno, a drugi put pazi šta radiš.«

»Hoću, hoću«, odgovorio je Petar sav utučen, jer još uvijek nije znao kako će se sve ovo svršiti, jer je onaj policajac i dalje stajao pored Čike.

»E, onda je dobro, cijela stvar je raspravljena«, završila je baka.

»A sada treba još da dobiješ i od nas neku uspomenu, kojoj bi se obradovao. Kaži mi, momče, šta bi želio? Šta bi to moglo da bude? Šta bi najviše volio da dobiješ?«

Petar sad podiže glavu i pogleda u baku razrogačeno, sav zaprepašten. Očekivao je nešto strašno, a sad najedamput treba da dobije poklon. Sve mu se smiješalo u glavi.

»Da, da, ozbiljno govorim«, kazala je baka. »Treba da dobiješ nešto čemu ćeš se radovati i zbog čega ćeš nas se sjećati. Da znaš da mi više i ne mislimo na to, kako si htio da učiniš nešto rđavo. Jesi li me razumio, momče?«

Petar počeo da shvaća da ne će biti kazne i da ga je ova dobra žena, koja je sjedila pred njim, spasla od policajca. Osjetio je olakšanje kao da mu je težak kamen pao sa srca. Ali sada je shvatio i to kako bi bilo bolje da odmah prizna sve što je pogriješio. I zato odjednom reče:

»I papir sam izgubio.«

Baka je morala malo da razmisli, ali se ubrzo sjetila o čemu je riječ i ljubazno rekla:



»Tako, tako, dobro je što si kazao! Treba odmah da priznaš ako nešto nije u redu, onda brzo može sve da se izgadi. A sada reci šta bi htio za uspomenu?«

Petar je sad mogao da zaželi sve na svijetu. U glavi mu se prosto sve zavrtje. Cio šareni sajam u Mayenfeldu zatreptao je pred njegovim očima sa svima lijepim stvarima, koje je on često gledao po čitave sate i smatrao kao nešto nedostižno, jer u džepu nikad nije imao više od pet santima, dok su te primamljive stvari stajale bar deset. Bilo je tu lijepih crvenih pištaljki, kojima je mogao da doziva svoje koze. Pa nožić u crvenim koricama, kojim je divno mogao da siječe pruće.

Duboko zamišljen stajao je Petar, jer mu je bilo teško da se odluči između ovih dviju želja. Ali tada mu pade na pamet dobra misao, imao je vremena da razmisli do idućeg sajma.

»Deset santima«, odgovorio je Petar odlučno.

Baka se nasmija.

»To nije pretjerano, hodi ovamo!« Uze svoju kesu, pa izvadi veliki okrugao talir, pa još dva komada po deset santima. »Tako, a sada da napravimo račun«, nastavila je. »Hoću nešto da ti objasnim. Ovdje imaš toliko puta po deset santima koliko ima nedjelja u godini! Moći ćeš svake nedjelje da uzimaš po deset santima i da ih trošiš. Imat ćeš za cijelu godinu.«

»Je li dok sam živ«, upitao je Petar bezazleno.

Sad se baka toliko nasmija da gospodin Sesemann i Čika prekinuše svoj razgovor da čuju šta se dešava.

Baka se još smijala.

»Tako će i biti, momče, napisat ću to u svome testamentu — jesi li čuo, sine? — pa i ti napiši tako. Dakle, Petar, kozar dobivat će po deset santima nedjeljno dok je živ.«

Gospodin Sesemann je klimao glavom dajući pristanak i nasmijao se.

Petar je još jednom pogledao poklon u svojoj ruci kao da sumnja da li dobro vidi. A onda je rekao »Hvala!«

Odjurio je u velikim skokovima. Ali ovoga puta nije pao, jer ga sada nije gonio strah, nego ga je nosila radost, kakvu Petar još nikad u životu nije osjetio.

Kada je kasnije i društvo iz planinske kolibe završilo veseli ručak, pa svi zajedno sjedili i razgovarali o svemu i svačemu, uze Klara za ruku svoga gresrećnog oca, pa mu reče tako živo kao što nikad dok je bila bolesna nije govorila.

»O, tata, kad bi samo znao šta je sve djeda učinio za mene! Toliko je mnogo činio svakoga dana, da se to ne može ispričati, ali ja to ne ću zaboraviti cijeloga vijeka. Jednako mislim kako bih mogla da se do-rome Ciki odužim i da mu poklonim nešto čemu će se on radovati, makar upola onoliko koliko je on meni radosti pričinio.«

»To je i moja najveća želja, drago dijete«, kazao je otac. »Još razmišljam o tome, na koji način bismo bar donekle mogli da mu zahvalimo.«

Gospodin Sesemann priđe Ciki, koji je sjedio pored bake i razgovarao sa njom neobično živo. Kad Čika ustade, gospodin Sesemann ga uhvati za ruku i reče mu srdačno:

»Dragi prijatelju, htio bih nešto s vama da govorim. Razumjet ćete me kada vam kažem, da ja već godine i godine nisam osjetio pravu radost. Čemu sav moj novac i sve imanje, kad sam morao da usrećim! Vi ste dijete izliječili i poklonili mu, kao i meni, novi život. Kažite kako mogu da vam dokažem svoju zahvalnost? Nikada ne mogu da vam se odužim. Ali što imam i što mogu stavljam vam na raspoloženje. Kažite, prijatelju, šta treba da učinim?«

Čika je mirno slušao i sa zadovoljnim osmijehom promatrao srećnog oca.

»Vjerujte mi, gospodine Sesemanne, ja se od srca radujem Klarinom ozdravljenju. Time je moj trud nagrađen. Hvala vam, ali meni nije ništa potrebno. Dokle god budem živ imat ću dosta za dijete i za sebe. Imam samo jednu želju, pa ako mi se ona može ispuniti, ne ću više u životu imati nikakve brige.«

»Kažite, dragi prijatelju!« navaljivao je gospodin Sesemann.

»Star sam«, nastavio je Čika, »i ne ću još dugo živjeti. Kad umrem, ne ću moći djetetu ništa da ostavim, a mala nema više rođaka, samo jednu jedinu osobu, koja bi htjela da je iskoristi. Ako mi gos-

podin Sesemann obeća, da Heidi nikad ne će morati da pođe u svijet da traži hljeba, onda mi je bogato naknadio ono što sam mogan da učinim za njega i njegovu dijete.«

»Ali, dragi prijatelju, o tome ne vrijedi ni govoriti«, prekide ga gospodin Sesemann. »Dijete kao da je i naše. Pitajte moju majku, moju kćer. Nikad ona ne će napustiti malu Heidi. Ali, ako je to potrebno radi vašeg umirenja, prijatelju, dajem vam riječ da će tako biti. Starat ću se da tako bude i poslije moje smrti. Ali moram još nešto da vam kažem. Ovo dijete nije stvoreno za život u tuđini, pa ma kakve bile prilike. To smo već iskusili. Ali ona ima prijatelja. Znam jednog njenog prijatelja, koji je još u Frankfurtu, tu on svršava svoje poslove da bi poslije otišao kuda mu se sviđa i da tamo provede starost. To je moj prijatelj doktor. On će još ove jeseni doći ovamo da mu posavjetujete, gdje bi se u ovom kraju mogao nastaniti, jer se u vašem i u Heidinom društvu osjeća bolje nego igdje. I vidite, mala Heidi će odsada imati dva zaštitnika u svojoj blizini. Neka joj samo obojica još dugo požive.«

<•

»Da, da!« potvrdi baka stežući srdačno Čikinu ruku. A onda odjednom zagrlila Heidi, koja je stajala kraj nje, i privuče je k sebi. »Pa i tebe, draga moja Heidi, i tebe treba da pitamo. Hodi i reci imaš li ti neku neispunjenu želju?«

»Imam, razumije se, kako ne bih imala!« odgovorila je Heidi i vrlo ozbiljno pogledala baku.

»Dobro, kaži onda šta je«, bodrila je baka djevojčicu. »Šta bi željela, dijete moje?«

»Željela bih da dobijem svoju postelju iz Frankfurta sa tri velika jastuka i s perinom, da moja baka ne leži više nisko, jer tako teško diše, a ispod perine bit će joj toplo i ne će morati da s maramom ide u postelju, jer joj je bez nje zima.«

Heidi je kazala sve to u jednom dahu.

»Šta kažeš, draga moja Heidi?« uzviknula je baka uzbuđeno. »Dobro je što si se toga sjetila. Kad nam se nešto lijepo dogodi, treba uvijek pomisliti i na druge. Sad ću odmah javiti u Frankfurt. Još

danas će Rottenmeierova spakovati krevet, pa će stići ovamo za dva dana. U njemu će tvoja baka lijepo spavati!»

Heidi sva radosna poče skakutati oko bake. Ali odjednom stade i reče brzo:

»E, sad moram odmah dolje do bake. Ona se uvijek plaši kad me dugo nema.«

Heidi prosto nije mogla da sačeka da baki odnese radosnu vijest i jednako je mislila o tome kako se baka plašila, kad je onomad bila kod nje u posjetu.

»Ne, ne, Heidi, kako to misliš?« opomenuo je djeda. »Kad imamo goste, ne ćeš valjda bježati od kuće!«

Ali baka je bila na Heidinoj strani.

»Dragi Ciko, dijete ipak ima pravo. Jadna baka je već odavno nije vidjela zbog mene. Zato ćemo sada svi zajedno da odemo do nje, i bit će najbolje da tu sačekam svoga konja, pa da nastavim put u Selce i odmah pošaljem brzopjav u Frankfurt. Šta misliš, sine?«

Gospodin Sesemann nije dosad imao vremena da govori o svojim namjeidma. Morao je zato da zamoli majku, da ne poduzima odmah što je naumila, nego da sjedne još za trenutak, dok joj on ne saopći šta namjerava.

Gospodin Sesemann je bio riješio da sa svojom majkom propu- tuje malo kroz Švicarsku, ako Klara ne bi mogla da pođe s njima. Sad je vidio, međutim, da bi cio taj divni put mogao da ostvari u društvu svoje kćeri, pa je želio da za to iskoristi ove lijepe dane poznoga ljeta. Htio je da prenoći u Selcu, pa da sutra izjutra povede Klaru s pla- nine, da sa njom ode do kupališta Ragaz, pa odatle da putuju dalje.

Klara se malo neprijatno iznenadila zbog iznenadnog odlaska. Ali u tome je bilo i mnogo radosti.

Baka je već bila ustala i uzela malu Heidi za ruku da sa njome krene. Sad se odjednom okrenula i vratila.

»Ali šta ćemo, za ime svijeta, da radimo sa Klaricom!« uzviknula je uplašeno, jer joj je odjedared palo na pamet, da bi tako duga šetnja za nju bila naporna.

Ali Čika je već uzeo svoju gošću u naručje i krenuo čvrstim korakom za bakom, koja je sada sa zadovoljstvom kimala glavom. Posljednji je išao gospodin Sesemann, i tako je ova povorka krenula nizbrdo. Heidi je morala neprestano da skakuće od radosti pokraj bake, koja je željela, da joj Heidi priča o svojoj baki, kako ona živi, kako je kod njih, naročito zimi kad je velika hladnoća.

Heidi joj je o svemu govorila, jer je znala kako se tamo živi i kako baka sva skupljena sjedi u uglu dršćući od hladnoće. Znala je Heidi dobro kako se baka hrani i šta joj sve nedostaje.

Sve dok nisu stigli do kolibe, slušala je baka sa živim zanimanjem šta joj Heidi priča.

Brigita je baš prostirala na konopcu Petrovu košulju, da bi imao šta da presvuče, kad mu se ona druga isprlja. Ugledala je društvo pa je utrčala u sobu.

»Majko, dolaze svi odozgo!« uzviknula je. »Puno ih ima, a i Čika nosi bolesnu djevojčicu.«

»Ah, zar je moralo, tako biti?« uzdahnu baka. »Odvođe sa sobom Heidi! Jesi li ti to vidjela? Kad bih bar mogla da se rukujem sa njom! Kad bih mogla još jednom da je čujem!«

Vrata se naglo otvoriše i Heidi u nekoliko skokova dotrča do bakinog ugla, pa je zagrla.

»Bako, bako, doći će moj krevet iz Frankfurta sa tri jastuka i s debelom perinom.«

»Za dva dana će doći sigurno«, dodade baka.

Baka se tužno nasmiješi i reče:

»Gospođa mora biti vrlo dobra žena. Ali mi je žao što će da te povede sa sobom u Frankfurt. Heidi, ja to ne ću moći da preživim.«

»Šta, šta? Tko je to rekao dobroj staroj baki?« začu se jedan ljubazan glas. I Petrova baka odjednom osjeti, da ju je netko uzeo za ruku i srdačno je steže.

»Ne, ne, o Frankfurtu nema ni govora! Heidi će ostati kod svoje bake i bit će njena radost. Mi ćemo dijete viđati, dolaziti ćemo ovamo često, ne ćemo vam je uzeti.«

Sad se bakino lice ozari radošću i zahvalno je stezala ruku dobre gospođe Sesemann, a od radosti su joj tekle krupne suze. Heidi je odmah primijetila, da se baka obradovala i bila je prcsrećna.

»Je li bako, kazala je pripijajući se uz nju, »sad se baš onako dogodilo kako sam ti posljednji put čitala? Je li da će te krevet iz Frankfurta izliječiti?«

»Da, da, Heidi, izliječit će me.«

»Draga naša bako«, reče gospođa Sesemann, »sad ćemo se oprostiti, ali ne kažem zbogom, već doviđenja, jer ćemo iduće godine opet doći na planinu, pa ćemo vas potražiti. Nikada se ne ćemo zaboraviti!«

I govoreći to, gospođa Seseman još jednom steže staričinu ruku. Ali nije mogla da ode tako brzo kao što je kazala, jer baka nije prestajala da zahvaljuje. Naposljetku pođe niz planinu, a Čika još jednom odnese Klaru do svoje kuće, dok je Heidi neprestano skakutala pored njih, jer se radovala što je baka zadovoljna.

Sutradan, rano izjutra, Klara je proivala tople suze što je morala da ide s planine, gdje joj je bilo tako dobro. Ali Heidi ju je tješila i govorila joj:

»Začas će opet ljeto, pa ćeš moći da nam opet dođeš, i onda će biti još ljepše. Moći ćeš odmah da ideš, pa ćemo svakoga dana odlaziti s kozama na pašnjak, među ono cvijeće, i opet će biti veselo i radosno.«

Prema dogovoru, gospodin Sesemann je došao po svoju kćer. Stajao je sada s djedom, jer su njih dvojica imali još o nečemu da se dogovore. Klara je obrisala suze. Heidiine riječi su ie malo utješile.

»Pozdravi Petra, s moje strane«, kazala je opet, »i sve koze, naročito Bijelku. Kada bih Bijelki mogla nešto da poklonim, baš bih voljela. Ona je toliko doprinijela da ja ozdravim.«

»Kako ne hi mogla da joj pokloniš«, začudi se Heidi. »Pošalji joj malo soli, znaš kako ona voli uveče da liže so s djedine ruke«. Taj se prijedlog svidje Klari.

»Onda ću joj poslati sto funti soli iz Frankfurta«, uzviknula je radosno.

Onda je gospodin Sesemann mahnuo djeci rukom, jer je bilo vrijeme da se pođe na put. Već je bio došao bakin konj, pa i Klarin, jer je sad Klara mogla da jaše i nisu je više morali nositi.

Heidi je stala na najveću uzvišicu obronka pa mahala rukom Klari i svima njima, sve dok se nisu izgubili iz vida.

Krevet je stigao iz Frankfurta i baka je sada, dobro utopljena, slatko spavala svake noći.

Dobra Klarina baka nije zaboravila kako je oštra zima na planini. Poslala je za kolibu Petra, kozara veliki paket, u kome je bilo tako mnogo tople odjeće, da je baka mogla dobro da se umota i da ne dršće više od zime kad sjedi u svome uglu.

U Selcu se, međutim, zidala velika građevina. Doktor je bio došao i uselio se za prvo vrijeme u jedan mali stan. Po savjetu svoga prijatelja Sesemanna, doktor je otkupio onu staru zgradu, u kojoj je Čika preko zime stanovao sa svojom unukom Heidi i koja je nekad bila gospodska kuća, što se još vidjelo po visokim sobama i lijepoj peći, umjetnički izrađenoj. Ovaj dio kuće popravio je doktor sebi za stan, a drugu stranu dozidao je da u njoj zimi stanuju Čika i Heidi, jer je doktor poznavao starca kao nezavisnog čovjeka, koji je želio da ima svoj vlastiti stan. Tu je sazidana bila i topla staja od cigala za koze, kako bi Bijelka i Mrkuša udobno provele zimske dane. Iz dana u dan doktor i Čika s Planine postajali su sve bolji prijatelji, i kad bi se penjali po skelama da razgledaju kako građenje napreduje, obično je predmet njihovog razgovora bio — mala Heidi, jer je za obojicu najveća radost u ovoj kući bila ona. Srećni su bili što se među njima nalazilo ovo veselo dijete.

»Dragi moj prijatelju«, kazao je jednoga dana gospodin doktor kad je stajao sa Čikom gore na zidu, »treba da na ovu stvar gledate kao i ja. Ja sa vama sve radosti dijelim zbog ovog djeteta, kao da sam mu, poslije vas, najbliži. Ali ja hoću, isto tako, da podijelim i sve obaveze kad je ona u pitanju. Tako bih i ja imao pravo da želim, da me Heidi njeguje u mojim starim danima i da ostane kraj mene. To bi bila moja najveća želja. Dat ću maloj Heidi sva prava, kao da je moje rođeno dijete, pa je tako bez brige možemo ostaviti kad jednom budemo morali da se od nje rastanemo i vi i ja.

Čika je dugo gospodinu doktoru stezao ruku. Nije rekao ni riječi, ali njegov dobri prijatelj mogao je u starčevim očima da pročita uzbuđenje i veliku radost, koju su izazvale njegove riječi.

Za to vrijeme sjedili su Heidi i Petar kod bake, pa je djevojčica imala toliko da priča, a baka da sluša — da su obadvije jedva disale i sve se više približavale jedna drugoj.

A mnogo je imalo da se priča o svemu onom, što se događalo cijeloga ljeta, jer su se one za to vrijeme tako rijetko sastajale.

I teško je reći, tko je od njih troje izgledao srećniji zbog toga, što su se opet sastali i što se sve tako lijepo svršilo.



## O PISCU 1 O KNJIZI

Pročitali ste knjigu. Možda ste je zavoljeli kao što su je voljela mnoga i mnoga djeca prije vas. Možda biste htjeli da saznate još ponešto o njoj. To je prilično stara knjiga, napisana prije više od sedamdeset godina. Otada se mnogo šla promijenilo. Pa ipak nam je i danas bliska mala Heidi s njenim velikim srcem. S njom tugujemo, kad je sputavaju izvještačnici odnosi u bogatoj gradskoj porodici, s njom se radujemo, kad je ona među svojimima, među jednostavnim brđanima u divnoj planinskoj prirodi.

U takvoj sredini, u švicarskom selu blizu Ziiriškog jezera, rodila se godine 1827. Johanna Ilesser-Spyri. Otac joj je bio seoski liječnik, a ona je bila četvrto dijete od njih šestero. S njima je živjela njihova baka, na koju pomalo liče i Petrova baka i Klarina baka. Bilo ih je, dakle, puna kuća, u kojoj su se često duže vrijeme zadržavali i očevi bolesnici, gorštaci iz okolnih sela. Johanna se rano udala, ali je ubrzo izgubila muža i jedino dijete.

Rad je počela da piše nije više bila mlada. To je bilo za vrijeme francusko-pruskog rata godine 1871. U Švicarskoj se tad steklo mnogo izbjeglica i ranjenika s obje strane fronta. Oj umna Spyri je htjela da im pomogne, ali nije imala čime. Zato je počela da piše. Već prve njene kraće pripovijetke, svježe i neposredne, bile su dobro primljene. Ali najviše uspjeha je imala sa svojim knjigama za djecu. Tadanje dječje knjige bile su tako dosadne i daleko od života, da je Heidi, bosonoga trči za kozama i samostalno se snalazi u svakoj prilici, unijela nešto novo u dječju književnost. Zbog toga je knjiga ubrzo prevedena na mnoge jezike, a prevodi se i štampa još i danas.

«Mladost» je pripremila ovo izdanje, da vam dočara sliku alpske prirode i da se malo zamislite nad slikom života u bogatoj Sesemannovoj kući. Tu vam je, sigurno, mnogo šla bilo smiješno. Johanna Spyri se dobro narugala izvještačenoj otmjenosti, koja čini život tih ljudi tako praznim i dosadnim. Ki ta gospoda ni njihova posluga nisu rđavi, pa ipak je nesnosan život u takvom društvu.

Vi ste sretni, što kod nas tog društva više nema. Za Heidi je bio jedini izlaz povratak na planinu. Mnogi ljudi u ono doba, i to poštteni, dobri ljudi, kao što je bila i Johanna Spyri, vidjeli su da to građansko društvo ne valja, ali nisu znali

za drugi izlaz nego da se pobjegne od njega, a pomalo su se tješili., da će to već bog nekako urediti. Oni nisu mali, da tu ne pomaže ni bijeg ni bog već satno borba, borba za lijep život svih ljudi, za pravdu i slobodu. Još jednom: vi današnja djeca, sretni ste što vam je naša Narodna revoluciju izvojevala lukav život.

Ova se knjiga pojavljuje u nešto prerađenom obliku. Ostalo je ono što u njoj ima lijepog i dobrog, a izostavljeno ono što je suviše preživjelo, zastarjelo. Ali, ako vam se možda čini, da knjiga nema pravog svršetka, znajte da je Johanna Spyri napisala još i knjige »Heidi i njena djeca« i »Heidi kao baka«. Ove knjige, međutim, kao i ostale, koje je objavila do svoje smrti (1901) danas su manje-više zaboravljene.

## SADRŽAJ

	Strana
I Cika s planine.....	5
II Kod djede.....	14
III Na pašnjaku.....	20
IV Kod Bake.....	32
V Dva posjeta i šta se sve poslije dogodilo.....	43
VI Nova glava i sve same nove stvari.....	51
VII Jedan neobičan dan gospođice Rottenmeier.....	58
VIII Uzbudljivi događaji u kući gospodina Sesemanna ...	71
XI Gospodin Sesemann saznaje novosti.....	80
X Baka.....	85
XI Radosti i žalosti.....	94
XII Duhovi u Sesemannovoj kući.....	97
XIII Opet na planini.....	107
XIV Pripreme za put.....	130
XV Gost na planini.....	136
XVI Osveta .....	144
XVII Zima u Selcu.....	151
XVIII Zima i dalje traje.....	161
XIX Javljaју se prijatelji iz daleka.....	168
XX Šta se na planini dalje događalo.....	181
XXI Dogodilo se ono čemu se nitko nije mogao nadati ...	188
XXII Oproštaj, ali samo za kratko vrijeme.....	200

Teli. urednik  
Irislav Meštrović

Korektori  
Mirjana Vaniček i Danko Grlić  
†\*

Izdavačko knjižarsko poduzeće  
Mladost  
Zagreb, Ilica 30